

MYANMAR

Extractive
Industries
Transparency
Initiative

မြန်မာနိုင်ငံ တွင်းထွက်သယံဇာတ တူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်း
လုပ်ငန်းများ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုဖော်ဆောင်ရေး
ဒုတိယအကြိမ် (၂၀၁၄ - ၂၀၁၅ ခုနှစ်) နှင့်
တတိယအကြိမ် (၂၀၁၅ - ၂၀၁၆ ခုနှစ်) အစီရင်ခံစာများ အနှစ်ချုပ်

အကဲဖြတ်ချက်၊ အကြံပြုချက်များနှင့် အစိုးရ၏ လက်ရှိဆောင်ရွက်ခဲ့ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ

၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ မတ်လ

ဤအစီရင်ခံစာအနှစ်ချုပ်အား သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊
လျှပ်စစ်နှင့်စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန၊ စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနတို့၏
ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

ဇယား

	စာမျက်နှာ
နိဒါန်း	၇
တွင်းထွက်သယံဇာတ တူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်း လုပ်ငန်းများပွင့်လင်းမြင်သာမှုဖော်ဆောင်ရေး (EITI)	၇
မြန်မာနိုင်ငံနှင့် EITI	၇
ရည်ရွယ်ချက်	၈
၁။ အနှစ်ချုပ်တင်ပြချက်	၉
☐ မြန်မာ့စီးပွားရေးအတွက်အရေးပါမှု	၉
☐ ထုတ်လုပ်မှုနှင့် နိုင်ငံခြားတင်ပို့မှုများ	၁၁
☐ အစိုးရဌာနအဖွဲ့အစည်းများနှင့် နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ အတွက် ယုံကြည်စိတ်ချရမှု လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအား ကနဦးအကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်း	၁၅
☐ အဆုံးသတ်ခြင်း - တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးခြင်း ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်၏ အလုံးစုံပြီးပြည့်စုံမှုနှင့် ယုံကြည်စိတ်ချရမှုကို အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်း	၁၅
၂။ တွင်းထွက်သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးဆိုင်ရာ နောက်ခံသတင်း အချက်အလက်များ	၁၆
☐ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ တွင်းထွက်သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးကဏ္ဍ	၁၆
☐ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍ	၁၆
☐ သတ္တုတူးဖော်ရေးကဏ္ဍ	၂၈
☐ ဘတ်ဂျက်လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာငွေများ စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ	၃၈
၃။ မြန်မာ့ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု စီမံကိန်း (MSDP)	၅၃
☐ MSDP ရေးဆွဲခြင်းဆိုင်ရာ အခြေခံသဘောတရားနှင့် မူဘောင်	၅၃
☐ MSDP ၏ အဓိကဏ္ဍကြိုက်နှင့် ပန်းတိုင်များ	၅၄
☐ ပရောဂျက်ဘဏ်	၅၄
☐ မျှော်မှန်းထားသည့် အကျိုးသက်ရောက်မှုနှင့် ရလဒ်	၅၅
၄။ ဘဏ္ဍာရေးအာဏာခွဲဝေပေးခြင်း	၅၇
☐ အခွန်ကောက်ခံခြင်း၊ ခွဲဝေပေးခြင်းနှင့် စိုက်ထုတ်ပေးခြင်းများ	၅၈
☐ စီးပွားရေးထည့်ဝင်မှု	၆၀

စာမျက်နှာ

☐ အကျိုးအမြတ်ရရှိပိုင်ဆိုင်မှု	၆၄
၅။ EITI အချက်အလက်များနှင့် အခြားသတင်းအချက်အလက် အရင်းအမြစ်များကြား တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးမှုပြုလုပ်ခြင်း	၆၆
၆။ ဒုတိယအကြိမ် (၂၀၁၄- ၂၀၁၅ ခုနှစ်) နှင့် တတိယအကြိမ် (၂၀၁၅- ၂၀၁၆ ခုနှစ်) EITI အစီရင်ခံစာများအတွက် အကြံပြုချက်များ	၇၁
☐ သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်းမှရရှိသော အခွန်ဘဏ္ဍာငွေများကိုစီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း	၇၁
☐ ကျောက်မျက်နှာနှင့်ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍစီမံခန့်ခွဲမှု	၇၉
☐ EITI လုပ်ငန်းစဉ်အကောင်အထည်ဖော်ရေး	၈၂
၇။ ယခင်အကြံပြုချက်များအပေါ် နောက်ဆက်တွဲလေ့လာခြင်း	၉၂

နိဒါန်း

ထွင်းထွက်သယံဇာတထူးပေါ်ထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းများ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုပေါ်ဆောင်ရေး EITI

EITI လုပ်ငန်းသည် သဘာဝသယံဇာတအရင်းအမြစ်များအား ပွင့်လင်းပြီး တာဝန်ခံမှုရှိစွာ စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရေး အားပေးအား မြှောက်ပြုလုပ်ရန်အတွက် ကမ္ဘာ့စံသတ်မှတ်ချက်တစ်ခုဖြစ်ပါ သည်။ ဤလုပ်ငန်းသည် အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီများ၏ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များ အားကောင်းလာစေ ရေး၊ လူထုဆွေးနွေးပွဲများအတွက် သတင်းအချက်အလက် များ မျှဝေပေးနိုင်ရေးနှင့် ယုံကြည်မှုတိုးမြှင့်နိုင်ရေးတို့ အတွက် ရည်ရွယ်လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ဖြစ်လာစေရန် EITI လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်နေသော နိုင်ငံတိုင်းတွင် အစိုးရများ၊ ကုမ္ပဏီများနှင့် အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ ပါဝင် သော သုံးပွင့်ဆိုင်ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့မှိုင်းဝန်းပူးပေါင်း ဆောင်ရွက် ပေးကြပါသည်။

EITI ကို ၂၀၀၂ ကမ္ဘာ့မြေထိပ်သီးညီလာခံတွင် စတင်နှိုး ဆော်ခဲ့ပြီး ၂၀၀၃ ခုနှစ်၌ လန်ဒန်မြို့တွင် ပထမဆုံးတရားဝင် သဘောတူညီကြောင်း ကြေညာခဲ့သည်။ လက်ရှိကာလ၌ အာဖရိက၊ အာရှ၊ ဥရောပနှင့် အမေရိကတိုက်တို့မှ နိုင်ငံပေါင်း (၅၁) နိုင်ငံတွင် EITI စံနှုန်းနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များအား အကောင် အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နေပြီဖြစ်ပါသည်။

EITI စံနှုန်းသတ်မှတ်ချက်တွင် နိုင်ငံများအလိုက် EITI အဖွဲ့ဝင် လောင်း (Candidate) ဖြစ်ရန်နှင့် တင်းပြည့်အဖွဲ့ဝင် (Compliant) နိုင်ငံဖြစ်လာစေရန် ဖြည့်ဆည်းပေးရသည့် လိုအပ် ချက်များကို ပြဌာန်းထားပါသည်။ ဤစံနှုန်းသတ်မှတ်ချက် မီ /မမီကို အစိုးရများ၊ ကုမ္ပဏီများနှင့် အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့ အစည်းများပါဝင်သော နိုင်ငံတကာ EITI ဘုတ်အဖွဲ့က စောင့် ကြည့်အကဲဖြတ်ပေးပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံနှင့် EITI

မြန်မာနိုင်ငံအနေနှင့် ၂၀၁၂ ခုနှစ် နှစ်ကုန်ပိုင်းတွင် နိုင်ငံတော် သမ္မတ၏လမ်းညွှန်မှုဖြင့် EITI အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံဖြစ်ရန် စတင် လုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီး ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ မေလတွင် EITI အဖွဲ့ဝင်လောင်း နိုင်ငံဖြစ်လာစေရန် EITI ဘုတ်အဖွဲ့သို့ လျှောက်လွှာတင်ခဲ့ပါ သည်။ ၂၀၁၄ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ၌ မက္ကဆီကိုနိုင်ငံတွင်ကျင်းပသော EITI ဘုတ်အဖွဲ့၏ (၂၇) ကြိမ်မြောက် အစည်းအဝေးမှ မြန်မာ နိုင်ငံအဖွဲ့ဝင်လောင်း လျှောက်ထားမှုကို လက်ခံအတည်ပြုခဲ့ပြီး ပထမအကြိမ် EITI အစီရင်ခံစာကို ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ထက် နောက်မကျဘဲ ထုတ်ပြန်ရန် သတ်မှတ်ပေးခဲ့ပါသည်။

အဆိုပါသတ်မှတ်ချက်အတိုင်း မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ၂၀၁၃ ခု နှစ်၊ ဇူလိုင်လ မှ ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ မတ်လအထိပါဝင်သော ပထမအ ကြိမ် EITI အစီရင်ခံစာ ကို ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ထုတ် ပြန်ခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၁၉) ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရ သည် မြန်မာနိုင်ငံ EITI ဦးဆောင်ကော်မတီကို စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးအား ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ခန့်အပ်၍ သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာနနှင့် လျှပ်စစ်နှင့်စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာနတို့မှ ပြည် ထောင်စုဝန်ကြီးများအား အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ဒုတိယဝန်ကြီးအား အတွင်းရေးမှူးအဖြစ်လည်းကောင်း ပါဝင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။ Renaissance Institute (RI) ကိုလည်း မြန်မာနိုင်ငံ EITI ညှိနှိုင်းရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့ပါသည်။

ထို့ပြင်မြန်မာနိုင်ငံ EITI သုံးပွင့်ဆိုင်ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့အသစ်ကို လည်း ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ မတ်လ (၂၃) ရက်နေ့တွင် အစိုးရကိုယ်စား လှယ် (၇) ဦး၊ ပုဂ္ဂလိက ကိုယ်စားလှယ် (၇) ဦးနှင့် အရပ်ဘက် ကိုယ်စားလှယ် (၉) ဦးတို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ မတ်လ (၇) ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံ EITI ၏ ဒုတိယအကြိမ်နှင့် တတိယအကြိမ် EITI အစီရင်ခံစာထုတ်ပြန်သည့် နောက်ဆုံးရက်အား ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ မတ်လ (၃၁) ရက်နေ့အဖြစ်ထားရှိပေးရန် တောင်းဆိုမှုကို နိုင်ငံတကာ EITI ဘုတ်အဖွဲ့မှ အတည်ပြုပေးခဲ့ပြီး ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင် (၁) ရက်နေ့အား အက်ဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်းပြုလုပ်ရန် ပထမဆုံးနေ့ရက်အဖြစ် သတ်မှတ်အတည်ပြုခဲ့ပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက်

ဤအစီရင်ခံစာ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ တွင်းထွက်သယံဇာတ တူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်း လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နေသည့် ကုမ္ပဏီများ (အစီရင်ခံစာတွင် ကုမ္ပဏီ များဟုခေါ်မည်) မှ အစိုးရ သို့ပေးဆောင်ထားသော အခွန်၊ အခဆိုင်ရာကိန်းဂဏန်း၊ အချက်အလက်များနှင့် သက်ဆိုင်ရာကဏ္ဍအလိုက် အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများ၊ အစိုးရဌာနများ (အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများဟုခေါ်မည်) မှ ကုမ္ပဏီများထံမှ ကောက်ခံရရှိသော အခွန်အခများ၊ အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဌာနဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများအကြား လွှဲပြောင်းပေးထားမှုများနှင့်သက်ဆိုင်သော ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်တို့ကို တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးရန်ဖြစ်ပါသည်။

တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးခြင်းလုပ်ငန်း၏ အန္တိမရည်ရွယ်ချက် အနေဖြင့် စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာဖွံ့ဖြိုးမှုကို ပေးစွမ်းနိုင်သော တွင်းထွက် သယံဇာတကဏ္ဍအားအပြုသဘောဆောင်အထောက်အပံ့ပေးခြင်းအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအား အထောက်အကူဖြစ်စေရန်ရည်ရွယ်ပါသည်။

တွင်းထွက်သယံဇာတ တူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်း လုပ်ငန်းများ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ဖော်ဆောင်ရေး EITI စံနှုန်းများနှင့် မူဘောင်များကို အပြည့်အဝ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊ လွှမ်းမိုးပိတ်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် သယံဇာတစီမံအုပ်ချုပ်မှုကို တိုးတက်အားကောင်းစေကာ နိုင်ငံတော်၏ တွင်းထွက်သယံဇာတကဏ္ဍအတိုင်းအတာကို သဘောပေါက်သိရှိစေရန်ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသုံးပွင့်ဆိုင်ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အရ တွင်းထွက်သယံဇာတကဏ္ဍများဖြစ်သည့် ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍ၊ ကျောက်မျက်နှင့်ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍ၊ အခြားသတ္တုများနှင့် ပုလဲကဏ္ဍဟူ၍ ဤအစီရင်ခံစာတွင် လွှမ်းမိုးပိတ်ပါသည်။

၁။ အနှစ်ချုပ်တင်ပြချက်

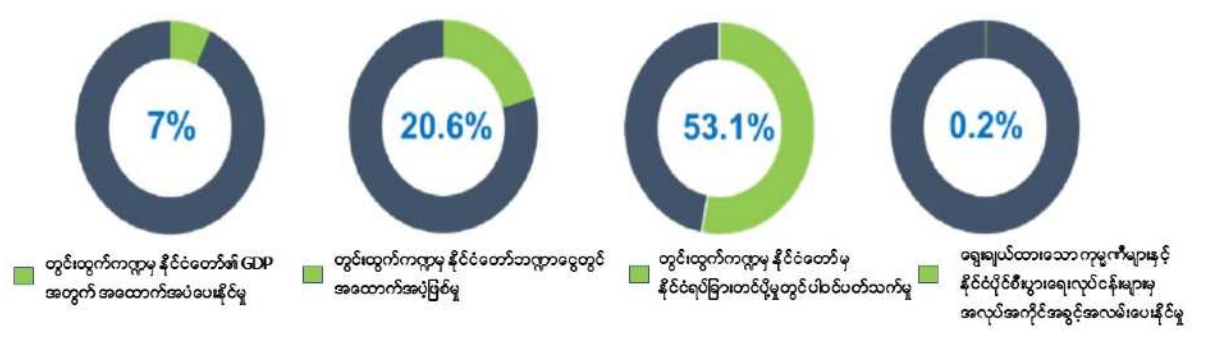
တွင်းထွက်သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းများ ပွင့်လင်းမြင်သာဖော်ဆောင်ရေး (EITI) စံနှုန်းအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်၏ အဓိကလုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဖြစ်သော မြန်မာနိုင်ငံတွင်းထွက်သယံဇာတကဏ္ဍမှ ထွက်ပေါ်လာသည့် အခွန်ဘဏ္ဍာငွေ (Fiscal Revenues) နှင့် အခွန်မဟုတ်သော အခကြေးငွေများ (Non-Fiscal Revenues) များအား တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးရာမှထွက်ပေါ်လာသည့် သတင်းအချက်အလက်များကို ဤအစီရင်ခံစာတွင် အကျဉ်းချုပ်တင်ပြထားသည်။ ထို့ပြင် တွင်းထွက်သယံဇာတတူးဖော်သည့် ကုမ္ပဏီများအပေါ် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားအဖွဲ့အစည်းများ (SOE) က ကောက်ခံရရှိထားသော အခွန်ဘဏ္ဍာဝင်ငွေများနှင့် ယင်းနိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ နိုင်ငံတော်ရသုံးမုန်းခြေငွေစာရင်း (ဘတ်ဂျက်) သို့ ထည့်ဝင်ပေးသော ဘဏ္ဍာငွေစီးဆင်းမှုများအပေါ် တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးခြင်းကိုလည်း ဤအစီရင်ခံစာတွင် ထည့်သွင်းထားသည်။

၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (၂) ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော သုံးပွင့်ဆိုင်ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့အစည်းအဝေးဆုံးဖြတ်ချက်နှင့်

အညီ လက်ရှိတိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးခြင်းတွင်ပါဝင်ရန်သတ်မှတ်ထားသော တွင်းထွက်သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းများ၌ ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့၊ ကျောက်မျက်နှင့် ကျောက်စိမ်း၊ အခြားသတ္တုလုပ်ငန်းနှင့် ပုလဲကဏ္ဍဟူ၍ ကဏ္ဍ (၃) ခုပါဝင်သည်။

မြန်မာ့စီးပွားရေးအတွက်အရေးပါမှု

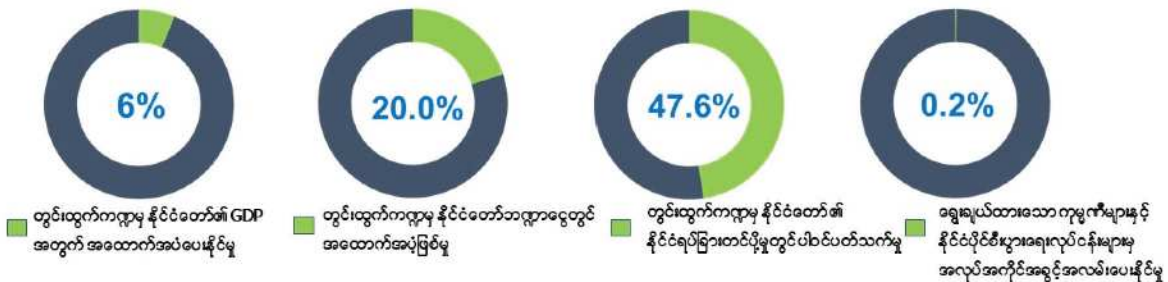
ဗဟိုစာရင်းအင်းအဖွဲ့အစည်း၏အဆိုအရ ၂၀၁၄ - ၂၀၁၅ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် တွင်းထွက်တူးဖော်ထုတ်လုပ်မှု ပြည်တွင်း အသားတင်ထုတ်လုပ်မှုတန်ဖိုး (ဂျီဒီပီ) သည် ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် မြန်မာကျပ်ငွေသန်းပေါင်း ၄,၇၉၇,၄၉၄ (သို့မဟုတ်) တစ်နိုင်ငံလုံးဂျီဒီပီ၏ (၇) ရာခိုင်နှုန်းရှိခဲ့သည်။ တွင်းထွက်သယံဇာတကဏ္ဍမှ နိုင်ငံတော် ဝင်ငွေအတွက် ဖြည့်ဆည်းပေးမှုမှာ မြန်မာကျပ်ငွေ သန်းပေါင်း ၃,၄၀၈,၁၉၃ ဖြစ်ပြီး၊ အစိုးရ၏စုစုပေါင်းဝင်ငွေ မြန်မာကျပ်ငွေသန်းပေါင်း ၁၆,၅၃၈,၃၉၈ ရှိသော ပမာဏ၏ (၂၀.၆) ရာခိုင်နှုန်းကို ကိုယ်စားပြုခဲ့သည်။ နိုင်ငံခြားသို့ တင်ပို့ရောင်းချမှုတန်ဖိုးသည် အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်းပေါင်း ၆,၆၄၈.၀၇ ဖြစ်ပြီး၊ တစ်နိုင်ငံလုံးစုစုပေါင်းတင်ပို့မှု၏ (၅၃.၁) ရာခိုင်နှုန်း ရှိခဲ့သည်။

တွင်းထွက်ကဏ္ဍအတွက် (Macro-Economic Indicators) မက်ခရိုစီးပွားရေး အညွှန်းကိန်းများ (၂၀၁၄ - ၂၀၁၅ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်)

ဗဟိုစာရင်းအင်းအဖွဲ့အစည်း၏အဆိုအရ ၂၀၁၅-၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် တွင်းထွက်သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်း ပြည်တွင်း အသားတင်ထုတ်လုပ်မှုတန်ဖိုး (ဂျီဒီပီ) သည် ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် မြန်မာကျပ်ငွေသန်းပေါင်း ၄,၄၄၇,၄၉၈ (သို့မဟုတ်) တစ်နိုင်ငံလုံး ဂျီဒီပီ၏ (၆) ရာခိုင်နှုန်းရှိသည်။ တွင်းထွက်ကဏ္ဍမှ နိုင်ငံတော်ဝင်ငွေအတွက်ဖြည့်ဆည်းပေးမှုမှာ မြန်မာကျပ်ငွေသန်းပေါင်း ၃,၄၀၄,၄၆၉ ဖြစ်ပြီး၊ အစိုးရ၏စုစုပေါင်းဝင်ငွေ မြန်မာကျပ်ငွေသန်းပေါင်း ၁၇,၀၀၀,၀၅၁ ရှိသောပမာဏ၏ (၂၀)ရာခိုင်နှုန်းကို ကိုယ်စား ပြုခဲ့သည်။

၂၀၁၅-၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွက် တွင်းထွက်သယံဇာတကဏ္ဍမှ နိုင်ငံခြားသို့တင်ပို့ရောင်းချမှုတန်ဖိုးသည် အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်းပေါင်း ၅,၃၀၄.၀၃ ဖြစ်ပြီး၊ တစ်နိုင်ငံလုံး စုစုပေါင်းတင်ပို့မှု၏ (၄၇.၆) ရာခိုင်နှုန်း ရှိခဲ့သည်။

တွင်းထွက်ကဏ္ဍအတွက် (Macro-Economic Indicators) မက်ခရိုစီးပွားရေး အညွှန်းကိန်းများ (၂၀၁၅-၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်)

ထုတ်လုပ်မှုနှင့် နိုင်ငံခြားတင်ပို့မှုများ ရေနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့

မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းမှ အစီရင်ခံသော ကိန်းဂဏန်းများအရ ၂၀၁၄ခုနှစ်၊ ဧပြီလမှ ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ မတ်လအတွင်း ကမ်းလွန်လုပ်ကွက်များမှ လေဆီ (Condensate) စည်စုစုပေါင်း ၂,၈၆၉,၈၇၀ နှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကုမပေသန်းပေါင်း ၆၅၁,၅၈၄ ကို ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ပြီး ကုန်းတွင်းလုပ်ကွက်များမှ လေဆီ စည်စုစုပေါင်း ၁,၇၄၄,၃၁၇ နှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကုမပေသန်းပေါင်း ၆၄၅ ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့သည်။

နိုင်ငံရပ်ခြားတင်ပို့မှုတန်ဖိုးပမာဏသည် မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းမှ ပေးပို့ထုတ်ပြန်သော အချက်အလက်များအရ ရေနံအတွက် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၀၀ သန်း (မြန်မာကျပ်ငွေသန်းပေါင်း ၁၀၀,၅၂၁) နှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့အတွက် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၄,၈၂၁ သန်း (မြန်မာကျပ်ငွေသန်းပေါင်း ၄,၇၉၈,၇၁၁) ဖြစ်သည်။

၂၀၁၄-၁၅ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း ပျမ်းမျှကမ္ဘာ့ရေနံဈေးနှုန်းမှာ တစ်စည်လျှင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၇၃.၃၇ နှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကုမပေတစ်သန်းအတွက် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၉,၀၈၉.၂၅ ဖြစ်သည်။ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၅၉၇ သန်းနှင့်ညီမျှသော သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကုမပေသန်းပေါင်း ၉၄,၇၉၉ ကို ပြည်တွင်းဈေးကွက်သို့ဖြန့်ဝေခဲ့သည်။

မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း (MOGE) မှ အစီရင်ခံသော ကိန်းဂဏန်းများအရ ၂၀၁၅ခုနှစ်၊ ဧပြီလမှ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ မတ်လအတွင်း ကမ်းလွန်လုပ်ကွက်များမှ လေဆီ စည်စုစုပေါင်း ၂,၀၀၃,၄၁၉ နှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကုမပေ သန်းပေါင်း ၆၇၆,၉၅၄ ကို ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ပြီး ကုန်းတွင်းလုပ်ကွက်များမှ လေဆီ စုစုပေါင်း ၁,၅၀၆,၃၄၅ နှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကုမပေ သန်းပေါင်း ၇၁၃ ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့သည်။

ထုတ်လုပ်မှုတန်ဖိုးပမာဏသည် မြန်မာ့ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းမှထုတ်သော အချက်အလက်များအရ ရေနံအတွက် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၄၉.၈ သန်း (မြန်မာကျပ်ငွေသန်းပေါင်း ၆၀,၉၄၈) နှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့အတွက် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၃၇၈၆.၇ သန်း (မြန်မာကျပ်ငွေသန်းပေါင်း ၄,၆၃၃,၂၉၀) ဖြစ်သည်။

၂၀၁၅-၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း ပျမ်းမျှကမ္ဘာ့ရေနံဈေးနှုန်းမှာ တစ်စည်လျှင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၄၅.၉၂ နှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကုမပေတစ်သန်းအတွက် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၆,၉၈၉.၂၈ ဖြစ်သည်။ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၅၂၇ သန်းနှင့်ညီမျှသော သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကုမပေသန်းပေါင်း ၁၀၂,၅၉၉ ကို ပြည်တွင်းဈေးကွက်သို့ဖြန့်ဝေခဲ့သည်။

ကျောက်မျက်နှာနှင့် ကျောက်စိမ်း

မြန်မာ့ကျောက်မျက်နှာရတနာရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းမှ အစီရင်ခံသော အချက်အလက်များအရ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ခုနှစ်အတွင်း ကျောက်မျက် ၁၁,၀၃၉,၇၈၆ ကာရက်၊ ၈.၈ တန် နှင့် ကျောက်စိမ်း ၁၆,၈၉၂ တန် ထုတ်လုပ်ခဲ့သည်။

၂၀၁၄-၂၀၁၅ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း ကျင်းပခဲ့သော ကျောက်မျက် ရတနာပြပွဲ (၂) ခုတွင် ကျောက်မျက် အလေးချိန် ၁,၆၆၇,၄၁၆ ကာရက်၊ ၄၃၃.၂ ကီလိုဂရမ် နှင့် ကျောက်စိမ်း ၉,၅၇၅ တန်ကို ရောင်းချခဲ့သည်။ ဤကျောက်မျက်ပြပွဲ (၂) ခုတွင် ရောင်းချခဲ့သော ကျောက်မျက်နှင့်ကျောက်စိမ်းတန်ဖိုးပမာဏမှာ မြန်မာ ကျပ်ငွေသန်းပေါင်း ၁,၁၃၇,၂၃၁ (အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်းပေါင်း ၁,၁၄၂.၆၅) ရှိသည်။

မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းမှ အစီရင်ခံသော အချက်အလက်များအရ ၂၀၁၅-၂၀၁၆ ခုနှစ်အတွင်း ကျောက်မျက် ၁၃,၄၈၃,၃၈၃ ကာရက်၊ ၂၃.၆ တန် နှင့် ကျောက်စိမ်း ၃၆,၀၅၉ တန် ထုတ်လုပ်ခဲ့သည်။

၂၀၁၅-၁၆ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း ကျင်းပခဲ့သော ကျောက်မျက် ရတနာပြပွဲ (၂) ခုတွင် ကျောက်မျက်အလေးချိန် ၁,၉၀၃,၄၃၇ ကာရက်၊ ၄၂၀.၇၁ ကီလိုဂရမ် နှင့် ကျောက်စိမ်း ၆,၅၇၃ တန်ကို ရောင်းချခဲ့သည်။ ဤကျောက်မျက်ပြပွဲ (၂) ခုတွင် ရောင်းချခဲ့သော ကျောက်မျက်နှင့်ကျောက်စိမ်းတန်ဖိုးပမာဏမှာ မြန်မာ ကျပ်ငွေသန်းပေါင်း ၈၄၄,၀၅၉ (အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်းပေါင်း ၈၄၈.၀၈) ရှိသည်။

မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းမှ အစီရင်ခံထားသည့်အလေးချိန်ပမာဏနှင့် တန်ဖိုးများသည် ကျောက်မျက် ပြွဲတွင် တင်ပြရောင်းချသော အချက်အလက်များကိုသာ အခြေခံထားခြင်းဖြစ်သည်။

အခြားသတ္တုများ

သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာန၏ နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ ကြေညာထားသည့် အခြားဓာတ်သတ္တုများ ထုတ်လုပ်မှုတန်ဖိုးမှာ မြန်မာ့ကျပ်ငွေသန်းပေါင်း ၄၇၈,၂၉၃ ရှိပြီး၊ ၎င်းတို့အားတင်ပို့ / ရောင်းချခဲ့မှုတန်ဖိုးမှာ မြန်မာ့ကျပ်ငွေသန်းပေါင်း ၁၉၃,၅၉၉ ရှိသည်။

ထုတ်လုပ်မှုနှင့် တင်ပို့မှု / ရောင်းချမှုအလေးချိန်နှင့်တန်ဖိုးများကို သတ္တုအမျိုးအစား အလိုက်သီးခြား စာရင်းများအား ပင်မအစီရင်ခံစာ၏ နောက်ဆက်တွဲ (၆) တွင် ဖော်ပြထားသည်။

ဇယား။ ။ အခြားသတ္တုများထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့်တင်ပို့ခြင်း (၂၀၁၄-၂၀၁၅ ခု ဘဏ္ဍာရေးနှစ်)					
စဉ်	သတ္တုများ	ထုတ်လုပ်မှုတန်ဖိုး	ရက်စွဲနှုန်း	တင်ပို့မှု	ရက်စွဲနှုန်း
၁	ခဲသတ္တု၊ ဇင့်၊ ကြေးနီ၊ သံ၊ ခရိုမီယမ်နှင့် ခနောက်စိမ်း (အမှတ်(၁) သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းမှ အစီရင်ခံထားမှု)	၇,၅၀၅	၂%	၁၆၄,၈၉၇	၈၅%
၂	ရွှေ၊ သံဖြူနှင့် သန့်စင်ထားသော သံ (အမှတ်(၂) သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းမှ အစီရင်ခံထားမှု)	၆၇,၁၂၉	၁၄%	၅,၁၇၂	၃%
၃	ကျောက်မီးသွေး၊ မဂ္ဂနီ၊ နိုဘယ်၊ ဟရိုက်၊ ထုံးကျောက်၊ ဂျစ်(ပ)ဆစ် (အမှတ်(၃) သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းမှ အစီရင်ခံထားမှု)	၄၀၃,၆၅၉	၈၄%	၂၃,၅၃၀	၁၂%
စုစုပေါင်း(၁+၂+၃)		၄၇၈,၂၉၃	၁၀၀%	၁၉၃,၅၉၉	၁၀၀%

၂၀၁၅-၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွက် သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာန၏ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ ကြေညာထားသည့် အခြားဓာတ်သတ္တုများ ထုတ်လုပ်မှုတန်ဖိုးမှာ မြန်မာ့ကျပ်ငွေသန်းပေါင်း ၄၁၇,၁၇၅ ရှိပြီး၊ ၎င်းတို့ကိုတင်ပို့ / ရောင်းချခဲ့မှုတန်ဖိုးမှာ မြန်မာ့ကျပ်ငွေသန်းပေါင်း ၁၂၃,၂၃၂ ရှိသည်။

အောက်ပါဇယားတွင် ဤအခြားသတ္တုများကဏ္ဍမှ စုစုပေါင်းထုတ်လုပ်မှုနှင့် တင်ပို့မှုအတွက် ဓာတ်သတ္တုအမျိုးအစားများ အုပ်စုအလိုက် ပါဝင်မှုတန်ဖိုးကို ဖော်ပြထားသည်။

ဇယား။ ။ အခြားဓာတ်သတ္တုများထုတ်လုပ်မှုနှင့်တင်ပို့မှု/ရောင်းချမှု (၂၀၁၅-၁၆ ခု ဘဏ္ဍာရေးနှစ်)					
စဉ်	သတ္တုများ	ထုတ်လုပ်မှုတန်ဖိုး	ရက်စွဲနှုန်း	တင်ပို့မှု	ရက်စွဲနှုန်း
၁	ခဲသတ္တု၊ ဇင့်၊ ကြေးနီ၊ သံ၊ ခရိုမီယမ်နှင့် ခနောက်စိမ်း (အမှတ်(၁) သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းမှ အစီရင်ခံထားမှု)	၇,၁၀၀	၂%	၇,၀၂၃	၅၄%
၂	ရွှေ၊ သံဖြူနှင့် သန့်စင်ထားသော သံ (အမှတ်(၂) သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းမှ အစီရင်ခံထားမှု)	၈၅,၄၄၅	၂၀%	၃,၃၉၈	၂%
၃	ကျောက်မီးသွေး၊ မဂ္ဂနီ၊ နိုဘယ်၊ ဟရိုက်၊ ထုံးကျောက်၊ ဂျစ်(ပ)ဆစ် (အမှတ်(၃) သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းမှ အစီရင်ခံထားမှု)	၃၂၄,၆၁၉	၇၈%	၂,၅၀၂	၁၉%
စုစုပေါင်း(၁+၂+၃)		၄၁၇,၁၅၅	၁၀၀%	၁၂,၉၂၃	၁၀၀%

အခြားသတ္တုများ - နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ အချက်အလက်ထုတ်ပြန်သည့်မူဘောင် (Reporting Templates) များအရ အစိုးရ၏ထုတ်လုပ်မှုရှယ်ယာ (လက်ခွဲထုတ်လုပ်မှု)များမှ ပစ္စည်းအားဖြင့်ရရှိသည့်ဘဏ္ဍာငွေများကို အောက်ပါဇယားတွင် ဖော်ပြထားသည်။

ဇယား။ ။ ၂၀၁၄-၁၅ ခုနှစ်အတွင်း နိုင်ငံတော်ထုတ်လုပ်မှုအချိုးမှ ပစ္စည်းဖြင့် (in kind) ရရှိသည့်ဘဏ္ဍာငွေများ (၂၀၁၄-၂၀၁၅ ခု ဘဏ္ဍာရေးနှစ်)

စဉ်	ကုန်ပစ္စည်း	ပမာဏ (မက်ထရစ်တန်)	တန်ဖိုး (မြန်မာကျပ်ငွေသန်းပေါင်း)
၁	သံဖြူ	၂၀၀.၆၉	၁,၅၁၉.၁၈
၂	အပြိုက်နက်	၁.၅၆	၂၄.၇၂
၃	သံဖြူ၊ ရောနှောပါဝင်ထားသော အပြိုက်နက်သတ္တု	၁၆၃.၃၈	၁,၄၆၇.၈၅
၄	သံဖြူ၊ အပြိုက်နက်သတ္တု၊ Cheelite Mixed	၂၀၀.၄၂	၁,၈၂၈.၃၄
၅	ရွှေ	၁၂,၈၈၀.၂၇ (ToZ)	၁၆,၂၄၅.၈၉
စုစုပေါင်း(၁+၂+၃+၄+၅)			၂၁,၀၈၆.၀၁

အခြားသတ္တုများ - နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ထုတ်လုပ်မှုခွဲတမ်းများမှ ကောက်ခံရရှိသည့် ဘဏ္ဍာငွေသည် ကျပ်သန်းပေါင်း ၅၇,၆၇၆ ရှိပြီး ၂၀၁၄-၁၅ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း အခြားသတ္တုများဘဏ္ဍာငွေစုစုပေါင်း၏ (၄၆.၂) ရာခိုင်နှုန်းကို ကိုယ်စားပြုသည်။

ဇယား။ ။ ၂၀၁၅-၁၆ ခုနှစ်အတွင်း အစိုးရ၏ထုတ်လုပ်မှုအချိုးမှ ပစ္စည်းဖြင့် in-kind ရရှိသည့်ဘဏ္ဍာငွေများ

စဉ်	ကုန်ပစ္စည်း	ပမာဏ (မက်ထရစ်တန်)	တန်ဖိုး (မြန်မာကျပ်ငွေသန်းပေါင်း)
၁	သံဖြူ	၁၇၂.၂၉	၁,၁၇၃.၀၇
၂	အပြိုက်နက်	၃.၆၄	၅၀.၃၃
၃	သံဖြူ၊ ရောနှောပါဝင်ထားသော အပြိုက်နက်သတ္တု	၁၂၆.၉၄	၉၁၈.၄၂
၄	သံဖြူ၊ အပြိုက်နက်သတ္တု၊ cheeliteMixed	၇၉.၇၉	၅၈၈.၈၀
၅	ရွှေ	၁၄,၅၉၅.၉၈ (ToZ)	၂၀,၈၃၇.၂၃
စုစုပေါင်း(၁+၂+၃+၄+၅)			၂၃,၅၆၇.၈၅

နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ ထုတ်လုပ်မှုအချိုးများမှ အခြားသတ္တုများ အတွက်ကောက်ခံရရှိသည့် ဘဏ္ဍာငွေသည် ကျပ်သန်းပေါင်း ၃၅,၇၆၈ ရှိပြီး ၂၀၁၅-၁၆ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း အခြားသတ္တုများဘဏ္ဍာငွေစုစုပေါင်း၏ (၃၆.၃) ရာခိုင်နှုန်းကို ကိုယ်စားပြုသည်။

ပုဂ္ဂိုလ်

မြန်မာ့ပုလဲလုပ်ငန်း (MPE) မှ အခြေခံပြုစာရင်းအချက်အလက်များဖြင့် အရောင်းတန်ဖိုးများနှင့် ပမာဏများကို အောက်ပါ ဇယားဖြင့်ဖော်ပြထားသည်။

ဇယား။ ။ ပုလဲပြုစုရေးကုမ္ပဏီ (၂၀၀၄ - ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ တက္ကသိုလ်)								
(ကျပ်သန်းပေါင်း)								
စဉ်	ရက်စွဲ	ပြုစုအမည်	အစုံ	ပုလဲအရေအတွက်	အလေးချိန် (မီဇီ)	ယူရိုငွေ	ရောင်းချ (အမေရိကန်ဒေါ်လာ)	စုစုပေါင်း (ကျပ်သန်း)
၁	၂၄.၆.၂၀၀၄မှ ၂၇.၆.၂၀၀၄	၅၁ ကြိမ်မြောက် EMPO	၂၀၂	၁၂၂,၅၁၈	၆၀,၁၂၁	၃,၀၇၁,၀၀၂	၀	၃,၀၆၉
၂	၂၅.၂.၂၀၁၅မှ ၂၇.၂.၂၀၁၅	၃ ကြိမ်မြောက် MPA (HK)	၂၇၇	၇၈,၇၈၄	၄၉,၇၁၁	၀	၁၀,၁၈၇,၇၄၁	၁၀,၁၃၉
စုစုပေါင်း			၄၇၉	၂၀၁,၃၀၂	၁၀၉,၈၃၁	၃,၀၇၁,၀၀၂	၁၀,၁၈၇,၇၄၁	၁၄,၀၀၈

ဇယား။ ။ ပုလဲပြုစုရေးကုမ္ပဏီ (၂၀၁၅ - ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ တက္ကသိုလ်)								
(ကျပ်သန်းပေါင်း)								
စဉ်	ပြုစုအမည်	အစုံ	ပုလဲအရေအတွက်	အလေးချိန် (မီဇီ)	ရောင်းချ			စုစုပေါင်း (ကျပ်သန်း)
					ယူရိုငွေ	(အမေရိကန်ဒေါ်လာ)	မြန်မာကျပ်ငွေ	
၁	MPA (July)	၃၁၁	၁၂၀,၈၃၉	၇၁,၉၂၆	၃,၁၁၂,၀၆၀	-	-	၃,၉၂၁.၆
၂	၄ကြိမ် MPA (HK)	၃၂၁	၁၂၂,၆၃၆	၈၁,၈၃၃	-	၁၂,၅၂၇,၈၇၆	-	၁၂,၄၆၈.၄
၃	၃၄ကြိမ် ဒေသတွင်း	၁၂၃	၁၅၀,၄၃၈	၈၆,၄၉၆	-	-	၁,၇၂၈,၈၈၀,၀၉၆	၁,၇၂၈.၈
စုစုပေါင်း (၁+၂+၃)		၇၅၅	၃၉၃,၉၁၃	၂၃၉,၂၅၅	၃,၁၁၂,၀၆၀	၁၂,၅၂၇,၈၇၆	၁,၇၂၈,၈၈၀,၀၉၆	၁၈,၁၁၉.၁

အစိုးရငွေအစည်းအစည်းများနှင့် နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအစည်းအစည်းများအတွက် ယုံကြည်စိတ်ချရမှုလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအား ကနဦးအကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်း

ပုံမှန်အားဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် ဗဟိုအစိုးရအေဂျင်စီများနှင့် နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများသည် ရှိရင်းစွဲထိန်းချုပ်မှုများနှင့် စာရင်းစစ်မှုဘောင် (Existing Controls and Audit Framework - ECAF) နှင့် ယုံကြည်စိတ်ချမှုအပေါ်ကနဦးအကဲဖြတ်ဆန်းစစ်မှု (Initial Assessment of Assurance - IAA) အဆင့်သတ်မှတ်မှု နိမ့်ကြသည်။ Moore Stephens နှင့် သုံးပွင့်ဆိုင်ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့ဝင်များသည် ပထမ အကြိမ် EITI အစီရင်ခံစာတွင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးခြင်းတွေ့ရှိချက်များနှင့် နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ အားနည်းချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခဲ့ပြီးနောက် ယင်းတို့သည် အဆင့်သတ်မှတ်မှုနိမ့်သော ရှိရင်းစွဲ ထိန်းချုပ်မှုများနှင့် စာရင်းစစ်မှုဘောင် စနစ်နှင့် ကိုက်ညီရမည်ဟု ကောက်ချက်ချခဲ့ကြသည်။

အဆုံးသတ်ခြင်း - တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးခြင်း ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်၏ ပြီးပြည့်စုံမှုနှင့် ယုံကြည်စိတ်ချရမှုကို အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်း

သုံးပွင့်ဆိုင်ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့ဝင်များက သဘောတူထားသော ယုံကြည်စိတ်ချရမှု လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအပေါ် မူတည်ပြီး ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များကို စာရင်းတိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးပြီးနောက် ကျွန်ုပ်တို့သည် ယုံကြည်စိတ်ချရမှုအတွက် နောက်ဆုံးအကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်းကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ ကုမ္ပဏီများသည် အခွန်အခများ အားလုံး၏ (၉၉.၈) ရာခိုင်နှုန်းသည် မြင့်မားသောအပိုင်းအခြားတွင်ပါဝင်ပြီး အခွန်အခများအားလုံး၏ (၀.၂) ရာခိုင်နှုန်းသည် အလယ်

အလတ်အပိုင်းအခြားတွင်ပါဝင်သကဲ့သို့ သုညရာခိုင်နှုန်းသည်သာ စာရင်းတိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးထားသော အခွန်အခများအားလုံး၏နိမ့်သောအပိုင်းအခြားတွင်ပါဝင်ကြောင်း အကဲဖြတ်ရရှိသည်။

အစိုးရအေဂျင်စီများနှင့် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများအတွက်မူ အများစုသည် နိမ့်သောအပိုင်းအခြားနှင့် အလယ်အလတ်အပိုင်းအခြားတွင်ပါဝင်သော်လည်း ကုမ္ပဏီများနှင့် နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ ငွေပေးချေမှုပမာဏနှင့် အစိုးရအဖွဲ့များ၏ ငွေရရှိမှုပမာဏတို့ကို တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်ကြောင့် ကုမ္ပဏီများနှင့် နိုင်ငံတော်ပိုင် စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ ကိန်းဂဏန်းယုံကြည်စိတ်ချရမှု တိုးလာသော အခါတွင် အစိုးရ၏ ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်ယုံကြည်စိတ်ချရမှုသည်လည်း မူအားဖြင့်တိုးတက်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် စာရင်းတိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးသည့်အဖွဲ့မှ ကုမ္ပဏီများ၊ နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အစိုးရအဖွဲ့များထံမှ တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေး ထားသော ဘဏ္ဍာရေး အချက်အလက်များ၏ယုံကြည်စိတ်ချရမှုနှင့် ပြီးပြည့်စုံမှုတို့အား နောက်ဆုံးဆန်းစစ်သည့်အခါ စိတ်ကျေနပ်ဖွယ်ရှိသည်ဟု ကောက်ချက်ချခဲ့သည်။ သို့သော် နိုင်ငံတော်ပိုင် စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ အချက်အလက်များ ယုံကြည်စိတ်ချရမှုအဆင့်အား သိသာထင်ရှားသည့် တိုးတက်မှုရှိလာစေရန် လစ်ဟာမှုရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ ယခုအစီရင်ခံစာအတွက်မူ EITI မှကိန်းဂဏန်းအချက် အလက်များနှင့် နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ အခြားစာရင်းရှင် (Other Account) အချက်အလက်များတို့တွင် အချို့သောကွာဟချက်များရှိနေကြသည်။

၂။ တွင်းထွက်သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်းဆိုင်ရာ နောက်ခံသတင်းအချက်အလက်များ

မြန်မာနိုင်ငံ၏တွင်းထွက်သယံဇာတ တူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်းကဏ္ဍ

မြန်မာနိုင်ငံ၏တွင်းထွက်သယံဇာတများတွင်ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့၊ သတ္တုများနှင့် ကျောက်မျက်ရတနာများပါဝင်ကြသည်။ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ခုနှစ် တွင်းထွက်ထုတ်လုပ်ခြင်းကဏ္ဍသည် GDP ၏ (၇) ရာခိုင်နှုန်း၊ နိုင်ငံတော်ဝင်ငွေ၏ (၂၀.၆) ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ပြည်ပပို့ကုန်၏ (၅၃.၁) ရာခိုင်နှုန်း ရှိခဲ့သည်။ ၂၀၁၅ - ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် တူးဖော် ထုတ်လုပ်ရေး ကဏ္ဍသည် GDP ၏ (၆) ရာခိုင်နှုန်း၊ နိုင်ငံတော် ဝင်ငွေ၏ (၂၀) ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ပြည်ပပို့ကုန်၏ (၄၇.၆) ရာခိုင်နှုန်းရှိခဲ့သည်။ ရှာဖွေတွေ့ရှိထားသော ရေနံသိုက်အားဖြင့် စည်ပေါင်းသန်း (၅၀) နှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့သိုက်ကုဗပေ (၁၀) ထရီလီယံကုဗပေ ရှိပြီး မြန်မာနိုင်ငံသည်ကမ္ဘာပေါ်တွင် ကျောက်စိမ်း၊ ကျောက်မျက် အများဆုံးထုတ်လုပ်၍ ပြည်ပသို့တင်ပို့သော နိုင်ငံဖြစ်သည်။

တူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်းကဏ္ဍသည် နိုင်ငံခြားတိုက်ရိုက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု၏ အကြီးမားဆုံးသော အရင်းအမြစ်ဖြစ်ပြီး သဘာဝဓာတ်ငွေနှင့် ကျောက်မျက်ရတနာများသည် ဝင်ငွေအဓိက ရှာပေးနေသည့် ကုန်စည်များဖြစ်ကြသည်။

၂၀၁၄-၂၀၁၅ ခုနှစ် နှင့် ၂၀၁၅-၂၀၁၆ ခုနှစ်တို့တွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ ရေနံ၊ ကျောက်မီးသွေး၊ ကြေးနီ၊ တန်ဖိုးမြင့်နှင့် တန်ဖိုးနည်း ကျောက်များ၊ သံဖြူ၊ တတ်စတင်နှင့် သွပ် စသော ကုန်စည်အမျိုးမျိုးကို ထုတ်လုပ်ခဲ့သည်။

ဗဟိုစာရင်းအင်းအဖွဲ့၏ အချက်အလက်များအရ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် သဘာဝဓာတ်ငွေသည် ပြည်ပပို့ကုန်များ၏ (၄၁) ရာခိုင်နှုန်း ဖြစ်ပြီး၊ ကျောက်မျက်နှင့် ကျောက်စိမ်းတို့ သည် (၈) ရာခိုင်နှုန်း အဖြစ် အသီးသီးတွေ့ရသည်။ ထို့ပြင် ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွက် သဘာဝဓာတ်ငွေ ရောင်းချမှု စုစုပေါင်းသည် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၅.၁) ဘီလီယံ ရှိခဲ့သည်။

ထို့ပြင် ၂၀၁၅-၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် သဘာဝဓာတ်ငွေသည် ပြည်ပပို့ကုန်များ၏ (၃၉) ရာခိုင်နှုန်း ဖြစ်ပြီး၊ ကျောက်မျက်နှင့်ကျောက်စိမ်းတို့သည် (၅) ရာခိုင်နှုန်းနှင့် အခြားသတ္တုများသည် (၃) ရာခိုင်နှုန်းအဖြစ် အသီးသီးတွေ့ရသည်။ ဗဟိုစာရင်းအဖွဲ့မှနေ၍ ၂၀၁၅-၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွက် သဘာဝဓာတ် ငွေရောင်းချမှု စုစုပေါင်းသည် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၄.၃) ဘီလီယံရှိခဲ့သည်။

ဤအစီရင်ခံစာတွင် ပါဝင်သောကဏ္ဍများမှာ

- ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ စမ်းသပ်ရှာဖွေတူးဖော်ခြင်း၊ တည်ဆောက်ခြင်း၊ ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ပြည်ပသို့တင်ပို့ရောင်းချခြင်း၊
- ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေအား သယ်ယူပို့ဆောင်သည့် ပိုက်လိုင်းများ၊
- ကျောက်မျက်ကဏ္ဍ
- ပုလဲ ကဏ္ဍနှင့်
- သတ္တုများနှင့် သတ္တုတူးဖော်ရေး ကဏ္ဍတို့ဖြစ်ကြသည်။

ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေကဏ္ဍ ဟိုက်ဒရိုကဏ္ဍ၏ယေဘုယျအခြေအနေ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပထမဆုံးသော ရေနံတင်ပို့မှုမှာ ၁၈၅၃ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာပေါ်တွင် သက်တမ်းအရင့်ဆုံးသော ရေနံတင်ပို့သည့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် အရှေ့တောင်အာရှတွင် တတိယအကြီးဆုံး သဘာဝဓာတ်ငွေထုတ်လုပ်သည့်နိုင်ငံဖြစ်၍ လွန်ခဲ့သောဆယ်စုနှစ်အတွင်း ထုတ်လုပ်မှု သိသိသာသာ တိုးမြင့်လာခဲ့သည်။

မြန်မာ့ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေလုပ်ငန်းမှ အချက်အလက်များအရ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် စုစုပေါင်း ဓာတ်ငွေထုတ်လုပ်မှုသည် ကုဗပေသန်းပေါင်း ၆၅၂,၂၂၈ ရှိခဲ့

သည်။ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် လေဆီနှင့် ရေနံ ထုတ်လုပ်မှုသည် စည်သန်းပေါင်း (၂.၈) နှင့် (၁.၇) အသီးသီး ရှိခဲ့သည်။

မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းမှ အချက်အလက် များအရ ၂၀၁၅-၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် စုစုပေါင်း ဓာတ်ငွေထုတ်လုပ်မှုသည် ကုမပသန်းပေါင်း ၆၇၇,၆၆၈ ရှိခဲ့ သည်။ ၂၀၁၅-၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် လေဆီနှင့် ရေနံ ထုတ်လုပ်မှုသည် စည်သန်းပေါင်း (၂.၀) နှင့် (၁.၅) အသီးသီး ရှိခဲ့သည်။

ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု နှင့် ကုမ္ပဏီများ မှတ်ပုံတင်ရေး (DICA) ၏ အ ချက်အလက်များအရ မြန်မာနိုင်ငံသည် ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီ လအထိ စုစုပေါင်း နိုင်ငံခြားတိုက်ရိုက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၆၉) ဘီလီယံကျော် ရရှိခဲ့သည်။ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍသည် နိုင်ငံခြားတိုက်ရိုက်ရင်းနှီး မြှုပ်နှံ မှုတွင် အမေရိကန် ဒေါ်လာ (၂၂.၄) ဘီလီယံ ကိုဆွဲဆောင်နိုင် ခဲ့ပြီး နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီပေါင်း (၁၅၄) ခုမှ စုစုပေါင်း နိုင်ငံတကာ တိုက်ရိုက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု၏ (၃၂) ရာခိုင်နှုန်းခန့်ဖြစ်သည်။ ထို့ ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍသည် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအတွက် ထိပ်ဆုံးကဏ္ဍများထဲမှတစ်ခု ဖြစ်သည်။ ယင်းနောက်တွင် လျှပ်စစ်ဓာတ်အားထုတ် လုပ်ရေး ကဏ္ဍ၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် ဆက်သွယ်ရေးတို့ ပါလာကြ သည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် နိုင်ငံတကာမှ စူးစမ်းရှာဖွေရေးကို တံခါးဖွင့် ပေးထားပြီး အကြီးစားနိုင်ငံတကာ ရေနံကုမ္ပဏီများအနေဖြင့် ကြီးမားသော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအား ခေတ်မီနောက်ဆုံးပေါ် နည်းပညာများကို အသုံးပြု၍ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဖြစ်သစ်များ ရှာဖွေရန် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများစွာ ပြုလုပ်နေကြသည်။ စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများနှင့် နိုင်ငံတကာစီးပွားရေးပိတ်ဆို့မှုများ ကို ဖြေလျှော့ခြင်းများကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ၏ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့စူးစမ်းရှာဖွေခြင်းကို ပို၍မြန်ဆန်စေပြီး၊ ရေနံ နှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍအတွင်း နိုင်ငံခြားတိုက်ရိုက်ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုကိုပါ ပို၍မြှင့်တက်စေသည်။ မြန်မာ့ရေနံနှင့်သဘာဝ ဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၏ အချက်အလက်များအရ မြန်မာနိုင်ငံသည် ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့အလားအလာ အမြင့်မားဆုံးအခြေ အနေသို့ မရောက်သေးဟုသိရသည်။ တွေ့ရှိပြီးသားသဘာဝ ဓာတ်ငွေ့သိုက်များသည် (၉) ထရီလီယံကုမပခန့်ရှိပြီး၊ ရေနံ

သိုက်များအနေဖြင့် ကုန်းတွင်းတွင်စည်ပေါင်း (၁၃၈) သန်းနှင့် ကမ်းလွန်တွင် သဘာဝဓာတ်ငွေ့သိုက် (၁၈) ထရီလီယံကုမ ပေ နှင့် ရေနံသိုက် (၃၂) ဘီလီယံရှိသည်ဟု IHS Global In- sights မှခန့်မှန်းသည်။

တူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းအများစုသည် ကမ်းလွန်တွင် ရှိသော်လည်း ကုန်းတွင်းလုပ်ကွက် အနည်းဆုံး (၄၉) ခုသည် လေလံပစ်ခြင်း၊ စူးစမ်းရှာဖွေခြင်းနှင့် ထုတ်လုပ်ခြင်း အဆင့် အမျိုးမျိုးတွင် ရှိနေကြသည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ မတ်လ (၃၁) ရက်နေ့အထိ ကုန်းတွင်းလုပ်ကွက် (၂၉) ခုနှင့် ကမ်းလွန်လုပ်ကွက် (၃၈) ခုတို့သည် စူးစမ်းရှာဖွေ ခြင်းနှင့် ထုတ်လုပ်ခြင်းများဆောင်ရွက်နေကြသည်။ ကမ်းလွန် ရတနာ (Total နှင့် မိတ်ဘက်များ) နှင့် ရဲတံခွန် (Petronas နှင့် မိတ်ဘက်များ) သဘာဝဓာတ်ငွေ့စီမံကိန်းများသည် ၁၉၉၈ ခုနှစ် နှင့် ၂၀၀၀ ခုနှစ်များတွင် အသီးသီးစတင်ထုတ်လုပ်ခဲ့ ကြပြီး၊ ထိုင်းနိုင်ငံပိုင်ရေနံကုမ္ပဏီ PTT သို့ ဓာတ်ငွေ့ရောင်းချ ရန် စာချုပ်များချုပ်ဆိုထားကြသည်။ Daewoo (Daewoo နှင့် မိတ်ဘက် (၃) ဦး) သည် “ရွှေ” သဘာဝဓာတ်ငွေ့စီမံကိန်း ကို ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ဥပဒေပူးပေါင်း

ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍအတွင်း ကနဦးအဆင့် လုပ် ငန်းစဉ်များ (စူးစမ်းရှာဖွေခြင်းနှင့် ထုတ်လုပ်ခြင်း) အား အောက်ပါဥပဒေများမှ စီမံအုပ်ချုပ်သည်။

- ၁၉၁၈ ရေနံမြေဥပဒေ၊
- ၁၉၃၄ ရေနံ ဥပဒေ၊
- ၁၉၃၆ ရေနံမြေ နည်းဥပဒေများ၊
- ၁၉၃၇ ရေနံနည်းဥပဒေများ၊
- ၁၉၅၁ ရေနံမြေအလုပ်သမားနှင့် သက်သာချောင်ချိ ရေး ဥပဒေ၊
- ၁၉၅၇ ရေနံရင်းမြစ်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခြင်းဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများ ဥပဒေ၊
- ၁၉၆၂ မြန်မာ့ရေနံလုပ်ကွက်ဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေများ၊
- ၁၉၆၉ ရေနံရင်းမြစ်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခြင်းဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများဥပဒေကို ပြင်ဆင်သော ဥပဒေ၊
- ၂၀၁၂ မရှိမဖြစ် အရေးကြီးသော ကုန်စည်များနှင့် ဝန်ဆောင် မှုများ ဥပဒေ၊
- ၂၀၁၅ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အရည်အသွေး ထိန်းချုပ်မှု

လမ်းညွှန်နှင့်

- ၂၀၁၅ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှုဆန်းစစ်ချက် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ။

ထုတ်လုပ်မှုအပေါ်ခွဲဝေခံစားရေးစာချုပ်များ၏ စည်းကမ်းချက်များသည် စူးစမ်းရှာဖွေခြင်းနှင့် ထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းများကို အဓိကအားဖြင့် စီမံအုပ်ချုပ်သော်လည်း အထက်တွင်ဖော်ပြထားသည် ၁၉၅၁ ရေနံမြေအလုပ်သမားနှင့် သက်သာချော့ချိုရေး ဥပဒေသည် ယခုအချိန်အထိ ကန်ထရိုက်တာများနှင့် ၎င်းတို့၏ ဝန်ဆောင်မှု ကုမ္ပဏီများအတွက် ဆက်လက်၍ အရေးကြီးနေဆဲဖြစ်သည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းများသည်လည်း ရေနံလုပ်ငန်းများကို ကြီးကြပ်ထိမ်းကြောင်းပေးနေသည့် ဥပဒေမူဘောင်၏ တစ်စိတ်တဒေသ ဖြစ်လာခဲ့ပြီဖြစ်သည်။

ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍတွင် တန်းတူအရေးကြီးသည်မှာ -

- နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများဥပဒေ (ထိုဥပဒေ အောက်တွင် စူးစမ်းရှာဖွေရေးနှင့် တူးဖော်ရေးကဏ္ဍအတွက် ပုဂ္ဂလိက ကုမ္ပဏီများနှင့် ထုတ်လုပ်မှုအပေါ်ခွဲဝေခံစားရေးစာချုပ်များနှင့် ပတ်သက်၍ တာဝန်ယူရန် အပ်နှင်းခံထားရသည့် မြန်မာ့ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း MOGE ရှိသည်။)

- မြန်မာနိုင်ငံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေ (ယခင်က ၂၀၁၂ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေ (FIL) ကို မြန်မာနိုင်ငံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဥပဒေ (MIL) နှင့် အစားထိုးထားခြင်းဖြစ်သည်။)၊ နှင့်

- မြန်မာနိုင်ငံရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနည်း ဥပဒေ များနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကော်မရှင်အဖွဲ့ကြေညာစာ (မြန်မာနိုင်ငံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကော်မရှင် (MIC)သည် ဤစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းမူဘောင်များအောက်တွင် ပါမစ်များကိုချပေးပြီးထုတ်လုပ်မှုအပေါ်ခွဲဝေခံစား ရေး စာချုပ်မှုကြမ်း၏ စည်းကမ်းချက်များကို အတည်ပြုပေးသည်။) တို့ဖြစ်သည်။

ရေနံဥပဒေဟောင်းသည် အဓိကအားဖြင့် လုပ်ခွင့်ပေးသည်ဟု ဖော်ပြထားသည့် အခွင့်အရေးများကိုသာ ရည်ညွှန်းသည်။ အထက်တွင်ဖော်ပြထားသည့် ရေနံနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ဥပဒေများသည် ယခုအချိန်အထိ လိုက်နာရမည်ဖြစ်သော်လည်း လက်တွေ့တွင်မူ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများသည် များသောအားဖြင့် ထုတ်လုပ်မှု ဝေခွဲခွဲဝေယူသည့် စာချုပ်များ၊ ထုတ်လုပ်မှုအထွက်တိုးမှုအပေါ်အကျိုးအမြတ်ခွဲဝေယူရေးစာချုပ်များ

(Performance Compensation Contracts - PCCs)၊ တွင်းထွက်ဆိုင်ရာ ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ပြုလုပ်ခြင်းမှ အကျိုးအမြတ်ခွဲဝေယူရေးစာချုပ်များ (Improvement of Marginal Recovery Agreements - IPRs) နှင့် ပြန်လည်လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်း သဘောတူညီချက်များကိုသာ ချုပ်ဆိုကြသည်။ ဤစာချုပ်များပါ စည်းကမ်းချက်များနှင့် သတ်မှတ်ချက်များသည် လုပ်ငန်းစဉ်ကို တည်ဆဲဥပဒေများနှင့် မဆန့်ကျင်သည့် စီမံအုပ်ချုပ်ကြောင်း သိရှိနားလည်ရသည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင်ကြေညာခဲ့သည့် အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများ၏ ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းပုံအရ လျှပ်စစ်စွမ်းအားဝန်ကြီးဌာန (MOEP) နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန (MOE) တို့ကို ပူးပေါင်းလိုက်သဖြင့် ပို၍အားကောင်းသည့် လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန (MOEE) အဖြစ် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ ယခင်က လျှပ်စစ်စွမ်းအားဝန်ကြီးဌာနနှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာနတို့သည် စီမံကိန်းများတွင် အတူတွဲ၍အလုပ်လုပ်ရသောအခါ၌ စိန်ခေါ်မှုများကို တွေ့ ကြုံခဲ့ရသည်။ ဥပမာ - လျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေးစက်ရုံအသစ်များသို့ သဘာဝဓာတ်ငွေ့မပံ့ပိုးသည့် သာကေဖြစ်သည်။ ယခုအခါပေါင်းစည်းလိုက်သောဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် ဤလုပ်ငန်းစဉ်များကို သိသိသာသာ ချောမွေ့သွားစေရန် ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် အလားအလာရှိသည်။

လျှပ်စစ် နှင့် စွမ်းအင် ဝန်ကြီးဌာနသည် ရေနံ နှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍအတွက်တာဝန်ရှိသည့် ပင်မအစိုးရဌာနဖြစ်သည်။ စွမ်းအင်နှင့်လျှပ်စစ်ဝန်ကြီးဌာနမှ -

- ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့စီမံရေးဦးစီးဌာန (OGPD) သည် (ယခင်က စွမ်းအင်စီမံရေးဦးစီးဌာန) သည် စွမ်းအင်မူဝါဒ ရေးဆွဲခြင်း၊ ညှိနှိုင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် စွမ်းအင်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အစီအစဉ်များအတွက် ဆွေးနွေးခြင်းများတွင် တာဝန်ရှိသည်။ အလားတူ ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ကွက်များ (ကုန်းတွင်း၊ ကမ်းလွန်ရေတိမ်ပိုင်းနှင့် ကမ်းလွန်ရေကန်ပိုင်း) ကို တင်ဒါခေါ်ယူရန်အတွက်လည်း မြန်မာ့ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းနှင့် အတူတာဝန်ရှိသည်။ ထိုမျှမက လုပ်ကွက်ချပေးသည့် စာချုပ်များအား စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ စူးစမ်းရှာဖွေခြင်းနှင့် ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့ရောင်းချခြင်းစသည်တို့တွင်လည်း တာဝန်ရှိသည်။

• **မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း (MOGE) သည် (၁၀၀) ရာခိုင်နှုန်း နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး** မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ရေနံ စူးစမ်းရှာဖွေခြင်းနှင့် ထုတ်လုပ်ခြင်းတို့အတွက် တာဝန်ရှိသည့် အပြင် ပုဂ္ဂလိကကန်ထရိုက်တာများနှင့် ရေနံနှင့်သဘာဝ ဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းများအားလုံးကို လုပ်ဆောင်ရန် တာဝန်ရှိ သည်။ မြန်မာ့ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းအနေဖြင့် နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများသို့ တင်ဒါများချထားပေးရေးနှင့် ပတ် သက်သည့် တာဝန်များကိုလည်း ယူရသည်။ မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းသည် စည်းကြပ်သူလည်းဖြစ်သကဲ့ သို့ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သူလည်းဖြစ်သည်။

လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန၏ အခြားသောနိုင်ငံတော်ပိုင် စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများတွင် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှု သည် အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည် -

• **မြန်မာ့ရေနံဓာတ်ပေးလုပ်ငန်း (MPE) သည်** ရေနံချက်စက်ရုံ(၃) ရုံ၊ ယူရီးယားဓာတ်မြေဩဇာစက်ရုံ (၅) ရုံနှင့် အခြားသော ကုန်ချောထုတ်လုပ်သည့် စက်ရုံများကို ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲရန် တာဝန်ရှိသည်။

• **မြန်မာ့ရေနံထွက်ပစ္စည်းရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း (MPPE) သည်** ရေနံထွက်ပစ္စည်းများအား လက်လီနှင့် လက်ကားဖြန့်ဖြူးမှုကို စီမံခန့်ခွဲသည်။

• **လျှပ်စစ်ဓာတ်အားဖြန့်ဖြူးရေးလုပ်ငန်း (ESE) သည်** မဟာဓာတ် အားလိုင်းပြင်ပ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ဖြန့်ဖြူး ရေးအပါအဝင် လျှပ်စစ်စွမ်းအင်ကို ဖြန့်ဖြူးပေးပြီး အသေးစား ရေအားလျှပ်စစ်နှင့် ဒီဇယ်စက်များကို တပ်ဆင်ခြင်းနှင့် လည် ပတ်ခြင်းများ ပြုလုပ်လျက်ရှိပါသည်။

• **လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း (EPGE) သည်** လျှပ်စစ် ဓာတ်အားများကိုဝယ်ယူ၍ မြန်မာနိုင်ငံရှိ သုံးစွဲသူများထံသို့ ဖြန့်ဝေပေးသည်။

• **ရန်ကုန်လျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေးရေးကော်ပိုရေးရှင်း (YESC) သည်** ရန်ကုန်မြို့တွင် လျှပ်စစ်စွမ်းအင်ဖြန့်ဖြူးရေးကို စီမံခန့်ခွဲ သည်။

• **မန္တလေးလျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေးရေးကော်ပိုရေးရှင်း (MESC) သည်** မန္တလေးမြို့တွင် လျှပ်စစ်စွမ်းအင်ဖြန့်ဖြူးရေးကို စီမံခန့်ခွဲသည်။

ခါစီကရေနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့စီမံကိန်းများ ပစ္စုပ္ပန်သဘာဝဓာတ်ငွေ့စီမံကိန်း

Total SA ကုမ္ပဏီသည် ၁၉၉၈ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ (၁) ရက်နေ့ တွင် ကမ်းလွန်သဘာဝဓာတ်ငွေ့စီမံကိန်းမှ ထုတ်လုပ်မှုကို စတင်ခဲ့သည်။ ၎င်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ၊ ရန်ကုန်မြို့၏ တောင်ဖက် ကီလိုမီတာ (၂၂၀) အကွာတွင်ရှိသည်။ ဤစီမံကိန်းသည် ၂၀၂၅ ခုနှစ်ကျော်လျှင် ရပ်တန့်သွားမည့် ရတနာသဘာဝဓာတ် ငွေ့လုပ်ကွက်၏ ကုဗပေသန်းပေါင်း (၈)ဘီလီယံကျော်ကို တိုး ချဲ့ပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ပတ္တမြားစီမံကိန်းသည် ရတနာထုတ်လုပ်မှုစက်ရုံများနှင့် ချိတ် ဆက်နေမည့် ရေနံတွင်းတူးစင်မြင့်အသစ်တစ်ခု တည်ဆောက် ခြင်းနှင့် ရတနာဓာတ်ငွေ့လုပ်ကွက်ကို တည်ဆောက်ရန် အတွက် အလျားလိုက်တွင်း (၄) တွင်း တူးရန်လိုအပ်သည်။ ဤသည်မှာ ရတနာလုပ်ကွက်၏ အနီးအနားတစ်ခုတွင်သာ ပါဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤစီမံကိန်းတွင် Compression Plat- form အသစ်တစ်ခုပါဝင်သည်။

Total သည် စီမံကိန်းလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သူဖြစ်၍ အကျိုးအ မြတ်ရရှိမှု (၃၁.၂) ရာခိုင်နှုန်း ရှိသည်။ ၎င်း၏ မိတ်ဘက်များမှာ Chevron-Unocal (၂၈.၃) ရာခိုင်နှုန်း၊ PTTEP (၂၅.၅) ရာခိုင်နှုန်းနှင့် MOGE (၁၅) ရာခိုင်နှုန်းတို့ဖြစ်ကြသည်။

ရတနာသဘာဝဓာတ်ငွေ့စီမံကိန်း

Total သည် ရတနာသဘာဝဓာတ်ငွေ့စီမံကိန်းကို ထုတ်လုပ်မှု အပေါ် ခွဲဝေခံစားယူသည့် စာချုပ်ကို မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝ ဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းနှင့် ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် ချုပ်ဆိုခဲ့ပြီး နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းဖြစ်သည့် မြန်မာ့ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ လုပ်ငန်းမှ (၁၅) ရာခိုင်နှုန်း အကျိုးအမြတ်ရရှိပြီး Total မှ (၃၁.၂) ရာခိုင်နှုန်းတို့ဖြင့် ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လုပ်ခြင်းကို ဆောင် ရွက်နေသည်။

ရတနာသဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းသည် ကပ္ပလီ ပင်လယ်အော် အတွင်းတည်ရှိပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ အနီးဆုံးမြေမှ ကီလိုမီတာ (၆၀) ခန့်ဝေးသည့် ကမ်းလွန်ဒေသတွင်တည်ရှိသည်။ ဤကြီးမားသော စွမ်းအင်ရင်းမြစ်တွင် သဘာဝဓာတ်ငွေ့(၅.၃) ထရီလီယံကုဗပေ (ကုဗမီတာ ၁၅၀ ဘီလီယံ) ထက်ပို၍ရှိပြီး လုပ်ကွက်အားဖြင့် နှစ်ပေါင်း (၃၀) ခန့်လုပ်နိုင်သည်ဟု ခန့်မှန်း

ထားကြသည်။ စီးပွားဖြစ်ထုတ်လုပ်မှုအား ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် စတင်ခဲ့ပြီး ထုတ်လုပ်မှုသည် ၂၀၀၇ ခုနှစ်အတွင်း တစ်ရက်လျှင် ပျမ်းမျှအားဖြင့် ကုဗပေ (၂၁.၅) သန်းကျော်ရှိသည်။

သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကို ထိုင်းနိုင်ငံရှိ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေး စက်ရုံများသို့ တင်ပို့ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်တွင်းဈေးကွက်တွင် လည်း ရောင်းချသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံသို့တင်ပို့ရာတွင် (၃၄၆)ကီလိုမီတာရှိသည့် ပင်လယ်အောက်ပိုက်လိုင်းဖြင့် သယ်ဆောင်သွားပြီး ကုန်းပေါ်တွင် (၆၃) ကီလိုမီတာရှိသည့် ပိုက်လိုင်းမှ တစ်ဆင့် ထိုင်းနယ်စပ်သို့ ရောက်ရှိသွားသည်။

ပြည်တွင်းသုံးစွဲမှုအတွက် ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် ရတနာကမ်းလွန်မှ တစ်ဆင့် ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသဖြစ်သော ဒေါ်ညိမ်းရွာသို့ဖြတ်သန်းပြီး လက်ပ (၂၀) ပိုက်လိုင်းဖြင့် ရန်ကုန်မြို့သို့ပေးပို့လျက်ရှိသည်။ ၂၀၁၄ - ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ကုမပေးသန်းပေါင်း ၉၄,၇၉၉ ကို ပို့လွှတ်ခဲ့ပြီး ၂၀၁၅ - ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် ကုမပေးသန်းပေါင်း ၁၀၂,၅၉၉ ကို ပို့လွှတ်ခဲ့သည်။ ယခုလက်ရှိတွင် တစ်ရက်လျှင် ကုမပေးသန်းပေါင်း (၂၀၀) ပို့လွှတ်လျက်ရှိသည်။

ရဲတံခွန်စီမံကိန်း

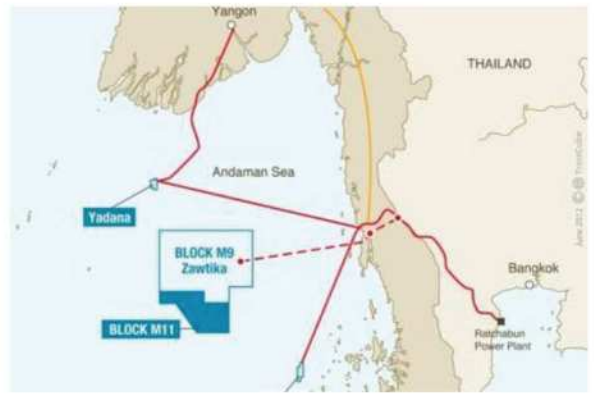
ရဲတံခွန်ဓာတ်ငွေ့သိုက်သည် ကပ္ပလီပင်လယ် (Andaman Sea) အတွင်း စတုရန်းကီလိုမီတာ ၂၄,၁၃၀ အကျယ်အဝန်း ရှိသော ကမ်းလွန်ဓာတ်ငွေ့သိုက်ဖြစ်သည်။ အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၇၀၀ ရင်းနှီးမြုပ်နှံထားသော ရဲတံခွန်စီမံကိန်းသည် ရတနာစီမံကိန်းပြီးလျှင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒုတိယအကြီးဆုံး ကမ်းလွန်သဘာဝဓာတ်ငွေ့စီမံကိန်းဖြစ်သည်။

ဤဓာတ်ငွေ့သိုက်တွင် ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် ဓာတ်ငွေ့ (၃) ထရီလီယံကုဗပေနှင့် လေဆီစုစုပေါင်း စည်သန်းပေါင်း (၈၀) ခန့် ထိန်းသိမ်းထားသည်။

Patronas ကုမ္ပဏီအနေဖြင့် အစုရှယ်ယာ (၄၀.၉၁) ရာခိုင်နှုန်း ပိုင်ဆိုင်ထားပြီး၊ စီမံကိန်းကို ဦးဆောင်လုပ်ကိုင်လည်ပတ်နေသည်။ ၎င်းနှင့်အတူ တွဲဖက်လုပ်ကိုင်သော ကုမ္ပဏီများမှာ ရှယ်ယာ (၂၀.၄၅) ရာခိုင်နှုန်းပါဝင်သည့် မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၊ (၁၉.၃၂) ရာခိုင်နှုန်း ပါဝင်သည့် PTTEP နိုင်ငံတကာကုမ္ပဏီနှင့် (၁၉.၃၂) ရာခိုင်နှုန်း ပါဝင်သည့် Nippon Oil Exploration Myanmar တို့ဖြစ်သည်။

ရဲတံခွန်ဓာတ်ငွေ့သိုက်ကို ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် စတင်တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ၁၉၉၆ ခုနှစ်တွင် ဤဓာတ်ငွေ့သိုက် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများစတင်ခဲ့ပြီး၊ ၁၉၉၈ နှင့် ၁၉၉၉ ခုနှစ်များတွင် ပိုက်လိုင်းနှင့်အခြားဆက်စပ် အဆောက်အအုံ တည်ဆောက်ခြင်းများစတင်ခဲ့ကာ စီးပွားဖြစ်ထုတ်လုပ်မှုကို ၂၀၀၀ ခုနှစ်၊ မေလတွင် စတင်ခဲ့သည်။ ၎င်းဓာတ်ငွေ့တွင်း ထုတ်လုပ်မှုမှာ ၂၀၃၀ ခုနှစ်အထိ ဆက်လက်တည်ရှိနေနိုင်သည်။

ယင်းဓာတ်ငွေ့သိုက်မှ ထုတ်လုပ်သော သဘာဝဓာတ်ငွေ့များကို ထိုင်းနိုင်ငံရေနံဓာတ်အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ (Petroleum Authority of Thailand - PTT) သို့ တနင်္သာရီ ပိုက်လိုင်းကုမ္ပဏီမှ လုပ်ကိုင်လည်ပတ်နေသော တနင်္သာရီပိုက်လိုင်းမှ တဆင့် ပေးပို့သည်။ ဤတွင်းမှထွက်သော လေဆီကိုမူ ရဲတံခွန် ရေပေါ်ဆီ သိုလှောင်သင်္ဘော (FSO vessel) တွင် သိုလှောင်ထားပြီး ပြည်တွင်းနှင့် ပြည်ပမှ ဝယ်ယူသူများကို ရောင်းချပေးသည်။

ဇောတီက စီမံကိန်း

ဇောတီကစီမံကိန်းတွင် ဇောတီက၊ ကံကုံက (Kakonna)၊ ဂေါတက (Gawthaka) လုပ်ကွက်များပါဝင်သည်။ မြန်မာ့ ကမ်းလွန် ပင်လယ်၊ မုတ္တမ ပင်လယ်ကျွေ့ လုပ်ကွက် M9 M11 တို့တွင်တည်ရှိသည်။ စီမံကိန်းဧရိယာမှာ ၁၁,၇၄၆ စတုရန်းကီလိုမီတာရှိသည်။

The Petroleum Authority of Thailand Exploration and Production International (PTTEP International) သည် စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်သူ (Operator) ဖြစ်သည်။ PTTEP သည် စီမံကိန်း (၈၀) ရာခိုင်နှုန်းကို ပိုင်ဆိုင်ပြီး MOGE က (၂၀) ရာခိုင်နှုန်း ပိုင်ဆိုင်သည်။

ဤစီမံကိန်းသည်အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၂) ဘီလီယံတန်ဖိုးရှိ သည့်စီမံကိန်း ဖြစ်သည်။၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်တွင်းသုံးသဘာဝဓာတ်ငွေ့များကို တစ်ရက်လျှင် ကုဗပေ သန်း(၆၀)နီးပါးထုတ်လုပ်ခြင်းဖြင့်အစပြုခဲ့သည်။ ၂၀၁၅ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လတွင် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ တစ်ရက်လျှင် ကုဗပေသန်းပေါင်း (၂၄၀) နှုန်းဖြင့်စတင်တင်ပို့ခဲ့သည်။

၂၀၁၂ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလတွင် PTTEP Offshore Investment Limited (PTTEPO) နှင့် MOGE တို့သည် ဇာတိ က ဓာတ်ငွေ့သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး စီမံကိန်းတွင် ဝင်ရောက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရန် Andaman Transportation Limited (ATL) နှင့် သဘောတူညီချက် ရယူခဲ့ သည်။ MOGE ၏ (နိုင် ငံတော်ကိုယ်စား) ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုသည် Andaman Transportation Limited ၏ ရပိုင်ခွင့်များ နှင့် ပေးရန်တာဝန် သတ်မှတ်ချက်အတိုင်း ပါဝင်ရမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းသတ်မှတ် ချက်အရ MOGE အနေဖြင့် ထုတ်လုပ်မှုပေါ် ခွဲဝေခံစားခွင့်စာ ချုပ် (Production Sharing Contract) တွင်ဖော်ပြထား သည့်အတိုင်း ကုန်ကျစရိတ် (၂၀) ရာခိုင်နှုန်းအပြည့်အဝ ထည့်ဝင်ရင်းနှီးသည်ဆိုပါက ATL ၏ ပုံမှန်စတော့ (Common Stock) တွင်လည်း ယင်းအချိုးအစား အတိုင်းရင်းနှီး မြှုပ်နှံခွင့်ရရှိမည်ဖြစ်သည်။ ကမ်းလွန်ဇာတိက သဘာဝဓာတ် ငွေစီမံကိန်း (PTTEP) သည် ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် ထုတ် လုပ်မှုစတင်ခဲ့သည်။

ရွှေသဘာဝဓာတ်ငွေ့စီမံကိန်း

ရွှေသဘာဝဓာတ်ငွေ့စီမံကိန်းတွင် ရွှေ၊ ရွှေဖြူ၊ မြ ကမ်းလွန် လုပ်ကွက်များပါဝင်သည်။ ဘင်္ဂလား ပင်လယ်အော်အတွင်း လုပ်ကွက် A1နှင့် A3 တွင်တည်ရှိသည်။ စီမံကိန်းကို ကုမ္ပဏီ (၆) ခုကစုပေါင်းအကောင်အထည်ဖော်သည်။

ဤစီမံကိန်းအား Daewoo International ကုမ္ပဏီ၏ လက်အောက်ခံ POSCO က ဦးဆောင်သည်။ ၎င်းသည် စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်သူလည်းဖြစ်သည်။

၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် ရွှေစီမံကိန်းမှ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ ပထမဆုံးထုတ်လုပ်ခဲ့သည်။ မြလုပ်ကွက်မှ ထွက်ရှိခြင်းဖြစ်ပြီး စီးပွားဖြစ် ထုတ်ယူမှုကို ၎င်းနှစ် ဩဂုတ်လတွင် စတင်ခဲ့သည်။

၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလတွင် ရွှေလုပ်ကွက်မှဓာတ်ငွေ့များ

စတင်ထုတ်လုပ်ခဲ့သည် ဖြစ်သောကြောင့် ၂၀၁၄ ခုနှစ် အကုန် တွင် တစ်ရက်လျှင် ဓာတ်ငွေ့ကုဗပေ သန်း (၅၀၀) ခန့်ထွက်ရှိ မည်ဟု ခန့်မှန်းထားသည်။ ယင်းနှုန်းအတိုင်း ၂၀၂၀ ခုနှစ် အထိ ထွက်မည်ဟုလည်း ခန့်မှန်းထားသည်။

ထွက်ရှိသည့်ဓာတ်ငွေ့များအား China National United Oil Corporation (CNUOC) သို့ (၂၅) နှစ်မှ နှစ် (၃၀) စာချုပ်ဖြင့်ရောင်းချ၊ သို့မဟုတ်မြန်မာပြည်အတွင်းရောင်းချရန် ဖြစ်သည်။

၂၀၁၀ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် MOGE နှင့် CNPC တို့ပူးပေါင်းပြီး South East Asia Gas Pipeline Co., ကို တည်ထောင်ခဲ့ သည်။ ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်း စီမံကိန်းကို SEAGP က စီမံမည်ဖြစ် သည်။

သုံးနှစ်ကြာတည်ဆောက်မှုအပြီး၌ မြန်မာ - တရုတ် သဘာဝ ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းအား ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ (၂၉) ရက်နေ့ တွင် စတင်အသုံးပြုခဲ့သည်။ ရခိုင်ကမ်းလွန်ဘင်္ဂလားပင်လယ် အော်တွင် တည်ရှိသည့် ရွှေလုပ်ကွက်မှ တရုတ်နိုင်ငံ အနောက် တောင်ပိုင်း ယူနန်ပြည်နယ်သို့ ဓာတ်ငွေ့များပို့လွှတ်ခဲ့သည်။

သဘာဝဓာတ်ငွေ့များကို A1 မှ ရွှေနှင့် ရွှေဖြူလုပ်ကွက် A3 မှ မြလုပ်ကွက်တို့မှ ထုတ်လုပ်လျက်ရှိသည်။ ဓာတ်ငွေ့ ပိုက်လိုင်း တည်ဆောင်ရန်အတွက် ကုန်ကျငွေသည် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၂.၁၅) ဘီလီယံရှိကြောင်း MOGE က ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဖေဖော် ဝါရီလတွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

ချောက်နှင့်ရေံချောင်း ရေံမြေ

အကြီးဆုံးကုန်းတွင်း ရေံမြေ (၂) ခုဖြစ်သော ချောက်နှင့် ရေံ ချောင်းမှ ပိုင်ခွင့်၊ အကျိုးခံစားခွင့် (၆၀) ရာခိုင်နှုန်းကို Inter- raresources ကုမ္ပဏီက Improved Petroleum Recovery Contracts (IPRCs) စာချုပ်ဖြင့် ရယူထားသည်။ ၁၉၉၆ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (၄) ရက်နေ့တွင် MOGE နှင့် သက်တမ်း (၂၀) နှစ်၊ (၆) လရှိသည့် IPRC စာချုပ်ချုပ်ဆိုထား သည်။ ရေံမြေ (၂) ခုလုံးကို Goldpetrol Joint Operating Company Inc. က စီမံသည်။ ရေံမြေ (၂) ခုပေါင်း ဧရိယာသည် ၁၈၀၀ စတုရန်းကီလိုမီတာ နီးပါးရှိပြီး ဧရာဝတီ မြစ်ကြောင်း တောက်လျောက်၊ ရန်ကုန်မြို့မှ မြောက်ဘက် ၅၈၀ ကီလိုမီတာအကွာတွင် တည်ရှိသည်။ ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် ရေံ

မြေ (၂) ခုမှ ရေနံစည်ပေါင်း ၁,၁၉၂,၅၂၃ ထွက်ရှိခဲ့သည်။

မန်းရေနံမြေ

မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်း မြစ်ဝှမ်းဒေသ ရေနံထုတ်လုပ်ရာ မန်း - မင်းဘူးမိုင် ၃၀ လမ်းမြောက်ဘက်တွင် တည်ရှိသည်။ ၁၉၇၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ တွင် မန်းရေနံမြေကို MOGE က ရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့ပြီး၊ ယင်းတွေ့ရှိမှု နောက်ဆက်တွဲအနေဖြင့် ပုံတောင်ကျောက် ဖြစ်ရပ်ကြွင်း များကို ဆက်လက်တွေ့ရှိခဲ့သည်။

၂၀၁၆ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၁) ရက်နေ့စာရင်းအရ တွင်းပေါင်း ၆၆၇ တွင်းတူးထားပြီး ရေနံစည်သန်းပေါင်း ၁၂၀ နီးပါးနှင့် ဓာတ်ငွေ့ ၁၂၁ Bcf ထုတ်လုပ်ထားပြီးဖြစ်သည်။ ထပ်မံတူးဖော်နိုင်သည့် ရေနံပမာဏမှာ (၂၅) MMbbls ရှိသည်။ လက်ရှိတွင် တွင်းပေါင်း ၃၅၁ တွင်းမှ တစ်ရက်လျှင် ရေနံစည်ပေါင်း ၁၄၅၀ ခန့်ထုတ်လုပ်လျက်ရှိသည်။ ယခင် Myanmar Petroleum Resources Ltd. မှ MPRL E&P သို့ အမည်ပြောင်းထားသည့် ကုမ္ပဏီက အထွက်တိုးမှုပေါ်ခွဲဝေခံစားသည့် စာချုပ် (Performance Compensation Contract) ဖြင့် ဆောင်ရွက်နေသည်။ ယခင်က Baker Hughes Singapore နှင့် MOGE အကြားချုပ်ဆိုထားသည့် စာချုပ်ဖြစ်သည်။

မြန်မာ - တရုတ် ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်း

မြန်မာ - တရုတ် ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းကို ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် ပုံစံထုတ်ခဲ့ပြီး စုစုပေါင်းအရှည် ၁၄၀၁.၅ ကီလိုမီတာရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အနောက်ဘက် ကမ်းရိုးတန်းဒေသ မဒေးကျွန်းမှ စတင်သည့် ရေနံစိမ်းပိုက်လိုင်းသည် တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ၊ ယူနန်ပြည်နယ် ရွှေလီကို ဖြတ်ကာ ချုံကင်း (Chongqing) သို့ ဆက်သွယ်ထားသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ စုစုပေါင်း ပိုက်လိုင်းအရှည်သည် ၇၇၀.၅ ကီလိုမီတာဖြစ်သည်။ တရုတ်ပြည်တွင်းတွင် ပိုက်လိုင်းအရှည် ၁၆၃၁ ကီလိုမီတာရှိသည်။ နှစ်စဉ် ရေနံစိမ်း တန် (၂၃) သန်း တင်ပို့နိုင်ရန် စီစဉ်ထားသည်။

သဘာဝဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းများသည် မြန်မာနိုင်ငံ အနောက်ဘက် ကမ်းရိုးတန်း ကျောက်ဖြူမှစတင်၍ မဒေးကျွန်းမှ ရေနံစိမ်းပိုက်လိုင်းများနှင့်အပြိုင် ယူနန်ပြည်နယ် ရွှေလီမှတစ်ဆင့် အနောက်မှအရှေ့သဘာဝဓာတ်ငွေ့ ပိုက်လိုင်း အမှတ် (၂) ဆုံရာ နန်နင်းတွင် အဆုံးသတ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ပိုက်လိုင်း အရှည် ၇၉၃ ကီလိုမီတာရှိသည်။ တရုတ်ပြည်တွင်းတွင် ပိုက်လိုင်းအရှည် ၁၇၂၇ ကီလိုမီတာရှိသည်။ နှစ်စဉ် (၁၂) ဘီလီယံ ကုဗမီတာ ဖြတ်သန်းနိုင်ရန် စီစဉ်ထားသည်။

ယင်းစီမံကိန်းသည် တရုတ်နိုင်ငံ၏ အမျိုးသားစွမ်းအင်စီမံကိန်းများ အနက်တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ ပိုက်လိုင်းများကို ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ (၁၂) ရက်နေ့တွင် အပြီးသတ်ပြီး ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာ (၂၁) ရက်နေ့တွင် တရုတ်နိုင်ငံသို့ စတင်ပို့လွှတ်ခဲ့သည်။ ရေနံစိမ်းပိုက်လိုင်းကို ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ တွင် အပြီးသတ်နိုင်ခဲ့သည်။ China National Petroleum Corporation (CNPC) နှင့် Myanmar Oil and Gas Enterprise (MOGE) တို့က ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် စီမံကိန်း ဖြစ်သည်။ CNPC သည် ရှယ်ယာ (၅၀.၉) ရာခိုင်နှုန်း ပိုင်ဆိုင်ပြီး စီမံကိန်းကိုအုပ်ချုပ်သည်။ ကျန်ရှိသည်များကို MOGE ကပိုင်ဆိုင်သည်။

ရေနံနှင့်စာတံငွေပိုက်လိုင်း

ပြည်တွင်းပိုက်လိုင်း

နိုင်ငံအနှံ့ပိုက်လိုင်းကွန်ရက်များကို MOGE မှ ချဲ့ထွင်လျက်ရှိသည်။ (၆) လက်မမှ (၂၄) လက်မထိ ပိုက်လိုင်း အရွယ်အစား အမျိုးမျိုး တည်ဆောက်လျက်ရှိသည်။ စုစုပေါင်း ပိုက်လိုင်းအရှည် ၂၁၀၀ မိုင်ရှိသည်။

စာချုပ်စွင့်ပြုထုတ်ပြန်ခြင်းစွဲစာ (Contract Disclosure)

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍတွင် လုပ်ငန်းများကို MOGE နှင့် ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သူများအကြား ချုပ်ဆိုသည့် စာချုပ်များဖြင့် ထိန်းသိမ်းစီမံသည်။ လက်ရှိ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့စာချုပ်အများစုသည် MOGE နှင့် ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သူများအကြားချုပ်ဆိုသည့် PSC ပုံစံစာချုပ်အများစုဖြစ် သည်။ PSC သည် လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင် ဝန်ကြီးဌာနမှ နှစ်ပေါင်းများစွာ အသုံးပြုလာသည့် စာချုပ်ပုံစံ တစ်ခုဖြစ်သည်။

ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သူများနှင့် MOGE တို့အကြား ချုပ်ဆိုသည့် PSC များတွင် လျှို့ဝှက်ထားရမည့် စာပိုဒ် (Confidentiality Clause) ပါဝင်သည်။ ၎င်းစာပိုဒ် အရ စာချုပ်တွင် ပါဝင်သည့် အစုအဖွဲ့များသည် ဝယ်ယူခြင်း သို့မဟုတ် လျှောက် ထားရယူခြင်းနှင့်ဆိုင်သည့် အချက်အလက်၊ သတင်း အကြောင်းအရာများ၊ သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်စဉ်အတွင်း ရရှိလာသည်များကို ထုတ်ပြန်ခြင်းမပြုရန် သဘောတူ ကြသည်။ *သို့သော် စာချုပ်ထုတ်ပြန်ခြင်းမပြုရဟု တိတိကျကျထား မြစ်ထားခြင်းမျိုး ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပါ။ ထိုပြင်ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ဥပဒေတွင် အစိုးရကချပေးသည့် စာချုပ်နှင့်လိုင်စင်များအား အများပြည်သူထုတ် ပြန်ခြင်းမပြုရဟု တားမြစ်သည့် ရည်ညွှန်းချက် တစ် နှစ်တစ်ရာပါဝင်ခြင်း မရှိပါ။*

လက်တွေ့တွင်မူစာချုပ်များကို လျှို့ဝှက်ထားသည်။ PSC များအတွက် သတ်မှတ်ချက်နှင့် အခြေအနေများ အတိုချုပ်ဖော်ပြချက်(ခွဲဝေမှုဆိုင်ရာသတ်မှတ်ချက်များ၊ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ သတ်မှတ်ချက်များကို ဖော်ပြထားသည့်) ကို လျှပ်စစ်နှင့်စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာနက အများပြည်သူ သိရှိနိုင်ရန် ထုတ်ပြန်ထားသော်လည်း စာချုပ်ပါသတ်မှတ်ချက်များအား အပြည့်အစုံ ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပါ။

ကုန်းတွင်းနှင့် ကမ်းလွန်လုပ်ကွက်များ၏ PSC, PCC, IPR စာချုပ်ပါ သတ်မှတ်ချက်များနှင့် အခြေအနေများကို ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့စီမံကိန်းဌာနမှ လက်ခံရရှိထားသည်။ စံအဖြစ်သတ်မှတ်ထားသည့် သတ်မှတ်ချက်များနှင့် အခြေအနေများကို အစီရင်ခံစာ၏ နောက်ဆက်တွဲ (၁၂) တွင်ဖော်ပြထားသည်။

မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းနှင့် Total E&P ၏ ရတနာစီမံကိန်းအတွက် ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ (၉) ရက်နေ့တွင် ချုပ်ဆိုသည့် PSC မိတ္တူကို လည်း MOEE ဝက်ဘ်ဆိုက်တွင်ဖော်ပြထားသည်။ သို့သော် အခြား PSC အပြည့်အစုံအား အများပြည်သူ သိရှိစေရန် ထုတ်ပြန်ထားခြင်း မရှိပါ။ ယင်းစာချုပ်တွင် တူးဖော်ရေးကာလ၊ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်နှင့် အသုံးစရိတ်၊ ထုတ်လုပ်သည့်ကာလ၊ တွင်းခွက်များ၊ ထုတ်လုပ်မှုရှယ်ယာ၊ Data fees၊ ရေနံစိမ်းနှင့် ဓာတ်ငွေ့အတွက် ထုတ်လုပ်မှုအပိုဆုကြေး၊ ပြည်တွင်း အရောင်းသတ်မှတ်ချက်၊ ခုနိမ်မှုဆိုင်ရာ သတ်မှတ်ချက်များ၊ သင်တန်း၊ သုတေသနနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေ၊ နိုင်ငံတော်ဝေစု၊ ဝင်ငွေခွန်၊ အခွန်ကင်းလွတ်ကာလ၊ အမြတ်ခွဲဝေခြင်းနှင့် အငြင်းအခန်ဖြေရှင်းခြင်း၊ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် ဥပဒေ များနှင့်ဆိုင်သည်များကို ဖော်ပြထားသည်။ သို့ရာတွင် Total လက်မှတ်ထိုးဆုကြေးအနေဖြင့် ပေးခဲ့သည့် ပမာဏကို စာချုပ်တွင်ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပါ။

MEITI ဦးဆောင်ကောင်မတီသည် ၂၀၁၆ EITI စံနှုန်းပါတိုက်တွန်းချက်များအတိုင်း ဆောင်ရွက်သင့် / မသင့်ကို ဆွေးနွေးလျက်ရှိသည့်အပြင် ရေနံနှင့် ဓာတ် ငွေ့စာချုပ်များကိုလည်း MEITI လုပ်ငန်းစဉ် တစ်ခုအနေဖြင့် ဖွင့်ပြသင့်မသင့်စဉ်းစားနေသည်ဟု နားလည်ထားသည်။

ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍတွင် နိုင်ငံတော်၏ဝေစု

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ နိုင်ငံတော်သည်ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့အပါအဝင် သယံဇာတအားလုံး၏ ပိုင်ရှင်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်သည် ရေနံနှင့်ဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍကို မြန်မာ့ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းမှ တစ်ဆင့်စီမံသည်။ ကန်ထရိုက်တာများနှင့် PSC စာချုပ်များချုပ်ဆိုခြင်းဖြင့် စီမံသည်။

၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဥပဒေကို ပြဌာန်းပြီး၊ နိုင်ငံတော်ပိုင် စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများမှတစ်ဆင့် ထိန်းချုပ်မည့် အဓိကစီးပွားရေး အကွက်အကွင်းများကို ဖော်ထုတ်ခဲ့သည်။ ယင်းဥပဒေသည် ယနေ့တိုင် သက်ရောက်မှုရှိနေသေးသော်လည်း လက်တွေ့တွင်မူ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရသည် တူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများအား စီမံရာတွင် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံ

မူ ဥပဒေက အဓိကဖြစ်သည်။ ဥပမာ - နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဥပဒေပြ ဌာနချက်နှင့် ကွဲပြားချက်အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရသည် သယံဇာတတူးဖော်ခွင့်ကို တစ်ဦးတည်းလက်ဝါး ကြီးအုပ်ထားခြင်းမရှိတော့ပါ။

နိုင်ငံတော်၏ ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍစီမံမှုကိစ္စအဝဝများ ဖြစ်သော မူဝါဒချမှတ်ခြင်း၊ စည်းမျဉ်းချမှတ်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်ခြင်း၊ စီးပွားရေးအရပါဝင်ခြင်းနှင့် အခွန်ကောက်ခြင်း၊ ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍမြေပုံထုတ်ခြင်းကို ကြီးကြပ်ခြင်း၊ ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့လုပ်ကွက်များ၏ အသေးစိတ်မြေပုံကိုပြုစု၍၊ လေလံနှင့် လိုင်စင်ချထားပေးခြင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို သတ်မှတ်ခြင်းကိစ္စများတွင် MOGE သည် အဓိကနေရာမှပါဝင်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။

ယင်းသည်မြန်မာနိုင်ငံတွင်းမှ ရေနံ၊ လောင်စာများရှာဖွေခြင်းနှင့် ထုတ်လုပ်ခြင်းအတွက်တာဝန်ယူထားပြီး၊ ပုဂ္ဂလိက ကန်ထရိုက်တာများနှင့် ရေနံ၊ ဓာတ်ငွေ့ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် သီးသန့်အခွင့်အရေးရရှိထားသည်။

MOGE ၏ အဓိကစီးပွားရေးတာဝန်မှာ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့စီမံကိန်းများတွင် ရှယ်ယာပါဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ပါဝင်ခြင်းမှ MOGE ၏ ဝင်ငွေအများစုကို ရရှိသည်။ ကုမ္ပဏီအသုံးစရိတ်အများစုကိုလည်း အဆိုပါပါဝင်ခြင်းမှ ရရှိသည်။

၁၉၈၉ ခုနှစ် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဥပဒေ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ပေါ်တွင် ပုံတူပွားရေးဆွဲထားသည့် ၂၀၁၂ နိုင်ငံခြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေအရ ရေနံ သို့မဟုတ် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ထုတ်ယူလိုသည့် မည်သည့်ကုမ္ပဏီမဆို MOGE သို့မဟုတ် မြန်မာနိုင်ငံသားပိုင် ကုမ္ပဏီတစ်ခုနှင့် ဖက်စပ်ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်သည်။ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေအား လက်ရှိတွင် ပြန်လည်သုံးသပ်မှုများပြုလုပ်နေသည်။

သဘာဝ ဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍသည်လည်း MOGE ၏ စီမံမှုအောက်တွင်ရှိသည်။ MOGE သည် လောင်စာကုန်ကြမ်းထုတ်ယူခြင်းကဏ္ဍအား တာဝန်ယူစီမံရသည်။ ၎င်း၏ အဓိကတာဝန်ကြီး (၄) ရပ်မှာ -

- ကိုယ်ပိုင်အရင်းအနှီးအသုံးပြုပြီး နေနှင့်ဓာတ်ငွေ့ ဣဗွေရန်၊ ထုတ်ယူရန်
- ကိုယ်ပိုင်ပိုက်လိုင်းစည်ဆောက်ပြီး ပြည်တွင်း ဓာတ်ငွေ့ လိုအပ်ချက်ဖြည့်ဆည်းရန်

- ဖော်တော်ယဉ်များအတွက် CNG ဖန်တီးပေးရန်
- နိုင်ငံခြားရေနံကုမ္ပဏီများနှင့် ပူးပေါင်းပြီး PSC များတွင်ပါဝင်ရန်၊ စာချုပ်ပါဝင်ခြင်းကမ်းများချိုးဖောက်မှုမရှိ စောင့်ကြည့်ရန်။

MOGE ၏ စီးပွားရေးတာဝန်

ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့စီမံကိန်းများတွင် MOGE ၏ အဓိက စီးပွားရေးတာဝန်များမှာ -

- ရှယ်ယာရှင်အဖြစ်ပါဝင်ခြင်း - ရေနံစီမံကိန်းများတွင်ဝင်ရောက်စီမံနိုင်ရန်အတွက် ဖက်စပ်လုပ်ငန်းကို (၁၅) မှ (၂၅) ရာခိုင်နှုန်းထိပိုင်ဆိုင်သည်။ ၂၀၁၅ - ၂၀၁၆ ခုနှစ် MOGE ၏ ရှယ်ယာပါဝင်မှု အသေးစိတ်ကို ဇယားအမှတ် (၁၇) တွင် ဖော်ပြထားသည်။ ဖက်စပ်လုပ်ငန်းများရှိ နိုင်ငံ၏ရှယ်ယာဝေစုနှင့် ပတ်သက်၍ ဥပဒေအရ သတ်မှတ်ထားချက်မရှိဟု နားလည်ထားသည်။ ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်သူများ၏ မတည်ငွေရင်းတွင် MOGE အနေဖြင့် ပါဝင်မှုတစ်စုံတစ်ရာမရှိဟု နားလည်ထားသည်။
- ထုတ်လုပ်မှုအပေါ် ခွဲဝေခံစားသည့် သဘောတူညီချက်များအရ ရရှိလာသည့် နိုင်ငံတော်ဝေစုများကို လက်ခံခြင်း (ခွင့်ပြုထားသည့် ခုနှစ်မှုများထုတ်ယူပြီးသည့်နောက်ပိုင်း (၆၀) မှ (၉၀) ရာခိုင်နှုန်းထိ အမြတ်ဝေစုအနေဖြင့် ရရှိသည်)နှင့်
- ကန်ထရိုက်တာများပါဝင်လျက် ဖွဲ့စည်းသည့် စီမံကိန်း စီမံမှုကော်မတီတွင် အဖွဲ့ဝင်အများစုဖြစ်ခြင်း၊ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်နေခြင်းတို့ကြောင့် ရေနံဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစီမံမှုအတွက် တရားဝင်အာဏာရရှိထားသည်။ MOGE နှင့် ကန်ထရိုက်တာပါ အဓိကဆုံးဖြတ်ချက်များတွင် ဗီတိုကျင့်သုံးနိုင်ကြသည်။

MOGE နှင့် နိုင်ငံတော်အကြီး ဘဏ္ဍာရေးဆက်သွယ်မှု

မြန်မာ့ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းမှ ရရှိငွေသည် နိုင်ငံတော်ဝင်ငွေ၏ အဓိကအစိတ်အပိုင်းဖြစ်သည်။ ၂၀၀၉ - ၂၀၁၀ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် (၆၇) ရာခိုင်နှုန်းမှ ၂၀၁၄ - ၂၀၁၅ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် ၁၄.၅၅၄ ရာခိုင်နှုန်းအထိ ဘဏ္ဍာဝင်ငွေ အတိုးအလျော့ရှိသည်။

မြန်မာ့ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းမှရရှိငွေသည် နိုင်ငံတော်ဝင်ငွေ၏ အဓိက အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သည်။ ၂၀၀၉-၂၀၁၀ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် ဝင်ငွေ၏ (၆၇) ရာခိုင်နှုန်း၊ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ တွင် (၁၄.၅၅၄) ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ၂၀၁၅-၂၀၁၆ တွင် (၁၃.၂) ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်သည်။

၂၀၁၂ ခုနှစ်အစပိုင်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရသည် အမြတ်အစွန်းရရှိသည့် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများမှ နိုင်ငံတော်သို့ ပေးသွင်းရမည့် ပမာဏအားလျော့ချရန်၊ ယင်းလုပ်ငန်းများအနေဖြင့် ထိန်းသိမ်းထားနိုင်သည့် အမြတ်အစွန်းပမာဏကို မြှင့်တင်ပေးရန် အပြောင်းအလဲများ ဆက်တိုက်ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၂ - ၂၀၁၃ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်မတိုင်မီ နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများသည် အသားတင်အမြတ်အားလုံးကို နိုင်ငံတော်ရန်ပုံငွေစာရင်း - State Fund Account (SFA) သို့ပေးသွင်းရန် သတ်မှတ်ထားသည်။ (၃၀) ရာခိုင်နှုန်းအား ဝင်ငွေခွန်အဖြစ်လည်းကောင်း (၇၀) ရာခိုင်နှုန်းအား SOE ထည့်ဝင်မှုအဖြစ်လည်းကောင်း ပေးသွင်းရသည်။

၂၀၁၂-၂၀၁၃ ခုနှစ်များတွင်ပြုလုပ်ခဲ့သည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည် ယင်းပေးရန်တာဝန်များကို သိသိသာသာ လျော့ချခဲ့သည်။ SOE များသည် နိုင်ငံတော်ရသုံးစရိတ်မှ ခွဲတမ်းဆက်လက်လက်ခံနေကြဆဲဖြစ်သည်။ ကုန်ကြမ်းပစ္စည်း ဝယ်ယူခြင်းမှလွှဲပြီး လုပ်ငန်းစရိတ်အားလုံးကို ခွဲတမ်းမှရရှိသည့် စရိတ်ဖြင့် ဖြေရှင်းသည်။ (လုပ်ငန်း အကောင်အထည်ဖော် အသုံးစရိတ်၊ အရင်းအနှီးအစရရှိသဖြင့်) ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများကို SOE ၏စာရင်းမှပေးချေရသည်။ နှစ်ဟောင်းမှ စာရင်းများကို နှစ်သစ်သို့ ထပ်ပေါင်းနိုင်သည့် စာရင်းဖြစ်သည်။ တူးဖော်ရေးလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်သည့် SOE များအတွက် ကုန်ကြမ်းစရိတ်ဆိုသည်မှာ အလွန်နည်းပါးသည့် ပမာဏဖြစ်သည်ဟု အစိုးရအရာရှိများကဆိုသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ SOE အသုံးစရိတ်အများစုအား နှစ်စဉ်ရရှိသည့် ရသုံးစရိတ်ခွဲတမ်းဖြင့် ဖြေရှင်းနိုင်သည့်သဘောဖြစ်သည်။ MOGE သည် ၂၀၁၅ - ၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် ရသုံးစရိတ်ခွဲတမ်းမရရှိခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ အမြတ်အစွန်းများလှသဖြင့် ယင်းကာလအတွင်း ကုန်ကျစရိတ်ကိုကာမိသည့်အတွက် ခွဲတမ်းမလိုအပ်သောကြောင့်ဟုနားလည်နိုင်သည်။ SOE များအနေဖြင့် ကုန်ကျစရိတ်များနှုတ်ပြီး အသားတင်အမြတ် (၄၅) ရာခိုင်နှုန်းကို SFA

သို့ပေးသွင်း ရသည်။ (ဝင်ငွေခွန် (၂၅) ရာခိုင်နှုန်း၊ နိုင်ငံတော်သို့ပါဝင်မှု (၂၀) ရာခိုင်နှုန်း) SOE များအားအမြတ်ငွေ ရှာဖွေနိုင်သည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအဖြစ် ရပ်တည်နိုင်စေရန် ဟူသော အစိုးရ၏ ရည်မှန်းချက်နှင့်အညီ မူဝါဒရေးရာ အပြောင်း အလဲများပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အမြတ်အစွန်းရရှိသည့် SOE များသည် Other Accounts (အခြားစာရင်းရင်းများ) တွင် အမြတ်အစွန်းများကို ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ကြသည်။ ထိန်းသိမ်းထားသည့် အမြတ်အစွန်းများအသုံးပြုခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းသည့် ကန့်သတ်ချက်များမရှိသေးပါ။ အစိုးရ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ အမြတ်အစွန်းရသည့် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများအနေဖြင့် ဘဏ္ဍာရေးအရအစီအစဉ်ကင်းစွာ ရပ်တည်နိုင်ရန်အတွက် အပြောင်းအလဲပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်ပိုင် စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ ဝင်ငွေရှာဖွေရေး လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ချဲ့ထွင်နိုင်ရန် -

- (က) ကုမ္ပဏီဦးဆောင်လုပ်ကိုင်သည့် အမြတ်အစွန်းများအပေါ်တွင် စီမံနိုင်မှုအာဏာတိုးမြှင့်ပေးခြင်းဖြင့် လုပ်ငန်းထိရောက်မှုကိုမြှင့်တင်နိုင်ရန်၊ စီးပွားရေးအမြင်ကျယ်လာစေရန်အတွက် တွန်းအားပေးခြင်းနှင့်
- (ခ) ပိုမိုအမြတ်အစွန်းများသည့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန် ကုမ္ပဏီများအားလုပ်ပိုင်ခွင့်တိုးပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

SOE များအနေဖြင့် ကျန်ရှိသည့်ဝင်ငွေများ၊ အခွန်များ၊ ထည့်ဝင်ငွေများနှုတ်ပြီးကျန်ငွေအား ၎င်းတို့၏သီးသန့်စာရင်းတွင် လုပ်ငန်းချဲ့ထွင်နိုင်ရန် ကိုယ်ပိုင်ရန်ပုံငွေအဖြစ် သိမ်းဆည်းထားနိုင်သည်။ သီးသန့်စာရင်းမှငွေများအား အစိုးရဌာနများသို့ လွှဲပြောင်းခြင်းမရှိပါ။

၂၀၁၄-၂၀၁၅ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရသို့ လွှဲပြောင်းပြီးနောက် မြန်မာ့ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းမှ ထိန်းသိမ်းထားသည့်ပမာဏသည် ရေနံစုစုပေါင်းဝင်ငွေ၏ (၄၁) ရာခိုင်နှုန်းနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့စုစုပေါင်းဝင်ငွေ၏ (၆) ရာခိုင်နှုန်းနှင့်ညီမျှသည်။ ၎င်းနှစ်၌ မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၏ သီးသန့်စာရင်းတွင် အမေရိကန် ဒေါ်လာ (၁.၂) ဘီလီယံနီးပါး (ကျပ်ငွေ ၁.၂ ထရီလီယံ) ချွန်ထားသိမ်းဆည်းခဲ့သည်။ ၎င်းနှစ်တွင်ပင်ကုန်ကြမ်းထုတ်လုပ်သည့် SOE (၅) ခုသည်လည်း စုစုပေါင်းအမေရိကန်ဒေါ်လာ (၁.၃) ဘီလီယံ (ကျပ်ငွေ ၁.၃ ထရီလီယံ) ကို ၎င်းတို့ကိုယ်ပိုင်စာရင်းတွင် ချွန်ထားသိမ်းဆည်းခဲ့ကြောင်းတွေ့ရှိရသည်။

၂၀၁၅-၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရသို့လွှဲပြောင်းပြီးနောက် MOGE မှထိန်းသိမ်းထားသည့်ပမာဏသည် ရေနံနှင့်ဓာတ်ငွေ့ဝင်ငွေ၏ (၃၇) ရာခိုင်နှုန်း၊ ပြည်သူ့အသုံးစရိတ်၏ (၄) ရာခိုင်နှုန်းနှင့်ညီမျှသည်။ ၎င်းနှစ်၌ MOGE သီးသန့်စာရင်းတွင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၆၄၄.၇ သန်းနီးပါး

(ကျပ်ငွေ ၇၈၈.၈ ဘီလီယံ) ချန်ထားသိမ်းဆည်းခဲ့သည်။ ၎င်းနှစ်တွင်ပင် ကုန်ကြမ်းထုတ်လုပ်သည့် SOE (၆) ခုသည်လည်း စုစုပေါင်း အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၇၆၂.၅ သန်း (ကျပ်ငွေ ၉၃၂.၉ ဘီလီယံ) ကို ၎င်းတို့ကိုယ်ပိုင်စာရင်းတွင် ချန်ထားသိမ်းဆည်းခဲ့ကြသည်။

သတ္တုတူးဖော်ရေးကဏ္ဍ သတ္တုတူးဖော်ရေးကဏ္ဍအခြေအနေ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရှာဖွေတူးဖော်ခြင်း မပြုရသေးသည့် မြေအောက်သယံဇာတအမျိုးမျိုး အများအပြားရှိသည်။ ယင်းတို့သည် လာမည့်ဆယ်စုနှစ်များတွင် သတ္တုတွင်းကဏ္ဍကို နိုင်ငံ၏စီးပွားရေးအတွက် အဓိကကျသည့် ကဏ္ဍဖြစ်လာစေရန် တွန်းပို့မည့် အရင်းအမြစ်များဖြစ်ကြသည်။ မြန်မာ့သတ္တုတွင်းကဏ္ဍသည် ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍကဲ့သို့ ဖွံ့ဖြိုးမှုစနစ် တကျမရှိဘဲ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဝင်ရောက်မှုမှလည်း များစွာနှိမ့်ကျနေသည်။ မည်သို့ဖြစ်နေစေကာမူ ပမာဏများပြားစွာတည်ရှိနေသည့် တွင်းထွက်အရင်းအမြစ်များသည် နိုင်ငံ တကာ တွင်းထွက်တူးဖော်ရေးကုမ္ပဏီများ၏ စိတ်ဝင်စားမှုကို လွန်စွာဆွဲဆောင်လျက်ရှိသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် တွင်းထွက်သိုက်များ အမျိုးမျိုးစုံလင်စွာရှိကြသည်။ အခြေခံသတ္တုအမျိုးအစား (Base Metals) များဖြစ်ကြသော ရွှေ၊ ကြေးနီ၊ ငွေ၊ ခဲ၊ သွပ်၊ သံဖြူ၊ မဂ္ဂနီဇံ၊ ခနောက်စိမ်း၊ စက်မှုကုန်ကြမ်းများဖြစ်ကြသော (ဘိုလပ်မြေ၊ ရွှံ့စေး၊ ဂျပ်ပဆင်၊ မြေဩဇာကုန်ကြမ်း၊ ဒိုလိုမိုက် (Dolomite)၊ ထုံးကျောက်၊ ဆား၊ ဘာရိုက် (Barite)၊ စွမ်းအင် အရင်းအမြစ်များ ဖြစ်ကြသော ကျောက်မီးသွေး၊ ယူရေနီယံနှင့် ကျောက်မျက်ရတနာ (ကျောက်စိမ်း၊ ပတ္တမြား၊ အညံ့ပန်း၊ ပြောင်ခေါင်းစိမ်း၊ နီလာ၊ ကျနိုက် (Kyanite) အပါအဝင် ကဏ္ဍစုံအတွက် တွင်းထွက်အစုံရှိကြသည်။

မြန်မာ့သတ္တုတွင်းကဏ္ဍတွင် အကြီးစားတူးဖော်ခြင်း၊ အသေးစားနှင့် တစ်နိုင်တစ်ပိုင်တူးဖော်ခြင်း၊ အလွတ်သဘောတူတရား မဝင်တူးဖော်နေခြင်းများရှိနေသည်။ တူးဖော်ရေးကဏ္ဍကို ပုဂ္ဂလိကရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများအား လုပ်ကွက်ချထားပေးခြင်း၊ သဘာဝသယံဇာတနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ခံနိုင်ငံပိုင် သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းများမှ တဆင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းစသည့် နည်းလမ်း (၂) ခုစလုံးဖြင့် ဆောင်ရွက်နေသည်။

ကျောက်မျက်ကဏ္ဍတွင်လည်း ကမ္ဘာ့ပတ္တမြားထုတ်လုပ်မှု (၉၀) ရာခိုင်နှုန်းသည် မြန်မာနိုင်ငံမှဖြစ်ပြီး၊ ကျောက်စိမ်းအများအပြားထွက်ရှိရာ တစ်ခုတည်းသောနိုင်ငံလည်းဖြစ်သည်။

နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများအနေဖြင့် အစိုးရနှင့် ကျောက်မျက်များတူးဖော်ခြင်းကို အစိုးရက ပိတ်ပင်ထားသည်။

သတ္တုတွင်းကဏ္ဍတွင် ပြည်ပတင်ပို့မှုအများဆုံးမှာ ကြေးနီဖြစ်သည်။ ငွေ၊ ခဲ၊ သံဖြူ၊ အဖြိုက်နက်၊ ခနောက်စိမ်းများကိုလည်း နိုင်ငံအနှံ့အပြားတွင် တူးဖော်ရရှိသည်။

ထွင်းထွက်သယံဇာတအရင်းအမြစ်များ ကျောက်မျက်နှင့် ကျောက်စိမ်း

နိုင်ငံတကာဈေးကွက်တွင် မြန်မာပတ္တမြားနှင့် ဂျေဒိုက်ကျောက်စိမ်းတို့သည် အမြင့်ဆုံးဈေးရရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းမှ ဂျေဒိုက် (၉၀) ရာခိုင်နှုန်းခန့်ထွက်ရှိရာ တစ်ခုတည်းသော အကြီးဆုံးအရင်းအမြစ်လည်းဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာ့နိုင်ငံပေါင်း (၅၀) နီးပါးတွင် ကျောက်မျက်များတူးဖော်ကြသည်။ ယင်းအနက်မြန်မာနိုင်ငံသည် အရည်အသွေးမြင့် ကျောက်မျက်အများအပြားထွက်ရှိခြင်းကြောင့် လူသိများသည်။ ကမ္ဘာ့အဆင့် ပတ္တမြား၊ နီလာ (ပတ္တမြားနှင့် နီလာသည် ကိုရန်ဒမ် (Corundum) မျိုးကွဲများဖြစ်ကြသည်) နှင့် ဂျေဒိုက်တို့အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တူးဖော်တွေ့ရှိရသည့် ကျောက်မျက်များမှာ အညံ့ပန်း၊ စိန်၊ ဖရဲအူ (Tourmaline)၊ ပြောင်ဂေါင်းစိမ်း၊ ဥဿဖယား၊ ဥဒေါင်းကျောက် (Garnet)၊ မြော (Moonstone)၊ ပါလဒုတ္တာ (Lapis Lazuli) သီလဂုတ်ကြောင် (Chrysoberyl)၊ ပယင်း၊ သလင်းနှင့် အခြားကျောက်မျက်များဖြစ်ကြသည်။ ကမ္ဘာပေါ်တွင်တစ်ခါမှ တွေ့ရှိခြင်းမရှိသေးသော အလွန်တရာရှားပါးသည့် ကျောက်မျက်အမျိုးအစားအချို့ကိုလည်း မြန်မာနိုင်ငံတွင်တွေ့ရှိနိုင်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံမှ ရတနာအဓိကထုတ်လုပ်ရာဒေသမှာ အရှေ့မြောက်တောင်တန်းများ တလျောက်တွင်တည်ရှိသည်။ ဂျေဒိုက်များကို ကချင်ပြည်နယ်နှင့် စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးတို့တွင်သာတွေ့ရှိနိုင်သည်။ အခြားကျောက်မျက်များကို ရှမ်း၊

မန္တလေး၊ ကချင်၊ ကရင်ပြည်နယ်များနှင့် တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးတို့တွင် တွေ့ရှိနိုင်သည်။ ကျောက်မျက်လုပ်ကွက်အများစုသည် ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားနေသည့်နေရာ သို့မဟုတ် ယင်းဒေသများနှင့် နယ်နိမိတ်ထိစပ်နေသည့်နေရာများတွင် ရှိနေကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကျောက်မျက်အဓိက ထွက်ရှိသည့် နေရာများအနက်

- ဖားကန့် (ကချင်)နှင့် ခန္တီး (စစ်ကိုင်း)ရှိ ဂျေဒိုက် ကျောက်စိမ်းလုပ်ကွက်များနှင့်
- မန္တလေးတိုင်းမှ မိုးကုတ်ကျောက်လုပ်ကွက်များသည် ပတ္တမြားနှင့် နီလာထွက်ရှိမှုကြောင့်နာမည်ကျော်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကျောက်မျက်များနှင့် ဂျေဒိုက်များကို တစ်နှစ်တစ်ကြိမ် နေပြည်တော်တွင် ကျင်းပသည့် ကျောက်မျက်ပြပွဲ၊ နိုင်ငံအနှံ့ရှိ ဈေးဆိုင်နှင့် ဈေးကွက်များမှ တဆင့် နိုင်ငံတကာဝယ်လက်များ သို့ရောင်းချသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံခြားသားများ ကျောက်မျက်တူးဖော်ခြင်းကိုဥပဒေဖြင့် တားမြစ်ထားသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသားလုပ်ငန်းရှင်နှင့် ဖက်စပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းကိုလည်း တားမြစ်ထားသည်။ နိုင်ငံသားများသာ ကျောက်မျက်တူးဖော်ခွင့်ရရှိနိုင်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံမှ ကျောက်မျက်ထုတ်လုပ်သည့်နေရာများ၏ ဘူမိအခြေအနေဆန်းစစ်မှုအား လွန်ခဲ့သည့်ဆယ်စုနှစ်များအတွင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သော်လည်း အချက်အလက်များ၏ အရည်အသွေးနှင့် စိတ်ချရမှုကိုမသိရပါ။ အများပြည်သူသိရှိစေရန် ထုတ်ပြန်ထားသည့် အချက်အလက်မှာလည်း အနည်းငယ်သာ ရှိသည်။ ရှင်းလင်း၍အချိန်နှင့်တစ်ပြေးညီပြုစုထားသော ဘူမိဗေဒဆိုင်ရာ အချက်အလက်များမရှိခြင်းကြောင့် ကျောက်မျက်ထွက်ရှိရာဒေသများနှင့်ဆိုင်သည့် ကောလဟာလများ၊ အချက်အလက်မှားယွင်းမှုများ အကြီးအကျယ်ဖြစ်ပေါ်စေပြီး၊ ကျောက်မျက်ထုတ်လုပ်မှု ပါမစ်ချထားပေးခြင်းကိုလည်း အခက်အခဲများဖြစ်စေသည်။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများအတွက်လည်း အတားအဆီးများဖြစ်စေသည်။ အလေးပေးအားစိုက် ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်နေသည့်နေရာဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ တစ်နိုင်တစ်ပိုင် သတ္တုတူးဖော်ရေးကဏ္ဍ

အခြေအနေ

တစ်နိုင်တစ်ပိုင် ပတ္တမြားတူးဖော်မှုများ

ပတ္တမြားအဓိကတူးဖော်နေသည့်နေရာများမှာ မိုးကုတ်မှ လုပ်ကွက်များနှင့် ရှမ်းပြည်နယ်မှ မိုင်းရှူးလုပ်ကွက်တို့ဖြစ်ကြသည်။

မိုးကုတ်မှ ကျောက်တွင်းများနှင့် အနီးအနားလုပ်ကွက်များမှ ကမ္ဘာ့အဆင့်ပတ္တမြားအများအပြားထွက်ရှိသည်။ ပတ္တမြားအပြင် နီလာ၊ အညှံပန်း၊ ပြောင်ခေါင်းစိမ်း၊ မြဲပြာနှင့် အခြားအဖိုးနည်း ကျောက်မျက်များကိုလည်း ယင်းကျောက်တွင်းများမှတူးဖော်ရရှိသည်။ ပတ္တမြားတူးဖော်သည့် လုပ်ကွက်အသေးများသည် ၁၉၉၀ ခုနှစ်တွင် တရားဝင်လုပ်ကွက်များ ဖြစ်လာသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်မှ နဝရတ် (ပြင်လွန်)နှင့် နမ့်ဆာဇရာဝတီဖြစ်အနောက်ဘက် မိုးကုတ်အနီးမှ သပိတ်ကျင်းနှင့် ကသည်း၊ ဖားကန့်မှ မိုင်အနည်းငယ်အကွာ တရုတ်နိုင်ငံနယ်စပ်အနီးမှ နမ်ယာနှင့် အခြားလက်လုပ်တွင်းများမှာ တရားဝင်လုပ်ကွက်များဖြစ်လာကြသည်။

တစ်နိုင်တစ်ပိုင် ရွှေတူးဖော်မှု

တစ်နိုင်တစ်ပိုင်တူးဖော်သူများ အထူးသဖြင့် ရွှေတူးဖော်ခြင်းသည် မြေကြီးတွင်ရွှေပါဝင်မှုရှိသည့်ဒေသများမှ ပြည်သူများ၏ ရိုးရာ အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းဖြစ်သည်။ အသုံးပြုသည့်ကိရိယာများမှာ အလွန်ရိုးရှင်းသည်။ ဝါးဖြင့်ပြုလုပ်သောရွှေစစ်သည့်စင်၊ သစ်သားဗန်း၊ တူးဖော်ရေး ကိရိယာများသာ လိုအပ်သည်။

ဒေသခံများသာ အဓိကလုပ်ကိုင်သည့် တစ်နိုင်တစ်ပိုင်ရွှေတူးဖော်မှုများတွင် ၁၉၉၀ နှစ်များမှစ၍ စက်နှင့်တူးဖော်ခြင်းများ တဖြည်းဖြည်း အစားထိုးဝင်ရောက်လာကြသည်။ မြစ်ကြမ်းပြင်အား သိစွပ်စက်များဖြင့်တူးဖော်ခြင်း၊ ကမ်းပါးများတွင် ရေတိုက်စားစနစ်ဖြင့်တူးဖော်ခြင်း၊ အဖွင့်တွင်းကြီးများ၊ တွင်းနက်ကြီးများတူးခြင်းစသည့် နည်းပေါင်းစုံဖြင့်တူးဖော်ကြသည်။ ဆိုင်ယာနိုက်သုံး၍ သန့်စင်ခြင်းအပါအဝင် ရွှေတူးဖော်ခြင်းနည်းစနစ်များကြောင့် ပျက်ဆီးရသည့် မြေနေရာများမှာလည်း ကျယ်သည်ထက် ကျယ်လာသည်။ မြေထုအပေါ်ယံလွှာရှိ ရွှေများ ကုန်လာခြင်း၊ မြေအောက်နှင့် ကျောက်မာများမှ ရွှေများကိုနည်းလမ်းပေါင်းစုံနှင့် ထုတ်ယူခြင်းတို့ကြောင့် မြေသားများလည်းပျက်ဆီးရသည်။

တစ်နိုင်တစ်ပိုင်ရွှေတူးခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ထူးခြားမှုမရှိသည့်ကိစ္စဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းတွင်ရာထောင်ချီ၍ တူးဖော်မှုများပြုလုပ်နေကြသည်။ တစ်နိုင်တစ်ပိုင် ရတနာတူးဖော်ခြင်းသည်လည်း ပုံမှန်ကိစ္စတစ်ခုဖြစ်ပြီး ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်လုပ်ကိုင်နေကြသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ စက်ကိရိယာဖြင့် အကြီးစားတူးဖော်မှုများ မြင့်တက်လာခြင်း၊ ကျောက်မျက်ထုတ်လုပ်သည့်နေရာဝန်းကျင်တွင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းမှု

တင်းတင်းကျပ်ကျပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကြောင့် လိုင်စင်မရှိ သည့် တစ်နိုင်တစ်ပိုင်သမားများအတွက် လုပ်ကွက်များ ရှားပါးလာကြသည်။

သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန (MONREC) မှ သတ္တုတူးဖော်ခြင်းကို အဓိကကြီးကြပ် သည်။ MIC သည် မြန်မာ့ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေအတိုင်း လိုက်နာမှုရှိမရှိစောင့်ကြည့်သည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာ (၂၄) ရက်နေ့တွင် ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်သည် ဥပဒေအမှတ် (၇၂) မြန်မာ့သတ္တုတွင်း ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေ (၂၀၁၅ မြန်မာ့သတ္တုတွင်း ဥပဒေ)ကို အတည်ပြုခဲ့သည်။ ခေတ်နောက်ကျနေသည့် ၁၉၉၄ မြန်မာ့သတ္တုတွင်းဥပဒေကို ၂၀၁၅ သတ္တုတွင်းဥပဒေဖြင့် ပြင်ဆင်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီ (၂၉) ရက်နေ့တွင် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်မှ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ဥပဒေကို ဒုတိယအကြိမ်ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ (၂၃/၂၀၁၆) အား အတည်ပြုခဲ့သည်။ မြန်မာအစိုးရ၏ စွမ်းအင်မူဝါဒနှင့်အလားတူ တွင်းထွက်မူဝါဒကိုလက်ရှိတွင် တရားဝင်ရေးသားထားခြင်း မရှိပါ။ သို့သော်လည်း MONREC တွင် မူဝါဒလမ်းညွှန်ချက် ပြဌာန်းထားသည်။ မူဝါဒတွင် အစိုးရ၏ ပုဂ္ဂလိကလွှဲပြောင်းပေးမှုရည်ရွယ်ချက်များကိုဖော်ပြထားသည်။ သတ္တုတွင်းကဏ္ဍတွင် ပုဂ္ဂလိကရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကိုအားပေးရန်၊ ပြည်သူ့ကဏ္ဍများပေါ်တွင် ခိုခိုနေခြင်းအားလျော့ချရန် ရည်ရွယ်ချက်များကို ဖော်ပြထားသည်။ သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာနကိုယ်တိုင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုမပြုလုပ်ရန် မူဝါဒချမှတ်ထားသည်။ နိုင်ငံခြားနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ သတ္တုတွင်းကဏ္ဍသို့ ဝင်ရောက်လာစေရန် မူဝါဒတွင် အားပေးထားသည်။

တူးဖော်ခွင့်လျှောက်ထားသည်များအပေါ် MONREC က ထုတ် ဝေမှုပေါ်ခွဲဝေခံစားခြင်း သို့မဟုတ် အမြတ်ခွဲဝေခံစားခြင်း သဘောတူညီချက်ဆောင်ရွက်ရန်ဆုံးဖြတ်သည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် နှစ်ဖက်၏ရှယ်ယာထည့်ဝင်မှုအနေအထားအပေါ် မူတည်၍ ထုတ်လုပ်မှုအပေါ်ခွဲဝေခံစားခြင်း သို့မဟုတ် အမြတ်ခွဲဝေခြင်းပုံစံဖြင့်သွားလေ့ရှိသည်။ ထုတ်လုပ်မှုခွဲဝေသည့် ပုံစံတွင် စုစုပေါင်းထုတ်လုပ်မှုပေါ်တွင်ခွဲဝေခြင်း သို့မဟုတ် ကုန်ကျစရိတ်နှုတ်ပြီးနောက်ခွဲဝေခြင်း နည်းလမ်းဖြင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ကြသည်။ သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာနသည် စီမံကိန်းတစ်ခုခြင်းစီအလိုက် အများစု၊ အနည်းစု သို့မဟုတ် တန်းတူရှယ်ယာ

စနစ်ဖြင့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည်။

MONREC သည်လည်းထုတ်လုပ်မှုအပေါ်ခွဲဝေခံစားသည့် ပုံစံဖြင့် သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းရှင်များနှင့် အကျိုးတူဖက်စပ်လုပ်ငန်းများတွင် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများမှတစ်ဆင့်ပါဝင်နိုင်သည်။ (သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း ၁၊ ၂၊ ၃ အစရှိသဖြင့်) ပါဝင်နိုင်သည်။ သို့သော်အကျိုးတူဖက်စပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းအား အကြီးစားစီမံကိန်းများတွင်သာတွေ့ရလေ့ရှိသည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာနနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန (Ministry of Environmental Conservation and Forestry- MOECAF) ကို ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခုတည်းအဖြစ်ပေါင်းမည်ဟု ကြေညာခဲ့သည်။ **စုစည်းထားသည့် ဝန်ကြီးဌာနအား သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန (Ministry of Natural Resources and Environmental Conservation- MON- REC) ဟု သတ်မှတ်ခဲ့သည်။**

သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန (MONREC) တွင် ဦးစီးဌာန (၃) ခုနှင့် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်း (၄) ခုရှိသည်။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးရုံး၊ သတ္တုတွင်းဦးစီးဌာနနှင့် ဘူမိဗေဒလေ့လာရေးနှင့် ဓာတ်သတ္တုစမ်းသပ်ရှာဖွေရေး ဦးစီးဌာန၊ အမှတ် (၁) သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း အမှတ် (၂) သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း၊ မြန်မာ့ကျောက်မျက်လုပ်ငန်း (Myanmar Gem Enterprise - MGE) နှင့် မြန်မာ့ပုလဲလုပ်ငန်း (Myanmar Pearl Enterprise - MPE) တို့ဖြစ်သည်။

MONREC သည် ၁၉၉၄ သတ္တုတွင်းဥပဒေနှင့်အညီ တွင်းထွက်ရှာဖွေခြင်း၊ ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့်ဆိုင်သည့် လိုင်စင်လျှောက်လွှာအားလုံးကို ဆန်းစစ်သုံးသပ်သည်။ ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းများကိုလည်းစောင့်ကြည့်ပြီး တွင်းထွက်ကဏ္ဍတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ တိုးတက်လာစေရန်ဆောင်ရွက်သည်။

နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများသည် ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီများနှင့် ထုတ်လုပ်မှုအပေါ်ခွဲဝေခံစားသည့်စာချုပ် (PSC) စနစ်ဖြင့် အဓိကလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ကြသည်။ ယင်းစနစ်အရရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု (၁၀၀) ရာခိုင်နှုန်းကို ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီခံရပြီး ရရှိသည့်အမြတ်ကို နှစ်ဖက်ခွဲယူသည်။

မြန်မာအစိုးရတာဝန်ရှိသူများအဆိုအရ လုပ်ကွက်များအားလုံးသည် အကျိုးတူဖက်စပ် သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဖြစ်ပြီး၊ နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများသည် တူးဖော်မှုလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်မှုမရှိတော့ကြောင်းသိရသည်။

ကျောက်မျက်ကဏ္ဍ၏ ဘဏ္ဍခံအစဉ်ဆိုင်ရာမူဝါဒ

သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာနအပြင် (လက်ရှိ MONREC လက်အောက်ခံ) ကျောက်မျက်ကဏ္ဍတွင် ပါဝင်နေသည့် အဓိကအစိုးရလုပ်ငန်းဌာနများမှာ -

- မြန်မာ့ကျောက်မျက်လုပ်ငန်း (Myanmar Gems Enterprise)
- မြန်မာ့ကျောက်မျက်ကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးရေးဦးဆောင်ကော်မတီ
- ရာမြတ်ကော်မတီ
- ဗဟိုကျောက်မျက်ရတနာကြီးကြပ်ကော်မတီ (ဗဟိုကော်မတီ)
- မြန်မာ့ကျောက်မျက်နှင့် ရတနာလုပ်ငန်းရှင်များအသင်း (Myanmar Gems and Jewellery Entrepreneurs Association - MGJEA)
- ကျောက်မျက်ရောင်းဝယ်ရေးစင်တာ (Gems Trading Centre One Stop Shop) နှင့်
- မြန်မာ့ကျောက်မျက်နှင့် တွင်းထွက်ဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ် (Myanmar Gems and Minerals Development Bank) တို့ဖြစ်ကြသည်။

မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း (Myanmar Gems Enterprise-MGE)

MGE သည် ကျောက်မျက်နှင့် သက်ဆိုင်သမျှလုပ်ငန်းများကို တာဝန်ယူထားသည်။ ပါမစ်ချထားပေးခြင်း၊ လိုင်စင်ချထားပေးခြင်း၊ စည်းကမ်းစောင့်ကြည့်ခြင်း၊ ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီများနှင့် ပူးပေါင်း၍ ထုတ်လုပ်မှု/ပူးတွဲထုတ်လုပ်ခြင်း၊ တွင်းဝွန်ကောက်ခံခြင်း၊ ထုတ်လုပ်မှုစောင့်ကြည့်ခြင်း၊ ကြီးကြပ်ခြင်းနှင့် ကျောက်မျက်နှင့် ကျောက်စိမ်းရောင်းချခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်သည်။ ကျောက်မျက်ပြပွဲများကိုလည်းစီစဉ်သည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတကာအဆင့်ကျောက်မျက်ပြပွဲကြီးတစ်ခုနှင့်၊ နိုင်ငံအဆင့်ကျောက်မျက်ပြပွဲတစ်ခုတို့ကို နေပြည်တော်တွင်နှစ်စဉ်ကျင်းပခဲ့သည်။

MGE ၏ အဓိက တာဝန်များ -

- နိုင်ငံကိုယ်စား အကျိုးတူဖက်စပ်လုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ခြင်း
- လုပ်ကွက်များနှင့် လုပ်ကွက်နေရာများ ချထားသတ်မှတ်ခြင်း
- နိုင်ငံသားလုပ်ငန်းရှင်များနှင့် လုပ်ငန်းများကို ထုတ်လုပ်ခွင့် ပါမစ်များချထားပေးခြင်း
- သတ္တုတွင်းဥပဒေနှင့် ကျောက်မျက်ဥပဒေသတ်မှတ်ချက်အတိုင်း ကျောက်စိမ်းနှင့် ကျောက်မျက်အရိုင်း သို့မဟုတ် ကုန်ချောထုတ်လုပ်ခြင်း သို့မဟုတ် ရောင်းချခြင်းတွင် အခွန်စည်းကြပ်ခြင်း
- MONREC ကြီးကြပ်မှုအောက်တွင် ကျောက်မျက်ပြပွဲစီစဉ်ခြင်း

MGE ရုံးချုပ်သည် နေပြည်တော် ကျောက်မျက်ရတနာပြတိုက်တွင်ရှိပြီး ရန်ကုန်၊ မိုးကုတ်နှင့် ဖားကန့်တို့တွင်လည်း ရုံးခွဲများရှိသည်။ ညွှန်ကြားရေးမှူး (၄) ဦးကဖော်ပြထားသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအတိုင်းတာဝန်ယူစီမံသည်။

မြန်မာ့ကျောက်မျက်ကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးရေးဦးဆောင်ကော်မတီ

ကျောက်မျက်ကဏ္ဍနှင့်ပတ်သက်၍ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးရေးဦးဆောင်ကော်မတီသည် အဆင့်မြင့်ဆုံးဖြစ်ပြီး ဆုံးဖြတ်ခွင့်အာဏာအမြင့်ဆုံးဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကျောက်မျက်နှင့်ဆက်စပ်ကိစ္စအားလုံးကို စောင့်ကြည့်နိုင်သည့်လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချခွင့်ရှိသည်။ ကျောက်မျက်ထုတ်လုပ်မှုပါမစ်မှ ကျောက်မျက်တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းအထိ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ကော်မတီကို အောက်ပါအတိုင်းဖွဲ့စည်းထားသည်။

- သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာန (ဥက္ကဋ္ဌ)
- သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာန ဒုတိယဝန်ကြီး
- ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန ဒုတိယဝန်ကြီး
- ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ဒုတိယဝန်ကြီး
- အမျိုးသားစီမံကိန်းနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးရေးဝန်ကြီးဌာန

ဒုတိယဝန်ကြီး

- ဒုစာရင်းစစ်ချုပ်
- ရေအရင်းအမြစ်နှင့် ဆည်မြောင်း ညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်
- သစ်တောရေးရာ ဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်
- သတ္တုတွင်းဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်

တန်ဖိုးဖြတ်ကော်မတီ (ဖုဖြတ်ကော်မတီ)

ဒေသခံရာဖြတ်ကော်မတီသည် စာရင်းတင်ပြလာသည့် ထွက်ရှိမှုများကို တန်ဖိုးဖြတ်သည်။ ယင်းကော်မတီသည် ဒေသတွင်း MGE ရုံးတွင် အပတ်စဉ်အစည်းအဝေးတိုင်သည်။ ထွက်ရှိမှုကို ဆန်းစစ်သည်။ တန်ဖိုးဖြတ်သည်။ တွင်းဝခွန်ကို ဒေသရာဖြတ်ကော်မတီ သုံးသပ်ချက်အတိုင်း သတ်မှတ်သည်။ ဒေသခံရာဖြတ်ကော်မတီတွင် MGE၊ ကျောက်မျက်နှင့် ကျောက်စိမ်းကုမ္ပဏီများ၊ ပြင်ပကျောက်မျက် ကျွမ်းကျင်သူ၊ အခြားသက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာနများ (ပြည်တွင်းအခွန်၊ အကောက်ခွန်) မှ ကိုယ်စားလှယ်များပါဝင်ကြသည်။ ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌသည် MGE မှ တာဝန်ရှိသူဖြစ်သည်။

မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာလုပ်ငန်းရှင်များသမား (Myanmar Gems and Jewellery Entrepreneurs Association - MGJEA)

မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာလုပ်ငန်းရှင်များသမား (Myanmar Gems and Jewellery Entrepreneurs Association - MGJEA)သည် ကျောက်မျက်ကဏ္ဍတွင် အဓိကကျသည့်အသင်းကြီးဖြစ်သည်။ အသင်းဝင် ၁၀၀၀၀ ရှိပြီး ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍခွဲမှ (၆၅) ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ကျောက်မျက်မှ (၃၅) ရာခိုင်နှုန်းပါဝင်သည်။ ကျောက်မျက်ပါမစ်နှင့် လိုင်စင်ရထားသူများဖြစ်ကြသည်။ MGE နှင့်အနီးကပ်လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သည်။ နှစ်စဉ်ကျင်းပသည့် ကျောက်မျက်ပြပွဲနှင့် အခြားကုန်သွယ်မှုဖိုရမ်များကျင်းပရာတွင် အဓိကကျသည်။

ကျောက်မျက်ပြပွဲများတွင် MGJEA သည် အလွန်အရေးပါသည့် နေရာမှပါဝင်သည်။ အစိုးရကိုပံ့ပိုးပေးခြင်းနှင့် ကျောက်မျက်ပြပွဲ စောင့်ကြည့်ထိန်းကျောင်းခြင်းတို့ကိုဆောင်ရွက်သည်။ ကျောက်မျက်ပြပွဲဗဟိုကော်မတီကို MGJEA အသင်းသားအများစုဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပြီး အချို့သောအစိုးရအဖွဲ့

ဝင်များလည်းပါဝင်ကြသည်။ ကျောက်မျက်ပြပွဲဖိတ်စာပို့ခြင်းနှင့် အစိုးရကိုယ်စားလှယ်များကို ဖိတ်ကြားခြင်းတို့ကို တာဝန်ယူသည်။

MGJEA သည် ကျောက်မျက်ပြပွဲအတွင်း ရာဖြတ်ခြင်းတွင်လည်း အဓိကကျသည်။ ဗဟိုကျောက်မျက်ကြီးကြပ်ရေးကော်မတီ၏ (အဓိကရာဖြတ်အဖွဲ့လည်းဖြစ်သည်) အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုလည်းဖြစ်သည်။ ကျောက်မျက်ပြပွဲအတွင်းပေါ်ပေါက်လာသည့်အငြင်းပွားမှုများကိုလည်း ဖြေရှင်းပေးသည်။

ကျောက်မျက်ကဏ္ဍ၏စာချုပ်အမျိုးအစားများ

၁၉၉၅ ခုနှစ်ကျောက်မျက်ဥပဒေတွင် အကျိုးတူဖက်စပ်များနှင့် အမြတ်ခွဲဝေဆောင်ရွက်ခြင်းကို ဖော်ပြထားခြင်းမရှိဘဲ ၂၀၁၆ ခုနှစ်ပြင်ဆင်မှုတွင်မှ ထည့်သွင်းထားသည်။ လက်တွေ့တွင်မူ အကျိုးတူဖက်စပ်လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှုများဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်မှာ နှစ်အချို့ကြာမြင့်ခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ၂၀၁၅ခုနှစ်မတိုင်မီ အကျိုးတူဖက်စပ်စနစ်ခွဲဝေမှုမှာ MGE က (၄၀) ရာခိုင်နှုန်း၊ ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်က (၆၀) ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်သည်။ ထုတ်လုပ်သည့် ကျောက်မျက်၏ အမှန်တကယ်ရောင်းချရသည့် တန်ဖိုးပေါ်တွင်ခွဲဝေယူကြခြင်းဖြစ်သည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ၌ နေပြည်တော်တွင်ပြုလုပ်သည့် (၅၂) ကြိမ်မြောက် ကျောက်မျက်ပြပွဲတွင် (၄၀) ရာခိုင်နှုန်း (၆၀) ရာခိုင်နှုန်း အချိုးမှ (၂၅) ရာခိုင်နှုန်း (၇၅) ရာခိုင်နှုန်း အချိုးသို့ ခွဲဝေကြရန် ပြောင်းလဲမည်ဟုသဘောတူခဲ့ကြသည်။ ဆောင်ရွက်နေဆဲ အကျိုးတူဖက်စပ် လုပ်ငန်းများအားလုံးကို ကျောက်မျက်ပြပွဲအတွင်း ပြုပြင်ခဲ့ကြသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ အကျိုးတူဖက်စပ်ပါမစ်များ၏ခွဲဝေမှုမှာ ထုတ်လုပ်ရောင်းချရသည့် ကျောက်မျက်တန်ဖိုးကို MGE က (၂၅) ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီက (၇၅) ရာခိုင်နှုန်းခွဲဝေကြသည်။ ၁၉၉၅ ကျောက်မျက်ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ ၂၀၁၆ အရ အကြီးစား သို့မဟုတ် အလတ်စားပါမစ်များကို MGE နှင့် အကျိုးတူဖက်စပ်ထုတ်လုပ်မှုခွဲဝေခံစားသည့်ပုံစံဖြင့် ထုတ်ပေးတော့မည်ဖြစ်သည်။

²¹ Gemstone Sector Review - July 2016

သတ္တုထွင်းကဏ္ဍတွင် နိုင်ငံတော်ပါဝင်မှု နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ

နိုင်ငံတော် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများဥပဒေအရ အစိုးရသည် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများနှင့် အကျိုးတူဖက်စပ် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ သတ်မှတ်ထားချက်များအောက်တွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများအားခွင့်ပြုပေးနိုင်သည်။

သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနက နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေအရ ဆောင်ရွက်သင့်သည်ဟုယူဆပါက ကုမ္ပဏီသည် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေခွင့်ပြုချက်ရယူရန်လိုအပ်သည်။ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေအရ အကျိုးဝင်ဆောင်ရွက်ရမည့် ကိစ္စအဖြစ်သတ်မှတ်ရာတွင် ဝန်ကြီးဌာနက နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းနှင့် အကျိုးတူဖက်စပ်လုပ်ငန်းအဖြစ် ဆောင်ရွက်သင့်သည်ဟု ယူဆချက်နှင့်တင်ပြလာသည့်လုပ်ငန်း၏အရွယ်အစားများပေါ်တွင် မှတည်၍ဆုံးဖြတ်သည်။

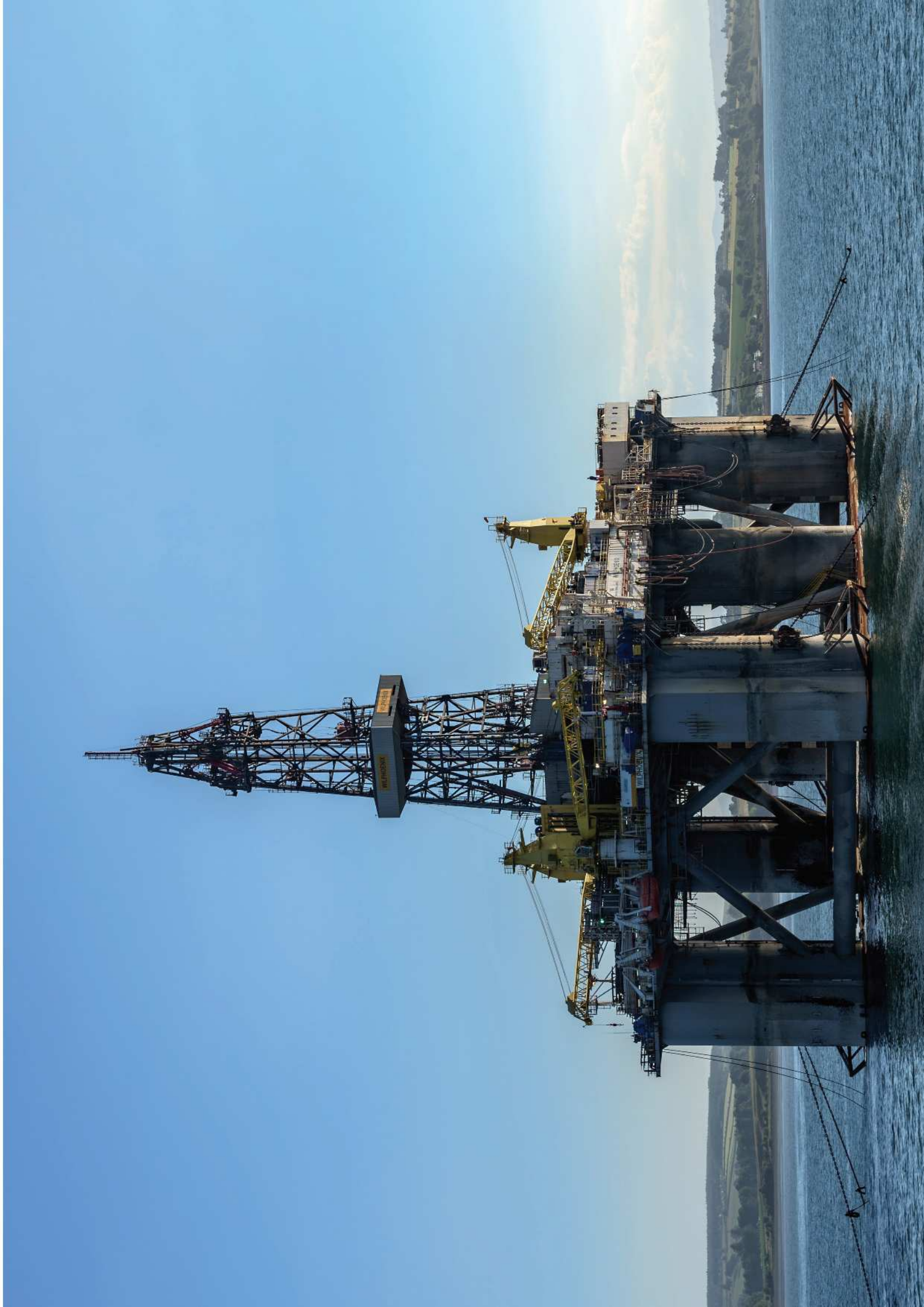
နိုင်ငံတော် သို့မဟုတ် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းနှင့် အကျိုးတူလုပ်ကိုင်သည့် ဖက်စပ်ကုမ္ပဏီများသည် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဥပဒေခွင့်ပြုမိန့်၊ ကုမ္ပဏီများအက်ဥပဒေခွင့်ပြုမိန့်တို့ ရရှိရန်လိုအပ်သည်။ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဥပဒေခွင့်ပြုမိန့်ကို မြန်မာရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကော်မရှင် (MIC) ကထုတ်ပေးသည်။ အကျိုးတူလုပ်ငန်းများအတွက် ဖက်စပ်လုပ်ငန်းရှင်တစ်ဦးချင်းစီ၏ ရှယ်ယာအနိမ့်ဆုံးပမာဏကို MIC က သတ်မှတ်ပေးခွင့်ရှိသည်။

သတ္တုထွင်းကဏ္ဍမှနိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများသည် လိုင်စင်ချထားပေးခြင်း၊ အခွန်ကောက်ခြင်း၊ ဒေသအကျိုးဆောင်ရွက်ခြင်းတို့တွင် အဓိကနေရာမှ ပါဝင်နေကြသည်။ ယင်းကိစ္စများသည် တူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတော်က မည်မျှအကျိုးအမြတ်ရရှိသွားသည်ကို ဆုံးဖြတ်သည့်ကိစ္စများဖြစ်သည်။ သို့တိုင်အောင် ယင်းလုပ်ငန်းများသည် အခွန်အသုံးစရိတ် သို့မဟုတ် ကန်ထရိုက်ခွဲများနှင့် အချိတ်အဆက်များအားမဆိုထားနှင့် ၎င်းတို့ပါဝင်နေသည့် အကျိုးတူလုပ်ငန်းများ၏ စာရင်းကိုင်ပင် အချိန်နှင့်တစ်ပြေးညီထုတ်ပြန်ပေးနိုင်ခြင်းမရှိပါ။ MOGE နှင့် မတူသည်မှာ သတ္တုထွင်းကဏ္ဍ နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများတွင် အကြီးစားနှင့် အသေးစားစီးပွားဖြစ်တူးဖော်ခွင့်ပါမစ်ချထားပိုင်ခွင့်တရားဝင်မရှိခြင်းဖြစ်သည်။ ချထားပေးနိုင်ခွင့်မှာ MONREC တွင်သာရှိသည်။ ၁၉၉၄ ခုနှစ် သတ္တုထွင်းဥပဒေအပိုဒ် (၆) အရ တွင်းထွက်များ တစ်နိုင်တစ်ပိုင်ထုတ်လုပ်လို

သည့် (ကျောက်မျက်အပါအဝင်) ကုမ္ပဏီ သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်သည် သက်ဆိုင်ရာ သတ္တုထွင်းလုပ်ငန်း သို့မဟုတ် ဝန်ကြီးဌာနက အာဏာလွှဲအပ်ပေးထားသူထံသို့ ခွင့်ပြုမိန့်ကိုလျှောက်ထားရမည်ဟု ဆိုထားသည်။ အပိုဒ် (၁၀) တွင် သက်ဆိုင်ရာသတ္တုထွင်းလုပ်ငန်း သို့မဟုတ် ဝန်ကြီးဌာနက ခွင့်ပြုထားသည့် အရာရှိအနေဖြင့် ခွင့်ပြုမိန့်ထုတ်ပေးနိုင်သည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ တစ်နိုင်တစ်ပိုင်ဆိုသည်မှာ လက်ဖြစ်ကိရိယာအသုံးပြု၍ ထုတ်လုပ်ခြင်းကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။

နိုင်ငံဥပဒေအရ သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ပုံအရ သတ္တုထွင်းကဏ္ဍ နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများတွင် စီးပွားဖြစ်ကုမ္ပဏီများ၏ ဥပဒေလိုက်နာမှုကိုစောင့်ကြည့်ရန် တရားဝင်အာဏာမရှိဟုနားလည်ထားသည်။ သို့သော်စီမံကိန်းတစ်ခုခြင်းစီအတွက် ပူးတွဲစီမံကော်မတီများတွင် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် နေရာယူထားခြင်းမှတစ်ဆင့် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများသည် စီမံကိန်းဆောင်ရွက်မှုများတွင် လွှမ်းမိုးနိုင်ကြသည်။

ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍကဲ့သို့ပင် သတ္တုထွင်းကဏ္ဍ နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများသည်လည်း သတ္တုထွင်းစာချုပ်များမှ ရရှိသည့် အခွန်ဝင်ငွေများကို အဓိကလက်ခံရရှိသူများဖြစ်ကြသည်။ သတ္တုထွင်းဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေနှင့် ကျောက်မျက်ဥပဒေများတွင် ရေနံနှင့်ဓာတ်ငွေ့ဥပဒေများကဲ့သို့ပင် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်မှု သို့မဟုတ် အစီရင်ခံညွှန်ကြားမှုအဆင့်ဆင့်နှင့် အစိုးရဌာနများနှင့် ဆက်နွယ်မှုများကို အသေးစိတ်သတ်မှတ်ထားပေးခြင်းမရှိပါ။ ဇယား (၂၁) တွင်ပြထားသည့်အတိုင်း ၂၀၁၅ - ၂၀၁၆ ခုနှစ် EITI စာရင်းများအရ MONREC လက်အောက်ခံကုန်ကြမ်းထုတ်လုပ်သည့် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများသည် ၎င်းတို့၏သီးသန့်စာရင်းများထံသို့ ဒေါ်လာ ၁၀၅.၉၅ သန်းနီးပါး (ကျပ်ငွေ ၁၂၉.၆ ဘီလီယံ) ထည့်သွင်းသိမ်းဆည်းခဲ့ကြသည်။

တပ်မတော်ကျောထောက်ပံ့ကုမ္ပဏီများ

တပ်မတော်ပိုင်ကုမ္ပဏီကြီးနှစ်ခု - ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံစီးပွားရေးဦးပိုင်လုပ်ငန်း (ဦးပိုင်) နှင့် မြန်မာစီးပွားရေး ကော်ပိုရေးရှင်း (MEC) တို့သည် မြန်မာ့စီးပွားရေး၏ အဓိကကျသည့် ကဏ္ဍများတွင် နေရာယူထားကြသည်။ စွမ်းအင်၊ သတ္တုတွင်း၊ ကျောက်မျက်ကဏ္ဍအပါအဝင် အဓိကနေရာများတွင် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်နေကြသည်။

ထိုကုမ္ပဏီ (၂) ခု၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများကို ရသုံးမှန်းခြေအချက်အလက်တွင် ထည့်သွင်းထားခြင်းမရှိဟုနားလည်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီများဥပဒေအရ ယင်းကုမ္ပဏီများကို နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများဟု သတ်မှတ်၍မရပါ။ တပ်မတော်အရာရှိများနှင့် အခြားပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများက အများစုပိုင်ဆိုင်၊ စီမံထားသည်ဟုယူဆရသည့် ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီများသာဖြစ်ကြသည်။

အဆိုပါကုမ္ပဏီ (၂) ခုသည် တာဝန်ထမ်းဆောင်ဆဲနှင့် အငြိမ်းစားတပ်မတော်သားများနှင့် ၎င်းတို့မိသားစုများဖူလုံရေး ရန်ပုံငွေရရှိရန်အတွက် ရည်ရွယ်လျက် တည်ထောင်သည့် ကုမ္ပဏီများဖြစ်ကြသည်။ တပ်မတော်မိသားစုများနှင့် အငြိမ်းစားတပ်မတော်သားများကို အလုပ်ခန့်ထားခြင်း၊ အမြတ်ခွဲဝေပေးခြင်းဖြင့် ဖူလုံစေရန်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။

မြန်မာစီးပွားရေးဦးပိုင်လီမိတက် Myanmar Economic Holdings Limited (UMEHL)

ဦးပိုင်ကုမ္ပဏီကို ၁၉၉၀ ခုနှစ်တွင် အထူးကုမ္ပဏီများအက်ဥပဒေအရ မြန်မာ့တပ်မတော်၏ စီးပွားရေးအနေဖြင့် ဆိုရှယ်လစ်စီးပွားရေးစနစ်မှ ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းများသို့ ကူးပြောင်းသည့်အချိန်တွင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ မတည်ငွေအမေရိကန်ဒေါ်လာ (၁.၆) ဘီလီယံ ဖြင့်စတင်ခဲ့သည်။ အသေးစားစက်ရုံများ၊ ကုန်စည်များရောင်းချခြင်းမှ အမြတ်အစွန်းရှာရန်ရည်ရွယ်ခဲ့သည်။

၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်များတွင် ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်း၊ ကုန်သွယ်ရေးလုပ်ငန်းများသို့ချဲ့ထွင်ခဲ့သည်။ လက်ရှိမြန်မာ့စီးပွားရေးကဏ္ဍစုံတွင် ဦးပိုင်၏လုပ်ငန်းများရှိနေပြီဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကျောက်မျက်ကဏ္ဍကို ဦးပိုင်ကဦးဆောင်နေသည်။ ဘက်လုပ်ငန်း၊ ခရီးသွား၊ အိမ်ခြံမြေ၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် သတ္တုလုပ်ငန်းအမျိုးမျိုးတို့တွင်လည်း များစွာဝင်ရောက် လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ အကျိုးတူဖက်စပ်လုပ်ငန်းအများစုမှာ ဦးပိုင်မှတစ်ဆင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။

မြန်မာ့စီးပွားရေးဦးပိုင်ကုမ္ပဏီတွင် လုပ်ငန်းအမျိုးအစား (၃) မျိုးရှိသည်။ အပြည့်အဝပိုင်ဆိုင်၍ အကောင်အထည်ဖော်သော ကုမ္ပဏီခွဲများနှင့် အကျိုးတူဖက်စပ်လုပ်ငန်းများဖြစ်သည်။ တူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းတွင် ဦးပိုင်အပြည့်အဝပိုင်ဆိုင်သည့် ကုမ္ပဏီများသည် အဓိကနေရာမှပါဝင်သည်။ ဦးပိုင်ကုမ္ပဏီခွဲများတွင် မြန်မာ့အင်မီရီယယ်ဂျိတ်ကုမ္ပဏီနှင့် မြန်မာ့ပတ္တမြားလုပ်ငန်းတို့လည်းပါဝင်သည်။ မိုးကုတ်၊ မိုင်းရှူး၊ နမ့်ယား၊ သပိတ်ကျင်းတို့တွင် တူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်နေသည်။ အချို့သောလုပ်ငန်းများကို ပြည်တွင်းကုမ္ပဏီများသို့ ကန်ထရိုက်ခွဲချထားပေးသည်။ တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးကဏ္ဍတစ်ခုလုံးတွင် အရေးပါသည့်နေရာအများစုကို ရယူဆောင်ရွက်နေသော်လည်း ဦးပိုင်နှင့်ပတ်သက်သည့် အခန်းကဏ္ဍ၊ ဆောင်ရွက်ပုံများ၊ ပိုင်ဆိုင်မှု သို့မဟုတ် ဝင်ငွေဆိုင်ရာအချက်အလက်အနည်းငယ်ကိုသာထုတ်ပြန်ထားသည်။

မြန်မာ့စီးပွားရေးကော်ပိုရေးရှင်း The Myanmar Economic Corporation (MEC)

၁၉၉၇ ခုနှစ် အာရှစီးပွားရေးပျက်ကပ်ဆိုက်ချိန်တွင်စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ မြန်မာ့တပ်မတော်မှ ဆောင်ရွက်သည့် အဓိက ကုမ္ပဏီကြီး (၂) ခုအနက်တစ်ခုဖြစ်သည်။ မြန်မာ့တပ်မတော် အတွက် အရေးပါသည့် ကုန်ပစ္စည်းများဝယ်ယူနိုင်ရန် အမြတ်ရသည့် အကြီးစားစက်ရုံလုပ်ငန်းများ (ဘီလပ်မြေနှင့် ရာဘာ) လုပ်ကိုင်ရန်အတွက် ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် စတင်တည်ထောင်ခဲ့သည်။

ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန တပ်မတော်ပစ္စည်းဝယ်ယူရေးညွှန်ကြားရေးမှူးရုံးအောက်မှ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်ပြီး ရှယ်ယာများကိုတာဝန်ထမ်းဆောင်ဆဲတပ်မတော်သားများက ပိုင်ဆိုင်သည်။ ၁၉၉၀ ခုနှစ်များ တောက်လျောက် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများလေလံရောင်းချခြင်းမှ ရရှိလာသည်ဝင်ငွေဖြင့် မတည်ရင်းနှီးထားခြင်းဖြစ်သည်။ နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများနှင့် ဖက်စပ်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ကုမ္ပဏီဝယ်ယူမှုနှင့် ပူးပေါင်းခြင်းတို့ဖြင့် MEC သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အကြီးဆုံးလုပ်ငန်းတခုဖြစ်လာခဲ့သည်။ ဦးပိုင်ကဲ့သို့ပင် မြန်မာ့တပ်မတော်အတွက် ဝင်ငွေအများဆုံးရှာပေးနိုင်ခဲ့သည်။ ၎င်းဝင်ငွေများကို လွှတ်တော်သို့ တင်ပြရန် မလိုပါ။ ဦးပိုင်နှင့်နှိုင်းယှဉ်ပါက MEC အကြောင်းပို၍လူသိနည်းသည်။ နိုင်ငံတော် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးသည် MEC ကို စာရင်းစစ်နိုင်သော်လည်း ဦးပိုင်ကို စာရင်းမစစ်နိုင်ပါ။

EITI တွင် MEC လည်းပါဝင်ခဲ့ပြီး မြန်မာပြည်အတွင်း တူးဖော်ထုတ်လုပ်နေခြင်းပြုလုပ်နေသည့် သတ္တုတွင်းများတွင် ပိုင်ဆိုင်မှုအနေအထား၊ ဥပဒေကြောင်းအရပိုင်ဆိုင်သူ၊ အမှန်တကယ် အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူနှင့်ဆိုင်သည့် အချက်အလက်များကို ထုတ်ပြန်ပေးရန်တောင်းဆိုခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း MEC မှ အထက်ပါအချက်အလက်များ ပေးအပ်ခဲ့ခြင်းမရှိပါ။ MEC ဝက်ဘ်ဆိုက်တွင် ကုမ္ပဏီသည် စီးပွားရေးတိုးတက်စေရန်၊ လူနေမှုအဆင့်အတန်းမြင့်မားလာစေရန်၊ ဆင်းရဲမွဲတေမှု ပပျောက်ရန်ကူညီပေးလျက်ရှိသည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ MEC ဝက်ဘ်ဆိုက်တွင် ဖော်ပြထားချက်အရ ကုန်ထုတ်လုပ်ရေးမှ ဆက်သွယ်ရေးအထိ မဟာဗျူဟာမြောက်ကဏ္ဍများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ သို့သော်သတ္တုတွင်းကဏ္ဍတွင် ဝင်ရောက်လုပ် ကိုင်သည့် အထောက်အထား မတွေ့

ရပါ။
MEC ၏ EITI သို့ပေးသည့် အချက်အလက်အရ ၂၀၁၅ - ၁၆ ခုနှစ်တွင် အစိုးရသို့ စုစုပေါင်းအခွန်ပေးသွင်းမှုမှာ ကျပ်ငွေ ၁၃၀,၃၈၁,၁၂၀ ရှိသည်။

၂၀၁၅ - ၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် သတ္တုတူးဖော်ရေးပါမစ်ပေါင်း ၆၆၂ ခုချထားပေးခဲ့ပြီး ပါမစ်စရိယာ စုစုပေါင်းမှာ ၁၂၄၃ စတုရန်းကီလိုမီတာရှိသည်။ ချထားပေးသည့် ပါမစ်အပြည့်အစုံ၊ EITI စံသတ်မှတ်ချက်အရ ထုတ်ပြန်သည့် အချက်အလက်များကို နောက်ဆက်တွဲ (၁၁) တွင်ဖော်ပြထားပါသည်။

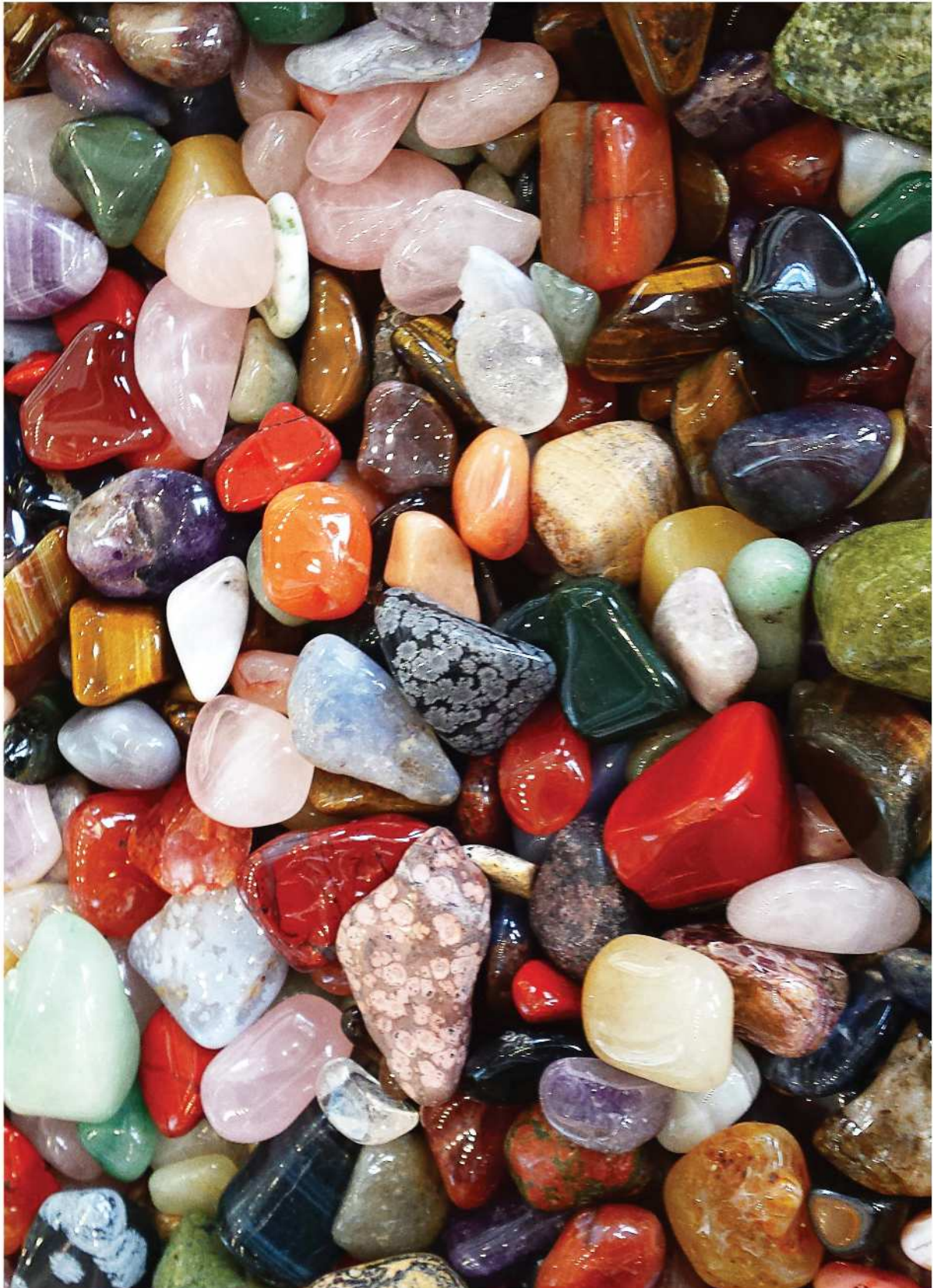
မြန်မာ့ထွင်းထွက်နှင့်ကျောက်မျက်လှုပ်လှက်မှတ်တမ်း

၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် သတ္တုလိုင်စင်ဆိုင်ရာ အင်တာနက်အခြေခံ ကွန်ပျူတာမှတ်ပုံတင်စနစ် (Mineral Cadaster System) တစ်သမတ်တည်းဖြစ်ရန်စီမံကိန်းကို စတင်ခဲ့သည်။ ဤစီမံကိန်းအား -

- တွင်းထွက်နှင့် ကျောက်မျက်ဥပဒေများနှင့်အညီ တွင်းထွက်နှင့် ကျောက်မျက်လိုင်စင်များ စီမံနိုင်ရန်အတွက် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိသော လွယ်ကူလျင်မြန်သည့်စနစ်ဖြစ်ပေါ်စေရန်၊
- ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပလုပ်ငန်းရှင်များကို စနစ်တကျပြုစုထားသည့် အချက်အလက်၊ မြေပုံ၊ အစီရင်ခံစာများဖြင့်လမ်းညွှန်နိုင်ရန်၊
- လိုင်စင်စီမံသည့်လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဆင့်အတွက် အချက်အလက်စိစစ်ခြင်းနှင့် အချက်အလက်များရယူ နိုင်ရန်၊
- ဌာနတွင်းအသုံးပြုရန်နှင့် ပြင်ပသို့ဖြန့်ဝေရန် အစီရင်ခံစာများနှင့် စာရင်းများရယူနိုင်ရန်၊
- စည်းကမ်းချိုးဖောက်မှုများကို တွယ်နိုင်ရန်၊ အသေးစားချိုးဖောက်မှုအတွက် ကုမ္ပဏီများအားသတိပေး နိုင်ရန်နှင့်
- လုပ်ငန်းရှင်များအတွက် အဓိကရည်ရွယ်ပြီး လွယ်ကူစွာ အသုံးပြုနိုင်သည့် စနစ်တစ်ခုဖြစ်ရန်၊ ရပ်ရွာအတွက်လည်း အကျိုးရှိစေရန် ရည်ရွယ်လျက်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။

စီမံကိန်း ပထမအဆင့်တွင် ပဏာမ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုပြုလုပ်ခြင်းနှင့် တွင်းထွက်မှတ်တမ်းစနစ်ကိုပုံဖော်နိုင်ရန် အချက်အလက်များစုစည်းခြင်း (သယံဇာတခန့်မှန်းခြင်း၊ ငွေကြေး၊ ချိန်သားကိုက်ခြင်း၊ ဝန်ထမ်းခန့်ထားခြင်း အစရှိသည်များလည်း ပါဝင်သည်) တို့ပါဝင်သည်။ ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ပထမဆုံးအဆင့် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု အစီရင်ခံစာထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

ဝန်ကြီးဌာနများက စီမံကိန်းအဆင့် (၁) ကို အတည်ပြုပြီးသည်နှင့် MONREC က ငှားရမ်းထားသည့် လုပ်ငန်းအဖွဲ့သည် အချက်အလက်များပေါင်းစုခြင်း၊ ဒီဇိုင်းထုတ်ခြင်း၊ ထည့်သွင်းခြင်း၊ ဒေသခံဝန်ထမ်းများအား တွင်းထွက်မှတ်တမ်းစနစ်အသုံးပြုနိုင်ရန် လေ့ကျင့်ပေးခြင်းတို့ကို (၂၄) လနီးပါးအချိန်ယူ၍ ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်သည်။ စီမံကိန်းအဆင့် (၂) တွင် ယင်းလုပ်ငန်းများကိုဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်သည်။

ဘတ်ဂျက်လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာငွေများ စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ဘတ်ဂျက်လုပ်ငန်းစဉ်

မြန်မာနိုင်ငံ၏ဘဏ္ဍာရေးနှစ်သည်ဇူလိုင်လ(၁)ရက်နေ့မှမတ်လ(၃၁)ရက်နေ့အထိဖြစ်သည်။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် အစိုးရဌာနများသို့ ဘတ်ဂျက်ပြက္ခဒိန်ကို ထုတ်ပေးသည်။ ပြည်ထောင်စုအဆင့်အဖွဲ့အစည်းများ (နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအပါအဝင်)များအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ဘတ်ဂျက်အဆိုပြုလွှာများကို ဘတ်ဂျက်ဌာန (ရုံးချုပ်)သို့ ပေးပို့သည်။ ဘတ်ဂျက်ဌာနအနေဖြင့် သာမန်အသုံးစရိတ်များကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာသုံးသပ်ခြင်းနှင့် စုပေါင်းရန်တာဝန်ရှိပြီး၊ စီမံကိန်းဌာနအနေဖြင့် ငွေလုံးငွေရင်းအသုံးစရိတ်များအတွက် တာဝန်ရှိသည်။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ဒုတိယဝန်ကြီးသည် ဌာနတစ်ခုခြင်းစီမှ ကနဦးစစ်ဆေးချက်များ ဆောင်ရွက်ပြီး သည့်အခါတွင် ဘတ်ဂျက်ကိုစစ်ဆေးသည်။ ထို့နောက် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီးမှနေ၍ ဘတ်ဂျက်ကိုစစ်ဆေးပြီး ဒုတိယသမ္မတများထံစစ်ဆေးရန် ပေးပို့သည်။ ဒုတိယသမ္မတများ စစ်ဆေးပြီးသည့်အခါတွင် စုပေါင်းထားသည့်ဘတ်ဂျက်ကို ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်သို့ ဆက်လက်၍ စစ်ရန်နှင့် ဆွေးနွေးရန်အတွက်ပေးပို့ရပါသည်။ ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ကိုယ်စား စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်ဥပဒေနှင့် ဘတ်ဂျက်အဆိုပြုချက်တို့ကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်၏ အကြံပြုချက်များဖြင့်ပေးပို့သည်။ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က ဆွေးနွေးပြီးနောက် အတည်ပြုပြီးသည့်အခါတွင် သမ္မတသည် ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်ဥပဒေကို လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး ပြဋ္ဌာန်းသည်။ ဤဘတ်ဂျက်ကို သတင်းစာများနှင့် ရုပ်သံလိုင်းများအပါအဝင် အခြားမီဒီယာများတွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းနှင့် ထုတ်လွှင့်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်သည်။ ဘတ်ဂျက်ဌာနသည် ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်ဥပဒေအတိုင်း ဘတ်ဂျက်အသုံးပြုခွင့်များကို အစိုးရဌာနများသို့ ထုတ်ပေးသည်။

ပြည်ထောင်စုရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းဥပဒေတွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများသို့ လိုအပ်သည်များကို ပြည်ထောင်စုမှ လွှဲပေးငွေများလည်းပါဝင်သည်။ ဘတ်ဂျက်နှင့် ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက် ဥပဒေတို့နှင့်ပတ်သက်၍ လွှတ်တော်အတွင်း ဆွေးနွေးမှုများကို ရုပ်သံလိုင်းများနှင့် ဒေသတွင်းသတင်းစာများတွင် တွေ့နိုင်သည်။

နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်၍ အထူးညွှန်ကြားချက်များကို နှစ်စဉ်ပြည်ထောင်စုရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းထားသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်စာရင်းများကို ငွေသားအခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ပြီး၊ နှစ်ဖက်ထည့်သွင်းသည့် မူဖြင့်လုပ်ဆောင်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရသုံးမှန်ငွေစာရင်း (ဘတ်ဂျက်) အားပင်မရင်းမြစ် (၄) ခုမှ နေ၍ ပံ့ပိုးပေးသည်။

- (၁) အခွန်၊
- (၂) သဘာဝဓာတ်ငွေမှ ဝင်ငွေများ၊
- (၃) နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ ပိုငွေများကို လွှဲပြောင်းပေးခြင်းနှင့်
- (၄) အခြားအခွန်မဟုတ်သော ဝင်ငွေများ (အမျိုးမျိုးသော အစိုးရအကြေးငွေများနှင့် စရိတ်များ) ဖြစ်ကြသည်။

၂၀၁၂-၂၀၁၃ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်မှ စတင်၍ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ငွေကြေးပံ့ပိုးပေးခြင်းနှင့် ထိုနိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်းများမှနေ၍ ဘတ်ဂျက်အတွင်းသို့ မည်သို့ ထည့်ဝင်နေသည်ဟူသော နည်းလမ်းများတွင် ပြောင်းလဲမှုများအပါအဝင် အရေးကြီးသောဘတ်ဂျက်နှင့်ဆိုင်သည့် တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုများစွာရှိခဲ့သည်။ ဘဏ္ဍာရေးအရ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်းကိုစတင်ခဲ့သော်လည်း အနည်းအငယ်မျှသာ လုပ်နိုင်သေးသည်။ နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ အနေဖြင့်လည်း ၎င်းတို့၏ ကုန်ကြမ်းများ၊ လောင်စာနှင့် အခြားထုတ်လုပ်မှု တိုက်ရိုက်ကုန်ကျစရိတ်များအတွက် ကိုယ်ပိုင်ငွေကြေးများကိုရှာရန် သတ်မှတ်ထားပြီး ဤငွေများအားနိုင်ငံပိုင်ဘဏ် များမှနေ၍ချေးယူခွင့်ပေးထားသည်။

နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ ဘတ်ဂျက်သည် နိုင်ငံတော်၏ဘတ်ဂျက်တွင် ထည့်သွင်းထားသော်လည်း ၎င်းတို့၏ဘတ်ဂျက်ကို ကိုယ်ပိုင်ငွေကြေးများဖြင့်သာ လည်ပတ်သည်။ နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ ဘတ်ဂျက်လိုငွေပြုမှုအား ငွေကြေးအားဖြင့် ဖြည့်ဆည်းခြင်းကို ပြည်ထောင်စုရန်ပုံငွေမှ ပေးအပ်ခြင်း (သို့မဟုတ်) ချေးယူခြင်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ပြီး ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့က သဘောတူရသည်။

ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ ငွေစာရင်းများနှင့်ပတ်သက်၍ ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာ ရန်ပုံငွေစာရင်း (Union Fund Accounts - UFA) ကို မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်တွင် ဖွင့်လှစ်ထား

ရှိပြီး ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ စာရင်းရှင်အပ်ငွေများ (Union Government Deposit Accounts - UGDA) ကို ဗဟိုဘဏ်တွင်ဖွင့်ထားသည်။

၂၀၁၅ခုနှစ်ပြည်ထောင်စု၏ ဘဏ္ဍာငွေရသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆ (က) တွင် နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများသည် စီးပွားရေးဆန်ဆန်ဆောက်ရွက်နိုင်ရေးနှင့် မိမိတို့၏ငွေကြေး အင်အားအပေါ် မိမိတို့ရပ်တည်နိုင်ရေးနှင့်အညီ ဆောင်ရွက် ကြရာတွင် အဖွဲ့အစည်းများအလိုက် ကုန်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်မှု၊ ဆောင်ရွက်မှုနှင့် ကုန်သွယ်မှုလုပ်ငန်းများအတွက် လိုအပ် သည့် သာမန်အသုံးစရိတ်အောက်ရှိ ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများ ဝယ်ယူခြင်း အသုံးစရိတ်၊ ဝင်ငွေခွန်၊ နိုင်ငံတော်သို့ ထည့်ဝင် ငွေနှင့် ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်တို့ကို ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ သတ်မှတ်ချက်နှင့်အညီ လုပ်ငန်းသုံးရင်းနှီးငွေအဖြစ် မိမိတို့၏ ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေ အစီအစဉ်ဖြင့်ဆောင်ရွက်ကြရမည်။ လုပ်ငန်း သုံးရင်းနှီးငွေကို မိမိတို့၏ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေဖြင့် ဆောင်ရွက်ရန် မလုံလောက်ပါက မြန်မာနိုင်ငံတော်ငွေကြေးအဖွဲ့အစည်းများ ဥပဒေအရတည်ထောင်ထားသော နိုင်ငံတော်ပိုင်ဘဏ်များမှ သတ်မှတ်ချက်နှင့်အညီ ငွေချေးယူသုံးစွဲနိုင်သည်ဟု ပြဌာန်း ထားသည်။

၂၀၁၅ခုနှစ် ပြည်ထောင်စု၏ ဘဏ္ဍာငွေရသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆ (ခ) တွင် “နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့ အစည်း များသည် ပုဒ်မ ၁၆ (က) တွင်ပါရှိသည့် သာမန်အသုံးစရိတ် များမှအပ အခြားသာမန်အသုံးစရိတ်၊ ပြည်ပသို့ကြွေးမြီ ပြန်လည်ပေးဆပ်ရန် အသုံးစရိတ်နှင့် ငွေလုံးငွေရင်းအသုံး စရိတ်များကို ပြည်ထောင်စု၏ ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေအစီအစဉ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ကြရမည်။” ဟု ပြဌာန်းထားသည်။

ပြည်ထောင်စု၏ ဘဏ္ဍာငွေရသုံးဆိုင်ရာ အထက်ပါ ဥပဒေပုဒ်မများနှင့် စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန (MOPF) မှ တာဝန်ရှိသူများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်များအရ ၎င်းတို့၏ အခြားစာရင်းများ (Other Accounts) တွင် ထည့် သွင်းထားသည်များအပါအဝင် နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့ အစည်းများ၏ ဝင်ငွေများနှင့် အသုံးစရိတ်များအားလုံးကို ပြည်ထောင်စုဘဏ်ဂျက်အောက်တွင် ပေါင်းစည်းထားသည်ဟု သိရသည်။

မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်၏ ဘဏ်ခွဲများအားလုံးအနေဖြင့် အစိုးရ ၏ ငွေစာရင်းများအားလုံးကို စုစည်းပေါင်းချုပ်၍ တစ်ခုတည်း သော လက်ကျန်ဖြစ်ရန်ရေးဆွဲရသည်။ မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ် ရုံးချုပ်မှ ဘဏ်ခွဲအသီးသီး၏ ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာ ရန်ပုံငွေ စာရင်း (UFA) မှပိုငွေများနှင့် လိုငွေလက်ကျန်များကို စုစည်း ပေါင်းချုပ်ပြီး၊ UFA ၏ ပိုငွေ (သို့မဟုတ်) လိုငွေလက်ကျန် စုစုပေါင်းကိုရေးဆွဲပြီးသည့်နောက် မြန်မာနိုင်ငံတော်ဗဟို ဘဏ်နှင့် အပတ်စဉ်စာရင်းရှင်းခြင်း၊ လစဉ်ရှင်းခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတော် ဗဟိုဘဏ်ရှိ ပြည်ထောင်စု အစိုးရအပ်ငွေ စာရင်းသို့ ဝင်ထွက်မှုများမှာ -

- ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရေးရန်ပုံငွေစာရင်း လယ်ဂျာ (၁) မှ (၆) ၏ အသာတင်ပိုငွေ/လိုငွေ၊
- နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်း၏ နိုင်ငံတော်သို့ ထည့်ဝင်ငွေ/ပြန်အမ်းငွေ၊
- အစိုးရငွေတိုက်လက်မှတ်ရောင်းချခြင်း/ရွေးနှုတ်ခြင်း၊
- အစိုးရငွေတိုက်စာချုပ်များရောင်းချခြင်း/ရွေးနှုတ်ခြင်းနှင့်
- တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များသို့ ရသုံးခန့်မှန်းချေငွေစာ ရင်း လိုငွေအတွက် ထောက်ပံ့ခြင်းတို့ဖြစ်ကြသည်။

အစိုးရငွေတိုက်ရုံးများ၏ အသာတင်ပိုငွေ/လိုငွေ ကိစ္စများ ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံတော်ဗဟိုဘဏ်တွင် စာရင်းများ ဖွင့်လှစ်ထားသည်။

ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သည် အစိုးရ၏ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာများကို ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲပေးရန်အတွက် ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစ၍ အထူး ကော်မတီနှစ်ရပ်ကို ဖွဲ့စည်းထားခဲ့သည်။

၁။ ပြည်သူ့ငွေစာရင်းကော်မတီသည် ဘတ်ဂျက်ဥပဒေနှင့် စာရင်းစစ်အစီရင် ခံစာများကိုစစ်ဆေးသည်။

၂။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးကော်မတီသည် အမျိုးသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍနှင့် စပ်လျဉ်းနေသည့် ဥပဒေများကို ပြန်လည် သုံးသပ်ရန် တာဝန်ရှိသည်။

ဤကော်မတီများအနေဖြင့် ၂၀၁၂-၂၀၁၃ ခုနှစ်မှစတင်၍ အစိုးရဘတ်ဂျက်အဆိုပြုချက်များအား သိသိသာသာပြန်လည် သုံးသပ်ခဲ့ကြသည်။

တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်ဘက်ဂျက်များအား ပြည်ထောင်စု ဘတ်ဂျက်အတွင်း ညှိနှိုင်းပူးပေါင်းရန်နှင့် ပေါင်းစည်းရန် အတွက် အစိုးရသည် ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်နှင့် အမျိုးသား စီမံကိန်းကော်မရှင်တို့ကိုလည်း ဖွဲ့စည်းထားခဲ့သည်။

နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ အခြားစာရင်းရှင်များ

EITI အချက်အလက်များအရ တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများမှ ဝင်ငွေ (၇၉) ရာခိုင်နှုန်းကို နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ အခြားစာရင်းရှင်များမှရရှိသည်။

၂၀၁၂ - ၂၀၁၃ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်နောက်ပိုင်းတွင် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဌာန ကြေညာစာအမှတ် ၅၄၇/၂၀၁၃ ဖြင့် သီးသန့်စာရင်းများ ဖွင့်ရန်ခွင့်ပြုပေးခဲ့သည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ငန်းများသည် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းစာရင်း SEE Account နှင့် အခြားစာရင်းရှင် များ Other Account - OA များဖွင့်ခွင့်ရခဲ့သည်။ မူဝါဒ (၂) ခုပေါ်တွင်အခြေခံကာ ခွင့်ပြုခြင်းဖြစ်သည်။ မူဝါဒတစ်ခုမှာ လုပ်ငန်းများကိုပို၍ သွက်လက်စွာဆောင်ရွက်ပြီး၊ ဝင်ငွေတိုး၍ ရှာဖွေနိုင်ရန်နှင့် အခြားတစ်ခုမှာ ဘဏ္ဍာရေးအရ လွတ်လပ်စွာ ရပ်တည်စေနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံပိုင်တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများအနေဖြင့် ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်နှင့် လိုက် လျောညီထွေဆောင်ရွက်နိုင်ပြီး နိုင်ငံတော်ပေါ်တွင် ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ထုတ်ဝန်ပေးမရှိစေရန် ယင်းမူဝါဒများကိုရေးဆွဲ အကောင်အ ထည်ဖော်ခြင်းဖြစ်သည်။ ကွာခြားမှုအနေဖြင့် SEE account များသည် ငွေအပြောင်းအလှဲလုပ်ရာတွင် တင်းကျပ်သည့် စည်းကမ်းများကို လိုက်နာရပြီး SOE OA များသည် ငွေအ ပြောင်းအလှဲကိုလွယ်ကူစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ကြသည်။

Other Account-OA ကိစ္စအား ရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိရှိနိုင် ရန်အတွက် ပထမဦးစွာပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေ (Union Fund) စာရင်း၏ လည်ပတ်ဆောင်ရွက်ပုံနှင့် အစိုးရ၏ ငွေ စာရင်းထိန်းသိမ်းမှုစနစ် (Government Accounting System) တို့ကိုနားလည်ရန်လိုအပ်သည်။

ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ ငွေစာရင်းများနှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာ့ စီးပွားရေးဘဏ်တွင် ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရန်ပုံ ငွေစာရင်း (Union Fund Account-UFA) ကိုလည်းကောင်း၊ မြန်မာ

နိုင်ငံဗဟိုဘဏ်တွင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရအပ်ငွေစာရင်း (Union Government Deposit Account-UGDA) ကိုလည်းကောင်း ဖွင့်လှစ်ထားရှိဆောင်ရွက်ထားသည်။

မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်ခွဲအသီးသီးတွင် အစိုးရ၏ငွေစာရင်းများ ကို ပုဂ္ဂလိကငွေစာရင်းများနှင့် ရောနှောခြင်းမရှိစေရန် ပြည် ထောင်စုဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေစာရင်း (UFA) ဟူ၍ဖွင့်လှစ်ထား သည်။ အဆိုပါစာရင်းတွင် စာရင်းအမျိုးအစားများအလိုက် လယ်ဂျာ (၆) မျိုးဖြင့်ထိန်းသိမ်းထားပါသည်။ ထိုလယ်ဂျာများ အား အောက်ပါအတိုင်းခွဲခြားထားသည်။

- (က) လယ်ဂျာ -၁။ နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေး အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုချင်း အလိုက် ဖွင့်လှစ်သည့် ငွေထုတ်စာရင်းများ (SEE Accounts)
- (ခ) လယ်ဂျာ -၂။ စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ/အဖွဲ့ဝင် များ၏ ငွေထုတ်စာရင်းများ (DC Accounts)
- (ဂ) လယ်ဂျာ -၃။ ဗဟိုအဖွဲ့အစည်းများ၊ ဝန်ကြီးရုံးများ၊ ဦးစီး ဌာနများ၏ ဌာနတစ်ခုချင်းအလိုက်ဖွင့်လှစ်သည့် ငွေထုတ်စာ ရင်းများ (MD Accounts)
- (ဃ) လယ်ဂျာ - ၄။ မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်ခွဲဖွင့်လှစ်နိုင် သည့်နေရာများတွင် ဖွင့်လှစ်ထားသောဘဏ်ငွေတိုက်ခွဲများရှိ စာရင်းများ (SEE, MD, DC, OA, RF Accounts)
- (င) လယ်ဂျာ -၅။ စာရင်းရှင်အပ်ငွေ (Other Account- OA) စာရင်းများ
- (စ) လယ်ဂျာ -၆။ လှည့်ပတ်ရန်ပုံငွေစာရင်းရှင်များ (RF Accounts)

မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်တွင်ရှိသည့် အထက်ပါပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေစာရင်း (UFA) များအား (၂) မျိုး ခွဲခြားနိုင်သည်။ ပထမတစ်မျိုးသည် ဗဟိုအဖွဲ့အစည်းများ၊ ဝန်ကြီးရုံးနှင့် ဦးစီး ဌာနများ၏ ငွေထုတ်စာရင်း (MD) နှင့် နိုင်ငံတော်ပိုင် စီးပွားရေး အဖွဲ့အစည်းများ၏ ငွေထုတ်စာရင်း SEE တို့ဖြစ်ကြသည်။ ဒုတိယတစ်မျိုးမှာ ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေစာရင်း အခြား စာရင်းရှင် (UFA-OA) များ၊ လှည့်ပတ်ရန်ပုံငွေ (Revolving Fund-RF) များဖြစ်ပြီး ဝန်ကြီးဌာန၊ ဦးစီးဌာနမှသော်လည်း ကောင်း၊ နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းများမှ သော်လည်းကောင်း၊ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့မှသော်လည်း ကောင်း၊ စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ခွင့်ပြုချက် ဖြင့်သာ ဖွင့်လှစ်ဆောင်ရွက်ရသောစာရင်းများဖြစ်ကြသည်။ ငွေထုတ်စာရင်းနှင့် စာရင်းရှင်စာရင်းတို့၏ ခြားနားချက်တွင်

ငွေထုတ်စာရင်း (Drawing Account) ဆိုသည်မှာ သက်ဆိုင်ရာဌာန သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းမှ ဖွင့်လှစ်ထားသော ဘဏ်စာရင်းတွင် ငွေလက်ကျန် ရှိရန်မလိုအပ်ဘဲ ဘဏ္ဍာရေး ခွင့်ပြုမိန့်အရ ဘဏ်သို့ ငွေထုတ်ကန်သတ်ချက် (DL) ပေးပို့၍ ငွေထုတ်ယူနိုင်သည့် စာရင်းဖြစ်သည်။ အခြားစာရင်းရှင်များ (Other Account) ဆိုသည်မှာ သက်ဆိုင်ရာဌာန သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းမှ ဖွင့်လှစ်ထားသောဘဏ်စာရင်းတွင် ငွေလက် ကျန်ရှိမှုသာ အဆိုပါငွေလက်ကျန်ဘောင်အတွင်း ဘဏ်မှ ငွေထုတ်ပေးသည့် စာရင်းဖြစ်သည်။

SEE Account နှင့် OA Account ဟူ၍ ဖြစ်လာပြီးနောက် တွင် -

- SEE Account သို့ ပေးသွင်းရမည့် ငွေများမှာ-
 - (၁) ဒဏ်ကြေးငွေအဖြစ် သိမ်းယူရငွေများ
 - (၂) စာရင်းစစ်ကန့်ကွက်ချက်အရ ပြန်သွင်းငွေများ
 - (၃) ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေစာရင်းတွင် ခွင့်ပြုထားငွေမှ ပိုထုတ်မိငွေ အတွက် ပြန်သွင်းငွေ၊ ပြန်အမ်းငွေငွေများနှင့်
 - (၄) လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် တိုက်ရိုက်မသက်ဆိုင်သော ပုံသေပိုင်ပစ္စည်းများငှားရမ်းခငွေ (အလွန်နည်းပါးပါသည်။)
- Other Account သို့ ပေးသွင်းရမည့် ငွေများမှာ-
 - (၁) ထုတ်လုပ်သည့်ကုန်ပစ္စည်းများ ရောင်းချရငွေ သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုရငွေ၊
 - (၂) အခြားရငွေများ ခေါင်းစဉ်အောက်တွင် ဖက်စပ်လုပ်ငန်း များမှအမြတ်ဝေစုနှင့် အကျိုးတူဝေစုရငွေများ၊ လိုင်စင်ကြေး နှင့် ဝင်ကြေးရငွေများ -

အခြားစာရင်းရှင် Other Account များမှာ အနှစ်ချုပ်အား ဖြင့် အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

- (က) OA စာရင်း၏ အမည်အပြည့်အစုံမှာ ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေစာရင်း (အခြားစာရင်းရှင်) UFA (OA) ဖြစ် သည်။
- (ခ) OA စာရင်းများသည် ဘဏ်ဂျက်တွင်ပါဝင်ပါသည်။
- (ဂ) OA စာရင်းများသည် ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေ၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သည်။
- (ဃ) OA စာရင်းများသည် ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ စာရင်းစစ်မှု ခံယူရသည်။
- (င) OA စာရင်းများသည် မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်တွင်သာ စာရင်းဖွင့်လှစ်ရသည်။
- (စ) OA စာရင်းများသည် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်မှ

အတည်ပြုသော ဘဏ္ဍာငွေအရသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေဖြင့်သာ အသုံးပြုခွင့်ရှိသည်။

(ဆ) OA Account လက်ကျန်များမှာ နိုင်ငံတော်ပိုင် စီးပွား ရေး အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုချင်း၏ရပိုင်ခွင့်အဖြစ်သာ စာရင်း ပေါ်နေ ခြင်းဖြစ်သည်။

(ဇ) OA Account ရငွေများသည် ဘဏ်ဂျက်တွင် အခြားရ ငွေများနှင့်အတူခွဲဝေသုံးစွဲခွဲပြီးဖြစ်သည်။ OA Account လက်ကျန်များသည် ငွေသားလက်ကျန်အဖြစ်မရှိသော ဘဏ်လက်ကျန်အဖြစ်သာ စာရင်းပေါ်နေသော လက်ကျန်များ ဖြစ်သည်။

(ဈ) OA Account လက်ကျန်များကို နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေး အဖွဲ့အစည်းများက ၎င်းတို့သဘောဖြင့် သုံးစွဲခွင့်မရှိပါ။ ဘဏ်ဂျက်မှ ခွင့်ပြုသည့်အတိုင်းသာ အသုံးပြုရသည်။

(ည) OA Account များကို နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အ စည်းများက ၎င်းတို့ဘာသာစီမံခန့်ခွဲခြင်းမရှိပါ။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာ ရေးဝန်ကြီးဌာန၏စီမံခန့်ခွဲမှုဖြင့်သာ သုံးစွဲရမည်ဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် မူလခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်း၏ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းအရ ပြည်ထောင်စု၏ ရငွေစုစုပေါင်းကျပ် ၁၆,၆၀၅ ဘီလီယံတွင် အောက်ပါအတိုင်း ပါဝင်သည် -

၂၀၁၇ - ၁၈ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် မူလခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း၏ အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း	ကျပ်ဘီလီယံ
အခွန်အကောက်နှင့်အခြားရငွေ	၁၂,၂၃၂
နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ UFA (OA) ရငွေ	၄,၃၇၃
ပြည်ထောင်စု၏စုစုပေါင်းရငွေ	၁၆,၆၀၅
ပြည်ထောင်စု၏သုံးငွေစုစုပေါင်းကျပ် ၂၀,၅၉၄ ဘီလီယံတွင်အောက်ပါအတိုင်းပါဝင်ပါသည်။	
ဗဟိုအဖွဲ့အစည်း၊ ဝန်ကြီးဌာန၊ ဦးစီးဌာနများနှင့် နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ SEE Account မှ အသုံးစရိတ်	၁၇,၀၆၂
နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ UFA (OA) မှ အသုံးစရိတ်	၃,၅၃၂
ပြည်ထောင်စု၏စုစုပေါင်းအသုံးစရိတ်	၂၀,၅၉၄

ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ တင်ပြသည့် ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဧပြီလမှ စက်တင်ဘာလ အထိ (၆) လအတွက် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းတွင် ပြည်ထောင်စု၏ ရငွေစုစုပေါင်း ကျပ် ၈,၄၉၂ ဘီလီယံ၌ အောက်ပါအတိုင်း ပါဝင်ပါသည်။

၂၀၁၈ ခုနှစ် ဧပြီလမှ စက်တင်ဘာလ အထိ (၆) လအတွက် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း	ကျပ်ဘီလီယံ
အခွန်အကောက်နှင့်အခြားရငွေ	၆,၀၅၄
နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ UFA (OA) ရငွေ	၂,၄၃၈
ပြည်ထောင်စု၏စုစုပေါင်းရငွေ	၈,၄၉၂
ပြည်ထောင်စု၏သုံးငွေစုစုပေါင်းကျပ် ၁၀,၆၇၈ တွင်အောက်ပါအတိုင်းပါဝင်ပါသည်။	
ဗဟိုအဖွဲ့အစည်း၊ ဝန်ကြီးဌာန၊ ဦးစီးဌာနများနှင့် နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ SEE Account မှ အသုံးစရိတ်	၈,၆၉၂
နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ UFA (OA) မှ အသုံးစရိတ်	၁,၉၈၆
ပြည်ထောင်စု၏စုစုပေါင်းအသုံးစရိတ်	၁၀,၆၇၈

၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် မူလခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းအရ လိုငွေကျပ် ၃,၉၈၉ ဘီလီယံပေါ်ပေါက်ခဲ့ပြီး UFA (OA) သာ ပါဝင်ခြင်းမရှိပါက လိုငွေကျပ် ၄,၈၁၃ ဘီလီယံဖြစ်ပေါ်မည်ဖြစ်သည်။ အလားတူပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့တင်ပြသည့် ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဧပြီလမှ စက်တင်ဘာလအထိ (၆) လအတွက် ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းတွင် လိုငွေကျပ် ၂,၁၈၆ ဘီလီယံ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပြီး UFA (OA) ပါဝင်မှုမရှိပါက လိုငွေကျပ် ၂,၆၃၈ ဘီလီယံဖြစ်ပေါ်မည်ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ UFA (OA) သည် ဘက်ဂျက်လိုငွေအား အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ဖြည့်ဆည်းပေးသည်ကို တွေ့ရသည်။ UFA (OA) စာရင်းပါဝင်ခြင်းမရှိပါက လိုငွေပိုမိုများပြားမည်ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ UFA (OA) စာရင်း ရှိငွေများသည် ပုံမှန်ဘက်ဂျက်လုပ်ငန်းစဉ်ကို ဖြတ်သန်းခြင်း မရှိဘဲ စစ်ဆေးမှုကင်းလွတ်နေသည့် သဘောဖြစ်သည်ဟု ဆိုခြင်းမှာမဟုတ်မှန်ပါ။ ဥပမာအားဖြင့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့တင်ပြသော မြန်မာ့ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၏ သာမန်ရငွေနှင့် အသုံးစရိတ်စာရင်းအား ကြည့်ရှုပါက ပေါ်လွင်နိုင်သည်။

၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဧပြီလမှ စက်တင်ဘာလအထိ (၆) လအတွက် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့တင်ပြသော မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၏ သာမန်ရငွေနှင့် အသုံးစရိတ်စာရင်းတွင် သာမန်စုစုပေါင်းရငွေကျပ် ၁,၀၂၉ ဘီလီယံတွင် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုမှရသော ကျပ် ၉၉၆ ဘီလီယံသည် OA

ရငွေဖြစ်သည်။ အလားတူအသုံးစရိတ်ကျပ် ၇၀၂ ဘီလီယံအား UFA (OA) မှ ကျခံသုံးစွဲရန် တင်ပြထားသည်ကိုတွေ့ရှိနိုင်သည်။

အသုံးစရိတ်ပိုင်းတွင်လည်း ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေ အစီအစဉ်ဖြင့် သုံးစွဲမည့် အသုံးစရိတ်နှင့် မိမိဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေ (လုပ်ငန်းသုံးရင်းနှီးငွေ) အစီအစဉ်ဖြင့် သုံးစွဲမည့်အသုံးစရိတ် ဟူ၍ ရှင်းလင်းစွာခွဲခြား၍ တင်သွင်းခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်၍နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ ရသုံးများကိုစိစစ်ကြည့်လျှင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ပူးပေါင်းအဖွဲ့များ အနေဖြင့် ကွဲကွဲပြားပြားသိရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ထို့အပြင်ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်မှ အတည်ပြုပြဌာန်းသည့် နှစ်စဉ်ပြည်ထောင်စု၏ ဘဏ္ဍာငွေရသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေတွင် ကြည့်ပါက နောက်ဆက်တွဲဇယား (၈) တွင် UFA (OA) မှ သုံးစွဲမည့် အသုံးစရိတ်ကို မိမိဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေ အစီအစဉ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်မည့်သုံးငွေများ (လုပ်ငန်းသုံးရင်းနှီးငွေ) ဟု ဖော်ပြထားသည်ကိုတွေ့ရသည်။

နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများသည် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုမှရငွေများအားလုံးကို ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေ စာရင်းအောက်ရှိ ၎င်းတို့၏ UFA (OA) စာရင်းသို့ပေးသွင်းကြရသည်။

အမြတ်ပေါ်သော နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများသည် အသားတင်အမြတ်၏ (၂၅) ရာခိုင်နှုန်းကို ဝင်ငွေခွန်အဖြစ် ပြည်တွင်းအခွန်များ ဦးစီးဌာနသို့လည်းကောင်း၊ (၂၀) ရာခိုင်နှုန်းကို နိုင်ငံတော်သို့ထည့်ဝင်ငွေအဖြစ် ငွေတိုက်ဦးစီးဌာနသို့လည်းကောင်း ပေးသွင်းနိုင်ရေးအတွက်လည်း ၎င်းတို့၏ အသုံးစရိတ်တွင်လျာထားခွင့်ပြုပေးဆောင်စေသည်။

UFA (OA) ရငွေများသည် ပြည်ထောင်စု၏ အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းတွင် ရေးဆွဲထားသောကြောင့် ဘတ်ဂျက်ရငွေထဲတွင် ပါဝင်ပြီး ဤရငွေအပေါ်တွင် မူတည်၍ လျာထားသော အသုံးစရိတ်များကို သုံးစွဲခဲ့ရာတွင် နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများအတွက် သုံးစွဲခြင်းအပြင် ရငွေရှာဖွေသော ဝန်ကြီးဌာနများမဟုတ်သည့် ဥပမာအားဖြင့် ပညာရေးနှင့်အားကစား၊ လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးစသည့် ဝန်ကြီးဌာနအသုံးစရိတ်များအတွက်ပါ သုံးစွဲကြ

ရသည်။

သို့ဖြစ်ပါ၍ နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ UFA (OA) စာရင်းသည် ပုံမှန်ဘတ်ဂျက်လုပ်ငန်းစဉ်ကို ဖြတ်သန်းရသည့်အပြင် လွှတ်တော်မှထိန်းကျောင်းခြင်းမရှိသေးဟု ဆိုသည်မှာမှန်ကန်မှုမရှိပါ။ OA စာရင်းများသည် ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေသို့သာ ဝင်ရောက်ပြီး ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ ပုံမှန်စစ်ဆေးမှုများကိုလည်း ခံယူရသည်။ ပြည်တွင်းတွင် နိုင်ငံပိုင်ဘဏ်ဖြစ်သည့် မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်တွင်သာ ဖွင့်လှစ်ရပြီး ပြည်ပတွင်လည်း ဖွင့်လှစ်ထားခြင်းမရှိပါ။

ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာနှင့် ဝင်ငွေစီမံခန့်ခွဲမှု ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲမှု ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း

ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲမှု (Public Finance Management - PFM) ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ မြန်မာပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များကို ခေတ်မီအောင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ဌာနဆိုင်ရာများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို ခိုင်မာအားကောင်းစေခြင်းမှတစ်ဆင့် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများကို အချိန်တိုအတွင်း ထိရောက်စွာတာဝန်ခံမှုရှိစေရန်၊ တုန့်ပြန်မှုရှိစေရန်၊ နည်းလမ်းများဖြင့် ပေးအပ်ရန်ဖြစ်သည်။

ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲမှုတွင်

- ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစ၍ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုမူဘောင်နှင့်အညီ ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကို စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။
 - ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် PFM ကို ဘက်စုံပြန်လည်သုံးသပ်ရေးအတွက် PEFA စီမံကိန်းတွင်ပါဝင်ခဲ့သည်။
 - ကမ္ဘာ့ဘဏ်အကူအညီဖြင့် ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ မေလတွင် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲမှု စွမ်းဆောင်ရည်အစီရင်ခံစာ (Public Financial Management Performance Report - PEFA Report) ကို ဖြန့်ဝေပေးခဲ့သည်။
 - ကမ္ဘာ့ဘဏ်အကူအညီဖြင့် ပြည်သူ့အသုံးစရိတ် ပြန်လည်သုံးသပ်ချက်ကိုဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ပထမအဆင့်တွင် ကနဦးတွေ့ရှိချက်များအား ကဏ္ဍကြီး (၆) ခုအတွက်တွေ့ရှိခဲ့သည်။
- (၁) မက်ခရို ဘဏ္ဍာရေး အခြေအနေ၊
 (၂) ကျယ်ပြန့်သော ရငွေနှင့် အသုံးစရိတ်၊
 (၃) အစိုးရအချင်းချင်း ဘဏ္ဍာရေးဆက်သွယ်မှု
 (၄) လျှပ်စစ်ဓာတ်အားနှင့် စွမ်းအင်၊
 (၅) ကျန်မာရေး

(၆) ပညာရေး

ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်အား ပိုမိုခိုင်မာအားကောင်းစေရန်၊ ငွေတိုက်ဌာန၏ လုပ်ဆောင်ချက်များအား ပိုမိုခိုင်မာအားကောင်းစေရန်နှင့် ဘက်ဂျက်ရေးဆွဲမှုကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းတို့ကို ပိုမိုခိုင်မာအားကောင်းစေရန်အတွက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (IMF) နှင့်ပူးပေါင်း၍ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။

- နေပြည်တော်သဘောတူညီချက်အရ ကဏ္ဍအလိုက် လုပ်ငန်းအဖွဲ့များတွင် PFMကဏ္ဍခွဲအတွက် ပြည်သူ့စီမံအုပ်ချုပ်မှုလုပ်ငန်းအဖွဲ့အတွင်း ဖွဲ့စည်းထားသည်။
- PEFA အစီရင်ခံစာနှင့် PER တို့တွင် PFM ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး မဟာဗျူဟာကို ရေးဆွဲထားသည်။
- မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲမှု ခေတ်မီတိုးတက်ရေး စီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ထားသည်။ MMP-FM စီမံကိန်း (၂၀၁၄ မှ ၂၀၁၉ ခုနှစ်အထိ)

PFM ခေတ်မီတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်အား ကဏ္ဍကြီး (၅) ခုဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်သွားမည်ဖြစ်သည်။

- ဝင်ငွေ
- ဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် စီစဉ်ခြင်း
- ဘတ်ဂျက်သုံးစွဲခြင်း
- ပြင်ပမှ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခြင်းနှင့်
- စွမ်းဆောင်ရည်တည်ဆောက်ခြင်းတို့ဖြစ်သည်။

ဝင်ငွေတိုးလာအောင်ဆောင်ရွက်ခြင်း

အောက်ပါပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ဆောက်ရွက်ဆဲဖြစ်သည်။

- အခွန်မူဝါဒနှင့် အခွန်စီမံအုပ်ချုပ်မှု ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ဆောက်ရွက်ခြင်း
- အခွန်ထမ်းကြီးများဆိုင်ရာ အခွန်ရုံး (LTO) နှင့် အလယ်အလတ်အခွန်ထမ်းများဆိုင်ရာ အခွန်ရုံး (MTO 1, 2, 3) တို့ကို တည်ထောင်ခြင်း
- အခွန်စည်းကြပ်ရာတွင် ရုံးမှကြီးကြပ်သည့် စနစ် (OAS) မှနေ၍ အခွန်ထမ်းကိုယ်တိုင် စည်းကြပ်သည့်စနစ် (SAS) သို့ ပြောင်းလဲခဲ့ပြီး အခွန်ထမ်းကြီးများဆိုင်ရာ အခွန်ရုံး (LTO) နှင့် အလယ်အလတ်အခွန်ထမ်းများဆိုင်ရာ အခွန်ရုံးတို့တွင် စတင်ကျင့်သုံးခဲ့သည်။
- ၂၀၁၅ခုနှစ်တွင် အထူးကုန်စည်ခွန်နှင့် အထူးကုန် စည်ခွန် ဥပဒေ (၂၀၁၅) ကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။

- ကုန်သွယ်စီးပွားခွန်ကို တန်ဖိုးထပ်ဆောင်ခွန်နှင့် အထူးကုန်သွယ်စီးပွားခွန်အဖြစ်ပြောင်းလဲခဲ့သည်။
- ကွန်ပျူတာနည်းပညာစနစ်များကို ခေတ်နှင့်ကိုက်ညီအောင် ပြုပြင်မွမ်းမံခဲ့သည်။
- IT နည်းပညာစက်ပစ္စည်းများကို တပ်ဆင်ခဲ့သည်။
- နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်းအခွန်မှ GDP အချိုးအစားကို တိုးအောင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ဘတ်ဂျက်ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း

ဘတ်ဂျက်ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း အပိုင်းတွင် အောက်ပါပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

- စုစည်းပေါင်းစည်းထားသော နိုင်ငံတော်ရန်ပုံငွေစာရင်း (State Fund Account) ကို ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာ ရန်ပုံငွေစာရင်းနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များ၏ ရန်ပုံငွေစာရင်းတို့နှင့် ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစ၍ သီးခြားထားရှိသည်။
- ၂၀၁၅ - ၂၀၁၆ခုနှစ်မှစ၍ ကာလလတ် ဘဏ္ဍာရေးမူဘောင် (Medium Term Fiscal Framework - MTF) ကို ရေးဆွဲပြီးဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ဤသို့ လုပ်ရသည်မှာ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း နိုင်ငံတကာ စံနှုန်းနှင့်အညီ မက်ခရိုစီးပွားရေး တည်ငြိမ်မှုနှင့်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အထောက်အကူပေးရန်ဖြစ်သည်။ ကာလလတ်ဘဏ္ဍာရေးမူဘောင်ကို ဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်မှုအား ပိုမိုခိုင်မာအားကောင်းစေရန်အတွက် လက်ရှိကြီးစားအားထုတ် လုပ်ဆောင်မှုများအနေဖြင့် ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်း ဖြစ်သည်။

ကာလလတ်ဘဏ္ဍာရေးမူဘောင်ဆိုသည်မှာ ဗဟိုကစ၍ အောက်သို့သွားသော ဘဏ္ဍာရေးအရ စုစည်းမှုများရငွေ၊ အသုံးစရိတ်၊ ငွေကြေးပံ့ပိုးပေးခြင်းတို့နှင့် ဝန်ကြီးဌာနများမှ အောက်ခြေကစ၍ ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများဖြင့် ပူးပေါင်းပေးသည့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာလေ့လာသုံးသပ်သည့် ဘဏ္ဍာရေးနည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ပြည်ထောင်စုအစိုးရဌာနများနှင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များသို့ အထွေထွေရည်ရွယ်ချက်အတွက် လွှဲပေးသောငွေများနှင့် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ အပါအဝင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရဌာနများလည်း အကြီးဝင်သည်။

- ကာလလတ်ဘဏ္ဍာရေးမူဘောင်လုပ်ငန်းစဉ်ကို စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းဌာနမှနေ၍ ဦးဆောင်ဆောင်ရွက်နေသော်လည်း ပြည်သူ့အသုံးစရိတ် ပြန်လည်ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာသုံးသပ်မှု (Public Expenditure Review - PER) အား ကမ္ဘာ့ဘဏ်နှင့်အတူ

ဆောင်ရွက်ထားသည်။

- နိုင်ငံ၏ ဦးစားပေးသော ကဏ္ဍများကို လေးစားလိုက်နာသည့် အနေဖြင့် အသုံးစရိတ်မူဝါဒများတွင် ထိပ်ဆုံးမူဝါဒအဖြစ် လူမှုကဏ္ဍဘတ်ဂျက်သို့ပို့၍ အသုံးစရိတ်များချပေးခြင်း (ဥပမာ ပညာရေးနှင့် ကျွန်မာရေးဌာနကဲ့သို့)
- ကာလလတ်မူဘောင်ကို ကျင့်သုံးရာတွင် အလေ့အထရှိသော တိကျသည့်စီးပွားရေးညွှန်းကိန်းများ (စုစုပေါင်း လူဦးရေဆင်ရဲနှုန်းပါးမှု အညွှန်းကိန်း၊ တစ်ဦးခြင်းအလိုက် GDP၊ မြို့ပြလူဦးရေသာမက ပြည်နယ်တစ်ခုလုံး၏ လူဦးရေရခိုင်နှုန်း၊ လူဦးရေအလိုက် အခွန်ကောက်ခံရရှိမှု) အပေါ်အခြေခံ၍ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များသို့ ထောက်ပံ့ငွေများနှင့် ဘဏ္ဍာငွေများလွှဲပြောင်းပေးသည်။
- ဗဟိုမှ အောက်ခြေသို့ချပေးသည့် ဘတ်ဂျက် ရေးဆွဲနည်းနှင့် အောက်ခြေမှစသည့် စီမံကိန်းရေးဆွဲနည်းစနစ်ကို ဖော်ဆောင်ထားသည်။
- ဘတ်ဂျက်မူဝါဒ၊ ဘဏ္ဍာရေးမူဝါဒတာဝန်များနှင့် လိုအပ်သည့် စွမ်းဆောင်ရည်များကို ရေးဆွဲခြင်း။
- ဘဏ္ဍာရေးအရ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်းကို ပိုမိုကောင်းမွန်အောင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။
- ဘဏ္ဍာရေးပွင့်လင်းမြင်သာမှုကို ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း။ (ပြဋ္ဌာန်းထားသော ရသုံးမှန်းချေ ငွေစာရင်း ဥပဒေကို သတင်းစာနှင့် ဝန်ကြီးဌာန၏ ဝက်ဘ်ဆိုက်တွင် ကြေညာခြင်း၊ Citizen ဘတ်ဂျက်ကို ၂၀၁၅ - ၂၀၁၆ ခုနှစ်မှစ၍ အများပြည်သိရှိစေရန် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်း။)
- ပြင်ဆင်ပွမ်းမံထားသော ဘဏ္ဍာရေးစည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများကို ထုတ်ပြန်ခြင်း

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ခရီးစဉ် ၂၀၁၇ - ၂၀၁၈၊ ၂၀၁၉ - ၂၀၂၀၊ ၂၀၂၁ - ၂၀၂၂ အထိ
ပြည်တွင်းဝင်ငွေများကို ပိုမိုတိုးတက်စေမည့် အစီအစဉ်

- ရုံးချုပ်ကို လုပ်ငန်းပိုင်းအရ ဖွဲ့စည်းပုံပြောင်းလဲခြင်း
- ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအစီအစဉ် စီမံအုပ်ချုပ်မှုယန္တရား တစ်ခုကို စတင်ဆောင်ရွက်ခြင်း
- အခွန်ထမ်းကြီးများဆိုင်ရာ အခွန်ရုံးကို တည်ထောင်၍ အမြင့်ဆုံးအခွန်ပေးသည့် အခွန်ထမ်းများအား ကိုယ်တိုင်စည်းကြပ်သည့် စနစ်အောက်တွင် စီမံခန့်ခွဲခြင်း။
- အလယ်အလတ်အခွန်ထမ်းများအတွက် ပြင်ဆင်မှုများ စတင်ပြီး ကိုယ်တိုင်ဆန်းစစ်သည့်စနစ်အား အခွန်ထမ်းများ အသုံးနိုင်ရန်ဆောင်ရွက်ခြင်း။

- အခွန်မူဝါဒ၊ ဥပဒေမူဘောင်တို့နှင့်ပတ်သက်၍ ပြောင်းလဲမှုများကို လုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ယစ်မျိုးခွန် (အထူးကုန်စည်ခွန် (Specific Goods Tax - SGT))၊ ပေါင်းစည်းထားသော အခွန်စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ (TAPL) ကိုလည်း မူကြမ်းရေးဆွဲထားပြီး ဝင်ငွေခွန်ဥပဒေအား ခေတ်မီစေရန်အတွက် အဆိုပြုချက်များသည် စတင်ဆောင်ရွက်နေပြီ ဖြစ်သည်။
- ကြားကာလ ကွန်ပြူတာစနစ်တစ်ခုကိုလည်း ရေးဆွဲထားပြီး (အခွန်ဝင်ငွေ စီမံခန့်ခွဲမှု စနစ် - Tax Revenue Management System) ကိုလည်း အခွန်ထမ်းကြီးများဆိုင်ရာ အခွန်ရုံးအား ပံ့ပိုးပေးရန်အတွက် ရေးဆွဲဖော်ဆောင်ထားပြီးဖြစ်သည်။
- အဓိက ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနရုံးများအကြား Email, Desktop Applications နှင့် စာရွက်စာတမ်းမူဝါဒပေးမှုများကို ကွန်ရက်ချိတ်ဆက်ရန်အတွက် အချက်အလက်ဌာန (Data Center) တစ်ခုကို တည်ဆောက်နေသည်မှာ ပြီးစီးခါနီးအခြေအနေသို့ရောက်ရှိနေပြီဖြစ်သည်။
- အခွန်ထမ်းများအတွက် ဝန်ဆောင်မှုများ ပိုမိုကောင်းမွန်အောင်ဆောင်ရွက်နေသည်။
- အရေးယူဆောင်ရွက်သည့်အပိုင်းတွင် တိုးတက်မှုများရှိလာသည်။
- အကျင့်ပျက်ခြစားမှုကိုတိုက်ဖျက်ရန်အတွက် လုပ်ဆောင်ထားသည်များလည်းရှိသည်။

ရိုးသားဖြောင့်မတ်မှု၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ခံမှု

ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်၏ အာရုံစိုက်မှုကိုတိုးချဲ့ခြင်းနှင့် ဌာနတွင်းရေးရာကိစ္စများကို တိုင်ကြားနိုင်သည့် ဌာနခွဲများ တည်ထောင်ခြင်းတို့သည် ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနအနေဖြင့် ၎င်း၏ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် ရိုးသားဖြောင့်မတ်မှုကို သေချာစေရန်အတွက် ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် ခိုင်မာသောလုပ်ဆောင်ချက်များဖြစ်သည်။

၂၀၂၂ တွင် ပြည့်မီရန်ခန့်မှန်းထားသော ရည်မှန်းချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည် -

- ဌာနတွင်း စာရင်းစစ်ခြင်း ဦးစီးဌာနကို တည်ထောင်၍ စာရင်းများ၊ လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၏ ရိုးသားဖြောင့်မတ်မှုကို သေချာစေရန်နှင့် လုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာ ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေများအား စီမံခန့်ခွဲရန်တို့ကို အလေးထားဆောင်ရွက်မည်။
- အကျင့်ပျက်သော အပြုအမူများကိုဖော်ထုတ်ကာ အရေးယူရန်ဌာနတွင်း

တိုင်ကြားရေးဌာနခွဲကို တည်ထောင်သွားမည်။

- အကျင့်ပျက်ခြစားသော အပြုအမူများအတွက် အခွင့်အလမ်းများအား အနိမ့်ဆုံးဖြစ်အောင် လျော့ချရန် တာဝန်များခွဲခြားထားခြင်း။
- ဌာန၏ ရုံးသားဖြောင့်မတ်မှုအပေါ် ပြည်သူတို့၏ အမြင်များ ပိုမိုကောင်းမွန်လာခြင်း။
- လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်များကို သဘောတူသတ်မှတ်ထားသည့် အဓိကစွမ်းဆောင်ရည်ညွှန်းကိန်းများဖြင့် နှိုင်းယှဉ်၍ လေ့လာစောင့်ကြည့်မည်။
- ပြည်တွင်းအခွန်များ ဦးစီးဌာန၏ ပင်မအခွန်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို စောင့်ကြည့်လေ့လာရန် ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များကို ကျယ်ပြန့်စွာ အသုံးပြုမည်။
- အခွန်ထမ်းများ လိုက်နာရမည့်ကျင့်ဝတ်များနှင့် ဝန်ထမ်းများ၏ ကျင့်ဝတ်စည်းကမ်းများကို ချမှတ်ထားမည်။

ခေတ်မီသော အခွန်ဥပဒေများ

အခွန်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးတွင် ကောင်းမွန်သော အလေ့အထများကို ပြည့်စီစေရန်နှင့် အခွန်ထမ်းကိုယ်တိုင်ဆန်းစစ်သည့်စနစ်ကို ပံ့ပိုးပေးရန်အတွက် ဥပဒေများကို ခေတ်နှင့်အညီ ပြင်ဆင်ရေးဆွဲရန်လိုအပ်သည်။ အခွန်ထမ်းများအနေဖြင့် ထမ်းဆောင်ရမည့်တာဝန်များနှင့် လိုက်နာကျင့်သုံးရမည့် ဝတ္တရားများကို နားလည်အောင် ဥပဒေများက ကာကွယ်ပေးရန် လိုအပ်သည်။ ပြည်တွင်းအခွန်များ ဦးစီးဌာနအနေဖြင့်လည်း ဥပဒေအောက်တွင် အခွန်များကို ကောက်ခံရန် လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်းကိုလည်း သေချာစွာ သိရှိအောင်ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ တူညီသော အခွန်လုပ်ထုံးလုပ်နည်း ဥပဒေတစ်ရပ်ကို ပြဌာန်းခြင်း၊ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ထားသော ဝင်ငွေခွန်ဥပဒေနှင့် တန်ဖိုးဖြင့် အခွန်ဥပဒေတို့ကို အချိန်မီပြဌာန်းနိုင်ပါက မြန်မာနိုင်ငံသည် ခေတ်မီသည့် အခွန်စနစ်တစ်ခုသို့ ရောက်ရှိပေလိမ့်မည်။

၂၀၂၂ တွင် ပြည့်စီမံရန်ခန့်မှန်းထားသော ရည်မှန်းချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

- အခွန်စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ဥပဒေကို ပြဌာန်းပြီးဖြစ်ရမည်။
- ဝင်ငွေခွန်ဥပဒေကို ပြန်လည်ရေးဆွဲပြီးဖြစ်ရမည်။
- တန်ဖိုးဖြည့်အခွန်မူဝါဒကို ရေးဆွဲပြီး ဖြစ်ရမည်။

လုပ်ငန်းတာဝန်အပေါ် မူတည်၍ သီးခြားပိုင်းဖြတ်ထားသည့် ရုံးအဖွဲ့ဖွဲ့စည်း ပုံ ခေတ်မီ အခွန်စီမံခန့်ခွဲမှုများတွင် ဗဟိုရုံးချုပ်မှနေ၍ ခိုင်မာသည့် ညွှန်ကြားမှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုတို့ရှိကြသည်။ ပြည်တွင်းအခွန်များ

ဦးစီးဌာနအနေဖြင့် မိမိတို့၏ရုံးချုပ်ကို လုပ်ငန်းတာဝန်ပိုင်းအရ ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းရန်အတွက် အရေးကြီးသော ပြောင်းလဲမှုများကို ဆောင်ရွက်ထားသည်။ ဦးစီးဌာနအသစ်များအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏စွမ်းဆောင်ရည်များနှင့် လုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်းများကို တည်ဆောက်နေကြသည်။ ထို့အပြင်ဌာနခွဲများနှင့် ဦးစီးဌာနများကိုလည်း ရုံးချုပ်သို့ထပ်မံထည့်သွင်းသွားမည်ဖြစ်ပြီး လက်ရှိ လုပ်ငန်းများသာမက ဤအစီအစဉ်တွင်ပါဝင်သည့် ပြောင်းလဲမှုများကိုပါ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် စီမံခန့်ခွဲမှုကို ပိုမိုအားကောင်းစေရန်လုပ်ဆောင်သွားမည် ဖြစ်သည်။

၂၀၂၂ တွင် ပြည့်စီမံရန်ခန့်မှန်းထားသော ရည်မှန်းချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

- ရုံးချုပ်ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှု ယန္တရားများ ပိုမိုခိုင်မာအားကောင်းအောင် ဆောင်ရွက်ပြီးဖြစ်ရမည်။
- DDG ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး၊ ဌာနတွင်းရေးရာ၊ ဆက်သွယ်ရေး၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ရုံး၊ ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေနှင့် သတင်းအချက်အလက်ဌာနခွဲတို့ဖြစ်သည့် ရုံးချုပ်ဌာနခွဲ အသစ်များကို တည်ထောင်ပြီးဖြစ်ရမည်။
- အခွန်ထမ်းကိုယ်တိုင် ဆန်းစစ်ချက်ကို အသေးစားနှင့် အငယ်စားအခွန်ထမ်းများအတွက်ကိုပါ တိုးချဲ့သွားရန် အဆိုပြုလျှောက် ရေးသားပြီးဖြစ်ရမည်။

အခွန်ထမ်းကြီးများဆိုင်ရာအခွန်ရုံး

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနသည် ရန်ကုန်တွင် အခြေစိုက်သည့် အခွန်ထမ်းကြီးများဆိုင်ရာ အခွန်ရုံး (Large Taxpayer Office - LTO) ကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ဤရုံးမှနေ၍ ကုမ္ပဏီကြီးများပါဝင်သည့် ရွေးချယ်ထားသော အုပ်စုတစ်ခုကို ကိုယ်တိုင်အခွန်စည်းကြပ်သည့်စနစ်အား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်စတင်လမ်းဖွင့်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤရုံး၌ အခွန်ဥပဒေများကို စီမံခန့်ခွဲရာတွင် လုပ်ငန်းစဉ်သစ်များနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအသစ်များကို ရေးဆွဲထားသည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအသစ်များသည် အလယ်အလတ်စား အခွန်ထမ်းများဆိုင်ရာ အခွန်ရုံးအတွက် အခြေခံများဖြစ်လာကြလိမ့်မည်။ သို့သော် အချိန်ကြာလာသည်နှင့်အမျှ အခွန်ထမ်းကြီးများဆိုင်ရာ အခွန်ရုံးအနေဖြင့်လည်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် တန်ဖိုးအမြင့်အမားဆုံးသော အခွန်ထမ်းများ၏ အခွန်တာဝန်ရှုထောင့်အားလုံးကိုတာဝန်ယူသည့် အုပ်စုဖြစ်အောင် တိုးတက်ပြောင်းလဲရန်လိုအပ်သည်။

၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ပြည့်မီရန် မျှော်မှန်းထားသည့်ရလဒ်များမှာ အောက်ပါ အတိုင်းဖြစ်သည်။

- အခွန်ထမ်းကြီးများဆိုင်ရာ အခွန်ရုံး (Large Taxpayer Office - LTO) ကို ပိုမိုခိုင်မာအားကောင်းအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် အားလုံးသော အဓိကအခွန်အမျိုးအစားများအတွက် အခွန်ထမ်းကြီးများအားလုံးကို စီမံခန့်ခွဲရမည်။

အလယ်အလတ်စား အခွန်ထမ်းများဆိုင်ရာ အခွန်ရုံး (Medium Taxpayer Office)

အခွန်ထမ်းကြီးများဆိုင်ရာ အခွန်ရုံးလုပ်ငန်းများ၏ အောင်မြင်မှုအပေါ် အခြေပြုကာ အလယ်အလတ်စား အခွန်ထမ်းများဆိုင်ရာ အခွန်ရုံးကိုတည်ထောင်နေသည်။ အလယ်အလတ်စား အခွန်ထမ်းများဆိုင်ရာ အခွန်ရုံးများထဲမှ ပထမရုံးအနေဖြင့် ၂၀၁၇-၂၀၁၈ အခွန်စည်းကြပ်သည့်နှစ်တွင် (၂၀၁၆-၂၀၁၇ ဝင်ငွေနှစ်) များအတွက် LTO ရုံးကဲ့သို့ အခြေခံနည်းလမ်းကို အခြေပြု၍ အခွန်ကြေညာလွှာများကို စတင်ဆန်းစစ်မည်ဖြစ်သည်။

၂၀၂၂တွင် ပြည့်မီရန်ခန့်မှန်းထားသော ရည်မှန်းချက်များမှာ အောက်ပါ အတိုင်းဖြစ်သည်။

- အလယ်အလတ်စား အခွန်ထမ်းများဆိုင်ရာ အခွန်ရုံးသည် ရန်ကင်း၊ မန္တလေးနှင့် အခြားအဓိကနေရာများတွင် လုပ်ငန်းကောင်းမွန်စွာ လည်ပတ်နေပြီးဖြစ်ရမည်။

ခေတ်မီသော အခွန်စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များ၏ အဓိကအင်္ဂါရပ်တစ်ခုမှာ အခွန်ထမ်းကိုယ်တိုင် ထိရောက်သောပြောင်းလဲမှုကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း

ရှေ့ဆောင်လက်ဆောင်ရွက်သွားသည့်အခါတွင် ပြည်တွင်း အခွန်များဦးစီးဌာန၏ ရိုးသားဖြောင့်မတ်မှုအတွက် ချမှတ်ထားသော ပြောင်းလဲမှုများကိုစနစ်တကျနှင့် မှန်ကန်စွာ အချိန်မီဆောင်ရွက်သွားရန် အလွန်အရေးကြီးသည်။

၂၀၂၂တွင် ပြည့်မီရန်ခန့်မှန်းထားသော ရည်မှန်းချက်များမှာ အောက်ပါ အတိုင်းဖြစ်သည်။

- ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး မဟာဗျူဟာ၊ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်းဆိုင်ရာ အစီအစဉ်နှင့် အဓိကစွမ်းဆောင်ရည်ညွှန်းကိန်းများသည် လိုအပ်နေသည့် ပြောင်းလဲမှုများကို ထင်ဟပ်နေသည်။
- ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရာတွင် ကူညီပေးရန်အတွက် တိုးတက်မှုကို စောင့်ကြည့်လေ့လာ၍ အသုံးပြုသည်။
- ဝန်ထမ်းများနှင့် အဓိကဆက်စပ်သက်သက်သူများ (လွှတ်တော်ကိုယ်စား

လယ်များ၊ အခွန်အေးဂျင့်များနှင့် အခွန်ထမ်း (ပြည်သူများ) အားကူညီပေးရန် တိုးတက်မှုကို စောင့်ကြည့် လေ့လာ၍အသုံးပြုသည်။

လူမှုနှင့်လူမှုစီးပွားအရင်းအမြစ်

လူမှုစွမ်းအားအရင်းအမြစ်တိုးတက်ရေးသည် အဓိကအာရုံစိုက်ရမည့်အပိုင်းဖြစ်သည်။ ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန အနေဖြင့် ပို၍ခေတ်မီသော အခွန်စီမံအုပ်ချုပ်ရေး ဖြစ်လာသည်နှင့်အမျှ ဝန်ထမ်းများ၏လိုအပ်ချက်များနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်များသည်လည်း ပြောင်းလဲသွားမည်ဖြစ်သည်။ ဝန်ထမ်းသစ်များကို ခန့်အပ်ခြင်း၊ ရှိပြီးသားဝန်ထမ်းများ၏ အရည်အသွေးများကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနဝန်ထမ်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍများ၊ တာဝန်များနှင့် ပတ်သက်၍ မျှော်မှန်းချက်များအားရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြပေးခြင်းသည် နောက်တစ်ဆင့်သို့သွားမည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအတွက် အလွန်အရေးကြီးသော အပိုင်းများဖြစ်ကြသည်။

၂၀၂၂တွင် ပြည့်မီရန်ခန့်မှန်းထားသော ရည်မှန်းချက်များမှာ အောက်ပါ အတိုင်းဖြစ်သည်။

- ဝန်ထမ်းခန့်အပ်ရေးနှင့် ကျွမ်းကျင်သော ဝန်ထမ်းများကို ဆက်လက်ထိန်းထားနိုင်ရန်အတွက် လူမှုစွမ်းအားအရင်းအမြစ် မဟာဗျူဟာ၊ အကျင့်ပျက်ခြစားမှုကို လျှော့ချနိုင်မည့် လုပ်ခလစာမူဝါဒများနှင့် သင့်တော်သော အလေ့အထများကို ရေးဆွဲ၍ အကောင်းအထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- လုပ်သားအင်အားများအတွက် စီမံကိန်း ရေးဆွဲခြင်းနှင့် လေ့ကျင့်ရေး အစီအစဉ်များကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း။

လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ရိုးရှင်း၍လွယ်ကူစေရန်စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခြင်း

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနအနေဖြင့် စာရွက်စာတမ်းကို အခြေခံသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များအစား နည်းပညာမှပေးလာသည့် အခွင့်အလမ်းအားလုံးကို ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနအတွက် ထိရောက်စွာ အသုံးပြုနိုင်ရန်လိုအပ်သည်။ လုပ်ငန်းစဉ်များကို ရိုးရှင်းလွယ်ကူ၍ ချောမွေ့စွာဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနအနေဖြင့် ပို၍ အကျိုးရှိမည့် အလုပ်များကိုလုပ်နိုင်ပြီး ၎င်း၏ဝန်ဆောင်မှုများလုပ်ငန်းများသည်လည်း ထိရောက်၍ အကျိုးရှိပေးလိမ့်မည်။

၂၀၂၂ခုနှစ်တွင် ပြည့်မီရန်ခန့်မှန်းထားသည့် ရည်မှန်းချက် များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

- အခွန်ထမ်းဝန်ဆောင်မှုဌာနခွဲတည်ထောင်ခြင်း၊ ဗဟိုမှ ထိန်းချုပ်သော

ကိန်းဂဏန်းစာရင်း အချက်အလက်များရယူသည့်အဖွဲ့နှင့် အကြီးစားအခွန် ထမ်းပေးဆိုင်ရာ အခွန်ရုံးနှင့် အလယ်အလတ်စား အခွန်ထမ်းများဆိုင်ရာ အခွန်ရုံးတို့အတွက် တယ်လီဖုန်းဝန်ဆောင်မှုများစသည့် အဓိကနေရာများတွင် ကျွမ်းကျင် ထိရောက်မှုများ။

- ကောင်းမွန်သော နိုင်ငံတကာလုပ်နည်းလုပ်ငန်းများနှင့် အဆင့်မြင့်နည်းပညာများကို ထင်ဟပ်နေသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ။
- ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန ဌာနတစ်ခုလုံးတွင် စည်ကမ်းလိုက်နာရန် ချမှတ်ထားသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို လိုက်နာကျင့်သုံးမှုနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာသည့်ရုံးချုပ်များ

ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ Risk ကို အခြေခံသည့် ဝန်ဆောင်မှုနှင့် အခွန် ထမ်းပေးရေးအဖွဲ့ဖြင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်စေရန် အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်း

အခွန်ထမ်းကိုယ်တိုင်ဆန်းစစ်သည့် အခွန်စနစ်ကို အမှန်တကယ်လုပ်ကိုင်လုပ်ကိုင်ရုံသော အခွန်ထမ်းပြည်သူများအား အသိပညာပေးခြင်းဖြင့်ပံ့ပိုးပေးပြီး အခွန်ထမ်းများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ ဥပဒေအရရှိသော တာဝန်ဝတ္တရားများကို လိုက်နာဆောင်ရွက်မှုမရှိသောအခါတွင် ဥပဒေအရ ပြင်းပြင်းထန်ထန် အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ဖြင့် အထောက်အကူပေးရသည်။ လိုက်နာကျင့်သုံးမှုကို တိုက်တွန်းအားပေးရန် ပြည်တွင်း အခွန်များဦးစီးဌာနအနေဖြင့်ဝန်ဆောင်မှုနှင့် အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်းအကြား ဟန်ချက်ညီမှုရှိရန်လိုအပ်ပါသည်။ ဤအချက်သည် အခွန်ထမ်းကိုယ်တိုင်ဆန်းစစ်သည့်စနစ်၏ အဓိကအင်္ဂါရပ်ဖြစ်သည်။ အခွန်ထမ်းပြည်သူများ လိုက်နာဆောင်ရွက်မှု ပိုမိုကောင်းမွန်စေသည့် မဟာဗျူဟာတစ်ရပ်ကို ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနသို့ တိုက်ရိုက်ရရှိသည့် ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များအား ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုအပေါ်အခြေခံပြီး ထိုကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များကို တတိယပုဂ္ဂိုလ်အဖွဲ့အစည်းများမှရယူထားသည့် မဟာဗျူဟာသည် ဝန်ဆောင်မှုနှင့် အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်းဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာများကို လမ်းညွှန်ပေးပေးလိမ့်မည်။

၂၀၂၂ခုနှစ်တွင် ပြည့်စီရန်မရှင်မန်းထားသည့် ရည်မှန်းချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

- စွန့်စားမှုကိုအခြေခံသည့် လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်း ပိုမိုတိုးတက်ရေး မဟာဗျူဟာများ (မှန်ကန်သောအချက်အလက်များအပေါ် အခြေခံသည့်) ကိုအသုံးပြု၍ အချိန်မီကြေညာချက်များထုတ်ခြင်း၊ အချိန်မီအခွန်ပေးသွင်းခြင်းနှင့် အခွန်ထမ်းကိုယ်တိုင်စည်းကြပ်သည့်အခါတွင် အခွန်ပေးရန် တာဝန်

များကို မှန်ကန်စွာတင်ပြခြင်းတို့ကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေရန်အတွက် မှန်ကန်တိကျသော စာရင်းကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များအပေါ် အခြေခံသည့် စုဆောင်းမှုကိုအခြေခံသော အခွန်လိုက်နာဆောင်ရွက်မှုပိုမိုကောင်းမွန်စေရေး မဟာဗျူဟာများ။

နည်းပညာ

နည်းပညာတိုးတက်မှုများသည်လည်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ခရီးစဉ်၏ ယခုအဆင့်အတွက် အဓိကအင်္ဂါရပ်တစ်ခု ဖြစ်ပေမည်။ Data Centre အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ခြင်းနှင့် ကွန်ပျူတာများကို ကွန်ယက်ချိတ်ဆက်ခြင်းတို့ကြောင့် ဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် ဌာနတွင်း Internal Email Domain (name@ird.gov.mm) ကိုအသုံးပြုနိုင်ပြီး စာရွက်စာတမ်းများပျံ့ဝေခြင်းနှင့် Email စနစ်ဖြင့် ဆက်သွယ်နိုင်ခြင်းတို့ကိုဆောင်ရွက်နိုင်ပေမည်။ ပင်မနည်းပညာစနစ်သစ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ခြင်း (ITAS) သည်လည်း မှတ်ပုံတင်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းစဉ်များ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စာရင်းသွင်းခြင်းနှင့် ဖြစ်ရပ်များကိုကိုင်တွယ်နိုင်သည့် စင်မြင့်တစ်ခုကို ပံ့ပိုးပေးပေးလိမ့်မည်။

၂၀၂၂ခုနှစ်တွင် ပြည့်စီရန်မရှင်မန်းထားသည့် ရည်မှန်းချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

- နည်းပညာအခြေပြု ဘက်စုံပေါင်းစည်းထားသည့် အခွန်စနစ်ကို အဓိကနေရာများဖြစ်သည့် ရုံးချုပ်များ၊ ရန်ကုန်နှင့် ဗန္ဓုလေးတို့တွင် လည်ပတ်အသုံးပြုနေပြီဖြစ်သည်။
- အသစ်နှင့် အချိန်နှင့်တပြေးညီ အချက်အလက်သစ်များကို ပြုပြင်မွမ်းမံထားသည့် အီလက်ထရောနစ် ဝန်ဆောင်မှုများ (E-Services) - ပြည်တွင်းအခွန်ဦးစီးဌာနတွင်း အင်ထရနက် (Internet) နှင့် Email Domain၊ ဝက်ဘ်ဆိုက်၊ ဖုန်းဝင်ဆောင်မှုများ၊ E-File နှင့် E-Pay တို့ကို အကြီးစား အခွန်ထမ်းကြီးများနှင့် အလယ်အလတ်အခွန်ထမ်းများအတွက် လုပ်ဆောင်ပြီးဖြစ်ရမည်။

အခွန်ထမ်းကိုယ်တိုင်အခွန် ဝင်ငွေကြပ်သည့်စနစ်

ဤစနစ်ကို အခွန်ထမ်းကြီးများဆိုင်ရာ အခွန်ရုံးနှင့်စတင်ထားပြီး လက်ရှိတွင်အလယ်အလတ်စားအခွန်ထမ်းများ ဆိုင်ရာ အခွန်ရုံးများသို့ စတင်တိုးချဲ့နေသည့်လုပ်ငန်းစဉ်သို့ တိုးချဲ့နေသည်။ နောင်တွင်ဆောင်ရွက်မည့် တန်ဖိုးမြင့် အခွန်များသည်လည်း အခွန်ကိုကိုယ်တိုင်စည်းကြပ်သောစနစ်အား ကောင်းမွန်သည့် ကွန်ပျူတာသတင်းနည်းပညာစနစ်တို့ဖြင့် တွဲ၍ သုံးရာတွင် စီမံခန့်ခွဲနိုင်သည့် စွမ်းရည်အပေါ်မူတည်ပေးလိမ့်

မည်။

၂၀၂၂ခုနှစ်တွင် ပြည့်စုံရန်မျှော်မှန်းထားသည့် ရည်မှန်းချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

- အခွန်ကောက်ခံခြင်း၏ (၈၀)မှ (၉၀) ရာခိုင်နှုန်းသော အခွန်ထမ်းများသည် ကိုယ်တိုင်စည်းကြပ်မှုများဖြစ်ရမည်။
- မီဒီယာ (သတင်းစာစောင်များနှင့် ဝက်ဘ်ဆိုက်) တွင် ယခုထက်၍ အများပြည်သူဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို အလွယ်တကူရရှိနိုင်မည်။

အကောက်ခွန်ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနှင့် ခေတ်မီအောင်ဆောင်ရွက်ခြင်းမဟာဗျူဟာ

မြန်မာ့အကောက်ခွန်ဦးစီးဌာနအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ မျှော်မှန်းချက်များနှင့် တာဝန်များကို ပြည့်ဝစွာထမ်းဆောင်နိုင်စေရန်နှင့် နိုင်ငံတော်အတွက် မျှော်မှန်းချက်များကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် ထည့်ဝင်နိုင်ရန်အတွက်လမ်းညွှန်ပေးရန် ဤပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနှင့် ခေတ်မီအောင်ဆောင်ရွက်ရေး မဟာဗျူဟာကို ရည်ရွယ်သည်။ မဟာဗျူဟာသည် ဌာနမှတာဝန်ရှိသည့် လုပ်ငန်းများအားလုံးတွင် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်အား တစ်ဖြောင့်တစ်စတစ်ပြောင်းလဲတိုးတက်လာအောင် မြှင့်တင်ပေးသည့်အပြင် စနစ်များကိုခေတ်မီအောင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ရင်းမြစ်များနှင့်ကောင်းမွန်သော လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်သည့် အလေ့အထများကိုလည်း ပံ့ပိုးပေးသွားမည်ဖြစ်သည်။ ရိုးသားဖြောင့်မတ်မှုနှင့် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု၏ အမြင့်မားဆုံးသော စံနှုန်းများကို ပြည့်မီသည့် ကောင်းစွာလေ့ကျင့်ထားသော လုပ်သားအင်အားစုမှတစ်ဆင့် အောင်မြင်အောင်ဆောင်ရွက် ဖြစ်သည်။ ဤမဟာဗျူဟာသည် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ရည်မှန်းချက်များကို ထင်ဟပ်နေပြီး သက်ဆိုင်ဆက်စပ်နေသည့် ဥပဒေမူဘောင်များနှင့် လည်းကိုက်ညီသည်။

မဟာဗျူဟာနှင့် မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစီမံချက်ကို နှစ်ခုတွဲ၍ မြန်မာ အကောက်ခွန်ဦးစီးဌာနအနေဖြင့် အောက်ပါတို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်ပေလိမ့်မည်။

- အခွန်များကောက်ခံရာတွင် ပိုမိုကောင်းမွန်စေခြင်းနှင့် အခွန်ရှောင်ခြင်းနှင့် အခွန်ဘဏ္ဍာငွေများ ဆုံးရှုံးခြင်းတို့ကို တားဆီးကာကွယ်ရန်၊ ထိရောက်သောဘဏ္ဍာရေး ထိန်းချုပ်သည့် စနစ်များကို ဆောင်ရွက်နေစဉ်တွင် ကုန်သွယ်ရေးကို ပိုမိုလွယ်ကူစေမည့် နည်းလမ်းများအား စတင်လုပ်ဆောင်ခြင်း

အားဖြင့် အခွန်အကောက်များ ကောက်ခံခြင်းကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေပြီး အခွန်ရှောင်ရှားခြင်းနှင့် အခွန်ဘဏ္ဍာငွေများ ဆုံးရှုံးခြင်းတို့ကို တားဆီးကာကွယ်ရန်။

- တားမြစ်ထားသော (သို့မဟုတ်) ကန့်သတ်ထားသောကုန်ပစ္စည်းများကို မှောင်ခိုကူးခြင်းမှ တားဆီးကာကွယ်ရန် ထိရောက်သောထိန်းချုပ်သည့် နည်းလမ်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းနှင့် ဝန်းကျင်ကိုကာကွယ်ပေးရန်။
 - နိုင်ငံတကာ စံနှုန်းများနှင့် အကောင်းဆုံးသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် ကိုက်ညီစေရန် အကောက်ခွန်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ခေတ်မီအောင်ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် စံအဖြစ်ဆောင်ရွက်ရန်။
 - အကောက်ခွန်အမှုထမ်းအရာထမ်းများ၏ ရိုးသားဖြောင့်မတ်မှုကိုမြှင့်တင်ခြင်း၊ ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် ပြည်သူ့ယုံကြည်မှုကို မြှင့်တင်ရန်ဖြစ်သည်။
- အကောက်ခွန်ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းနှင့်ခေတ်မီအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း မဟာဗျူဟာတွင် ချမှတ်ထားသည့် အဓိကကဏ္ဍများနှင့် မဟာဗျူဟာမြောက်ရည်မှန်းချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။
- ခေတ်မီနိုင်ငံတကာ အကောက်ခွန် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန်
 - ပြန်လည်ပြင်ဆင်ထားသည့် ကျိုတိုစာချုပ်ပါ စံနှုန်းများကို လိုက်နာဆောင်ရွက်မှုရရှိရန်
 - Authorised Economic Operator Scheme ကို စတင်မိတ်ဆက်ရန်
 - အကောက်ခွန်ရှင်းလင်းရေးနောက်ပိုင်းစာရင်းစစ်ခြင်း (Post Clearance Audit) ကို စတင်ဆောင်ရွက်ရန်
 - အကောက်ခွန်ထိန်းချုပ်သည့် နေရာများအားလုံးတွင် ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေစီမံခန့်ခွဲမှု ဆိုင်ရာ ဘက်စုံလွှမ်းခြုံသည့် ရှေ့နောက်ညီပြီး တသတ်မတ်တည်းဖြစ်သော စနစ်တစ်ခုကို ရေးဆွဲ၍ လိုက်နာကျင့်သုံးရန်
 - တားဆီးကာကွယ်ခြင်း၊ ဟန့်တားခြင်း၊ စုံစမ်း စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်းတို့၏ ထိရောက်သောစနစ်တစ်ခုကို စတင်၍လုပ်ဆောင်ရန်
 - တင်သွင်းလာသည့် ကုန်စည်များ၏ တန်ဖိုးသည် ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်ရေးအဖွဲ့အစည်း၏ တန်ဖိုးဖြတ်ရေး သဘောတူညီချက်နှင့် အပြည့်အဝနှင့် တစ်သတ်မတ်တည်း ကိုက်ညီမှုရှိစေရန် ထိန်းချုပ်မှုများကို ဆောင်ရွက်ရန်။

- WTO ကုန်သွယ်ရေး အဆင်ပြေချောမွေ့အောင် ပံ့ပိုးကူညီရေး သဘောတူညီချက် (WTO Trade Facilitation Agreement) တွင်ပါဝင်သည့် အကောက်ခွန်စံနှုန်းများကို ပြည့်မီရန်
- အကောက်ခွန် ပစ္စည်းသိုလှောင်ရေး ခေတ်မီသော စနစ်တစ်ခုကို ရေးဆွဲ၍ စတင်ရန်
- ခေတ်မီသော ကွန်ပျူတာနည်းပညာဝန်းကျင်တစ်ခုကို တည်ဆောက်ရန်
- ဌာနအတွင်း ကွန်ပျူတာ (IT) ဌာနခွဲတစ်ခုကို တည်ထောင်ရန် ဝန်ထမ်းများနှင့်လိုအပ်သောစက်ပစ္စည်းများကို တပ်ဆင်ရန်
- MACCS နှင့် MCIS တို့ စတင်အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန်
- အမျိုးသားအဆင့် တစ်နေရာတည်းတွင် အကောက်ခွန်ရှင်းလင်း လုပ်ဆောင်ခြင်း (National Single Window) ဖြစ်ပေါ်လာအောင်ဆောင်ရွက်မှုတွင် ပါဝင်ပံ့ပိုးပေးရန်
- မြန်မာအကောက်ခွန်ဦးစီးဌာန၏ ဝက်ဘ်ဆိုက်ကို အဆင့်မြှင့်တင်ရန်

- IT စနစ်အသစ်များနှင့် Applications များကို ရေးဆွဲ၍ စတင်အသုံးပြုရန်
- မြန်မာ့အကောက်ခွန်ဌာနတွင်း ကွန်ရက်တစ်ခုကို တည်ဆောက်ရန်။
- ဌာနဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနှင့် လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်များကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင်ဆောင်ရွက်ရန်
- ဌာန၏ ဖွဲ့စည်းပုံအသစ်ကို စတင်မိတ်ဆက်ရန်နှင့် ဝန်ထမ်းများကို တဖြေးဖြေးခြင်းစနစ်သစ်ဖြင့် သွားရန်။
- မဟာဗျူဟာနှင့် ဌာနဖွဲ့စည်းပုံကို ပံ့ပိုး ပေးမည့် လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ် စီမံခန့်ခွဲမှု စနစ်များနှင့် လုပ် ထုံးလုပ်နည်းများကို ရေးဆွဲရန်နှင့် စတင်အသုံးပြုရန်။
- ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍနှင့် ထိရောက်သော ဆက်ဆံရေးများကို တည်ဆောက်ရန်
- အခြားအစိုးရဌာနများနှင့် အကောက်ခွန် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးများ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် ထိရောက်သော သဘောတူညီချက်ကို တည်ဆောက်ရန်

၃။ မြန်မာ့ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသောဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုစီမံကိန်း (MSDP)

မြန်မာ့စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်း (Myanmar Sustainable Development Plan - MSDP) သည်မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဦးစားပေးလုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်သည့် အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးကို အလေးပေးလျက် တရားစီရင်ရေးစနစ်ကို ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းမှစ၍ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအထိ စီးပွားရေးတိုးတက်မှုကို တွန်းအားပေးမည့် လုပ်ငန်းစဉ် (၂၅၀) ပါဝင်သော နိုင်ငံအတွက် အရေးကြီးအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရမည့် အစီအစဉ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ တစ်နည်းဆိုသော် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲပြီးဟန်ချက်ညီသည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးစီမံကိန်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လမှစ၍ နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ သက်တမ်းနှစ်နှစ်တာကာလအတွင်း နိုင်ငံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများအနေဖြင့် ၎င်းတို့နှင့် သက်ဆိုင်ရာ ကဏ္ဍအလိုက် စီမံကိန်းများ၊ လုပ်ငန်းစီမံကိန်းများ၊ အစီအစဉ်များ ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ သို့ရာတွင် ယင်းသို့သော ကဏ္ဍအလိုက်စီမံကိန်းနှင့်အစီအစဉ်များစွာတို့ကို ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် နိုင်ငံတော်အဆင့်ဖွံ့ဖြိုးမှုမဟာဗျူဟာ တစ်ရပ် ရေးဆွဲထားခြင်းမရှိသေးပေ။ ထို့အပြင်လက်ရှိတွင် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့အစည်းများမှစ၍ ၎င်းတို့လုပ်ဆောင်မည့်စီမံကိန်းများကိုတင်ပြကြရာတွင် ဘဏ္ဍာငွေရရှိရေးအတွက်သာ အဓိကအဆိုပြုတင်ပြကြပြီး ကဏ္ဍအလိုက်၊ ဒေသအလိုက်ဦးစားပေး ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကို မဟာဗျူဟာကျဆောင်ရွက်ရန် အဆိုပြုတင်ပြနိုင်ခြင်း မရှိသေးပါ။

အလားတူပည့်သည့် ဖွံ့ဖြိုးမှုလုပ်ငန်းစီမံကိန်းများကို အစိုးရက လုပ်ဆောင်မည်။ မည်သို့သောလုပ်ငန်းစီမံကိန်းများတွင် အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဖက်ပြုမှု (Public-Private Partnership- PPP) ဖြင့် ဆောင်ရွက်မည်။ မည်သည့်လုပ်ငန်းစီမံကိန်းများကို ဖွံ့ဖြိုးမှုပိုင်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၏ အကူအညီကို ရယူဆောင်ရွက်သွားမည်စသည်ဖြင့် ပီပီပြင်ပြင်ခွဲခြားသတ်မှတ်ထားနိုင်ခြင်းလည်းမရှိပါ။ ထို့ကြောင့် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၏ စီမံကိန်းရေးဆွဲချမှတ်မှုနှင့် လုပ်ငန်းစီမံကိန်းဆိုင်ရာ သတ်မှတ်ခွဲခြားမှု လုပ်ငန်းစဉ်များအကြားတွင် ချိတ်ဆက်မှုအားနည်းလျက်ရှိနေသည်။

ထို့ကြောင့် အစိုးရသက်တမ်း (၂) နှစ်အကြာ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၂၆) ရက်နေ့၌ နေပြည်တော်တွင် ပထမဆုံးကျင်းပခဲ့သည့် ဖွံ့ဖြိုးမှုထိရောက်ရေး စကားပိုင်း၌ချမှတ်ထားပြီးသော မူဝါဒများအကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်နှင့် စီမံကိန်းများအားထိရောက်မှုရှိစွာ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးတို့အတွက်ရည်ရွယ်ပြီး လက်တွေ့ဆောင်ရွက်ရမည့် အစီအစဉ်များပါဝင်သည့် MSDP ရေးဆွဲနေကြောင်း စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ဒုတိယဝန်ကြီး ဦးဆက်အောင်က စတင်မိတ်ဆက်၍ ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

MSDP ရေးဆွဲခြင်းဆိုင်ရာ အခြေခံသဘောတရားနှင့်မူဘောင်

MSDP ကို စစ်မှန်၍ အားလုံးပါဝင်နိုင်ပြီး အသွင်ကူးပြောင်းနိုင်စွမ်းရှိသည့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ဖော်ဆောင်ရာတွင် လိုအပ်သောမူဝါဒများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများကို ကြောင်းကျိုးဆီလျော်စွာ ဆက်စပ်ပေးနိုင်ရန်ရည်ရွယ်၍ ရေးဆွဲပြုစုထားသည်။ စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ရည်မှန်းချက်များနှင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာစီမံကိန်း ကတိကဝတ်များအား မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိစေရန်၊ ရှင်းလင်းတိကျသည့် မူဝါဒလမ်းညွှန်ချက် ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရန်၊ ကဏ္ဍအလိုက်နှင့် အကြောင်းအရာအလိုက် စီမံကိန်းများအား

သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနများမှ ၎င်းတို့ဘာသာသီးခြား ဆောင်ရွက်ခြင်းမျိုးမှ ရှောင်ရှားနိုင်ရန်နှင့် ပို၍မဟာဗျူဟာကျ သည့် အမျိုးသားအဆင့်စီမံချက်များ ဖြစ်ပေါ်လာစေရန် စသည့်အဓိက ရည်ရွယ်ချက်များ ဖြင့် MSDP ကို ရေးဆွဲခြင်း ဖြစ်သည်။

သို့ဖြစ်၍တစ်ကမ္ဘာလုံး ကြိုးစားအကောင်အထည်ဖော်နေ သည့် ကုလသမဂ္ဂ၏ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ရည်မှန်း ချက်များ (SDGs)၊ ဒေသတွင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မူဝါဒများ ဖြစ်သည့် အာဆီယံစီးပွားရေးအသိုက်အဝန်း၊ မဲခေါင်ဒေသ တွင်း စီးပွားရေးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အစီအစဉ် (GMSEC) စသည်တို့ရှိ မဟာဗျူဟာများနှင့်လည်း ကိုက်ညီအောင် ရေးဆွဲထားသည်။

MSDP ၏အဓိကမဏ္ဍိုင်နှင့်ပန်းတိုင်များ

MSDP တွင် မဏ္ဍိုင်ကြီး (၃)ခု၊ ပန်းတိုင် (၅)ခု၊ မဟာဗျူဟာ (၂၉) ခု နှင့် လုပ်ငန်းစဉ် (၂၅၀) တို့ဖြင့် ရေးဆွဲထားပြီး အဆိုပါမဟာဗျူဟာ တစ်ခုချင်းစီအောက်တွင် စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်ရေး အစီအစဉ်များ ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ထားပြီးဖြစ်သည်။ ဤ MSDP ၏ မူဘောင်သည် အဓိကမဏ္ဍိုင် (၃) ခုဖြစ်သော ငြိမ်း ချမ်းရေးနှင့်တည်ငြိမ်ရေး၊ သာယာဝပြောမှုနှင့် ပူးပေါင်းဆောင် ရွက်မှု၊ လူသားများနှင့် ကမ္ဘာမြေတို့ကို အပြည့်အဝအလေးထား ၍မူတည်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မဏ္ဍိုင် (၁)အရ ပန်းတိုင်(၁) - ငြိမ်းချမ်းရေး၊ အမျိုးသား ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး၊ လုံခြုံရေးနှင့် ကောင်းမွန်သော အုပ်ချုပ် မှုစနစ်နှင့် ပန်းတိုင်(၂) စီးပွားရေး တည်ငြိမ်မှုနှင့် macroeconomic စီမံခန့်ခွဲမှု ခိုင်မာစေရေးကို အဓိကထား ရေးဆွဲထားပြီး အလုပ်အကိုင် ဖန်တီးခြင်းနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍဦးဆောင်မှု တိုး တက်စေရေးဟူသည့် ပန်းတိုင်(၃) သည် မဏ္ဍိုင်(၂)နှင့် ကိုက် ညီစွာ ရေးဆွဲပြင်ဆင်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ အလားတူပန်းတိုင် (၄) လူသားအရင်းအမြစ်များနှင့် (၂၁) ရာစု လူမှုအဖွဲ့အစည်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေးနှင့် ပန်းတိုင်(၅) သဘာဝအရင်းအမြစ် များနှင့် အမျိုးသားအကျိုးစီးပွားအတွက် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းတို့သည်လည်း မဏ္ဍိုင် (၃) နှင့် ကိုက်ညီစွာ ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် MSDP သည် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအသီးသီးက အကောင် အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မည့် စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးရေးရည်

မှန်းချက်များနှင့် ဆက်စပ်ဆီလျော်မှုရှိပြီးဝန်ကြီးဌာန အသီးသီး မှ ရေးဆွဲထားသော ကဏ္ဍဆိုင်ရာစီမံကိန်းများအကြား ချိတ် ဆက်ပေးသည့်အပြင် ၎င်းတို့၏ နှစ်စဉ်အဆိုပြုရေးဆွဲထား သည့် စီမံကိန်းနှင့် ကာလလတ်စီမံကိန်းများနှင့်လည်း ပိုမို ဆက်စပ်လွှမ်းခြုံနိုင်မည့် မဟာဗျူဟာများ၊ လုပ်ငန်းအစီအစဉ် များ အားလုံးကို ထည့်သွင်းရေးဆွဲထားပါသည်။ ထိုကဲ့သို့သော ခိုင်မာသည့် မူဝါဒရေးရာ ဦးတည်ချက်များ၊ မဟာဗျူဟာများ နှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များချမှတ်ထားခြင်းဖြစ်ရာ ပန်းတိုင်တစ်ခုစီ တွင် မဟာဗျူဟာများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို အသေးစိတ်ချ မှတ်ထားသည့်အတွက် ပန်းတိုင်တစ်ခုစီ၏ အောက်တွင် မဟာ ဗျူဟာတစ်ခုချင်းစီအလိုက် အောင်မြင်မှုရရှိစေရေး ဆောင် ရွက်ရန်မှာ အလွန်ပင်အရေးကြီးလှသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ဖွံ့ဖြိုး ရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဖွံ့ဖြိုးမှုမိတ်ဖက်နိုင်ငံများ နှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ အရေးကြီးသကဲ့သို့ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၏ ပါဝင်မှုသည်လည်း လွန်စွာအရေးပါလှသည်။ ထို့ကြောင့်အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရှုထောင့်ပေါင်းစုံမှ ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ ဆောင်ရွက် ရမည်ဖြစ်သည့်အတွက် ဌာနအဖွဲ့အစည်း တစ်ခု တည်းက လုပ်ဆောင်ခြင်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ အစိုးရ၊ လွှတ်တော်၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၊ နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးမှုမိတ်ဖက်များနှင့် အခြား သက်ဆိုင်သူများစသည့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြသူ အားလုံးတို့၏ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်း တိုင်ပင်မှုများဖြင့် အားလုံးပူးပေါင်းဆောင်ရွက် သွားရမည်ဖြစ်သည်။

ပရောဂျက်ဘဏ်

နိုင်ငံတော်တွင် MSDP ကိုအတည်ပြုပြီးပါက နိုင်ငံတော် အဆင့်မဟာဗျူဟာစီမံကိန်းများကိုစနစ်တကျစီစစ်ရွေးချယ်၍ ပရောဂျက်ဘဏ် (Project Bank) တွင် ထည့်သွင်းကာ တစ်စုတစ်စည်းတည်း ထားရှိအကောင်အထည်ဖော်မည် ဖြစ် ပါသည်။ နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် စီမံကိန်းများ အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် ပထမအချက်အနေနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာလုပ် ငန်းစဉ်နှင့် ဘဏ္ဍာငွေ အရင်းအမြစ်အပေါ်မူတည်၍ ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုစီမံကိန်းများဆောင်ရွက်ရာ၌ မည်သည့် စီမံကိန်းအား အစိုးရဘဏ္ဍာငွေဖြင့် ဆောင်ရွက်မည်၊ မည်သည့် စီမံကိန်းအား အစိုးရ - ပုဂ္ဂလိက မိတ်ဖက်ပြုမှု (PPP) ဖြင့်ဆောင်ရွက်မည်၊ မည်သည့် စီမံကိန်းအားတရားဝင်ဖွံ့ဖြိုးမှု အကူအညီများ (ODA) ဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုမိတ်ဖက်များပါဝင်၍ ဆောင်ရွက်မည် စသည်ဖြင့် သတ်မှတ်ရသည်။

ဒုတိယအချက်အနေနှင့် စီမံကိန်းများကို မည်သည့်လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် မဟာဗျူဟာများအရ မည်သို့ဆောင်ရွက်မည်ကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားခြင်းဖြစ်ပြီး တတိယအချက်အနေနှင့် စီမံကိန်းရွေးချယ်မှုနှင့်ပတ်သက်သည့် စံနှုန်းအချို့သတ်မှတ်ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ စီမံကိန်းရွေးချယ်ရာတွင် ပထမဦးစားပေး၊ ဒုတိယဦးစားပေးနှင့် တတိယဦးစားပေးအဖြစ် ရွေးချယ်၍ မည်သည့်စီမံကိန်းကို ကာလရှည်ဆောင်ရွက်မည်၊ မည်သည့်စီမံကိန်းများအား ကာလလတ်နှင့် ကာလတို ဆောင်ရွက်မည် စသည်ဖြင့် သတ်မှတ်ရပါသည်။ အစိုးရဘတ်ဂျက်ဖြင့် စီမံကိန်းဆောင်ရွက်ပါက ဝန်ကြီးဌာနပိုင်းမှ နှစ်အလိုက်ဆောင်ရွက်မည့် စီမံချက်နှင့် နှစ် အလိုက် စီမံကိန်းများအတွက် ဘတ်ဂျက်များထိန်းညှိနိုင်စေရန် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားရမည်။

ODA ဖြင့် ဆောင်ရွက်မည့် စီမံကိန်းများကို ဖွံ့ဖြိုးမှုမိတ်ဖက်များနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပြီး ဖွံ့ဖြိုးမှုအကူအညီများ ညှိနှိုင်းရေးအဖွဲ့(DACU) သို့ တင်ပြဆောင်ရွက်သွားရမည် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့် အချက်များနှင့်အညီ သက်ဆိုင်ရာဌာနများမှ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သွားလိုသည့် စီမံကိန်းများဖော်ပြပါဝင်သည့် ပရောဂျက်ဘဏ်ကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ရင်းလင်းသည့် မူဝါဒဆိုင်ရာဦးတည်ချက်များနှင့် မဟာဗျူဟာမြောက်ဆောင်ရွက်မည့် စီမံကိန်းများဖြစ်စေမည့်အပြင် စီးပွားရေးတိုးတက်လာနိုင်ခြင်းနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများအတွက် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအပေါ် ယုံကြည်မှုရရှိလာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

MSDP သည် ပရောဂျက်ဘဏ် ဖြင့်ဆောင်ရွက်မည့် စီမံကိန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေးအတွက် အခြေခံဖြစ်သကဲ့သို့ Multi-Year Budgeting Process အတွက်လည်းအခြေခံကောင်းတစ်ခုဖြစ်လာနိုင်သည်။ ထို့အပြင် PPP စီမံကိန်းများမှတစ်ဆင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၏ ပါဝင်မှုကို ပိုမိုမြှင့်တင်လာနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး တစ်ဖက်တွင်လည်းဖွံ့ဖြိုးမှုအကူအညီဆိုင်ရာမူဝါဒ (DAP) ကို ထုတ်ပြန်ထားပြီးဖြစ်သဖြင့် နိုင်ငံအတွက်ထိရောက်သည့်ဖွံ့ဖြိုးမှု အကူအညီများကို ပိုမိုရရှိလာစေမည်ဖြစ်သည်။

မျှော်မှန်းထားသည့် အကျိုးသက်ရောက်မှုနှင့် ဂုဏ်

MSDP သည် မြန်မာနိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားများ၏ဘဝများ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ပြီး လုပ်ငန်းကိုင်ငန်းများ အဆင်ပြေအကျိုးရှိစေရေးအတွက် အခွင့်အလမ်းများကို အကောင်းဆုံးဖန်တီးပေး

ကာ ငှင်းတို့၏ အခက်အခဲများ ကို လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ရန်ဖြစ်နိုင်သည့် ဖြေရှင်းပေးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ပေးနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ထားသဖြင့် ဤ MSDP သည် မြန်မာနိုင်ငံရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဖော်ဆောင်ရာတွင် ရေးဆွဲပြီးသားမူဝါဒများ၊ မဟာဗျူဟာများနှင့် လုပ်ငန်းစီမံကိန်းများအပေါ် ဆက်စပ်လွှမ်းမိုးပေးသည့် မူဘောင်တစ်ရပ်အဖြစ် ဖြည့်ဆည်းပေးမည်ဖြစ်သည်။

MSDP ကို ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြင့် အနာဂတ်တွင်စီမံကိန်းများနှင့် လုပ်ငန်းစီမံကိန်းများအကြား ပိုမိုဆက်စပ်ချိတ်ဆက်မိကာ သိရှိနားလည်လာမည်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အနာဂတ်တွင် ပြောင်းလဲရန် မျှော်လင့်ထားသည့် စီမံကိန်းများအဆိုပြုတင်ပြခြင်း၊ ဆောင်ရွက်မည့် စီမံကိန်းရွေးချယ်ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်မှုနည်းလမ်းများနှင့် အကောင်အထည်ဖော်မည့်ဌာန၊ အဖွဲ့အစည်းဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် ဘဏ္ဍာငွေအရင်းအမြစ်များ အသုံးပြုခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များကို ပိုမိုနားလည်လာမည်ဖြစ်သည်။

ထိုသို့ပုံမှန်လုပ်ငန်းစဉ်ကို ပြောင်းလဲလိုက်ခြင်းအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ရှင်းလင်းသည့်မူဝါဒများ၊ မဟာဗျူဟာများရှိလာမည် ဖြစ်သည့်အပြင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများအတွက် တိုင်းပြည်၏ စီးပွားရေးနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအပေါ်ယုံကြည်မှု မြှင့်တင်ပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစီမံကိန်းများကို အရှိန်အဟုန်မြှင့်တင်ပေးနိုင်မည်ဖြစ်သကဲ့သို့ ဖွံ့ဖြိုးမှုအကူအညီများကိုလည်း ထိရောက်အကျိုးရှိစွာ အသုံးချနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင်ဆောင်ရွက်ရန်သင့်လျော်သည့် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များအတွက် ဘတ်ဂျက်ခွဲဝေမှုကို ပိုမိုထိရောက်လျင်မြန်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းဖြင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲချမှတ်မှု လုပ်ငန်းစဉ်တွင်လည်း ထိရောက်မြန်ဆန်အကျိုးရှိလာမည်ဖြစ်သည်။

၄။ ဘဏ္ဍရေးအဖွဲ့ဝေပေးခြင်း (Fiscal Develoution)

မြန်မာနိုင်ငံမှ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများကို ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဖြင့် ၂၀၁၁ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ လက်ရှိ တွင် ပြည်နယ် (၇) ခု၊ တိုင်းဒေသကြီး (၇) ခု၊ ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ (၅) ခု၊ ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ တိုင်းနှင့်ပြည်ထောင်စုနယ်မြေ နေပြည်တော်တို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများကို ဝန်ကြီးချုပ်ကဦးဆောင်သည်။ ဝန်ကြီးချုပ်ကိုသမ္မတက ပြည်နယ် /တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်အမတ်များမှ ရွေးချယ်ခန့်အပ်သည်။

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများသည် တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးကဏ္ဍ ဥပဒေများကို ပြဌာန်းနိုင်သည်။ အခွန်ကောက်ယူနိုင်သည်။ သို့သော်လည်း အလွန်သေးငယ်သည့်လုပ်ငန်းများတွင်သာ အာဏာကျင့်သုံးနိုင်သည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးတိုင်းတွင် လွှတ်တော်တစ်ရပ်ရှိသည်။ (မြို့နယ်တစ်ခုမှ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် (၂) ဦးစီနှင့်၊ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ကိုယ်စားလှယ် (၂၅) ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်) ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် အစိုးရအဖွဲ့ကိုလည်း ဖွဲ့စည်းထားသည်။ ဝန်ကြီးချုပ်ကို သမ္မတကရွေးချယ်ပြီး၊ လွှတ်တော်က အတည်ပြုသည်။ ပြည်ထောင်စုတစ်နှစ်အသုံးစရိတ်၏ အနိမ့်ဆုံးသတ်မှတ်ချက်ပေါ်အခြေခံပြီး တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်မှလွှတ်တော်များသည် ၎င်းတို့ဘတ်ဂျက်ကို ရေးဆွဲနိုင်ခွင့် ရှိသည်။ (ပုဒ်မ ၂၅၂ အရ)

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ သဘာဝသယံဇာတစီမံမှုနှင့် အခွန်ကောက်ခြင်းတွင် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ပါဝင်နိုင်မှုမှာ အကန့်အသတ်ရှိသည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများ၏ ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးအခွင့်အာဏာများကို ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ဇယား (၂) တွင် ပြဌာန်းထားသည်။ ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့၊ သတ္တုလုပ်ငန်းများသည် ဇယား (၂) တွင်ပါဝင်ခြင်းမရှိပါ။ ဆား၊ ထင်း၊ ကျောက်မျက်ဖြတ်ခြင်းနှင့် အရောင်တင်ခြင်းများကဲ့သို့သော ကိစ္စများသာပါဝင်သည်။

တိုင်း ဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များအောက်တွင် ခရိုင်၊ မြို့နယ်၊

မြို့၊ ရွာနှင့် ရပ်ကွက်များအစရှိသဖြင့် အုပ်ချုပ်ရေးအဆင့်ဆင့် ရှိသည်။ အောက်ခြေအဆင့်အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များမှာ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းမရှိပါ။ ၎င်းတို့အားဗဟိုအစိုးရ လက်အောက်ခံပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန၊ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဌာနမှထိန်းချုပ်စီမံသည်။

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ဇယား (၅) တွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ ကောက်ခံနိုင်သည့်အခွန်များကို ဖော်ပြထားသည်။ ထွေအုပ်ဌာနက ကောက်ယူသည့်မြေနှင့် တွင်းထွက်အခွန်များ၊ သစ်တောရေးရာဦးစီးဌာနက ကောက်ယူသည့် သတ်မှတ်ထားသည့် သစ်အမျိုးအစားနှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းအတွက်အခွန်များ၊ အသေးစားရေအားလျှပ်စစ်စက်ရုံများမှ ဓာတ်အားခွန်များကို ဇယား (၅) တွင် ထည့်သွင်းထားသည်။

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများသည် ယစ်မျိုးခွန်များ၊ မြေခွန်များ၊ ရေခွန်များ၊ လမ်းတံတားကြေးနှင့် အခွန်အခများ၊ ငါးလုပ်ငန်းမှ အခွန်များကောက်ယူနိုင်သည်။ တွင်းထွက်ကဏ္ဍတွင်မူ ကျောက်စရစ်နှင့် သဲထုတ်လုပ်သူများမှ တွင်းထွက်ခွန်ကောက်ယူနိုင်သည်။ ပြည်နယ်သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရပိုင်ဆိုင်မှုများကိုရောင်းချခြင်း သို့မဟုတ် ဌာနရမ်းခြင်း ပြုလုပ်နိုင်သည်။ ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရပိုင်လုပ်ငန်းများမှ အမြတ်အစွန်းရှာဖွေနိုင်သည်။ လက်တွေ့တွင် တူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်းကဏ္ဍမှ အခွန်များကို ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်က ကောက်ခံခြင်းမရှိပါ။

ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသများနှင့် တိုင်းတို့သည် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဇယား (၃) ပါသတ်မှတ်ချက်များအတိုင်းလည်ပတ်လျက်ရှိသည်။ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသနှင့် တိုင်းများအတွက် အသုံးစရိတ်ကို ပြည်ထောင်စု၊ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးဘတ်ဂျက်များမှ ချထားပေးသည်။

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင်ဖော်ပြထားသည့် အာဏာခွဲဝေပေးမှုအပြင်၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစပြီး ပြည်ထောင်စုအစိုးရသည် ဘဏ္ဍရေးအာဏာ ဖြေလျော့ခြင်းကိုဦးတည်သည့် ပြုပြင်

ပြောင်းလဲမှုများစွာပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ဥပမာ - ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး၏ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများအတွက် ဘတ်ဂျက်များကိုသိသိသာသာ တိုးမြှင့်ပေးခဲ့သည်။ ၂၀၁၃-၂၀၁၄ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရသည် နိုင်ငံဘတ်ဂျက်၏ (၃.၄) ရာခိုင်နှုန်းကို ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများအတွက် ချေးငွေ၊ ထောက်ပံ့ငွေအဖြစ်ချထားပေးခဲ့သည်။ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် (၇.၆) ရာခိုင်နှုန်းထိရှိလာပြီး ၂၀၁၅-၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် (၈.၇) ရာခိုင်နှုန်း သို့မဟုတ် ကျပ်ငွေ ၁.၈ ထရီလီယံထိ တိုးမြှင့်ပေးခဲ့သည်။

သဘာဝသယံဇာတနှင့်ဆက်စပ်ပြီး ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာန သို့မဟုတ် ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနကို ပေးသွင်းရမှုများ ပြုလုပ်ရာတွင် ထုတ်လုပ်ရာဒေသအလိုက်စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးသို့ ပေးသွင်းလေ့မရှိပါ။ ဥပမာ - ကုမ္ပဏီတစ်ခုသည် ၎င်းရုံးချုပ်တည်နေရာရှိ ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနမြို့နယ်အရာရှိ ထံသို့ ကုမ္ပဏီ၏ အမြတ်ခွန်ကို ပေးသွင်းမည်ဖြစ်သည်။ သယံဇာတထုတ်ယူရာဒေသတွင် ပေးသွင်းမှုမပြုလုပ်ပါ။

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများသို့ လွှဲပြောင်းပေးရာတွင် ဘဏ္ဍာရေးမျှဝေခြင်းသတ်မှတ်ချက်အချိုးအစား အတိုင်းခွဲဝေခြင်းမဟုတ်ပါ။ အချိုးအစားနှင့်ခွဲဝေပေးသည့် တစ်ခုတည်းသောလွှဲပြောင်းမှုမှာ ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေအဖြစ် လွှဲပြောင်းပေးမှု၏ (၅)ရာခိုင်နှုန်းကို သတ်မှတ်ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ဆင်းရဲမွဲတေမှုနှုန်း ပေါ်မူတည်ပြီးခွဲဝေပေးခြင်းဖြစ်သည်။

အခွန်ကောက်ခံခြင်း၊ ခွဲဝေပေးခြင်းနှင့် စိုက်ထုတ်ပေးခြင်းများ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲမှု

ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်နှင့် ပြည်ထောင်စုအစိုးရသည် နိုင်ငံတော် ဘဏ္ဍာရေးစနစ်စီမံမှုကို အဓိကစောင့်ကြည့်သည့် အရာအဖွဲ့များဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည်ဝင်ငွေနှင့် အသုံးစရိတ်ခန့်မှန်းချက်ကို တစ်နှစ်တာရသုံးစရိတ်တင်ပြချက်တွင် ထည့်သွင်းတွက်ချက်ပြီး လွှတ်တော်သို့တင်ပြသည်။

ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းဥပဒေ (Budget Law) အရ အမျိုးသားရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းတွင်အခွန်နှင့်အခွန်မဟုတ်သည့် ဝင်ငွေ များပါဝင်သည်။ အခွန်မဟုတ်သည့် ဝင်ငွေများမှာ -

- နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများမှ ရရှိမှု
- သာမန်ရငွေ (Current Receipts)
- အမြတ်အစွန်းမှရရှိမှု (Interest receipts)
- ထောက်ပံ့ငွေရရှိမှု (Grant receipt)
- အစိုးရပိုင်ပစ္စည်းများ ရောင်းချရာမှ ငွေလုံးငွေရင်းလက်ခံရရှိမှု (Capital receipts)
- နိုင်ငံခြား အထောက်အပံ့လက်ခံရရှိမှု

ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံမှုအတွက် သီးသန့်စနစ်မရှိပါ။ အစိုးရဌာနများနှင့် အစုအဖွဲ့တစ်ခုခြင်းစီသည် မတူညီသည့်စနစ်များကို အသုံးပြုကြသဖြင့် စာရင်းထပ်မှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ဥပမာ ဝန်ကြီးဌာနအများစုတွင် ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်စနစ်မရှိသောကြောင့် လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ငွေအပြောင်းအလှဲသည် သတ်မှတ်ထားသည့် အတိုင်းလိုက်နာလျက်ဖြစ်ပေါ်နေခြင်းရှိမရှိ ဆန်းစစ်နိုင်သည့် နည်းလမ်းမရှိပါ။ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများကိုလည်း လွှဲပြောင်းပေးမည့်ငွေပမာဏကို ကြိုတင်အကြောင်းကြားထားခြင်းမရှိသဖြင့် ၎င်းတို့အနေဖြင့်လည်း ဘတ်ဂျက်များကို ကြိုတင်ပြင်ဆင်နိုင်ခြင်းမရှိဘဲဖြစ်နေသည်။

ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ ပြည်သူ့အသုံးစရိတ်နှင့် ဘဏ္ဍာရေးတာဝန်ခံမှုဆန်းစစ်ချက် Public Expenditure and Financial Accountability (PEFA) နှင့် International Budget Partnership's Open Budget Survey ရလဒ်များအရ မြန်မာ့ရသုံးမှန်းခြေလုပ်ငန်းစဉ်သည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် ပွင့်လင်းမှုအနည်းဆုံးဖြစ်သည်။ ဝင်ငွေနှင့် အသုံးစရိတ်၊ ကြေးမြီ (Debt stocks) ဘဏ္ဍာရေးရပိုင်ခွင့်များ (Financial Assets)၊ ရသုံးမှန်းခြေရလဒ်များကို ပြည်သူများထံထုတ်ပြန်ခြင်းမရှိပါ။ စာရင်းစစ်ရလဒ်များ၊ ငွေအရင်းအနှီးများပြားသည့် စီမံကိန်းများ၏ စာချုပ်များကိုလည်း လျှို့ဝှက်ထားလေ့ရှိသည်။

ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ ဩစတေးလျနှင့် ယူကေအစိုးရများ၏ အကူအညီဖြင့်ဆောင်ရွက်နေသည့် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံမှု အဆင့်မြှင့်တင်ရေးစီမံကိန်းသည် ဖော်ပြခဲ့ပါပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန်ဆောင်ရွက်နေခြင်းဖြစ်သည်။ ဆောင်ရွက်နေသည့် လုပ်ငန်းများမှာ -

- အခွန်ထမ်းပြည်သူများနှင့်ဆိုင်သည့်ရုံးတစ်ခုဖွဲ့စည်းခြင်း (Taxpayers' Office)
- ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်ပါဝင်သည့် ကာလလတ် ဘဏ္ဍာရေးမူဘောင် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း
- တစ်နိုင်ငံလုံးမှ အချက်အလက်များ တစ်နေရာတည်းတွင် စုစည်းရန်၊ အမျိုးအစား အလိုက်ခွဲခြားရန်အတွက် ကွန်ပျူတာဖြင့် အသုံးပြုနိုင်သည့် ဘဏ္ဍာရေးစီမံမှုစနစ်တစ်ခု ရေးဆွဲခြင်း
- တစ်နိုင်ငံလုံးသို့ သက်ရောက်မှုရှိစေမည့် ဝယ်ယူရေးဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေများ နှင့် စည်းကမ်းများ သတ်မှတ်ခြင်း
- ဘတ်ဂျက်သုံးသပ်မှုများပြုလုပ်ရန် ပြည်သူ့ငွေစာရင်းကော်မတီရုံး (Public Account Committee Office) ဖွဲ့စည်းခြင်း
- စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်း

အခွန်ကောက်ခံခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လက်ရှိကျင့်သုံးနေသည့် အခွန်ကောက်ယူပုံ အမျိုးမျိုးရှိပါသည်။ စားသုံးမှုပေါ်တွင်ကောက်ယူသည့် ကုန်သွယ်ခွန်နှင့်၊ နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းနှင့် ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းများပေါ် ကောက်ခံသည့် ဝင်ငွေခွန်တို့သည် အရေးအကြီးဆုံးအခွန်များ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းအခွန် (၂) မျိုးမှရရှိမှုသည် သည် စုစုပေါင်းအခွန်၏ (၉၀) ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်ပါသည်။

လက်ရှိအခြေအနေတွင် အစိုးရ၏အခွန်အများစုကို သဘာဝသယံဇာတမှ တိုက်ရိုက် သို့မဟုတ် သွယ်ဝိုက်၍ကောက်ခံရာမှ ရရှိပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဓာတ်ငွေနှင့် ကျောက်စိမ်းရောင်းချရာမှ ရရှိသည့်ဝင်ငွေများမှရရှိပါသည်။ လုပ်ကွက်ချထားပေးခြင်း၊ တွင်းဝခွန်များ၊ ရှယ်ယာ၊ သယ်ပို့အခွန်အခ၊ ခရီးတစ်ထောက်ဖြတ်သန်းခ၊ လေ့ကျင့်ရေးနှင့် ပညာရေးရန်ပုံငွေများနှင့် ဝင်ငွေအခွန် အစရှိသဖြင့် တူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းများမှ အခွန်အမျိုးမျိုးကိုရရှိပါသည်။

တူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်းကဏ္ဍမှ အခွန်အခများကို ငွေသားဖြင့် ကောက်ယူ သည်။ တူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်းစီမံကိန်းများမှအချို့သော အခွန်များကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရသို့သွင်းရပြီး အချို့အား MOGE, ME1 ME2, ME3 ကဲ့သို့သော နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများကလက်ခံသည်။

တူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်းကဏ္ဍတွင် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများမှ တိုက်ရိုက်ကောက်ခံသည့် အခွန်များမှအပ ကျန်အခွန်အားလုံးကို

အမျိုးသားရသုံးစရိတ်စာရင်းသို့ ထည့်သွင်းသည်။ ပြည်ထောင်စုအစိုးရအခွန်ကို မျှော်မှန်းထားသည့် အခွန်ပမာဏအလျောက် ကောက်ခံခြင်းမဟုတ်ဘဲ အရင်းအမြစ်အလိုက် ကောက်ခံသည့် ဌာန၊ အဖွဲ့အလိုက်ခွဲခြားကောက်ခံသည်။

နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများသည် ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်ကို ဘဏ္ဍာရေးသတ်မှတ်ချက်ကြီး (၂) ခုပေါ်အခြေခံပြီး ထည့်ဝင်ခြင်းများပြုလုပ်သည်။ ပထမတစ်ခုမှာ လုပ်ငန်းများအားလုံး (နိုင်ငံပိုင်ရော ပုဂ္ဂလိကကိုပါကောက်ခံ) ပေါ်တွင် (၂၅) ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် ကောက်ခံသည့် အမြတ်ခွန်ဖြစ်သည်။ ဒုတိယမှာ ပြည်ထောင်စုအတွက် အမြတ်ခွဲဝေပေးခြင်း (Union Dividend) နည်းဖြစ်သည်။ နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများမှ အမြတ် (၂၅) ရာခိုင်နှုန်းကို အစိုးရဘတ်ဂျက်သို့ တိုက်ရိုက်ထည့်ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ကျန်ရှိသည့်အ မြတ်အစွန်းများကို ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း သို့မဟုတ် ပြည်ထောင်စုသို့လွှဲပြောင်းပေးခြင်းပြုလုပ်သည်။

ပည်တွင်းရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေစိုက်ထုတ်ရောင်းချရမှု

ပြည်တွင်းသုံးရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေများ စိုက်ထုတ်ရောင်းချပေးသည့် ဝင်ငွေများကို နိုင်ငံသားများနှင့် ခွဲဝေသည့် နည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ စားသုံးသူများအနေဖြင့် မြင့်မားသည့်နှုန်းထားဖြင့် လောင်စာ၊ စွမ်းအင်အသုံးပြုနေခြင်းမှ ကာကွယ်ပေးရန်၊ ရေနံမှရသည်များကို ခွဲဝေခံစားနိုင်ရန် အတွက်ဆောင်ရွက်သည့် ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေစိုက်ထုတ် ရောင်းချပေးမှုသည် လောင်စာအတွက် စုစုပေါင်းကုန်ကျစရိတ်တစ်ချို့တစ်ဝက်ကိုကာမိစေသည်။

ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေစိုက်ထုတ်ရောင်းချပေးမှုကို ထုတ်လုပ်သည့် ကုမ္ပဏီများနှင့် အစိုးရကပါဆောင်ရွက်သည်။ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေစာချုပ်များအရ ကန်ထရိုက်တာ၏ ဝေစုမှ ရေနံစိမ်း (၂၀) ရာခိုင်နှုန်း၊ သဘာဝဓာတ်ငွေ (၂၅) ရာခိုင်နှုန်းကို ပြည်တွင်းဈေးကွက်သို့ ပုံမှန်ပေါက်ဈေး၏ (၉၀) ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် ရောင်းချပေးရမည်ဟုဖော်ပြထားသည်။

အစိုးရသည် ဓာတ်ဆီနှင့် အခြားလောင်စာများကို ပြည်တွင်းဈေးကွက်တွင် နိုင်ငံတကာပေါက်ဈေးထက်လျော့သောနှုန်းဖြင့် စိုက်ထုတ်ရောင်းချပေးသည်။ စိုက်ထုတ်ရောင်းချမှုကို MOGE မှ တစ်ဆင့်ဆောင်ရွက်သည်။

ပြည်တွင်းစားသုံးသူများအတွက် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ 250-300 MMCFD ကို MOGE က ရောင်းချပေးသည်။ ယင်းအနက်မှ 60 MMCFD သည် MOGE ကုန်းတွင်းထုတ်လုပ်မှုမှ ဖြစ်သည်။ ကျန်ရှိသည့်ပမာဏကို Total E&P ကတူးဖော်သည့် ရတနာဓာတ်ငွေ့ Daewoo International က တူးဖော်သည့် ရွှေဂက်စ်၊ PTT International ကတူးဖော်သည့် ဇောတီကတို့မှရယူသည်။ ရတနာဂက်စ်ဈေးနှုန်းသည် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ပို့သည့် ဈေးနှုန်းအတိုင်းဖြစ်ပြီး၊ ရွှေနှင့် ဇောတီကသည် ပြည်တွင်းဈေးကွက်အတွက် သတ်မှတ်ထားသည့် ဈေးနှုန်းအတိုင်းဖြစ်သည်။ ပြည်တွင်းဈေးကွက်သတ်မှတ်ဈေးနှုန်းမှာ နိုင်ငံခြားဝယ်လက်များသို့ရောင်းချသည့် ဈေးနှုန်းမှ (၁၀) ရာခိုင်နှုန်းလျော့ပြီး ရောင်းချပေးရန်သတ်မှတ်ထားသည်။ ဝယ်ယူသူများတွင် ဓာတ်အားပေးစက်ရုံများအတွက် ဝယ်ယူသည့် EPGE (EPGE စက်ရုံနှင့် ပုဂ္ဂလိကဓာတ်အားထုတ်လုပ်သူများ၏ စက်ရုံများ) ၊ အစိုးရလုပ်ငန်းများ၊ ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းများ၊ CNG သုံးယဉ်များပါဝင်သည်။

၂၀၁၅-၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံမှ ထုတ်လုပ်ခဲ့သည့် ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုစုစုပေါင်းတန်ဖိုးမှာ ကျပ်ငွေ သန်းပေါင်း ၇၁,၇၀၄,၀၂၁.၂ ဖြစ်သည်။ ယင်းအနက် (၆.၁) ရာခိုင်နှုန်း သို့မဟုတ် ကျပ်ငွေ သန်းပေါင်း ၄,၄၄၇,၄၉၈ သည် တူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်းကဏ္ဍမှဖြစ်သည်။ ထိုပမာဏတွင် ရေနံနှင့်ဓာတ်ငွေ့များသယ်ပို့ခြင်း၊ ကုန်ချောထုတ်လုပ်ခြင်းမှ ဝင်ငွေများ၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးကဏ္ဍ အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေမှုများကို ထည့်သွင်းတွက်ချက်ထားခြင်းမရှိပါ။ ရရှိလာသည့် အချက်အလက်များမှ ကဏ္ဍခွဲမှဝင်ငွေများကို စနစ်တကျခြွဲခြားလေ့လာ၍မရနိုင်ပါ။ (ဥပမာ - ရှာဖွေခြင်းနှင့် ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ သန့်စင်ခြင်း၊ ရေနံဓာတ်၊ ဆားဗစ်ကန်ထရိုက်တာ၊ သယ်ပို့၊ ဖြန့်ဖြူးခြင်းနှင့် ထုတ်လုပ်ခြင်း)

စီးပွားရေးထည့်ဝင်မှု စုစုပေါင်းပြည်တွင်းထုတ်ကုန်ထွင်ပါဝင်မှု

နိုင်ငံတစ်ခု၏ စီးပွားရေးအခြေအနေကိုတိုင်းတာရာတွင် အသုံးအများဆုံးအညွှန်းကိန်းမှာ စုစုပေါင်းပြည်တွင်း ထုတ်ကုန် Gross Domestic Product (GDP) ဖြစ်သည်။ တစ်နှစ်အတွင်း တိုင်းပြည်တစ်ခုက ထုတ်လုပ်ခဲ့သည့် ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှု စုစုပေါင်းတန်ဖိုးကို GDP ဟု သတ်မှတ်သည်။

၂၀၁၄-၂၀၁၅ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံမှ ထုတ်လုပ်ခဲ့သည့် ကုန်စည်နှင့်ဝန်ဆောင်မှု စုစုပေါင်းတန်ဖိုးမှာ ကျပ်ငွေ သန်းပေါင်း ၆၅,၂၆၁,၈၉၀.၂ ဖြစ်သည်။ ယင်းအနက် (၇.၄) ရာခိုင်နှုန်း သို့မဟုတ် ကျပ်ငွေ သန်းပေါင်း ၄,၇၉၇,၄၉၃ သည် တူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်းကဏ္ဍမှဖြစ်သည်။ ထိုပမာဏတွင် ရေနံနှင့်ဓာတ်ငွေ့များသယ်ပို့ခြင်း၊ ကုန်ချောထုတ်လုပ်ခြင်းမှ ဝင်ငွေများ၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးကဏ္ဍ အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေမှုများကို ထည့်သွင်းတွက်ချက်ထားခြင်းမရှိပါ။ ရရှိလာသည့် အချက်အလက်များမှ ကဏ္ဍခွဲမှဝင်ငွေများကို စနစ်တကျခြွဲခြားလေ့လာ၍မရနိုင်ပါ။ (ဥပမာ - ဓာတ်သတ္တုရှာဖွေခြင်းနှင့် ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ သန့်စင်ခြင်း၊ ရေနံဓာတ်၊ ဆားဗစ်ကန်ထရိုက်တာ၊ သယ်ပို့ခြင်း၊ ဖြန့်ဖြူးခြင်းနှင့် ထုတ်လုပ်ခြင်း)

အခွန်ဝင်ငွေ

နိုင်ငံတော်အစိုးရက EITI သို့ ထုတ်ပြန်သည့် အချက်အလက်များအရ ၂၀၁၄ - ၂၀၁၅ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် တူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်း ကဏ္ဍမှ စုစုပေါင်း အစိုးရဝင်ငွေ (၂၀.၆) ရာခိုင်နှုန်း၊ ကျပ်ငွေသန်းပေါင်း ၃,၄၀၈,၁၉၃ ရရှိခဲ့သည်။ ကဏ္ဍအလိုက် ဝင်ငွေအသေးစိတ်ကို အောက်တွင်ဖော်ပြထားပါသည်။

၂၀၁၄ - ၂၀၁၅ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင်တူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်းကဏ္ဍအလိုက် ဝင်ငွေအသေးစိတ်ဖော်ပြချက်များ

တွင်းထွက်ကဏ္ဍများ	ပမာဏ ကျပ်ငွေသန်းပေါင်း	ရာခိုင်နှုန်း
ရေနံနှင့်ဓာတ်ငွေ့	၂,၈၈၂,၂၀၆	၁၇.၄၃%
ကျောက်မျက်နှာနှင့်ကျောက်စိမ်း	၃၈၇,၀၂၉	၂.၃၄%
အခြားတွင်းထွက်များ	၁၂၄,၈၄၀	၀.၇၅%
ပုလဲ	၁၄,၁၁၀	၀.၀၉%
တွင်းထွက်သယံဇာတတူးဖော်ရေးကဏ္ဍမှစုစုပေါင်းရရှိမှု	၃,၄၀၈,၁၉၃	၂၀.၆၁%
ပြည်ထောင်စု၏စုစုပေါင်းဝင်ငွေ	၁၆,၅၅၀,၃၉၀	၁၀၀%

အစိုးရလက်ခံရရှိသည့် အခွန်ငွေအများအပြားသည် တူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်းကဏ္ဍမှ ဝင်ငွေဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရက EITI သို့ ထုတ်ပြန်သည့် အချက်အလက်များအရ ၂၀၁၅ - ၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် တူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်းကဏ္ဍမှ စုစုပေါင်းအစိုးရ ဝင်ငွေ (၂၀) ရာခိုင်နှုန်း၊ ကျပ်ငွေ သန်းပေါင်း ၃,၄၀၄,၄၆၉ ရရှိခဲ့သည်။ ကဏ္ဍအလိုက် ဝင်ငွေအသေးစိတ်ကို အောက်တွင်ဖော်ပြ ထားပါသည်။

၂၀၁၅ - ၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင်တူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်းကဏ္ဍအလိုက် ဝင်ငွေအသေးစိတ်ဖော်ပြချက်များ

တွင်းထွက်ကဏ္ဍများ	ပမာဏ ကျပ်ငွေသန်းပေါင်း	ရာခိုင်နှုန်း
ရေနံနှင့်ဓာတ်ငွေ့	၂,၅၇၉,၉၁၇	၁၅.၁၀%
ကျောက်မျက်နှာနှင့်ကျောက်စိမ်း	၇၀၇,၈၀၈	၄.၁၆%
အခြားတွင်းထွက်များ	၉၈,၅၈၃	၀.၅၈%
ပုလဲ	၁၈,၁၆၁	၀.၁၁%
တူးဖော်ရေးကဏ္ဍမှစုစုပေါင်းရရှိမှု	၃,၄၀၄,၄၆၉	၂၀.၀၃%
ပြည်ထောင်စု၏စုစုပေါင်းဝင်ငွေ	၁၇,၀၀၀,၀၅၁	၁၀၀%

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်အရ ဝင်ငွေများကို ဝန်ကြီးဌာန အလိုက်၊ ဦးစီးဌာနအလိုက်၊ နိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်းများအလိုက်၊ နေပြည်တော် ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ အစရှိသဖြင့်ခွဲခြားထားပြီး ကဏ္ဍအလိုက်ခွဲခြားထားခြင်းမရှိပါ။ တွင်းထွက်သယံဇာတတူးဖော် ထုတ်လုပ်ခြင်းကဏ္ဍမှ နိုင်ငံတော်ဝင်ငွေသို့ ထည့်ဝင်သည့် ပမာဏနှင့်ပတ်သက်ပြီး အချက်အလက်များမရှိပါ။

၂၀၁၄ - ၂၀၁၅ ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက် အမျိုးအစားလိုက် အသေးစိတ်ကို အောက်တွင်ဖော်ပြထားသည်။

ကောက်ခံသည့်အစိုးရဌာန	ပမာဏ ကျပ်ငွေသန်းပေါင်း	ရာခိုင်နှုန်း
ဝန်ကြီးဌာနများ နှင့် ဦးစီးဌာနများ ဝင်ငွေ	၆,၉၉၀,၉၆၉	၄၂.၂၇%
ဝင်ငွေခွန်နှင့်ပိုင်ဆိုင်မှုခွန်	၁,၆၆၄,၉၃၃	၁၀.၀၇%
ကုန်သွယ်ခွန်	၁,၂၉၁,၀၈၂	၇.၈၁%
နိုင်ငံတော်ပိုင်လုပ်ငန်းများထံမှ ရရှိသောအခွန်ငွေ	၅၂၇,၈၈၀	၃.၁၉%
နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများမှ ဝင်ငွေ	၉,၅၂၈,၉၃၅	၅၇.၆၂%
စွမ်းအင်ကဏ္ဍ နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ	၄,၀၇၀,၆၇၀	၂၄.၆၁%
သတ္တုတွင်းကဏ္ဍ နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ	၃၁၇,၆၈၁	၁.၉၂%
အခြား နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ	၅,၁၄၀,၅၈၄	၃၁.၀၉%
နေပြည်တော်ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ	၁၇,၃၁၅	၀.၁၁%
ပြည်ထောင်စုအဆင့်အဖွဲ့အစည်းများမှ ဘဏ္ဍာငွေများ	၁,၁၇၀	၀.၀၁%
စုစုပေါင်း	၁၆,၅၃၀,၃၉၀	၁၀၀%

(ကိုးကား ၂၀၁၄ ပြည်ထောင်စုစုစာရင်းမှန်းခြေဥပဒေ)

၂၀၁၅ - ၂၀၁၆ ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက် အမျိုးအစားလိုက်အသေးစိတ်ကို အောက်တွင်ဖော်ပြထားပါသည်။

ကောက်ခံသည့်အစိုးရဌာန	ပမာဏ ကျပ်ငွေသန်းပေါင်း	ရာခိုင်နှုန်း
ဝန်ကြီးဌာနများ နှင့် ဦးစီးဌာနများ ဝင်ငွေ	၈,၆၃၉,၁၂၉	၅၀.၈၂%
ဝင်ငွေခွန် နှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုခွန်	၂,၁၃၅,၄၃၅	၁၂.၅၆%
ကုန်သွယ်ခွန်	၂,၃၂၄,၅၆၅	၁၃.၆၇%
နိုင်ငံတော်ပိုင်လုပ်ငန်းများထံမှ ရရှိသော အခွန်ငွေ	၈၅၇,၈၄၆	၅.၀၅%
နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများမှ ဝင်ငွေ	၇,၈၇၄,၈၇၁	၄၆.၃၂%
စွမ်းအင်ကဏ္ဍ နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ	၃,၆၃၅,၁၈၈	၂၁.၃၈%
သတ္တုတွင်းကဏ္ဍ နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ	၃၂၀,၃၄၁	၁.၈၈%
အခြား နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ	၃,၉၁၉,၃၄၁	၂၃.၀၅%
နေပြည်တော်ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ	၄၉,၇၈၇	၀.၂၉%
မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုဘဏ်	၃၈၈,၈၅၃	၂.၂၉%
လူမှုမှုလုံရေး	၄၃,၄၇၇	၀.၂၆%
အခြား	၃,၉၃၅	၀.၀၂%
စုစုပေါင်း	၁၇,၀၀၀,၀၅၁	၁၀၀%

(ကိုးကား: ၂၀၁၅ ရာသုံးမှန်းခြေဥပဒေ)

ဘကျိုးအမြတ်ရရှိပိုင်ဆိုင်မှု (Beneficial Ownership)

ကုမ္ပဏီများကို ကြီးကြပ်သည့် ဥပဒေဆိုင်ရာ၊ ဝဉ်းပျဉ်း ဆိုင်ရာ သတ်မှတ်မှုများ

ကုမ္ပဏီများဥပဒေတွင် လုပ်ငန်းများဖွဲ့စည်းခြင်း၊ စီမံခြင်း၊ ဖျက်သိမ်းခြင်းနှင့်ဆိုင်သည်များကို လမ်းညွှန်ထားသည်။ ကုမ္ပဏီများဥပဒေတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုဆိုင်ရာ ပြဌာန်းချက်များ၊ ဖွင့်ပြမှုဆိုင်ရာ ပြဌာန်းချက်များပါဝင်နိုင်ရန် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို မကြာမီပြုလုပ်မည်ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်ဖွဲ့စည်းနိုင်သည့် ကုမ္ပဏီအမျိုးအစား အမျိုးမျိုး ရှိသည်။ ရှယ်ယာဖြင့်ကန့်သတ်ကုမ္ပဏီ (Limited by Shares) ၊ အာမခံဖြင့် ကန့်သတ်ကုမ္ပဏီ (Limited by Guarantee) နှင့်ပေးရန်တာဝန်ကန့်သတ်ထားခြင်းမရှိသည့် ကုမ္ပဏီများ (Unlimited Companies) ကိုဖွဲ့စည်းနိုင်သည်။ ကုမ္ပဏီကို ပုဂ္ဂလိကပိုင်နှင့် အများပိုင်အဖြစ်ခွဲခြားနိုင်သည်။ ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဆိုသည်မှာ ရှယ်ယာများဖြင့် ကန့်သတ်ထားသော အာမခံဖြင့်ကန့်သတ်ထားသော သို့မဟုတ် ကန့်သတ်ထားခြင်းမရှိသော ကုမ္ပဏီဖြစ်သည်။ အများပိုင်ကုမ္ပဏီဆိုသည်မှာ ဖော်ပြပါနည်းလမ်းများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည့် ကုမ္ပဏီတစ်ခုဖြစ်ပြီး ကုမ္ပဏီများ အက် ၁၉ ၁၄ ပုဒ်မ ၁၃ က နှင့်အညီဖွဲ့စည်းထားသည့် ကုမ္ပဏီဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘကျိုးအမြတ်ရရှိပိုင်ဆိုင်မှုဆိုင်ရာ ဖွင့်ပြမှု

ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီများအတွက် သတ်မှတ်ထားသည့် ဖွင့်ပြမှုဆိုင်ရာပြဌာန်းချက်များ (Disclosure requirements) အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသည့် ပိုင်ဆိုင်မှုကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ရာတွင် ရှယ်ယာပိုင်ဆိုင်မှုနှင့်ချိတ်ဆက်ရန်မလိုပါ။ ရှယ်ယာ ရာခိုင်နှုန်း တစ်ခုထက် ပို၍ပိုင်ဆိုင်သည်ဆိုပါက အကျိုးခံစားခွင့်ရှိပိုင်ဆိုင်သူဖြစ်ကြောင်းကို ထင်ရှားစေသည်။ သို့သော်အမှန်တကယ်အကျိုးခံစားရသူကို ဖော်ထုတ်မည်ဆိုပါက စာချုပ်ဆိုင်ရာသဘာတူညီချက်နှင့် နားလည်မှုနှင့်ရယူထားသည့် သဘောတူညီချက်များကို အဓိကထားရန်ဖြစ်သည်။

ကုမ္ပဏီများဥပဒေတွင် အကျိုးခံစားခွင့်ရှိ သို့မဟုတ် ထိန်းချုပ်ခွင့်နှင့်ဆိုင်သည်များကိုဖော်ပြထားခြင်းမရှိပါ။ အမှန်တကယ်အကျိုးအမြတ်ရယူနေသူပိုင်ရှင်များနှင့်ဆိုင်သည့် အချက်အလက်များ ထုတ်ပြန်ရန်လည်းသတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိပါ။

သတ္တုတွင်းကုမ္ပဏီများအတွက် ပွင့်လင်းမှုဆိုင်ရာ ပြဌာန်းချက်များ

သတ္တုတွင်းဥပဒေအရ နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများနှင့် ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းများ၏ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူနှင့်ဆိုင်သည့် အချက်အလက်များ ဖွင့်ပြခြင်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး အစိုးရကတားမြစ်ခြင်းမရှိသကဲ့သို့၊ ဖော်ပြရမည်ဟု သတ်မှတ်ထားခြင်းလည်းမရှိပါ။ လက်ရှိကာလတွင် MONREC နှင့် သတ္တုတွင်းကုမ္ပဏီများသည် ယင်းအချက်အလက်များကို အများပြည်သူသိစေရန် ထုတ်ပြန်ခြင်းမရှိပါ။

အကျိုးခံစားခွင့်ပိုင်ဆိုင်သူနှင့်ဆိုင်သည့် အသေးစိတ်အချက်အလက်များသည် ပုဂ္ဂလိက ကုမ္ပဏီများအတွက်လူသိမခံနိုင်သေးသည့်အချက်အလက်များ ဖြစ်နေနိုင်သည်ကို သတိပြုရန်လိုအပ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုဆိုင်ရာစံနှုန်းများနှင့်ပတ်သက်ပြီး အတွေ့အကြုံအနည်းငယ်သာရှိသည့် အသေးစားပုဂ္ဂလိကပိုင်လုပ်ငန်းများက အများစုဖြစ်သည်။

ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကုမ္ပဏီများအတွက် ပွင့်လင်းမှုဆိုင်ရာ ပြဌာန်းချက်များ

သတ္တုကဏ္ဍကဲ့သို့ပင် နိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်းများ နှင့် ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းများ၏ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူနှင့်ဆိုင်သည့် အချက်အလက်များ ဖွင့်ပြခြင်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး အစိုးရကတားမြစ်ခြင်းမရှိသကဲ့သို့၊ ဖော်ပြရမည်ဟု ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ ဥပဒေတွင် ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပါ။

မြန်မာနိုင်ငံမှ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍတွင် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်နေသည့် ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းအများအပြားကို (Beneficial Ownership) BO ဖွင့်ပြရန်မလိုသည့် ကုမ္ပဏီများက အပြည့်အဝချုပ်ကိုင်ထားကြသည်။ မြန်မာရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍတွင် အဓိကကျသည့် အုပ်စုနောက်တစ်ခုမှာ နိုင်ငံခြားအစိုးရများ ပိုင်ဆိုင်သည့်လုပ်ငန်းများဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့အဖို့ ပိုင်ဆိုင်မှုဆိုင်ရာအသေးစိတ်အချက်အလက်များ ထုတ်ပြန်ရန်မှာ များစွာခက်ခဲလှသည့်ကိစ္စမဟုတ်ပါ။ ဖော်ပြရန် သတ်မှတ်ထားချက်ကြောင့် သက်ရောက်မှုများအဓိက ခံစားရမည့် အစုအဖွဲ့မှာ နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများနှင့်ဖက်စပ်၍ ကုန်းတွင်းနှင့်ကမ်းလွန်ရေတိမ်လုပ်ကွက်များတွင်တူးဖော်ရန် ဖွဲ့စည်းထားသည့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် မှတ်ပုံတင်ထားသည့် ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီများဖြစ်သည်။

အစိုးရဝန်ထမ်းများအတွက်ပွင့်လင်းမှုဆိုင်ရာပြဌာန်းချက်များ

အစိုးရဝန်ထမ်းများ၏ တွင်းထွက်ကဏ္ဍရှိ ပိုင်ဆိုင်မှု၊ ဝင်ငွေ၊ သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းများကိုဖွင့်ပြရမည်ဟု သီးသန့်သတ်မှတ်ထားသည့် ဥပဒေလက်ရှိတွင်မရှိသေးပါ။

အတိတ်လိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ရေး ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်များသည် သာ ၎င်းတို့၏မိသားစုများ၏ ငွေကြေး၊ ပိုင်ဆိုင်မှု၊ အိမ်ခြံနှင့် အခြားရပိုင်ခွင့်များ၊ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိပိုင်ဆိုင်မှုများကို သမ္မတသို့ ၂၀၁၃ အတိတ်လိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ရေး ဥပဒေနှင့် အညီအစီရင်ခံရသည်။

အကျိုးခံစားခွင့်ရှိပိုင်ဆိုင်မှု အဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်ချက်အတွက် တင်ပြချက် (Proposal For A Definition Of Beneficial Ownership)

အကျိုးခံစားခွင့်ရှိပိုင်ဆိုင်သူ (A beneficial owner) ဆိုသည်မှာ အများပိုင် သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိကပိုင် ကုမ္ပဏီ သို့မဟုတ် ကော်ပိုရေးရှင်းကို တိုက်ရိုက်သို့မဟုတ် သွယ်ဝိုက်၍ ပိုင်ဆိုင် သို့မဟုတ် ထိန်းချုပ်မှုများပြုလုပ်နိုင်သူကို ဆိုလိုပါသည်။ ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးသည် အများပိုင် သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိကပိုင် ကုမ္ပဏီ သို့မဟုတ် ကော်ပိုရေးရှင်းကို (၅) ရာခိုင်နှုန်းနှင့် အထက်ပိုင်ဆိုင်၊ ထိန်းချုပ်သည်ဆိုပါက အကျိုးခံစားခွင့်ရှိပိုင်ရှင်အဖြစ် အလိုအလျောက်သတ်မှတ်ခံရမည်ဖြစ်သည်။

- ၂၀၁၅ - ၂၀၁၆ အစီရင်ခံစာ ပြုစုသည့် ကာလအတွင်း အများပိုင် သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိကပိုင်ကုမ္ပဏီ သို့မဟုတ် ကော်ပိုရေးရှင်း ရှယ်ယာ (၅) ရာခိုင်နှုန်းနှင့် အထက်ကို တိုက်ရိုက် သို့မဟုတ် သွယ်ဝိုက်ပိုင်ဆိုင်ထားသည့်ပုဂ္ဂိုလ်
- ၂၀၁၅ - ၂၀၁၆ အစီရင်ခံစာ ပြုစုသည့်ကာလအတွင်း အများပိုင် သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိကပိုင် ကုမ္ပဏီ သို့မဟုတ် ကော်ပိုရေးရှင်းတွင်မဲပေးခွင့် (၅) ရာခိုင်

နှုန်းနှင့်အထက်ကိုတိုက်ရိုက် သို့မဟုတ် သွယ်ဝိုက်ပိုင်ဆိုင်ထားသည့်ပုဂ္ဂိုလ်။ ပုဂ္ဂလိကပိုင် သို့မဟုတ် အများပိုင်ကုမ္ပဏီ သို့မဟုတ် ကော်ပိုရေးရှင်းက ချုပ်ကိုင်ထားသည့် မဲပေးခွင့်များကို ထည့်သွင်းတွက်ချက်ခြင်း မရှိပါ။

• ၂၀၁၅ - ၂၀၁၆ အစီရင်ခံစာ ပြုစုသည့် ကာလအတွင်း အများပိုင် သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိကပိုင် ကုမ္ပဏီ သို့မဟုတ် ကော်ပိုရေးရှင်းတွင်မဲပေးခွင့်ကို တိုက်ရိုက် သို့မဟုတ် သွယ်ဝိုက် ပိုင်ဆိုင်ထားသည့်ပုဂ္ဂိုလ်။ ပုဂ္ဂလိကပိုင် သို့မဟုတ် အများပိုင်ကုမ္ပဏီ သို့မဟုတ် ကော်ပိုရေးရှင်းက ချုပ်ကိုင်ထားသည့် မဲပေးခွင့်များကို ထည့်သွင်း တွက်ချက်ခြင်းမရှိပါ။

• အများပိုင် သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိကပိုင် ကုမ္ပဏီ သို့မဟုတ် ကော်ပိုရေးရှင်း၏ ဒါရိုက်တာအဖွဲ့အများစုအား ခန့်အပ် သို့မဟုတ် ပယ်ဖျက်နိုင်ခွင့်ကို တိုက်ရိုက် သို့မဟုတ် သွယ်ဝိုက်ကိုင်စွဲထားသည့် ပုဂ္ဂိုလ်

• အများပိုင် သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိကပိုင် ကုမ္ပဏီ သို့မဟုတ် ကော်ပိုရေးရှင်းတွင် သိသာသည့်လွှမ်းမိုးမှုသို့မဟုတ် ထိန်းချုပ်မှုများကို ကျင့်သုံးခွင့်ရှိ သို့မဟုတ် အမှန်တကယ် ကျင့်သုံးနိုင်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်

အလုံးစုံပိုင်ဆိုင် သို့မဟုတ် ထိန်းချုပ်သည်ဟူသော စကားရပ်သည် ပိုင်ဆိုင်မှုစွဲပုံ သို့မဟုတ် တိုက်ရိုက် ထိန်းချုပ်မှုမဟုတ်သည့်နည်းလမ်းဖြင့် ပိုင်ဆိုင်မှု / ထိန်းချုပ်မှုကို ကျင့်သုံးခြင်းကိုဆိုလိုပါသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး သို့မဟုတ် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတစ်ခု၏ အကျိုးခံစားခွင့်ဟူသော စကားရပ်ကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရာတွင်လည်း အကျုံးဝင်သည်။

၅။ EITI အချက်အလက်များနှင့် အခြားသတင်းအချက်အလက်များအကြား တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးမှုပြုလုပ်ခြင်း

နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ဝင်ငွေများ

၎င်းတို့၏ အစီရင်ခံစာသည်ပုံစံများအပေါ်အခြေခံ၍လုပ်ငန်းတစ်ခုချင်းစီအလိုက်စုစည်းထားသော စုစုပေါင်းဝင်ငွေများနှင့် ၎င်းတို့၏ ၂၀၁၄ - ၂၀၁၅ ခုနှစ် နှင့် ၂၀၁၅ - ၂၀၁၆ ခုနှစ် သက်ဆိုင်ရာ နှစ်စဉ်ဝင်ငွေ၊ သုံးငွေရှင်း တမ်းများအရ လုပ်ငန်းတစ်ခုချင်းစီအလိုက် စုစုပေါင်းဝင်ငွေအကြားနှိုင်းယှဉ်၍ တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးမှုပြုရာ အောက်ပါအတိုင်း ကွာဟချက်များတွေ့ရသည်။

၂၀၁၄ - ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဘဏ္ဍာရေးနှစ်			
နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ	နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများမှ ကောက်ခံရရှိငွေ (EITI)	နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်း၏ စုစုပေါင်းဝင်ငွေ	ကွာခြားချက် (ကျပ်သန်းပေါင်း)
MOGE	၂,၄၂၈,၆၅၀	၁,၈၈၄,၄၃၉	၅၄၄,၂၁၁
MGE	၃၃၁,၃၂၉	၂၆၂,၀၆၇	၆၉,၂၆၂
ME1	၄,၉၈၂	၅,၁၀၇	(၁၂၅)
ME2	၃၂,၃၄၂	၃၄,၄၃၆	(၂,၀၉၄)
ME3	၂၈,၁၉၅	၂၉,၃၂၁	(၁,၁၂၆)
MPE	၁၄,၁၁၀	၁၁,၅၄၁	(၂,၅၆၉)
TOTAL	၂,၈၃၉,၆၀၈	၂,၂၂၆,၉၁၁	၆၁၂,၆၉၇

* ခြားနားချက်အနှုတ်တန်ဖိုးကို () ဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။

၂၀၁၅ - ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ တက္ကရာဇ်နှစ်

နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ	နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများမှ ကောက်ခံရရှိငွေ (EITI)	နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများ၏ စုစုပေါင်းဝင်ငွေ	ကွာခြားချက် (ကျပ်သန်းပေါင်း)
MOGE	၂,၂၆၀,၅၉၈	၁,၉၉၁,၀၃၆	၂၆၉,၅၆၂
MGE	၃၆၂,၀၄၁	၂၀၇,၅၅၄	၁၅၄,၄၈၇
ME1	၁၀,၈၁၃	၁၁,၆၈၄	(၈၇၁)
ME2	၃၀,၀၇၆	၃၃,၁၉၆	(၃,၁၂၀)
ME3	၆,၉၄၄	၇,၇၆၇	(၈၂၃)
MPE	၁၈,၁၆၁	၂၂,၉၇၉	(၄,၈၁၈)
TOTAL	၂,၆၈၈,၆၃၃	၂,၂၇၄,၂၁၇	၄၁၄,၄၁၇

* ခြားနားချက်အနှုတ်တန်ဖိုးကို () ဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။

များ ကဏ္ဍများမှ EITI အစီရင်ခံစာပုံစံအတိုင်း ကောက် ခံရရှိသည့် စုစုပေါင်းဝင်ငွေများမှာ နှစ်စဉ် ဝင်ငွေ၊ သုံးငွေရှင်း တမ်းများရှိ စုစုပေါင်း ပမာဏထက် ကျော်လွန်သည်ကို တွေ့ရသည်။

ပုလဲကဏ္ဍတွင် စုစုပေါင်းဝင်ငွေများမှာ နှစ်စဉ် ဝင်ငွေ၊ သုံးငွေရှင်း တမ်းများရှိ စုစုပေါင်း ပမာဏသည် EITI အစီရင်ခံစာပုံစံ အတိုင်း ကောက်ခံရရှိသည့် စုစုပေါင်းဝင်ငွေထက် ကျော်လွန်သည်ကို တွေ့ရသည်။

ကျောက်မျက်နှင့် ကျောက်စိမ်း ထုတ်လုပ်မှု

မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းမှ ပေးပို့သော ကျောက်မျက်နှင့် ကျောက်စိမ်း စုစုပေါင်း ထုတ်လုပ်မှု အချက်အလက်အား ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် ထုတ်ဝေသည့် Gemstone Sector Review ပါ ထုတ်လုပ်မှုအချက်အလက်များနှင့် တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးခဲ့ရာ အောက်ပါခြားနားချက်များ တွေ့ရသည်။

၂၀၁၄ - ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ တက္ကရာဇ်နှစ်

ထုတ်လုပ်မှု	EITI ဒေတာ ၂၀၁၄- ၂၀၁၅		Gemstone Sector Review Data April-Sep 2015		ကွာခြားချက်	
	ပမာဏ	ယူနစ်	ပမာဏ	ယူနစ်	ပမာဏ	ယူနစ်
ကျောက်မျက်	၁၁,၀၃၉,၇၈၆	ကာရက်	၁၃,၆၃၁,၅၁၀	ကာရက်	(၂,၅၉၁,၇၂၄)	ကာရက်
	၈,၈၃၂	ကီလိုဂရမ်	-	ကီလိုဂရမ်	၈,၈၃၂	ကီလိုဂရမ်
ကျောက်စိမ်း	၁၆,၈၉၃	တန်	၁၆,၆၈၃	တန်	၂၁၀	တန်

* ခြားနားချက်အနှုတ်တန်ဖိုးကို () ဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။

အထက်ပါဇယားတွင် ပြထားသည့်အတိုင်း ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း (MGE) မှ အစီရင်ခံစာထုတ်လုပ်မှုမှာ Gemstone Sector Review မှ ကျောက်မျက်ထုတ်လုပ်မှုပမာဏထက် ၂,၅၉၁,၇၂၄ ကာရက်လျော့နည်းခဲ့ပြီးနှင့် ၈,၈၃၂ ကီလိုဂရမ်ရှိပါသည်။ ထို့အပြင် မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းမှ အစီရင်ခံစာထုတ်လုပ်မှုမှာ Gemstone Sector Review အရ ကျောက်စိမ်းထုတ်လုပ်မှုပမာဏထက် ၂၁၀ တန် ပိုများခဲ့သည်။

၂၀၁၅ - ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဘဏ္ဍာရေးနှစ်						
ထုတ်လုပ်မှု	EITI ဒေတာ ၂၀၁၅-၂၀၁၆		Gemstone Sector Review Data ^{၁၂} April-Sep 2015		ကွာခြားချက်	
	ပမာဏ	ယူနစ်	ပမာဏ	ယူနစ်	ပမာဏ	ယူနစ်
ကျောက်မျက်	၁၃,၄၈၃,၃၈၂	ကာရက်	၈,၈၈၄,၉၄၁	ကာရက်	၄,၅၉၈,၄၄၁	ကာရက်
	၂၃,၅၇၂	ကီလိုဂရမ်	-	ကီလိုဂရမ်	၂၃,၅၇၂	ကီလိုဂရမ်
ကျောက်စိမ်း	၃၆,၀၅၉	တန်	၁၅,၆၆၁	တန်	၂၀,၃၉၈	တန်

အထက်ပါဇယားတွင် ပြထားသည့်အတိုင်း ၂၀၁၅-၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာလုပ်ငန်း MGE မှ အစီရင်ခံစာထုတ်လုပ်မှုမှာ Gemstone Sector Review မှ ကျောက်မျက်ထုတ်လုပ်မှုပမာဏထက် ၄,၅၉၈,၄၄၁ ကာရက်နှင့် ၂၃,၅၇၂ ကီလိုဂရမ်ပိုများပြီးခဲ့သည်။ ထို့အပြင် MGE မှ အစီရင်ခံစာထုတ်လုပ်မှုမှာ Gemstone Sector Review အရ ကျောက်စိမ်း ထုတ်လုပ်မှုပမာဏထက် ၂၀,၃၉၈ တန် ပိုများခဲ့သည်။

ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့နှင့် အခြားတွင်းထွက်ပစ္စည်းများ ပြည်ပသို့ တင်ပို့မှု

၂၀၁၄-၂၀၁၅ နှင့် ၂၀၁၅-၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွက် MOGE နှင့် နိုင်ငံပိုင်သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းများမှ ရရှိသော ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့နှင့် အခြားတွင်းထွက်ပစ္စည်းများ ပြည်ပသို့ တင်ပို့မှုဒေတာနှင့် CSO ၏ ပြည်ပသို့ တင်ပို့မှုများအား တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးရာ အောက်ပါ ကွာဟချက်များကို တွေ့ရသည်။

၂၀၁၄ - ၂၀၁၅ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့နှင့် အခြားတွင်းထွက်ပစ္စည်းများ ပြည်ပသို့ တင်ပို့မှု တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးချက်			
	တင်ပို့မှု (EITI)	တင်ပို့မှု (CSO)	ကွာခြားချက်
ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့	၄,၉၂၁.၀	၅,၁၇၈.၆	(၂၅၇.၆)
အခြားတွင်းထွက်ပစ္စည်းများ	၁၉၄.၅	၄၂၂.၄	(၂၂၇.၉)
စုစုပေါင်း	၅,၁၁၅.၅	၅,၆၀၁.၀	(၄၈၅.၅)

* ခြားနားချက်အနှုတ်တန်ဖိုးကို () ဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။

၂၀၀၅ - ၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့နှင့် အခြားတွင်းထွက်ပစ္စည်းများ ပြည်ပသို့ တင်ပို့မှု တိုက်ခိုက်ခံစားဆုံးရှုံးချက်

	တင်ပို့မှု (EITI)	တင်ပို့မှု (CSO)	ကွာခြားချက်
ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့	၃,၈၃၆.၄၉	၄,၃၄၃.၂၇	(၅၀၆.၇၈)
အခြားတွင်းထွက်ပစ္စည်းများ	၁၀.၅၆	၃၇၄.၄၂	(၃၆၃.၈၆)
စုစုပေါင်း	၃,၈၄၇	၄,၇၁၈	(၈၇၁)

* ခြားနားချက်အနှုတ်တန်ဖိုးကို () ဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။

ထို့ကြောင့် ထုတ်ပြန်သည့်မတူညီသည့်သတင်းရင်းမြစ်များအကြား ကြီးမားသည့်ကွာဟချက်များရှိပြီး ပိုမိုကောင်းမွန်သည့် အသေးစိတ်အချက်အလက်များ၊ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုမှုနှင့် တင်ပြမှုတို့လိုအပ်ကြောင်း ပေါ်လွင်သည်။ ထိုကြီးမားသော ကွာခြားချက် များသည် ထုတ်ပြန်သည့်ဒေတာ၏ တိကျမှုနှင့်ဆိုင်သော အန္တရာယ်ရှိမှုကို အလေးအနက်ဖြစ်စေပါသည်။ ထိုကွာဟချက်များအား လေ့လာဆန်းစစ်၊ တိုက်ခိုက်ခံစားဆုံးရှုံးခြင်းဖြစ်ပေါ်သော အကြောင်းရင်းများကို ဖော်ထုတ်ဖြေရှင်းရပေလိမ့်မည်။

၆။ ဒုတိယအကြိမ် (၂၀၁၄-၂၀၁၅ ခုနှစ်) နှင့် တတိယအကြိမ် (၂၀၁၅ - ၂၀၁၆ ခုနှစ်) EITI အစီရင်ခံစာများအတွက် အကြံပြုချက်များ

အောက်ပါ အကြံပြုချက်များသည် ၂၀၁၄-၂၀၁၅ခုနှစ် နှင့် ၂၀၁၅-၂၀၁၆ ခုနှစ် EITI အစီရင်ခံစာများအတွက် လုပ်ငန်း နယ်ပယ်သတ်မှတ်ခြင်းနှင့်စာရင်းများတိုက်ဆိုင်စစ်ဆေး သည့် အဆင့်များတွင် မှတ်သားထားသည့် တွေ့ရှိချက်များနှင့် အားနည်းချက်များအပေါ် အခြေခံ၍ အကြံပြုထားပါသည်။ **တစ်ချိန်တည်းမှာပင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ထားခဲ့ပြီးဖြစ်ရာအချို့သောပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည်အောက်တွင် အသေးစိတ်ဖော်ပြထားသည့် အကြံပြုချက်များ ကိုပါလွှမ်းမိုးထားနိုင်ပါသည်။**

အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ထားပြီးသားနှင့် လက်ရှိဆောင်ရွက်ဆဲ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ နှင့်ပတ်သက်၍ အသေးစိတ်အချက်အလက်များကို ဤအစီရင်ခံစာ၏ အပိုင်း(၃.၄)တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် အောက်ပါအကြံပြုချက်များကို လက်ရှိအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်နေသည့် အမျိုးမျိုးသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများနှင့် အတူ ယှဉ်တွဲ၍ ထည့်သွင်း စဉ်းစားရပေမည်။

သယံဇာတထူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်းမှ ရရှိသော အခွန်ဘဏ္ဍာငွေများကို စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း ဖြည့်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန၏ ဌာနတွင်း စွမ်းဆောင်ရည်ကို ထိုးတက်အောင်မြင်စေပေးရန်

မြန်မာနိုင်ငံတွင် မြောက်များစွာသောသတ္တုနှင့် သဘာဝသယံဇာတ အရင်းအမြစ်များရှိပြီး ယင်းတို့ကို အမြောက်အများ ထုတ်ယူသုံးစွဲနေပါသည်။ သို့သော် ယင်းအရင်းအမြစ်များမှ ရရှိသော အခွန်ငွေမှာ ၂၀၁၅-၂၀၁၆ခုနှစ်တွင် စုစုပေါင်းအခွန်ငွေ၏ ၁၇.၈ ရာခိုင်နှုန်း ခန့်သာရှိပါသည်။ အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်(ADB) ၏ ခန့်မှန်းချက်အရ ယင်းအခွန်ငွေမှာ ၂၀၁၁ - ၂၀၁၂ခုနှစ်တွင် စုစုပေါင်းပြည်တွင်းထုတ်ကုန်တန်ဖိုး(GDP)၏ ၄ ရာခိုင်နှုန်း ရှိပြီး ယင်းပမာဏမှာဒေသတွင်း ပျမ်းမျှရာခိုင်နှုန်းထက် အလွန်နိမ့်နေပြီး ထိရလွယ်သောနိုင်ငံများ၏ ပျမ်းမျှဖြစ်သော ၂၂ ရာခိုင်နှုန်း အောက်ပင်ရောက်လျက်ရှိပါသည်။ သယံဇာတများမှရရှိရန် အလားအလာရှိသော အခွန်ငွေများ

ဆုံးရှုံးရသည့် အကြောင်းရင်းများ မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည် -

- ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန(IRD)တွင် သယံဇာတနှင့် အခြားတူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများမှ ရရှိသော အခွန်ငွေများ စည်းကြပ်ကောက်ခံမှုဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်များ အားနည်းခြင်း၊
- စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနတွင် သယံဇာတနှင့် အခြားတူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများမှရရှိသော အခွန်ငွေ မူဝါဒများ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ ဆန်းစစ်ခြင်း (extractive industry revenue policy analysis)နှင့် အခွန်ငွေ များအား ကြိုတင်တွက်ချက်မှန်းဆခြင်း (revenue forecasting) ဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်များ အားနည်းခြင်း၊
- ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့၊ သတ္တုတူးဖော်ရေး လုပ်ငန်းစာချုပ်စာတမ်းများကို စည်းကမ်းလိုက်နာ ဆောင်ရွက်မှုကို စောင့်ကြည့်ခြင်းနှင့် နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ (SOEs) တွင် ထုတ်လုပ်မှုပမာဏများ၊ ပြည်ပတင်ပို့မှုများနှင့် ကမ္ဘာ့ဈေးနှုန်းများအား အထောက်အထားနှင့်တကွ စစ်ဆေးခြင်း ဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်များ အားနည်းခြင်း၊
- တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေး စက်မှုလုပ်ငန်းများအား စီမံခန့်ခွဲရာတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ခံမှုနှင့် တာဝန်ယူမှုများ မြှင့်တင်ရန် တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများဆိုင်ရာ ထိ ရောက်သော အုပ်ချုပ်မှုပုံစံ (effective governance structure) တစ်ရပ်မရှိခြင်း။

အကြံပြုချက်

ထို့ကြောင့် အောက်ပါတို့ကို အကြံပြုလိုက်ပါသည် -

- ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနအတွင်း၌ တူးဖော် ထုတ် လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများဆိုင်ရာ အခွန်ဌာနခွဲ (Extractive Industries Revenue Unit) တည်ထောင်ရန်၊ ထိုဌာနခွဲတည်ထောင်ခြင်းဖြင့် တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများမှ ရရှိသင့်သော အခွန်ငွေများအား ကောက်ယူနိုင်ရန် ပြည်တွင်း အခွန်များဦးစီးဌာန၏ ဌာနတွင်းစွမ်းဆောင်ရည် ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် တိုးမြှင့်ပေးလိမ့်မည်။

- အခွန်စာရင်းစစ်ဆေးခြင်း (tax audit)၊ စွန့်စားမှု (ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ)ကို အခြေပြုသည့် အခွန်စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းများ (risk-based tax audits)၊ အချက်အလက်များဖလှယ်ခြင်း (data exchange)နှင့် လွှဲပြောင်းဈေးနှုန်းများ (transfer pricing)စသည့် နယ်ပယ်များကို လွှမ်းခြုံစေမည့် လေ့ကျင့်ရေးနှင့် သင်တန်းလိုအပ်ချက်များကို လေ့လာဆန်းစစ်ဖော်ထုတ်ရန်။
- တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေး စက်မှုကဏ္ဍအခွန်ဝေငွေများကို ကြီးကြပ်ရန်အတွက် ဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် စာရင်းစစ်ဆေးခြင်း မဟာဗျူဟာ တစ်ရပ်အပါအဝင် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် စနစ်များတည်ဆောက်ခြင်း။
- အခွန်ကောက်ယူမှုအတွက် ရည်ရွယ်ပြီး တွင်းထွက်ကဏ္ဍအတွင်းရှိ ကုမ္ပဏီများနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများအားလုံး၏ အချက်အလက်အခြေပြစနစ် (Database) တည်ဆောက်ခြင်း။
- သုတေသနပြုခြင်းနှင့် မူဝါဒဆိုင်ရာ စာရွက်စာတမ်းများ ပြုစုခြင်း လုပ်ငန်းများ တာဝန်ယူလုပ်ဆောင်ရန်အတွက် သုတေသနအဖွဲ့တစ်ခုတည်ထောင်ခြင်း။
- သယံဇာတ အခွန်ကောက်ခံမှု စနစ်များ ဟန်ချက်ညီအောင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးစည်းမျဉ်းများ ပေါင်းစည်းခြင်း (Harmonisation of Mineral Taxation Regimes and the consolidation of fiscal regulations) ကို လေ့လာမှုတစ်ရပ်ပြုလုပ်ခြင်း။

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန၏မှတ်ချက်များ

EITI အစီရင်ခံစာပါ အကြောင်းပြချက်များမှာ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအားဖြင့် မှန်ကန်သော်လည်း၊ ဖြစ်စဉ်တစ်ရပ်လုံးကို ကိုယ်စားပြုခြင်းမရှိပါ။ အရေးအကြီးဆုံးသော အခြေခံဥပဒေသတစ်ရပ်မှာ အစိုးရအနေဖြင့် သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးနှင့် ပတ်သက်သည့်အချက်အလက်များစုဆောင်းကောက်ယူခြင်း၊ လုပ်ငန်း/စာရင်းစစ်ဆေးခြင်း၊ သက်ဆိုင်ရာဥပဒေများကို ကျင့်သုံး၍ အရေးယူခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းရှိရပါမည်။ ထိုသို့သော စွမ်းဆောင်ရည်မျိုး မရှိထားပါက၊ အခွန်ကောက်ခံသည့် ဌာနများအနေဖြင့် သက်ဆိုင်ရာတူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများမှရရှိသည့် အခွန်ပမာဏကိုကောက်ခံရန် အလွန်ပင် ခက်ခဲပါလိမ့်မည်။ ရေနှင့်ဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍတွင်မူ အစိုးရ၌ ထိုသို့သော စွမ်းဆောင်ရည်ကောင်းများ ရှိထားပါသည်။ သတ္တု၊ ကျောက်မျက်နှာနှင့် သစ်တောသယံဇာတများအတွက်မူ ထိုစွမ်းဆောင်ရည်အားနည်းပြီး၊ အထူးသဖြင့် သယံဇာတများစွာ ထွက်ရှိသည့် နယ်စပ်ဒေသများတွင် အစိုးရ၏ အရေးယူနိုင်စွမ်းမှာ အလွန်နည်းပါသည်။

သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများကို ထိရောက်စွာ စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရေးအတွက်၊ အခွန်ဦးစီးဌာနတွင် မြင့်မားသော စွမ်းဆောင်ရည်ရှိထားရန် လိုအပ်သကဲ့သို့၊ ထိုလုပ်ငန်းများ တည်ရှိသည့်နေရာများတွင်လည်း ဥပဒေသက်ရောက်မှု၊ အရေးယူမှုများ ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။ နောက်ထပ် အရေးကြီးသော အချက်တစ်ချက်မှာ သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရဌာနများအချင်းချင်း သတင်းအချက်အလက် မျှဝေမှုနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုတို့များစွာလိုအပ်နေခြင်းဖြစ်သည်။ **လက်ရှိ သတင်းအချက်အလက်မျှဝေရေးနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးလုပ်ငန်းများမှာ စိတ်ကျေနပ်ဖွယ်အဆင့်အထိ မရောက်ရှိသေးပါ။**

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနအနေဖြင့် အခွန်မူဝါဒနှင့် အခွန်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းတွင် ဌာနတွင်း စွမ်းဆောင်ရည်အားနည်းမှု ရှိသည်ကို အသိအမှတ်ပြုပါသည်။

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနသည် ထိုနယ်ပယ်နှစ်ခုလုံးတွင် အခြေခံပြုပြင်ပြောင်းလဲ ရေးလုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နေပါသည်။ တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများအား စီမံခန့်ခွဲရာတွင် ဌာနတွင်းစွမ်းဆောင်ရည် တည်ဆောက်ပေးနိုင်ရန်အတွက် ထိုပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းများက ကူညီပေးပါလိမ့်မည်။ သို့သော် စွမ်းဆောင်ရည်တည်ဆောက်မှုများကို လျင်မြန်စွာဆောင်ရွက်နေသော်လည်း၊ တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်း များအား ထိရောက်စွာ စီမံခန့်ခွဲနိုင်သည့်အဆင့်အထိ ရောက်ရှိ ရန်မှာ အချိန်ယူရမည် ဖြစ်ပါသည်။

EITI နှင့်သက်စပ်နေသော အကြံပြုချက်များ

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနတွင်တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများအား အခွန်ကောက်ခံရေးဌာနခွဲ တစ်ခုတည်ထောင်ရန်၊ ထိုသို့ တည်ထောင်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ မှရရှိသည့် အခွန်အကောက်များ ကောက်ခံနိုင်မည့် ဌာနတွင်း စွမ်းဆောင်ရည် တိုးတက်စေပါမည်။

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန၏တုံ့ပြန်ဖြေကြားချက်

စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနသည် ခေတ်မီပြီးစွမ်းဆောင်ရည် မြင့်မားသော အခွန်ဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ် ဖြစ်ပေါ်စေရေး၊ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအစီအစဉ်၏ ကနဦးဆောင်ရွက်သည့် အခွန်တမ်းကိုယ်တိုင် အခွန်စည်း

ကြပ်သည့်စနစ် (Self-Assessment System)ဖြင့် ဆောင်ရွက်သော အခွန်ထမ်းကြီးများဆိုင်ရာ အခွန်ရုံးခေါ် LTO (Large Taxpayer Office) ကို ဖွင့်လှစ်ဆောင်ရွက်ရန် ၃၀.၈.၂၀၁၃ ရက်နေ့တွင် ခွင့်ပြုမိန့်ရရှိခဲ့ပြီး ၁.၄.၂၀၁၄ ရက်နေ့မှစ၍ အခွန်စည်းကြပ်ခြင်း ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထို့ပြင်အလယ်အလတ် အခွန်ထမ်းများ ဆိုင်ရာ ရုံး(၁)သည်လည်း ၁.၄.၂၀၁၇ ရက်နေ့မှ စတင်၍ အခွန်ထမ်းကိုယ်တိုင် အခွန်စည်းကြပ်သည့်စနစ်သို့ စတင်ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ အဆိုပါ အခွန်ရုံးများသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အခွန်အများဆုံး ပေးဆောင်သော အခွန်ထမ်းကြီးများဖြစ်ပါသဖြင့် တူးဖော် ရေးလုပ်ငန်းများသာမက ကုန်သွယ်မှုလုပ်ငန်းများ၊ ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများကိုလည်း စည်းကြပ်ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးကဏ္ဍရှိ ကုမ္ပဏီကြီးအများစုမှာ ပတာခ၏ရန်ကုန်မြို့၊ အခွန်ထမ်းကြီးများဆိုင်ရာ အခွန်ရုံး (LTOရုံး)တွင် ရှိနေပါသည်။ ဤ LTO ရုံးတွင် စာရင်းစစ်အဖွဲ့ (၃)ဖွဲ့ဖွဲ့စည်းထားကာ၊ အဓိကအားဖြင့် ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍအတွက် စွမ်းဆောင်ရည်တည်ဆောက်ရေး သင်တန်းများပေးနေပါသည်။ ထိုသင်တန်းများကို NORADအဖွဲ့မှ ထောက်ပံ့ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ လက်ရှိအနေအထားအရ ပတာခတွင် တူးဖော် ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများအားလုံးကို စီမံခန့်ခွဲရန်ဝန်ထမ်းရင်းမြစ်အလုံအလောက်မရှိပါ။ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အစီအစဉ်အရ စွမ်းဆောင်ရည် တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများကို အချိန်နှင့်အမျှ ရေရှည်တည်တံ့စွာ ဆောင်ရွက်သွားရန် စီစဉ်ထားပါသည်။ စွမ်းဆောင်ရည်နည်းပါးနေသော ဤအခြေအနေတွင် ဝန်ထမ်းများ၊ အကူအညီအထောက်အပံ့များအား (ကဏ္ဍများစွာသို့) ဖြန့်ဖြူးဆောင်ရွက်လိုက်ခြင်းဖြင့် ရေရှည်တွင်ဆုတ်ယုတ်မှုများပင် ဖြစ်လာနိုင်သည်ဟု သုံးသပ်ပါသည်။

EITI နိုင်ငံအကျုံးလုံး (၁)

အခွန်စာရင်းစစ်ဆေးခြင်း၊ စွန့်စားရမှု(ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ) အခြေခံသည့် အခွန်စာရင်းစစ်ဆေးခြင်း (risk-based tax auditing)၊ အချက်အလက်များဖလှယ်ခြင်းနှင့် လွှဲပြောင်းဈေးနှုန်း (transferred pricing)စသည့် နယ်ပယ်များကို လွှမ်းမိုးခဲ့စေမည့် လေ့ကျင့်ရေးနှင့် သင်တန်းလိုအပ်ချက်များကို လေ့လာဆန်းစစ်ဖော်ထုတ်ရန်။

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန၏ တွန့်ပြန်ကြေးချက်

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနသည် မိမိတို့၏ဝန်ထမ်းများကို ရာထူးအဆင့်အလိုက် တတ်သိနားလည်စေရန် ခေတ်နှင့်လျော်ညီသော အခွန်စည်းကြပ်မှုဆိုင်ရာ သင်တန်းများကို လုပ်ငန်းခွင်အတွင်းကျွမ်းကျင်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်စေရေးအတွက် အခွန်ဆိုင်ရာစာရင်းစစ်ဆေးခြင်း၊ စွန့်စားရမှုကို အခြေခံသည့် အခွန်စာရင်းစစ်ဆေးခြင်း၊ အချက်အလက်ဖလှယ်ခြင်း၊ လွှဲပြောင်းဈေးနှုန်း၊ အခွန်ဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး စီမံခန့်ခွဲမှုသင်တန်း၊ အခွန်နှစ်ထပ် ရှောင်ရှားရေး သဘောတူစာချုပ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သင်တန်းများ၊ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ဆိုင်ရာ အခွန်စီမံခန့်ခွဲမှု၊ အခွန်မူဝါဒနှင့် အခွန်ဆိုင်ရာအသုံးစရိတ်အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ၊ မူဝါဒနှင့် ဆောင်ရွက်ချက်များသင်တန်း၊ နည်းပညာဆိုင်ရာ အထောက်အကူပြုသင်တန်းနှင့် ပိုမိုထိရောက်ကောင်းမွန်သည့် အခွန်ဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ် သင်တန်း (Integrated Tax Administration System (ITAS) သင်တန်းများကို လေ့လာသင်ယူရန် ချမှတ်ဆောင်ရွက်ထားပြီးဖြစ်ပါသည်။

ဤသင်တန်းများအားလုံးကို World Bank၊ ODA၊ IMFနှင့် NORAD စသော အဖွဲ့အစည်းများ၏ နိုင်ငံခြားသားကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များမှ သင်ကြားပို့ချပေးထားပြီးဖြစ်ပါသည်။

အထက်ပါ သင်တန်းများကို သင်ကြားပို့ချပြီးသောအခါ ဝန်ထမ်းများသည် ယင်းသင်တန်းများမှ လေ့လာသင်ယူထားသည့် စွမ်းရည်များနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများကို လက်တွေ့အသုံးပြုနိုင်ပြီး တစ်ချိန်တည်းမှာပင် စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ဝန်ထမ်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်များကိုလည်း ပိုမိုကောင်းမွန်စေပါသည်။

လေ့ကျင့်ရေးနှင့် သင်တန်းလိုအပ်ချက် ဆန်းစစ်ခြင်းလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီးဖြစ်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အစီအစဉ်အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်ရန်လည်း အတည်ပြုထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ လိုအပ်ချက်ဆန်းစစ်ခြင်းလုပ်ငန်း၏ ရလဒ်တစ်ခုအဖြစ် စွန့်စားရမှု အခြေခံသည့်အခွန် စာရင်းစစ်လုပ်ငန်းများ (risk-based tax auditing work)ကို အဓိကဦးတည်ဆောင်ရွက်ရန်လည်း သတ်မှတ်ပြီးဖြစ်ပါသည်။ NORAD အဖွဲ့မှ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းများအတွက် သင်တန်းများပေးနေပြီး စာရင်းစစ်လုပ်ငန်းများကိုလည်း လက်တွေ့ဆောင်ရွက်နေပြီဖြစ်ပါသည်။ ထို့အတူပင် ကမ္ဘာ့ဘဏ်က

လည်း လွှဲပြောင်းရေးနှုန်း (transfer pricing)ဆိုင်ရာ သင်တန်းများကို ထောက်ပံ့ပေးပေးနေပါသည်။ ထိုသင်တန်းများ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ စာရင်းစစ်လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မည့် ဝန်ထမ်းများ၏ အရည်အချင်းနှင့် ကိုက်ညီစွာစာရင်းစစ်နိုင်ရန် (သို့မဟုတ်) ဝန်ထမ်းအရည်အချင်းကို ချဲ့ထွင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

EITI ဆိုင်ရာအကြံပြုချက် (၂)

တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများမှ အခွန်အကောက်များကို စီမံခန့်ခွဲ၊ ကောက်ခံနိုင်ရေးအတွက် အခွန်စည်းကြပ်မှုနှင့် အခွန်စာရင်းစစ် မဟာဗျူဟာအပါအဝင် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်စနစ်များကို တည်ထောင် ဆောင်ရွက်ရန်။

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန၏ တိုးတက်မှုအကြံပြုချက်

စာရင်းစစ် မဟာဗျူဟာတစ်ရပ်ကို ရေးဆွဲထားပြီးဖြစ်ရာ၊ အထွေထွေလုပ်ငန်းများ စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းနှင့် ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍစာရင်း စစ်ဆေးခြင်းတို့ကို အခွန်ထမ်းကြီးများဆိုင်ရာ အခွန်ရုံး(LTO)တွင် NORAD အဖွဲ့နှင့်ပူးပေါင်း တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် ဆောင်ရွက်နေသည့်အပြင် စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းကို ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ စီမံခန့်ခွဲမှု (risk management) အရ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စာရင်းစစ်လက်စွဲ (audit manual) ချမှတ်ဆောင်ရွက်နေပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ဤအဆင့်များအားလုံးသည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ် (Reform Process) တွင်ပါဝင်သည့် အခန်းကဏ္ဍဖြစ်၍ ဆောင်ရွက်ဆဲဖြစ်ပါသည်။

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနအနေဖြင့် သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးကဏ္ဍမှာ ရှုပ်ထွေးပြီး၊ စီမံခန့်ခွဲရေးအတွက် စွမ်းဆောင်ရည်မြင့်မားစွာ ရှိထားရန်လိုအပ်ကြောင်း ထပ်မံပြောကြားလိုပါသည်။ လက်ရှိအခြေအနေအရ ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနတွင် ထို သို့သောစွမ်းဆောင်ရည်မျိုး မရှိသေးပါ။

စာရင်းစစ်သည့် မဟာဗျူဟာတစ်ရပ်ကို ရေးဆွဲထားပြီးဖြစ်ရာ အထွေထွေလုပ်ငန်းများ စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းနှင့် ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့စာရင်းစစ်ခြင်းတို့အတွက် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုလည်း သတ်မှတ်ထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ ဤအပိုင်းတွင်လည်း စွမ်းဆောင်ရည်အကန့်အသတ်များ ရှိနေခြင်းကို နားလည်ထားရန် အရေးကြီးပါသည်။ ဝန်ထမ်းတစ်ဦးချင်း၏ အရည်အချင်းကို မြှင့်တင်ရမည်ဖြစ်ပြီး၊ အလွန်ရှုပ်ထွေးသော

ကဏ္ဍများနှင့် တစ်ခါတစ်ရံစတင်ပါက အချိန်နှင့်အမျှ အခက်အခဲများ ပိုမိုကြုံတွေ့ရနိုင်ပါသည်။

EITI ဆိုင်ရာအကြံပြုချက် (၃)

သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးကဏ္ဍတွင် အခွန်ကောက်ခံရေးအတွက် ကုမ္ပဏီများနှင့် အဖွဲ့များအားလုံး၏အချက်အလက် အခြေပြုစနစ် (Data Base) တစ်ခု တည်ထောင်ဆောင်ရွက်ရန်။

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန၏ တိုးတက်မှုအကြံပြုချက်

စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနအနေဖြင့် အခွန်ဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအစီအစဉ်ကို ၂၀၂၀ မှ ၂၀၂၄ အထိ ဆောင်ရွက်သွားမည့် အစီအစဉ်တွင် သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများသာမက အခြားသော လုပ်ငန်းများအပေါ် တိကျမှန်ကန်သော ကိန်းဂဏန်းများအပေါ်အခြေခံသည့် ဘက်စုံအခွန် စီမံခန့်ခွဲရေးစနစ် (Integrated Tax Administration System - ITAS) ဖြင့် အခွန်ကောက်ခံရရှိနိုင်ရေးအတွက် အချက်အလက်စနစ် (data center) တည်ထောင်ခြင်းလုပ်ငန်းများကို မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ် ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး စီမံကိန်း (Myanmar Modernization for Public Financial Management - MMPFM)အရ နေပြည်တော်နှင့် ရန်ကုန်တို့တွင် အငယ်စားအချက်အလက်စနစ်များ (mini data center) ဝယ်ယူဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ယင်းအစီအစဉ်ကို ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် စတင်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနတွင် လက်ရှိလည်ပတ်နေသော စနစ်မှာ စာရွက်စာတမ်း အခြေခံသည့်စနစ်ဖြစ်ပါသည်။ အခွန်ထမ်းကြီးဆိုင်ရာ အခွန်ရုံး တွင် ကွန်ပျူတာစနစ်ငယ်တစ်ခုဖြင့် ဆောင်ရွက်နေပြီး၊ သယံဇာတ တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးကဏ္ဍရှိ အဖွဲ့အစည်းများအားလုံးကို မှတ်တမ်းတင်ထားပါသည်။ လက်ရှိတွင် ဘက်စုံအခွန်စီမံ ခန့်ခွဲရေးစနစ် ခေါ် Integrated Tax Administration System (ITAS)ကို ဝယ်ယူနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ ဤစနစ်ကို တစ်နိုင်ငံလုံးတွင် အသုံးပြုနိုင်ရန် နှစ်အနည်းငယ်ကြာမြင့်မည် ဖြစ်သော်လည်း၊ မူဝါဒရည်ရွယ်ချက်များအတွက် အချက်အလက်စနစ် (data base)တစ်ခုကို ရေးဆွဲ၍အသုံးပြုနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

EITI နိုင်ငံအကြံပြုချက် (၄)

သုတေသနနှင့် မူဝါဒစာတမ်းများ / အစီရင်ခံစာများ ပြုစုနိုင်ရေး အတွက် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်မည့် သုတေသနအဖွဲ့ (ဌာနခွဲ) တစ်ခုကို တည်ထောင်ဆောင်ရွက်ရန်။

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန၏တုံ့ပြန်ဖြေကြားချက်

စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနသည် အခွန်ဆိုင်ရာပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ခေတ်နှင့်အညီလိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေမည့် အဓိကအခန်းကဏ္ဍဖြစ်သော ဌာန၏ဖွဲ့စည်းပုံအား ၁၉.၆.၂၀၁၄ရက်နေ့တွင် ကျင်းပပြုလုပ်သော ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့၊ အစည်းအဝေး အမှတ်စဉ် (၁၂/၂၀၁၄)အရ ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။ ယင်း ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းပုံအရ ဌာနခွဲ(၁၁)ခုတွင် အခွန်မူဝါဒနှင့် သုတေသနဌာနခွဲအား ပါဝင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။

လတ်တလောတွင် မူဝါဒဌာနခွဲတစ်ခုကို တည်ထောင်ထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။ IMF အဖွဲ့နှင့် NORAD အဖွဲ့တို့ကလည်း ထိုဌာနခွဲတွင် သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးကဏ္ဍနှင့် ပတ်သက်သည့် စွမ်းဆောင်ရည်တည်ဆောက်ပေးရန် ကူညီပေးနေပါသည်။ ထိုအကူအညီများတွင် သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးကဏ္ဍအား ထိရောက်စွာ အခွန်ကောက်ခံနိုင်မည့် ဥပဒေအခြေခံတည်ဆောက်ရန် ဝင်ငွေခွန်ဥပဒေကို ပြန်လည်ရေးသားခြင်းနှင့် စွမ်းဆောင်ရည် တည်ဆောက်ခြင်းလုပ်ငန်းများပါဝင်သည်။ ဝင်ငွေခွန်ဥပဒေသစ်ကို ပြန်လည်ရေးသားရာတွင် (လက်ရှိဝင်ငွေခွန်ဥပဒေတွင်ပါဝင်ခြင်းမရှိသေးသော) လွှဲပြောင်းဈေးနှုန်း (transfer pricing) စသည့် နိုင်ငံတကာအခွန်ဆိုင်ရာ ပြဌာန်းချက်များ ထည့်သွင်းရေးဆွဲထားမည်။ ဤရေးရာလုပ်ငန်းကြောင့် အခွန်ထမ်းနှင့် ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန (ပတခ)နှစ်ဦးလုံးအတွက် အချိန်နှင့်အမျှသေချာမှုနှင့် ရှင်းလင်းတိကျမှုတို့ကို ပေးစွမ်းနိုင်ပါသည်။

EITI နိုင်ငံအကြံပြုချက် (၅)

တွင်းထွက်သတ္တုများအား အခွန်ကောက်ခံခြင်းကို ဟန်ချက်ညီဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာစည်းမျဉ်းများကို စုစည်းဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် လေ့လာဆန်းစစ်မှုတစ်ရပ် ပြုလုပ်ရန်။

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန၏တုံ့ပြန်ဖြေကြားချက်

လက်ရှိ ရေးဆွဲနေသည့် ဝင်ငွေခွန်ဥပဒေသစ်တွင် သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများအတွက် သီးသန့်စနစ်

တစ်ခုကို မူကြမ်းရေးဆွဲလျက်ရှိပါသည်။ ယင်းဥပဒေသစ်ထုတ်ပြန်ပြီးပါက သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများအတွက်ပို၍ အကျိုးသက်ရောက်ကာ ပိုမိုထိရောက်လာမည် ဖြစ်ပါသည်။

သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်ယူရေး လုပ်ငန်းများကို မှတ်သားဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် အစိုးရဌာနများအားလုံး အသုံးပြုသော ဦးစီးဌာနအခွန်ထမ်းမှတ်ပုံတင်အမှတ် (Taxpayer Identification Number - TIN) ဖော်ပြခြင်း

နယ်ပယ်လေ့လာသတ်မှတ်သောအဆင့်တွင် လျှပ်စစ်နှင့်စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန၊ သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနနှင့် အကောက်ခွန်ဦးစီးဌာနမှရရှိသော ဝင်ငွေကြေးညာလွှာများတွင် ကုမ္ပဏီလုပ်ငန်းတစ်ခုချင်း၏ သီးခြားအခွန်ထမ်းမှတ်ပုံတင်အမှတ် မရှိကြောင်းမှတ်သားမိပါသည်။ အချို့ကုမ္ပဏီများ၏ အမည်စာလုံးပေါင်းများမှာ အစိုးရဌာနတစ်ခုနှင့် တစ်ခုစာလုံးပေါင်းသတ်ပုံခြင်း မတူညီကြချေ။ ယင်းခြားနားချက်များသည် ထိုဝင်ငွေကြေးညာလွှာများကို မြန်မာဘဏ္ဍာအင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ဘာသာပြန်ဆိုခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါသည်။

ယင်းအပြင် ပတခနှင့်အကောက်ခွန်ဦးစီးဌာနတို့သည် တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီများအားလုံးအပြည့်အစုံပါဝင်သော စာရင်းပြုစုထားကြောင်း၊ ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့၊ သတ္တုတူးဖော်ရေးကုမ္ပဏီများ၏ သီးခြားမှတ်ပုံတင်အမှတ်များကိုလည်း ပြုစုထားခြင်းမရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။

ဤအခြေအနေကြောင့် အောက်ပါတို့ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပါသည် -

- ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနနှင့် အကောက်ခွန်ဦးစီးဌာနတို့သည် လုပ်ငန်းအမည်များကို ကုမ္ပဏီအမည်ကိုသာ အခြေခံ၍ မှတ်တမ်းတင်ထားသဖြင့် အခွန်ကြေးညာစာရင်း ပြည့်စုံမှုရှိရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အလွန်အမင်းစွန့်စားမှုယူနေပါသည်။
- ယင်းအမည်များကို မှတ်တမ်းတင်ရာတွင် စာလုံးပေါင်းမတူညီမှုများကြောင့် ကိန်းဂဏန်းပိုင်းဖြတ်မှုခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ သုံးသပ်ခြင်းဆောင်ရွက်ရန် သက်ဆိုင်ရာကုမ္ပဏီတစ်ခုချင်းပေးဆောင်ထားသော စုစုပေါင်းအခွန်ထမ်းငွေပမာဏအပေါ် အခြေခံ၍ ဤအစိုးရဌာနများမှရရှိသော ဝင်ငွေကြေးညာလွှာများကို ပေါင်းစည်းရန်မလုပ်နိုင်ပေ။ ကိန်းဂဏန်းပိုင်းဖြတ်မှု ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ သုံးသပ်ခြင်းကို အချက်အလက်များ အားလုံး စုပေါင်းတွက်

ချက်ခြင်းမရှိဘဲ အစိုးရဌာနတစ်ခုချင်းအတွက် သီးခြားဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

- ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနနှင့် အကောက်ခွန်ဦးစီးဌာနတို့သည် တူးဖော် ထုတ်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီများမှ ပေးအပ်ခဲ့သော ပေးချေမှုအချို့ကို မှတ်တမ်းတင်နိုင်ခြင်းမရှိသဖြင့် ၎င်းတို့၏ အစီရင်ခံစာအတွက် အချက်အလက်ပေးပို့သည့် စာပုံစံများနှင့် ကုမ္ပဏီများ၏ အစီရင်ခံစာအတွက် အချက်အလက်ပေးပို့သည့် စာပုံစံများအကြား ကွာခြားချက်များရှိလာပါသည်။ ဤကွာခြားချက်များကို စာရင်းတိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးမှုအဆင့်တွင် ဖော်ထုတ်သိရှိခဲ့ပါသည်။

အဖြေဖြုတ်ချက်

ထိုကြောင့် အစိုးရဌာနအားလုံးအနေဖြင့် ကုမ္ပဏီများမှာ ရရှိသော ငွေပေးချေမှုများကို မှတ်တမ်းပြုထားနိုင်ရန် သီးခြားအခွန်ထမ်းအမှတ် TIN တစ်ခုသာအသုံးပြုရန် အကြံပြုလိုက်ပါသည်။ လက်ရှိကုမ္ပဏီများ၏ အခြေအနေကို ဖြေရှင်းနိုင်ရန် အစိုးရဌာနများသည် ဆက်လက်၍နီးနီးကပ်ကပ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

ကုမ္ပဏီအသစ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ၎င်းတို့ကုမ္ပဏီ စတင်တည်ထောင်လိုက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် TINအမှတ်များချမှတ်ပေးထားသင့်ပါသည်။ TINအမှတ်များကို သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာနများအားလုံးသို့ ဖြန့်ဝေပေးထားသင့်ပြီး ကုမ္ပဏီတိုင်းမှ ထိုနံပါတ်ကို ကိုးကားခြင်းအားဖြင့် ကုမ္ပဏီများအကြား မည်သည့်မရေရာ၊ မကွဲပြားခြင်းကိုမဆို ရှောင်ရှားနိုင်ပေမည်။

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန၏ မှတ်ချက်များ

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနသည် ၂၀၁၄ - ၂၀၁၅ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်မှစတင်၍ အခွန်ထမ်းကြီးများဆိုင်ရာ အခွန်ရုံးတွင် အသေးစားကွန်ပျူတာစနစ်တစ်ခုဖြင့် အခွန်ထမ်းများအား သီးခြားအခွန်ထမ်းမှတ်ပုံတင်အမှတ် (TIN)ချမှတ်အသုံးပြုဆောင်ရွက်လျက်ရှိပြီး၊ အလယ်အလတ် အခွန်ထမ်းများဆိုင်ရာ အခွန်ရုံးတွင်လည်း တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့်တိုးချဲ့ကာ အဆိုပါရုံးများရှိ အခွန်ထမ်းများအား TINနံပါတ်ချမှတ်အသုံးပြု ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန တစ်ခုလုံးအတွက် ၂၀၁၉ - ၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် နည်းပညာအခြေပြုအခွန်ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်သစ်တစ်ရပ်ကို ၂၀၁၉ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ(၁)ရက်နေ့တွင် စတင်ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။ သို့ရာတွင် တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများသာမက

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန (IRD)နှင့် ဆက်စပ်နေသည့် အခြားသော အစိုးရဌာနများသည်လည်း ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနမှအသုံးပြုသော TIN နံပါတ်ကို အသုံးပြုသင့်ပါသည်။

သီးခြားအခွန်ထမ်းမှတ်ပုံတင်အမှတ်(TINနံပါတ်)တစ်ခုတည်းကိုသာ အသုံးပြုရန်နှင့် ထိုသို့အသုံးပြုသည့် ကွန်ပျူတာနည်းပညာစနစ်ကို တည်ဆောက်ရန်အတွက် ကွန်ပျူတာသတင်းနည်းပညာနှင့် ကွန်ရက်စနစ်ကို တည်ထောင်ရန် လိုအပ်သလို နိုင်ငံတကာတွင် အသုံးပြုသော စံချိန်စံညွှန်းအရ ဥပဒေသစ်တစ်ရပ် ပြဋ္ဌာန်းဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးမှရရှိသည့် ဝင်ငွေများအတွက် သယံဇာတအခွန်အကျွံငွေ ဖြစ်ပေးသည့် စနစ်တစ်ခု တည်ထောင်ရေးစဉ်းစားရန်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းအားလုံးနီးပါးတွင် ရေနံ၊ သဘာဝဓာတ်ငွေ့နှင့် သတ္တုမှတ်တမ်းငွေများရရှိပြီး အကြီးမားဆုံးသော ကုန်းတွင်းသယံဇာတ အကျိုးအမြတ်များသည် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ ကချင်ပြည်နယ်၊ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ရှမ်းပြည်နယ်နှင့် တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးတို့တွင်ရှိပါသည်။ ဤဒေသများနှင့် အခြားဒေသများတွင် သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်ယူမှုလုပ်ငန်းများကြောင့် ဒေသခံများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းနှင့် ဒေသန္တရပတ်ဝန်းကျင်ကို ဆိုးဝါးစွာ ထိခိုက်ပျက်စီးလျက်ရှိပါသည်။

သယံဇာတ တူးဖော်ထုတ်ယူရေး ကုမ္ပဏီများမှ ကောက်ခံရရှိသည့် အခွန်အခများကို နိုင်ငံတော်ဘဏ္ဍာငွေစာရင်းထဲသို့ ထည့်သွင်းပြီးနောက် တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ အသုံးစရိတ်များနှင့် စီမံကိန်းများတွင် ပြန်လည်သုံးစွဲရန် စီစဉ်ထားပါသည်။ သတ္တုတူးဖော်ရေး ကုမ္ပဏီများထံမှ ကောက်ခံရရှိသည့် အခွန်ဘဏ္ဍာငွေများကို တိကျသေချာစွာခွဲဝေချပေးသော သတ်မှတ်ထားသည့် စီမံကိန်းများဟူ၍ မရှိပေ။

အဖြေဖြုတ်ချက်

ဒေသခံများသည် သယံဇာတထုတ်ယူမှုလုပ်ငန်းများ၏ အကျိုးဆက်ကိုတိုက်ရိုက်ခံစားရသူများဖြစ်သဖြင့် အစိုးရသည် သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်ယူရေး ကုမ္ပဏီများမှရရှိသည့်အခွန်ဘဏ္ဍာငွေများမှ အထူးရန်ပုံငွေတစ်ရပ် (သို့မဟုတ်) ဘဏ္ဍာငွေခွဲဝေမှု

ယန္တရားထုထောင်ခြင်းမှတစ်ဆင့် ထိုဘဏ္ဍာငွေများကို အောက်ပါအတိုင်း အကျိုးပြုမည့် စီမံကိန်းများအတွက် ရန်ပုံငွေများ ခွဲဝေပေးနိုင်သည် -

- သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်ယူသည့် လုပ်ငန်းများကြောင့် ထိခိုက်သည့် ဒေသခံများ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး၊
- အကြမ်းဖက်သော ပဋိပက္ခများလျော့ချရန် (သို့မဟုတ်) တားဆီးကာကွယ်ရန်၊
- ဒေသခံများ၏ ပိုင်ဆိုင်မှုဟူသော အတွေးအမြင်များအပေါ် အခြေခံသည့် ဒေသခံများ၏ အကျိုးအမြတ်ရရေး တောင်းဆိုမှုများကို တုန့်ပြန်ဖြေကြားခြင်းရန်နှင့်
- သယံဇာတကြွယ်ဝသော ဒေသများနှင့် သယံဇာတမကြွယ်ဝသော ဒေသများအတွင်း ဒေသဝင်ငွေညီမျှမှုရှိအောင် မြှင့်တင်လုပ်ဆောင်ရန်။

ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ထိရောက်မှုပိုရှိရေးအတွက် ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေသည့်စနစ်သည် မည်သည့်ဘဏ္ဍာငွေခွဲဝေသည့် ပုံသေနည်းကို ကျင့်သုံးမှုအပေါ် သက်ဆိုင်ရာအကျိုးသက်ဆိုင်သူများအားလုံး၏ ဘုံသဘောတူညီချက်ရရှိရန်သာမက ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများကို ပြဋ္ဌာန်းခြင်းပါလိုအပ်သည်။

နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမျှခြင်း

အခြားအုပ်ချုပ်မှု ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများဖြစ်သည့် နိုင်ငံတော်မှ (နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ) ပိုင်ဆိုင်မှုကို ဗဟိုမှ ချုပ်ကိုင်ခြင်း၊ စတော့ရှယ်ယာဈေးကွက်သို့ လုပ်ငန်းများကို စာရင်းသွင်းခြင်း၊ စီမံအုပ်ချုပ်သောဘုတ်အဖွဲ့ကို တိုးတက်ကောင်းမွန်အောင် လုပ်ဆောင်ခြင်းများနှင့် ဘဏ္ဍာရေးပြန်လည်ဖွဲ့စည်းခြင်း စသည်တို့နှင့်အတူတွဲ၍ နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများတွင် သတင်းအချက်အလက် ထုတ်ပြန်ကြေညာနှင့် စံနှုန်းမြင့်မားသော တာဝန်ခံမှုတို့သည် နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ ပိုမိုကောင်းမွန်လာသော ထိရောက်မှုနှင့်စွမ်းဆောင်ရည်ကို တိုးတက်အောင် ထောက်ပံ့ပေးနိုင်သည်။ အစိုးရအနေဖြင့် စစ်မှန်ထိရောက်သော ပိုင်ရှင်ဖြစ်စေရန်၊ လွှတ်တော်အနေဖြင့် ပိုင်ရှင် ဖြစ်သည့် နိုင်ငံတော်၏ စွမ်းဆောင်မှုကို သုံးသပ်အကဲဖြတ်နိုင်ရန်၊ မီဒီယာများအနေဖြင့် နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ ၏ ထိရောက်မှုကို အများပြည်သူနားလည်သဘောပေါက်လာအောင် လုပ်ဆောင်ရန်၊ အခွန်ထမ်းပြည်သူများနှင့် အများ

ပြည်သူများအနေဖြင့် နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ဆောင်ချက်နှင့် ပတ်သက်ပြီး ပြီးပြည့်စုံစွာ နားလည်သဘောပေါက်စေရန်အတွက် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာမဟုတ်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို ထုတ်ပြန်ကြေညာခြင်းသည် အစိုးရအတွက်မရှိမဖြစ် အရေးကြီးသည်။

မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းအနေဖြင့် ကမ်းလွန်လုပ်ကွက်တစ်ခုချင်း၊ ပြည်ပတင်ပို့သောနှင့် ပြည်တွင်းသုံးသောပမာဏများ၊ လက်ရှိစာချုပ်ချုပ်ထားသည့် လုပ်ကွက်များနှင့်လုပ်ကိုင်နေသည့် ကုမ္ပဏီများစသည့် စုစုပေါင်းထုတ်လုပ်မှုပမာဏကို စတင်ထုတ်ပြန်ကြေညာနေကြောင်းသိရပါသည်။ သို့သော်လည်း ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ကုမ္ပဏီလုပ်ငန်း၏ စီးပွားရေးစီမံအုပ်ချုပ်မှုတို့တွင် ယခုထက်ပိုကောင်းအောင် လုပ်ဆောင်စရာများ ကျန်နေပါသေးသည်။ သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနသည် နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီများအတွက် စံသတ်မှတ်ချက်များကို ဖော်ဆောင်ရန် ယခုနှစ်တွင် များစွာ လုပ်ဆောင်နေသည်ဟုပြောကြသော်လည်း ယင်းဝန်ကြီးဌာနအောက်မှ နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများသည် ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍမှ နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများထက် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု နည်းပါးလှပေသည်။ သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ရှိ နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများသည် ယင်းတို့ပါဝင် လုပ်ကိုင်နေသည့် ဖက်စပ်လုပ်ငန်းများ၊ ဝင်ငွေများ၊ အသုံးစရိတ်များ သို့မဟုတ် တစ်ဆင့်ခံကန် ထရိုက် တာများနှင့် ဆက်ဆံရေးအခြေအနေများအကြောင်း ထုတ်ပြန်ကြေညာမှု အလွန်နည်းပါးလှသည်။ ထို့အပြင်စစ်ဘက်နှင့် ပတ်သက်ဆက်နွယ်နေသော လုပ်ငန်းများကို ပို၍ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိအောင်ဖြစ်စေ၊ တာဝန်ခံစေရန် ဖြစ်စေလုပ်ဆောင်နေမှုမရှိပေ။

ထို့အပြင် အများပြည်သူများရရှိထားသည့် သတင်းအချက်အလက်အရ နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ ဥပဒေရေးရာ သဘော သဘာဝ၊ အာဏာများနှင့် လုပ်ငန်းတာဝန်များမှာ ရှင်းလင်းမှုမရှိပေ။ အချို့မှာလုပ်ငန်းလည်ပတ်ရာတွင် စီးပွားဖက်အဖြစ်နှင့် စည်းကြပ်သူအဖြစ်ဟူ၍ တာဝန်နှစ်ခုရှိနေသည်။

အကြံပြုချက်

သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် လျှပ်စစ်နှင့်စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာနနှစ်ခုလုံးကို နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများအားလုံးကို လွှမ်းခြုံသည့် စုပေါင်းအစီရင်ခံစာ နှစ်စဉ်ထုတ်ပြန်နိုင်ရန် လိုအပ်သည့် လုပ်ဆောင်မှုများ ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ထိုအစီရင်ခံစာကို သက်ဆိုင်ရာအကျိုးသက်ဆိုင်သူများဖြစ်သည့် လူထု၊ လွှတ်တော်နှင့် မီဒီယာသို့ဦးတည်သော သတင်းအချက်အလက် ထုတ်ပြန်ကြေညာ၊ အသိပေးသည့် ယန္တရားဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်ရန် အကြံပြုပါသည်။ နှစ်စဉ်စုပေါင်းအစီရင်ခံစာတွင် အောက်ပါ အချက်အလက်များကို ပါဝင်ထည့်သွင်းနိုင်သည် -

- နိုင်ငံ၏ ပိုင်ဆိုင်မှုဆိုင်ရာမူဝါဒနှင့် ထိုမူဝါဒကို နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် မည်သို့အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်နေကြောင်း သတင်းအချက်အလက်ဆိုင်ရာ အထွေထွေထုတ်ပြန်ချက် (ဥပမာ - ပိုင်ဆိုင်မှုပိုင်းဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းထားပုံ သတင်းအချက်အလက်နှင့် နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ တိုးတက်မှုအနှစ်ချုပ် တင်ပြချက်၊ နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများ အချင်းချင်းကြားနှင့် အစိုးရကြားဆက်ဆံရေး၊ နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်၊ လိုင်စင်ထုတ်ပေးရာတွင် ပါဝင်သောအခန်းကဏ္ဍ၊ အကျိုးစီးပွားဆိုင်ရာ ပဋိပက္ခ စီမံခန့်ခွဲမှု)
- စုပေါင်းဘဏ္ဍာရေး သတင်းအချက်အလက်များနှင့် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများ၏ ဘုတ်အဖွဲ့များ အပြောင်းအလဲများကို အစီရင်ခံခြင်း
- ကောက်ခံရရှိသည့် ဝင်ငွေများ၊ အမြတ်များ၊ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုများမှ ငွေသားစီးဆင်းမှု၊ အသားတင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု၊ အစိုးရသို့ လွှဲအပ်သောငွေများ၊ သုံးစွဲမှုစသည်တို့ ပါဝင်သော အဓိက ဘဏ္ဍာရေး ညွှန်းကိန်းများနှင့်
- နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများအပေါ် တစ်ခုချင်းအစီရင်ခံခြင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ ဖြစ်ပါသည်။

နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများကို ပုံစံပြောင်းလဲခြင်းကို အပြီးသတ်လုပ် ဆောင်ရန်နှင့် လက်ရှိစည်းကြပ်ကွပ်ကဲမှု တာဝန်ကို သယံဇာတ တူးဖော်ထုတ်ယူမှုကဏ္ဍအတွက် ရေရှည်စည်းကြပ်မှု ပိုမိုကောင်းမွန်စေရေးသို့ ဦးတည်၍ အကျိုးစီးပွားပဋိပက္ခဖြစ်မှုဖယ်ရှားရန် နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ လက်ရှိစည်းကြပ်သောတာဝန်ကို သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာန/

လျှပ်စစ်နှင့်စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာနတို့၏ အခြား သော ဌာနတစ်ခုသို့ သီးခြားရွှေ့ထားရန်လည်း အကြံပြုပါသည်။

သတ္တုထွင်းနှိင်းဌာန၏မူဝါဒများ

သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနသည် နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီများအတွက် စံသတ်မှတ်ချက်များကိုဖော်ဆောင်ရန် ယခုနှစ်တွင်များစွာ လုပ်ဆောင်နေသည်ဟုပြောကြသော်လည်း ယင်းဝန်ကြီးဌာနအောက်မှ နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများသည် ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍမှ နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများထက် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနည်းပါးလှပေသည်။ သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ရှိ နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများသည် ယင်းတို့ပါဝင်လုပ်ကိုင်နေသည့် ဖက်စပ်လုပ်ငန်းများ၊ ဝင်ငွေများ၊ အသုံးစရိတ်များ (သို့မဟုတ်) တစ်ဆင့်ခံကန်ထရိုက်တာများနှင့် ဆက်ဆံရေးအခြေအနေများ အကြောင်းထုတ်ဖော်ချပြမှု အလွန်နည်းပါးလှသည်။ ထို့အပြင် တပ်မတော်နှင့် ပတ်သက်ဆက်နွယ်နေသော လုပ်ငန်းများကို ပို၍ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိအောင်ဖြစ်စေ၊ တာဝန်ခံစေရန်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင် နေမှုမရှိပေ။

ထို့အပြင် အများပြည်သူများရရှိထားသည့် သတင်းအချက်အလက်အရ နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ ဥပဒေရေးရာသဘော သဘာဝ၊ အာဏာများနှင့် လုပ်ငန်းတာဝန်များမှာ ရှင်းလင်းမှုမရှိပေ။ အချို့မှာလုပ်ငန်းလည်ပတ်ရာတွင် စီးပွားဖက်အဖြစ်နှင့် စည်းကြပ်သူအဖြစ်ဟူ၍ တာဝန်နှစ်ခုရှိနေသည်။

နှစ်ပတ်လည်စုပေါင်းအစီရင်ခံစာတွင် အောက်ပါအချက်အလက်များကို ထည့်သွင်းနိုင်ပါသည် -

- (က) နိုင်ငံ၏ပိုင်ဆိုင်မှုဆိုင်ရာမူဝါဒနှင့် ထိုမူဝါဒကို နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် မည်သို့အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်နေကြောင်း သတင်းအချက်အလက်ဆိုင်ရာ အထွေထွေထုတ်ပြန်ချက် (ဥပမာ - ပိုင်ဆိုင်မှုပိုင်းဆိုင်ရာဖွဲ့စည်းထားပုံ သတင်းအချက်အလက်နှင့် နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ တိုးတက်မှုအနှစ်ချုပ်တင်ပြချက်၊ နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ အချင်းချင်းကြားနှင့် အစိုးရကြားဆက်ဆံရေး၊ နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏လုပ်ပိုင်ခွင့်၊ လိုင်စင်ထုတ်ပေးရာတွင် ပါဝင်သောအခန်းကဏ္ဍ၊ အကျိုးစီးပွားဆိုင်ရာ ပဋိပက္ခ စီမံခန့်ခွဲမှု)၊
- (ခ) စုပေါင်းဘဏ္ဍာရေး သတင်းအချက်အလက်များနှင့် နိုင်ငံ

တော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ ဘုတ်အဖွဲ့များ အပြောင်းအလဲများကို အစီရင်ခံခြင်း၊

(ဂ) ကောက်ခံရရှိသည့်ဝင်ငွေများ၊ အမြတ်များ၊ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုများမှ ငွေသားစီးဆင်းမှု၊ အသားတင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု၊ အစိုးရသို့လွှဲအပ်သောငွေများ၊ သုံးစွဲမှုစသည်တို့ပါဝင်သော အဓိကဘဏ္ဍာရေး ညွှန်းကိန်းများနှင့်

(ဃ) နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများအပေါ် တစ်ခုချင်းအစီရင်ခံခြင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ။

ကျောက်မျက်နှင့် ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍစီမံခန့်ခွဲမှု မှတ်ပုံတင်ခြင်း၊ နောက်ကြောင်းခြေရာခံလိုက်ခြင်းနှင့် ကျောက်မျက်တန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်းများမရှိခြင်း

ကျောက်မျက်နှင့် ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍနှင့် ပတ်သက်၍ NGO များက အဓိကဝေဖန်ကြသည့်ကိစ္စများထဲမှတစ်ခုမှာ ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ဖြန့်ဖြူးခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်တစ်လျှောက် မပြည့်မစုံစစ်ဆေးမှုများပင် ဖြစ်သည်။ အကျိုးသက်ရောက်မှုအများအပြားကို ယခုအစီရင်ခံစာ ရေးသားပြုစုရန် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများအရ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ထုတ်လုပ်သောကျောက်မျက် ထက်ဝက်ကျော်မှာ ထုတ်ပြန်ကြေညာခြင်း(မှတ်ပုံတင်ခြင်း) မရှိဘဲ (တစ်နည်းအားဖြင့် အစိုးရကိုတင်ပြခြင်းမရှိဘဲ) တရားဝင်ပြဋ္ဌာန်းထားသောစနစ်ကို ကျော်လွန်လုပ်ဆောင်လျက်ရှိကြောင်းခန့်မှန်းကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျောက်မျက်ရတနာများ၏တန်ဖိုးကို မြန်မာကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း၊ အခြားသော အစိုးရဌာနများ (ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန၊ အကောက်ခွန်ဦးစီးဌာန၊ လွှတ်တော်)၊ မြန်မာနိုင်ငံကျောက်မျက်နှင့် ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းရှင်များအသင်း (MGJEA)တို့မှ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ပြင်ပကျွမ်းကျင်သူတစ်ဦးတို့ပါဝင်သော ကျောက်မျက်တန်ဖိုးဖြတ် ကော်မတီကတန်ဖိုးသတ်မှတ်သည်။ ယင်းကော်မတီ၏ ဥက္ကဋ္ဌမှာ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာလုပ်ငန်းမှ အရာရှိတစ်ဦးဖြစ်သည်။ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းမှ တာဝန်ရှိသူများနှင့်တွေ့ဆုံမှုများနှင့် မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း၏ ဒေသဆိုင်ရာ ရုံးခွဲသို့ ကွင်းဆင်း သွားရောက်လေ့လာမှုအရ ထိုသို့ကျောက်မျက်များကို တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းပြီးသွားသောအခါ ကျောက်မျက်တန်ဖိုးကို လွတ်လပ်သောစာရင်းစစ်ခြင်းများ (သို့မဟုတ်) ပြန်လည်စစ်ဆေးခြင်းများ မရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။

လက်ရှိကျင့်သုံးနေသောစနစ်များသည် ကျောက်မျက်တန်ဖိုးသတ်မှတ်ရာတွင်အသုံးပြုသော နိုင်ငံတကာကောင်းမွန်သော စံ၊ အလေ့အထများနှင့် ကွာဟနေပါသည်။ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းနှင့် အခြားအစိုးရဌာနများမှ ကိုယ်စားလှယ် (တာဝန်ရှိသူ)များတွင် ကျောက်မျက်တန်ဖိုးကို လွတ်လပ်၍ အမှီအခိုကင်းစွာတန်ဖိုးဖြတ်ရန် လျော်ကန်သင့်တော်သော ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် ဈေးကွက်အနေအထား သိရှိမှုရှိမရှိမှာ မရှင်းလင်းပေ။ တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းကို မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းနှင့် ပြင်ပကျွမ်းကျင်ပညာရှင်တစ်ဦးတို့၏ ကိုယ်ပိုင်လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေါ်တွင်သာ ကန့်သတ်ထားပေသည်။

ထို့အပြင် ကျောက်မျက်များထုတ်လုပ်ကြောင်း ထုတ်ပြန်ကြေညာခြင်း (မှတ်ပုံတင်ခြင်း)လုပ်ငန်းစဉ်သည် လျော်ကန်၊ ထိရောက်သော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို မလိုက်နာကြောင်း မှတ်သားရပါသည်။ ဤကိစ္စရပ်နှင့်ပတ်သက်၍ တစ်ခုတည်းသော ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်မှာ ကျောက်မျက်ဥပဒေတွင် “ထုတ်လုပ်ထားသော ကျောက်မျက်အရိုင်းတုံးများကို မှတ်ပုံတင်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်းသော်လည်းကောင်း၊ အမှန်တကယ်ထုတ်လုပ်ထားသော ကျောက်မျက်အရိုင်းတုံးများကို မှတ်ပုံတင်ရန် ပျက်ကွက်ပြီး အစားထိုးကျောက်မျက်အရိုင်းတုံးကို မှတ်ပုံတင်ခြင်း သော်လည်းကောင်းကျူးလွန်ကြောင်း ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခံရလျှင် ထောင်ဒဏ်အနည်းဆုံးဂုဏ်မီ အများဆုံး၁၅နှစ်နှင့် ငွေဒဏ်လည်းချမှတ်ခံရမည်”ဖြစ်ကြောင်း၊ မှတ်ပုံမတင်ထားသော ကျောက်မျက်များကို ကျောက်မျက်ရတနာပြပွဲတွင် ရောင်းချခွင့်မရှိကြောင်းပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျောက်တွင်းမှဈေးကွက်အထိ နောက်ကြောင်း ခြေရာခံလိုက်နိုင်မှုသည် နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများနှင့် ကိုက်ညီစေရန် ကောင်းမွန်အောင်လုပ်ရန် လိုအပ်သည်။ နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများတွင် ကျောက်မျက်အရင်းအမြစ်များ၊ ကျောက်မျက်တူးဖော်ထုတ်လုပ်သော ကုန်စည်ကွင်းဆက်၊ ကျင့်ဝတ်သိက္ခာနှင့်ညီသော၊ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် လုပ်ငန်းပုံစံများ၏ ပို၍တာဝန်ယူမှုရှိရန်လိုအပ်သည်။ ကျောက်မျက်ကဏ္ဍတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ နောက်ကြောင်းခြေရာခံလိုက်နိုင်မှုနှင့် မှတ်ပုံတင်လက်မှတ်ထုတ်ပေးခြင်းတို့သည် အလွန်အရေးကြီးပြီး စီးပွားရေးလုပ်ငန်းကဏ္ဍအားလုံးတွင် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော တာဝန်ခံမှုဘက်သို့သွားနေသည့် ကမ္ဘာ့ခေတ်ရေစီးကြောင်း

တိုးမြှင့်လာခြင်းကို ထင်ဟပ်နေပါသည်။

ထို့အပြင်နောက်ကိစ္စတစ်ရပ်မှာ ကျောက်မျက်များကို နိုင်ငံ တကာစံနှုန်းများနှင့် အညီလွတ်လပ်စွာ အသိအမှတ်ပြုမှတ်ပုံ တင်လက်မှတ်ထုတ်ပေးနိုင်သော အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကဓာတ်ခွဲ ခန်း အရေအတွက်မှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ယခုအထိအလွန်နည်း ပါးနေသေးသည်။

အကြံပြုချက်များ

၁။ စွမ်းဆောင်ရည်တည်ဆောက်ခြင်း

မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းမှ ဝန်ထမ်း များ၏ စွမ်းဆောင်ရည် ပြန်လည်သုံးသပ်ချက်တစ်ခုကို ဆောင် ရွက်ပြီး ဝန်ထမ်းများ၏ ကျွမ်းကျင်မှုမြှင့်တင်ရေးကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားရန်နှင့် နည်းပညာပိုင်းကျွမ်းကျင်ပြီး အတွေ့အကြုံရှိ သည့် ကျောက်မျက်ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များကို ငှားရမ်းရန် အကြံပြုလိုပါသည်။

စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုနှင့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှုအားနည်းခြင်း ကြောင့် ဘဏ္ဍာငွေများစွန့်လွှတ်ခြင်းနှင့် တရားမဝင်ကျောက် မျက်ကဏ္ဍ ကြီးထွားလာခြင်းဖြစ်စေသဖြင့် ထိုအားနည်းချက် များကို စတင်ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် သယံဇာတနှင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် မြန်မာ့ကျောက် မျက်ရတနာရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းတို့၏ စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာကျွမ်းကျင်မှုတို့ကို အားကောင်းအောင် ဆောင်ရွက်ရမည်။ အစိုးရဌာနများမှဝန်ထမ်းများ၏ စောင့် ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် ဥပဒေကိုလိုက်နာစေရန် အရေးယူ ဆောင်ရွက်ခြင်းဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်များကိုလည်း တည် ဆောက်သင့်ပါသည်။

၂။ ကျောက်မျက်ကဏ္ဍစီမံအုပ်ချုပ်မှုမူဝါဒ

ကျောက်မျက်ထုတ်လုပ်မှုသာမက လိုင်စင်များချပေးခြင်း၊ တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်း၊ ပြည်ပတင်ပို့ခြင်း၊ ရောင်းချခြင်းတို့အပါအဝင် ကျောက်မျက်ကဏ္ဍ စီမံအုပ်ချုပ်မှုပိုမိုကောင်းမွန်စေရန် အမျိုး သားအဆင့် ကျောက်မျက်ကဏ္ဍပေါ်ဒတ်စ်ကို ရေးဆွဲခြင်း၊ ဆက်စပ်နေသည့် ကျောက်မျက်ဥပဒေမူဘောင်အား ပြန်လည် သုံးသပ်ခြင်း၊ ကျောက်မျက်ထုတ်လုပ်မှုအား စောင့်ကြည့် လေ့လာခြင်းနှင့် အစီရင်ခံခြင်းတို့အတွက် သင့်တော်သည့် စနစ်များ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများရေးဆွဲခြင်းတို့ကို လုပ် ဆောင်ရန် အကြံပြုလိုက်ပါသည်။

၃။ တန်ဖိုးဖြတ်သည့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ

သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီး ဌာနကို အောက်ပါအတိုင်း အကြံပြုလိုက်ပါသည် -

- ကျောက်မျက်တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်ကို ပြန်လည်သုံး သပ်ပြီး ကဏ္ဍဈေးကွက်များနှင့် တန်ဖိုးဖြတ်သည့် နည်းစနစ် များကို ကျယ်ပြန့်နက်နဲစွာသိရှိနားလည်သော ပြင်ပတန်ဖိုး ဖြတ်ပညာရှင်များထည့်သွင်းဆောင်ရွက်စေခြင်းနှင့်မျှတသော တန်ဖိုး/ဈေးကွက်ပေါက်ဈေးတို့ဖြင့် ပြန်လည်တိုက်ဆိုင်စစ် ဆေးခြင်းများ ဆောင်ရွက်ရန် သတ်မှတ်ခြင်းအားဖြင့် တန်ဖိုး - ဖြတ်လုပ်ငန်းစဉ်ကို ပိုမိုခိုင်မာအားကောင်းအောင်လုပ်ဆောင် ရန်။
- တန်ဖိုးဖြတ်ကော်မတီ၏ အစည်းအဝေးမှတ်တမ်း များတွင် တန်ဖိုးဖြတ်နည်းစနစ်ကို ရှင်းလင်းတိကျစွာ ဖော်ပြ ခြင်းကို ရွေးချယ်ဆောင်ရွက်ရန်၊ စာရင်းစစ်ဆေးမှုများနှင့် ကျောက် မျက်များ၏ တန်ဖိုးဖြတ်မှုနှင့် ကျောက်မျက်ရတနာပြပွဲ တွင် ယင်းကျောက်မျက်များ၏ ရောင်းဈေးများအကြား စာရင်း တိုက် ဆိုင်စစ်ဆေးခြင်းများ အလျဉ်းသင့်သလို ဆောင်ရွက်ပြီး ထုတ် လုပ်မှုအပေါ် ခိုင်ကြေးများကောက်ယူရာတွင် လိုငွေများ တစ် - စုံတစ်ရာရှိမရှိကို ဆုံးဖြတ်ရန်။

၄။ တာဝန်ခံမှုရှိသော ဥပဒေရေးရာနှင့် နောက်ကြောင်း ခြေရာခံပုံစံနှင့်

သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီး ဌာနအား အောက်ပါအချက်များကို စဉ်းစားဆောင်ရွက်သွားရန် အကြံပြုပါသည် -

- တာဝန်ခံမှုရှိစွာတူးဖော်ထုတ်ယူသည့် ကျောက်မျက်များ အတွက် နိုင်ငံတကာမှဝယ်ယူအား တိုးလာခြင်းကို ပြည့်မီ စေရန် တာဝန်ခံမှုရှိသော တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးအတွက် နိုင်ငံ တကာ စံချိန်စံညွှန်းများကို ကျောက်တွင်းများ စတင်လိုက်နာ ကျင့်သုံးမှုကို တိုက်တွန်းအားပေးရန်။
- ကျောက်တွင်းမှ ဈေးကွက်အထိ နောက်ကြောင်း ခြေရာခံ လိုက်နိုင်စွမ်းရှိသော စနစ်တစ်ခုကို တည်ထောင်နိုင်မည့် အနာဂတ်အလားအလာများကို စူးစမ်းရှာဖွေခြင်း၊ ဤစနစ် သည် အခြားသော ပေါ်ထွန်းစပြုနေသည့်အလားတူ နိုင်ငံ တကာ လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့်လည်း ကိုက်ညီရပါမည်။ ကင်ဘာလေလုပ်ငန်းစဉ် (Kimberley Process) သည် စိန် ထုတ်လုပ်သော နိုင်ငံများတွင် “ပဋိပက္ခ” ဖြစ်စေသည့် စိန်ရိုင်း တုံးများစီးဆင်းမှုကို တားဆီးရန်အတွက် တည်ထောင်ထား သည့် နိုင်ငံတကာအကျိုးသက်ဆိုင်သူပေါင်းစုံ ပါဝင်သည့်

အသိအမှတ်ပြု မှတ်ပုံတင်လက်မှတ်ထုတ်ပေးသည့် ယန္တရား တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ အခြားသော နိုင်ငံတကာ လုပ်ဆောင်ချက် များသည်လည်း ပေါ်ထွန်းလျက်ရှိပြီး အများစုသည် (အရောင်စုံ သော ကျောက်မျက်များမဟုတ်ဘဲ) စိန်နှင့် တန်ဖိုးမြင့်သော သတ္တုများကို များသောအားဖြင့်အဓိကထားပါသည်။ မြန်မာ နိုင်ငံသည် ဒေသန္တရအကျိုးသက်ဆိုင်သူများ၊ ကျောက်မျက် တင်ပို့နေသည့် နိုင်ငံများနှင့် ဆွေးနွေးပြီးအလားတူ အသိ အမှတ်ပြုမှတ်ပုံတင်လက်မှတ်ပေးသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ခြင်းအားဖြင့် ကျောက်မျက် ရတနာများသည် တရားဝင်ဈေးကွက်သို့ ဝင်ရောက်ခြင်းမှ ကာကွယ်နိုင်သည်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် စတင်ဆွေးနွေး သင့်ပါသည်။ နိုင်ငံတကာအသိအမှတ်ပြုသည့် မှတ်ပုံတင် လက်မှတ်တစ်ခုကို ဖန်တီးခြင်းအားဖြင့် တရားမဝင် ကျောက် မျက်ကဏ္ဍကိုတိုက်ဖျက်ရာတွင် ထောက်ပံ့ပေးနိုင်သလို ကျောက်မျက်အရိုင်းတုံးများ တရားမဝင် မှောင်ခိုရောင်းချခြင်း နှင့် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခနှင့် ဆက်စပ်နေသည့် လူ့အခွင့် အရေးချိုးဖောက်မှုများအကြား ချိတ်ဆက်မှုကိုလည်း ဖြတ် တောက်ရာတွင် ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ပါသည်။ သို့သော် မည်သို့လုပ်ဆောင်ချက်မျိုးမဆို ဌာနဆိုင်ရာများ၏ အခန်း ကဏ္ဍများနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများကို ရှင်းလင်းစွာခွဲခြားသတ် မှတ်ခြင်း၊ ဌာနဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည် တည်ဆောက်ခြင်း၊ ကဏ္ဍအလိုက်စီမံအုပ်ချုပ်မှု မူဘောင် တစ်ခုတို့ကို ထူထောင်ခြင်းတို့အပါအဝင် ဤအစီရင်ခံစာတွင် ပါဝင်သည့် အခြားသောအကြံပြုချက်များကို အကောင် အထည် ဖော်ဆောင်ခြင်းများ ဦးစွာလုပ်ဆောင်ပြီးမှသာလျှင် ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။

ကျောက်မျက်ကဏ္ဍဌာနဆိုင်ရာနှင့် ဖွဲ့စည်းလည်ပတ်ပုံ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး

မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း၏ အဓိကအခန်း ကဏ္ဍမှာ ကျောက်မျက်အရိုင်းထုတ်လုပ်မှုနှင့် ကျောက်မျက် ကုန်ချောထုတ်လုပ်မှုတို့အတွက် သတ္တုတွင်း ဥပဒေနှင့် ကျောက်မျက်ဥပဒေတို့နှင့်အညီ အခွန်များ စည်းကြပ်ရန်ဖြစ်သည်။ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း သည် နိုင်ငံတော်ကိုယ်စားဖက်စပ် လုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်သလို၊ ကျောက်မျက် ရတနာပြပွဲများကျင်းပပြီး၊ ကျောက်မျက်နှင့် ကျောက်စိမ်းပါမစ် များထုတ်ပေးပါသည်။ ထိုကြောင့်မူဝါဒချမှတ်သူ၊ စည်းကြပ်

အုပ်ချုပ်သူသာမက ဖက်စပ်လုပ်ငန်းတွင် မိတ်ဖက်အဖြစ် ဆောင်ရွက်သည့် ယင်း၏အခန်းကဏ္ဍအတွင်း ပင်ရင်းစွဲ အကျိုးစီးပွားပဋိပက္ခ ရှိနေပါသည်။

တည်ဆဲလုပ်ငန်းကိုင်နည်းပုံစံများသည် နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွား ရေးအဖွဲ့အစည်းများကို စီမံအုပ်ချုပ်ရာတွင် နိုင်ငံတကာ အကောင်းဆုံး စံချိန်စံညွှန်းများနှင့်မီပါ။ ဤတာဝန်များအား လုံးစုပေါင်းခြင်း ကို မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာရောင်းဝယ် ရေးလုပ်ငန်း၏အနည်းအကျဉ်းသာရှိသော လုပ်ငန်းကိုင်နည်းစွမ်း နှင့် တွဲလိုက်သောအခါ အကျိုးစီးပွား ပဋိပက္ခဖြစ်ရန် ကြီးမား သော အန္တရာယ်ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။

မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း၏ များစွာ သော အခန်းကဏ္ဍတို့ကို စီမံခန့်ခွဲရန်ဝန်ထမ်းများတွင် နည်း ပညာကျွမ်းကျင်မှုနှင့် အတွေ့အကြုံအလုံအလောက်ရှိသော ဝန်ထမ်းများရှိရန်လိုအပ်ခြင်းကြောင့် လူ့စွမ်းအားရင်းမြစ် စွမ်းဆောင်ရည်သည်လည်း မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းအတွက် ပြဿနာတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ လုံးခင်တွင်ရှိသော မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာရောင်းဝယ်ရေး လုပ်ငန်း၏ဒေသဆိုင်ရာရုံးခွဲသို့ ကွင်းဆင်းလေ့လာစဉ်နှင့် သက်ဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းစဉ်က မြန်မာ့ ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းသည် ထုတ်လုပ် ရေးလုပ်ကွက်တစ်ခုတိုင်းတွင် ဝန်ထမ်းသုံးဦးခန့်ထားလေ့ရှိခဲ့ ကြောင်းသိရှိခဲ့ရပါသည်။ လက်ရှိတွင် မြန်မာ့ကျောက်မျက် ရတနာရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းသည် ဝန်ထမ်းဦးရေနည်းပါးမှု ကြောင့် ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ကွက်တစ်ခုတွင် ဝန်ထမ်းတစ်ဦး သာ ခန့်ထားနိုင်ကြောင်းတွေ့ရသည်။

အကြံပြုချက်

မြန်မာနိုင်ငံကျောက်မျက်ကဏ္ဍအတွင်း ဌာနဆိုင်ရာနှင့် ဖွဲ့စည်း လည်ပတ်ပုံ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအတွက် အစိုးရမှထည့်သွင်း စဉ်းစားသည့်အခါတွင် မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ် ရေးလုပ်ငန်း၏အခန်းကဏ္ဍများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်နှင့် ယင်းတို့ကို နိုင်ငံတကာအကောင်းဆုံး လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ နှင့်ညီအောင် လုပ်ဆောင်ရန်အကြံပြုလိုပါသည်။ သယံဇာတ နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန လက် အောက်ရှိ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း နှင့် အခြားဦးစီးဌာနများ၏ (သတ္တုတွင်းဦးစီးဌာန၊ ဘူမိဗေဒ လေ့လာရေးနှင့် ဓာတ်သတ္တုရှာဖွေရေးဦးစီးဌာနစသည်)တို့၏

အခန်းကဏ္ဍကို ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများတွင် ရှင်းလင်းစွာ သတ်မှတ်ဖော်ပြထားသင့်ပါသည်။ မြန်မာ့ကျောက်မျက် ရတနာရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း၏ အခန်းကဏ္ဍများဖြစ်သော စည်းကြပ်၊ စောင့်ကြည့်အုပ်ချုပ်သူအဖြစ် လုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် ဖက်စပ်လုပ်ငန်းများတွင် မိတ်ဖက်အဖြစ် လုပ်ဆောင်ခြင်းကို သီးခြားခွဲခြားရန် စဉ်းစားသင့်ပေသည်။

EITI လုပ်ငန်းစဉ် အကောင်အထည်ဖော်ရေး ဂိုင်စင်မှတ်ပုံတင်စာရင်းတွင် မှတ်တမ်းတင်ထားသော အချက် အလက်များ ပြီးပြည့်စုံမှု

EITI စံနှုန်းအရ အကောင်အထည်ဖော်သည့် နိုင်ငံများသည် EITI အစီရင်ခံစာပါ ကုမ္ပဏီများနှင့်ပတ်သက်သည့် လိုင်စင် တစ်ခုချင်းအတွက် ပြည့်စုံ၊ ကျယ်ပြန့်သည့်အချက်အလက်များ အပါအဝင် မှတ်ပုံတင်ထားသည့်စနစ် (သို့မဟုတ်) အများ ပြည်သူအချက်အလက်ရယူနိုင်သည့် လိုင်စင်စာရင်းမှတ်တမ်း များထားရှိရမည်။ ထိုမှတ်တမ်းတွင် အောက်ပါအချက်အလက် များ ပါဝင်သင့်သည် -

- (၁) လိုင်စင်ကိုင်ဆောင်ထားသူ(များ)၊
- (၂) လုပ်ငန်းထုတ်လုပ်ခွင့်ရနယ်မြေ နယ်ခြားအမှတ်အသား များ၊
- (၃) လျှောက်လွှာတင်သည့် ရက်စွဲ၊ လိုင်စင်ရသည့်ရက်စွဲနှင့် လိုင်စင်သက်တမ်းနှင့်
- (၄) ထုတ်လုပ်မှုလိုင်စင်ဆိုပါက ထုတ်လုပ်သည့် ကုန်စည် အမျိုးအစားဖြစ်ပါသည်။

ထိုကဲ့သို့ မှတ်တမ်းများမရှိပါက (သို့မဟုတ်) မပြည့်စုံပါက EITI အစီရင်ခံစာတွင် အထက်ပါအချက်အလက်များ ထည့် သွင်းပေးရပါမည်။

အချို့သောကိစ္စရပ်များတွင် ခွင့်ပြုထားသည့် သတ္တုလုပ်ငန်း၊ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့စာချုပ်များ / ခွင့်ပြုချက်များ၏စာရင်း တွင် လျှောက်လွှာတင်သည့် ရက်စွဲ၊ ခွင့်ပြုချက် (သို့မဟုတ်) လိုင်စင်ရသည့် ရက်စွဲနှင့် လိုင်စင်သက်တမ်းနှင့် လုပ်ငန်း ထုတ် လုပ်ခွင့်ရ နယ်မြေနယ်ခြားအမှတ်အသားများ မပါဝင်ကြောင်း သိရှိထားပါသည်။

အကြံပြုချက်

လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာနနှင့် သယံဇာတနှင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနတို့အား ဝန်ကြီးဌာန ဝက်ဆိုက်မှတစ်ဆင့် သတင်းအချက်အလက်များကို အများ ပြည်သူရယူနိုင်စေရန် မှတ်တမ်းများတွင် ထိုအချက်အလက် များကို စနစ်တကျ ထည့်သွင်းရန် အကြံပြုလိုက်ပါသည်။

သတ္တုတွင်းဦးစီးဌာန၏မှတ်ချက်များ

သတ္တုကဏ္ဍ၏ လိုင်စင်ဆိုင်ရာအချက်အလက်များကို လျှောက် လွှာတင်သည့် နေ့စွဲမှလွဲ၍ အခြားအချက်အလက်များကို ဝန်ကြီးဌာန၏ အင်တာနက်စာမျက်နှာဖြစ်သည့် www.mining.gov.mm ၏ သတ္တုတွင်းဦးစီးဌာန ခေါင်းစဉ်အောက် တွင်ဖော်ပြထားပြီး လစဉ်အချက်အလက်သစ်ကို ထည့်သွင်း ပေး (Update ပြုလုပ်ပေး) လျက်ရှိပါသည်။

မရှင်းလင်းသော လိုင်စင်ထုတ်ပေးမှုလုပ်ငန်းစဉ်

သယံဇာတနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊ လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာနတို့မှရရှိသော ရေနံ၊ သဘာဝ ဓာတ်ငွေ့နှင့် သတ္တုထုတ်လုပ်ရန် လိုင်စင်ထုတ်ပေးခြင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များအရ လိုင်စင်လျှောက်ထားခြင်းကို သုံးသပ်အကဲဖြတ်ရာတွင် အသုံးပြုသောနည်းပညာနှင့် ဘဏ္ဍာ ရေးဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်များကို ပြည်သူလူထုသို့ ထုတ်ပြန် ကြေညာ၊ ရှင်းပြထားခြင်းမရှိပါ။ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ ကဏ္ဍတွင် တင်ဒါစနစ်ကိုကျင့်သုံးသော်လည်း အကဲဖြတ် သုံးသပ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များအကြောင်းနှင့် လိုင်စင် တစ်ခုချင်းအတွက် လျှောက်ထားသူများအကြောင်း သတင်း အချက်အလက်များမရှိခြင်းကြောင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု လျော့ကျစေပြီး အလွဲသုံးစားပြုရန် တံခါးဖွင့်ပေးထားသလို ဖြစ် စေသည်။

နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြုပ်နှံသူများအားကျောက်မျက်နှင့်ကျောက်စိမ်း လိုင်စင်များရယူခြင်း၊ နိုင်ငံပိုင်နှင့်ဒေသခံ ကုမ္ပဏီများနှင့် ဖက် စပ်လုပ်ခြင်းမှပင် ဥပဒေအရထားမြစ်ထား သော်လည်း လက် တွေတွင်သတ္တုတွင်းများစွာတို့၏ အမှန်တကယ် အကျိုးအမြတ် ခံစားရသော ပိုင်ရှင်များမှာ အမှန်တကယ်တွင် နိုင်ငံခြားသား များဖြစ်နေခြင်းက လိုင်စင်ထုတ်ပေးရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် အားနည်းချက်များစွာ ရှိနေကြောင်း ဖော်ထုတ်ပြသနေသည်။

အကြံပြုချက်

သတ္တုတူးဖော်ရေးကဏ္ဍတွင် “ဦးရာလူစနစ်”ကို လိုင်စင်ထုတ်ပေးရာတွင် အခြေခံအဖြစ်သုံးသင့်ကြောင်း အကြံပြုပါသည်။ အသေးစိတ် ဘူမိဗေဒအချက်အလက်များ ရရှိနိုင်သည်ဖြစ်စေ၊ သတ္တုသိုက်များရှိကြောင်း သက်သေပြထားပြီးလျှင်ဖြစ်စေ ထိုသို့သောဖြစ်ရပ်များတွင် ယှဉ်ပြိုင်မှုရှိသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုသာ အသုံးပြုသင့်ပါသည်။ ထိုသို့သော ဖြစ်ရပ်များတွင် လေလံခွဲသူတို့ကို တန်ဖိုးဖြတ်ရာတွင် ရှင်းလင်းတိကျသော နည်းပညာနှင့်ဘဏ္ဍာရေး စံသတ်မှတ်ချက်များအပေါ် အခြေခံသင့်သကဲ့သို့ လျှောက်ထားသူများအားလုံး မည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်းနှင့် အမှန်တကယ် အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသော ပိုင်ရှင်များ(Beneficial Owners)စသည်တို့ကိုပါ ဖော်ထုတ်သင့်ပါသည်။

သတ္တုထွင်းဦးစီးဌာန၏မှတ်ချက်များ

သတ္တုကဏ္ဍတွင် နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများအား သတ္တုရှာဖွေခွင့်၊ စမ်းသပ်တိုင်းတာခွင့်၊ အကြီးစားတူးဖော်ထုတ်လုပ်ခွင့်ကို ၁၀၀% ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း၊ ပြည်တွင်းကုမ္ပဏီများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း ခွင့်ပြုထားပါသည်။ အခြားအသေးစားနှင့် လက်လုပ်လက်စားထုတ်လုပ်ခွင့်များအား နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ခွင့်မပြုပါ။

ယနေအထိ ဝန်ကြီးဌာန၏ မူဝါဒသည် First come, first serve ဦးရာလူစနစ်ဖြစ်၍ Known Deposit သိထားသော သတ္တုသိုက်များဖြစ်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်လိုသူ တစ်ဦးထက်မကရှိခြင်း၊ အများစိတ်ဝင်စားခြင်းစသည့် အချက်များနှင့် ကိုက်ညီပါက တင်ဒါခေါ်ယူဆောင်ရွက်သွားရန် နည်းဥပဒေသစ်တွင် ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ နည်းဥပဒေသစ်အရ သတ္တုရှာဖွေ/ စမ်းသပ်/ တူးဖော်ခွင့် လျှောက်ထားခြင်းကို ဝန်ကြီးရုံးနှင့် သတ္တုတွင်း ဦးစီးဌာနတွင်သာ လက်ခံဆောင်ရွက်ပေးသွားပါမည်။

သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများ မှတ်ပုံတင်စာရင်း (Mineral Cadastre) တည်ဆောက်ပြီးပါက License Information လိုင်စင် သတင်းအချက်အလက်များကို ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ အများပြည်သူများ ကြည့်ရှုလေ့လာနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

သတင်းအချက်အလက်များအသုံးပြုနိုင်ခြင်းနှင့် အသုံးပြုနိုင်ခြင်း

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန၏ အောက်ရှိအသိအမှတ်ပြုထားသည့် အခွန်စီးဆင်းမှုများအနက်တစ်ခုမှာ အခြေချနေထိုင်ခြင်း မပြုသူ နိုင်ငံခြားသားများသို့ပေးသည့် အတိုးနှုန်းများနှင့် ပိုင်ရှင်များထံသို့ပေးရသည့် ခိုင်ကြေး (Royalty Payments)နှင့် ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများရောင်းဝယ်မှုများမှ ပေါ်ပေါက်လာသည့် ပင်ရင်းမှနှုတ်ယူပေးသွင်းငွေ (Withholding Tax)တို့ ဖြစ်သည်။ သို့သော်အပြီးသတ် ပင်ရင်းမှနှုတ်ယူပေးသွင်းငွေ (Final withholding tax)ကို မည်သည့် တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီများမှ ပင်ရင်းမှနှုတ်ယူပေးသွင်းငွေအတွက် နှုတ်ယူထားသည်ဖြစ်စေ လက်ရှိအခွန်ပေးဆောင်သည့် စနစ်အောက်တွင် အားလုံးကိုစုပေါင်း၍မှတ်တမ်းတင်သည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်တွင်းအခွန် များဦးစီးဌာန၏ထုတ်ပြန်ချက်များသည် ပင်ရင်းမှနှုတ်ယူပေးသွင်းငွေဆိုင်ရာ အသေးစိတ်အချက်အလက်များ (မည်သည့်နေရာ၊ မည်သည့်ကုမ္ပဏီမှ၊ မည်မျှနှုတ်ယူပေးသွင်းကြောင်း အသေးစိတ်ခွဲခြားဖော်ပြခြင်း) ကို ချက်ချင်း ထုတ်နုတ်ယူနိုင်ခြင်းမရှိသောကြောင့် ယင်းထုတ်ပြန်ချက်များသည် များသောအားဖြင့်ရှိသင့်သည်ထက် ပိုနည်းရန်သာရှိသည်။

အကြံပြုချက်

အကျိုးဆက်အားဖြင့် ပြည်တွင်းအခွန်ဦးစီးဌာနသည် လက်ရှိ စနစ်မှ ထွက်လာသည့် အချို့သောအစီရင်ခံစာများကို လိုအပ်သည့် အခြေအနေနှင့်ကိုက်ညီအောင် ပြောင်းလဲရန်စဉ်းစားခြင်းအားဖြင့် နောင်အစီရင်ခံစာများအတွက် စာရင်းတိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးမှုကို အဆင်ပြေချောမွေ့စေရန် သတင်းအချက်အလက်များကို ထို့ထက်မကခွဲခြားကြည့်ရန် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မည်။

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန၏မှတ်ချက်

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနသည် နည်းပညာအခြေပြု အခွန်ဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ် (Integrated Tax Administration System - ITAS) ကို စတင်ဆောင်ရွက်နေပြီဖြစ်သည့်အတွက် အဆိုပါစနစ်အကောင်အထည်ဖော် ပြီးစီးသည့်အချိန်တွင်မူနှောင် EITI အစီရင်ခံစာများအတွက် လိုအပ်သောအချက်အလက်များကို ပြည့်စုံစွာပေးနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဤစနစ်ကို ၂၀၁၉ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနတစ်ခုလုံး အသုံးပြုနိုင်မည်ဟုခန့်မှန်းထားပြီး ယခုလက်ရှိရှိ အခွန်

ထမ်းကြီးများဆိုင်ရာအခွန်ရုံး (LTO) နှင့် အလယ်အလတ် အခွန်ထမ်းများဆိုင်ရာ အခွန်ရုံး (MTO) များတွင် အသုံးပြုနိုင် ပြီဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနသည် EITI မှ တောင်းခံသည့်အချက်အလက် အသေးစိတ်များကိုပုံ ပိုးပေးနိုင်မည့် ကွန်ပျူတာစနစ်တစ်ခုကို ဝယ်ယူပြီးဖြစ်ပါ သည်။

အစီရင်ခံစာ အချက်အလက်ပေးသည့် စာပုံစံများ ပေးပို့ရာတွင် နှောင့်နှေးခြင်း

စုစုပေါင်းကုမ္ပဏီ (၇၀) ခုသည် သုံးပွင့်ဆိုင်ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့မှ သတ်မှတ်ထားသော နောက်ဆုံးရက်ဖြစ်သည့် ၂၀၁၇ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ(၂၇) ရက်နေ့နှင့် ထို့နေ့မတိုင်မီ ယင်းတို့အ စီရင်ခံစာသည် စာပုံစံများကိုရေးသားပြီးစီး၍ ပေးပို့ခဲ့သည်။ (ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိသည့်ကုမ္ပဏီများ၏ အသေးစိတ် အချက်အလက်များကို နောက်ဆက်တွဲ (၁၄)တွင် ကြည့်ပါ)

အနည်းငယ်သော တုန့်ပြန်ဖြေကြားသူကုမ္ပဏီများအား နောက် ဆက်တွဲ တယ်လီဖုန်းခေါ်ဆိုခြင်းများ၊ အီးမေးလ်ပို့ခြင်းများဖြင့် မကြာခင်အနီးအနားရန်လိုအပ်ခဲ့ပါသည်။

အချို့သော ကုမ္ပဏီများမှအစီရင်ခံစာသည် စာပုံစံများမပေးပို့ ခြင်းကြောင့် အစိုးရဌာနများမှ ပေးပို့သည့် အချက်အလက်များ ကိုအတည်မပြုနိုင်ခဲ့ပေ။ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ကုမ္ပဏီများမှ အစိုးရသို့ပေးသည့် စုပေါင်းပေးချေမှုများကို တိကျမှန်ကန်စွာ နှင့် ပြည့်စုံစွာထင်ဟပ်သည့် အချက်အလက်ပြည့်စုံသော အစီ ရင်ခံစာရေးသားပြုစုနိုင်ရေးကို ဟန့်တားခဲ့ပေသည်။

အကြံပြုချက်

မြန်မာနိုင်ငံရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကော်မရှင်သည် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ အပေါ်တိကျသော စည်းကမ်းချက်များထုတ်ပြန်နိုင်သဖြင့် EITI အစီရင်ခံစာအရကုမ္ပဏီများ ထုတ်ပြန်ကြေညာရမည့် အချက် အလက်များဆိုင်ရာ စည်းကမ်းချက်များကို ပြဋ္ဌာန်းရန် နိုင်ငံခြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေကဲ့သို့သော စည်းကြပ်ကွပ်ကဲသည့် ယန္တရားများကို နောင်တွင် အသုံးပြုနိုင်ပေမည်။

ရေနှင့် သဘာဝစာတိစ္ဆေယုလုပ်ကွက်များအတွက် လေလံတင် သည့်လုပ်ငန်းစဉ်ကို ပိုမိုကောင်းမွန်အောင်ဆောင်ရွက်ခြင်း

EITI လုပ်ငန်းစဉ်၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသအဖြစ် အစိုးရသည် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာ ပိုမိုကျယ်ပြန့်သောပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ပိုမို ကောင်းမွန်သည့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲရေး ယန္တရားများကို စတင် လုပ်ဆောင်ရန်ရည်ရွယ်ကြောင်းဖော်ပြပြီးသားဖြစ်ပါသည်။ မကြာသေးမီက ကမ်းလွန်နှင့် ကုန်းတွင်း ရေနံနှင့် သဘာဝ ဓာတ်ငွေ့ကို လေလံပွဲများတွင်တင်ဒါများကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ဖြင့် အများသိရှိစေရန် ကြော်ငြာပေးခြင်းအပါအဝင် သိသာ ထင်ရှားသည့် တိုးတက်မှုရှိလာသော်လည်း ရွေးချယ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ် နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုအစီအစဉ် (Environmental Management Plan - EMP) တို့နှင့် စပ်လျဉ်းသော သတင်းအချက်အလက်များသည် ယခုအထိ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမရှိသေးပေ။

အောက်ပါထပ်ဆောင်းသတင်းအချက်အလက်များကို စနစ် တကျ ထုတ်ပြန်ခြင်းအားဖြင့် လေလံတင်ခြင်းနှင့် ရွေးချယ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်၏ အုပ်ချုပ်မှု ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေမည် -

- လေလံပေးခြင်းအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့် ပေးအပ်ထားသော ပုဂ္ဂိုလ်(များ)၊
- လေလံအောင်မြင်သူများအား ရွေးချယ်ရာတွင် စံသတ်မှတ် ချက်များနှင့် ဦးစားပေးအချက်များ (သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ လူမှုရေး၊ လူ့အခွင့်အရေးများ၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ဘေးအန္တရာယ် ကင်းရှင်းမှု၊ ဒေသခံများနှင့် ညှိနှိုင်းပေးပေါင်းလုပ်ကိုင်ခြင်းများ အတွက် မူဝါဒများနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များအကြောင်း သတင်း အချက်အလက်များကို ပေးအပ်စေခြင်းမှတစ်ဆင့် လေလံဆွဲ သူများ၏ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးရည်တည်တံ့ခိုင်မြဲ ရေးအတွက် ကတိကဝတ်များကိုသိရနိုင်ရန် ဤစံသတ်မှတ် ချက်များကိုပြန်လည် သုံးသပ်ရေးဆွဲသင့်ပါသည်)၊
- လက်မှတ်ထိုး ဆုကြေးပေးအပ်ခြင်း ရှိ၊ မရှိ၊
- ရွေးချယ်ထားသော လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သူများ၏ ရွေးချယ် မှုအတွက် အကြောင်းပြချက်အကျဉ်းချုပ်နှင့်အတူ မြန်မာ့ရေနံ နှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းမှ ကျင့်သုံးနေသည့် အကဲဖြတ် သုံးသပ်ခြင်းဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် အမှတ်ပေးစနစ် တို့ဖြစ်ပါသည်။

ကျောက်မျက်လုပ်ပိုင်ခွင့်များအတွက်လေလံလုပ်ငန်းစဉ်များ ကိုပိုမိုကောင်းမွန်အောင်ဆောင်ရွက်ခြင်း

ကျောက်မျက်လုပ်ကွက်များ၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ပြိုင်ဆိုင်မှုရှိသော လေလံလုပ်ငန်းစဉ်မှတစ်ဆင့် ရွေးချယ်ပေးသည်။ မြန်မာ့ကျောက်မျက် ရတနာရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းသည် တင်ဒါဆွဲရန် အခွင့်အလမ်းသစ်များကို ပြည်တွင်းသတင်းစာများတွင် ကြော်ငြာပြီး အလားအလာရှိသော ရင်းနှီးမြုပ်နှံမည့်သူများအား လုပ်ကွက်ပေးမည့်နေရာကို လေ့လာဆန်းစစ် (survey)ရန် တစ်လအချိန်ပေးသည်။ သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနသည် တင်ဒါလျှောက်ထားရသည့် လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ပတ်သက်၍ ထပ်ဆောင်းသတင်းအချက်အလက်များကို ယင်းဝန်ကြီးဌာနဝက်ဆိုဒ်ပေါ် တင်ပေးထားခြင်းမရှိပေ။ သတ္တုတူးဖော်ထုတ်လုပ်ခွင့် လိုင်စင်များကို လက်ရှိတွင် ဦးရာလူစနစ်ဖြင့်ချပေးနေသော်လည်း ကျောက်မျက်ဥပဒေသည် နောင်တွင်တင်ဒါများကိုခေါ်ယူသွားရန် တံခါးဖွင့်ပေးလိုက်ပါသည်။ ဤဖြစ်စဉ်နှစ်ခုလုံးတွင် ရွေးချယ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များကို ထုတ်ပြန်၊ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေမှု အလွန်နည်းပါးလှသည်။

အကြံပြုချက်

ပွင့်လင်းမှုနှင့် မျှတမှုကိုမြှင့်တင်ပေးရန် သက်ဆိုင်ရာသတ္တုတူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးရှိသော ပြည်နယ်များမှ အကျိုးသက်ဆိုင်သူများနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးပြီး သတ္တုတူးဖော်ထုတ်လုပ်ခွင့်များအတွက် လေလံဆွဲသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး ပြန်လည်ရေးဆွဲရန် အကြံပြုလိုက်ပါသည်။ ယင်းသို့လုပ်ဆောင်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များ ထုတ်ပြန်ကြေညာခြင်းတို့ ပါဝင်နိုင်ပေသည် -

- လိုအပ်သည့် အဆင့်များအားလုံးပါဝင်သည့် လျှောက်ထားသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊
- လေလံပေးခြင်းအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးအပ်ထားသော ပုဂ္ဂိုလ်(များ)၊
- လေလံအောင်မြင်သူများအား ရွေးချယ်ရာတွင် စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် ဦးစားပေးအချက်များ (သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ လူမှုရေး၊ လူ့အခွင့်အရေးများ၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းမှု၊ ဒေသခံများနှင့် ညှိနှိုင်းပူးပေါင်းလုပ်ကိုင်ခြင်းများအတွက် မူဝါဒများနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များအကြောင်း သတင်းအချက်အလက်များကို ပေးအပ်စေခြင်းမှတစ်ဆင့်လေလံဆွဲ

သူများ၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးရည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးအတွက် ကတိကဝတ်များကိုသိရနိုင်ရန် ဤစံသတ်မှတ်ချက်များကိုပြန်လည်သုံးသပ်ရေးဆွဲသင့်ပါသည်။

- တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်အလိုက် လက်ရှိလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေသော သတ္တုတူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးလိုင်စင်များဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ၊
- လေလံဆွဲသူ၏ မည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်းနှင့် နောက်ကြောင်းရာဇဝင်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားသော အကျိုးစီးပွားပဋိပက္ခများနှင့် လာဘ်စားမှုဖြစ်စဉ်များ ဖြစ်ပေါ်လာပါက လိုက်နာရမည့် လမ်းညွှန်ချက်များ။

အလုပ်အကိုင် ခန့်အပ်မှုအချက်အလက်နှင့် ပတ်သက်သည့် အစီရင်ခံစာတစ်ခုကိုပန်တီးခြင်း

EITIစံနှုန်းနှင့်အညီ၊ အကောင်အထည်ဖော်သည့် နိုင်ငံများသည် သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်ယူသည့် စက်မှုလုပ်ငန်းများတွင် အလုပ်အကိုင်ခန့်ထားမှုနှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များကို ကိန်းဂဏန်းအတိအကျနှင့် စုစုပေါင်း အလုပ်အကိုင်ခန့်ထားမှု၏ ရာခိုင်နှုန်းအဖြစ်နှင့်ပါ ထုတ်ပြန်ပေးရမည်။

သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာနနှင့် လျှပ်စစ်နှင့်စွမ်းအင် ဝန်ကြီးဌာနနှစ်ခုလုံးတွင် တူးဖော်ထုတ်ယူရေးလုပ်ငန်းများမှရသည့် ဟုတ်ယူနိုင်သော အလုပ်အကိုင်များမှတစ်ဆင့် တိုင်းတာထားသော တိုက်ရိုက်အကျိုးသက်ရောက်မှုသတ်မှတ်ပေးမည့် အစီရင်ခံစာသည် စနစ်တစ်ရပ်မရှိကြောင်း သိရှိထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤအစီရင်ခံစာတွင် ကောက်ယူပြီး ဖော်ပြထားသည့် အလုပ်အကိုင်ခန့်အပ်မှုအချက်အလက်သည် အနည်းငယ်မျှသာဖြစ်ပြီး ကျယ်ပြန့်သော တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးကဏ္ဍတစ်ခုလုံးကို မထင်ဟပ်နိုင်ပေ။

အကြံပြုချက်

ကဏ္ဍအခြေအနေဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ၏ တိကျမှန်ကန်မှုနှင့် အချက်အလက်များ အလွယ်တကူ ရယူနိုင်မှုပိုမိုကောင်းမွန်စေရန် သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် လျှပ်စစ်နှင့်စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာနတို့အား ၎င်းတို့၏ (အင်တာနက်စာမျက်နှာအခြား) စနစ်တွင် ဤစက်မှုကဏ္ဍမှ အလုပ်သမားနှင့် အလုပ်အကိုင်ရရှိမှုဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်သစ်များ (အနည်းဆုံးနှစ်စဉ်) ထည့်

သွင်း (update) သင့်ပါသည်။

သတ္တုထွင်းနှုန်းမြှင့်တင်မှုများ

သတ္တုထွင်းဖော်ထုတ်လုပ်ရေး ဝန်ထမ်းများခန့်အပ်ခြင်းနှင့် အလုပ်များတာဝန်ပေးအပ်ခြင်း၊ အသက်အရွယ်၊ လုပ်ခလစာနှင့် အခကြေးငွေများ၊ အခြားသောစရိတ်များနှင့် ခံစားခွင့်များနှင့်စပ်လျဉ်းသော ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ၁၉၉၆ခုနှစ်၊ မြန်မာ့သတ္တုတွင်းနည်းဥပဒေ၊ အခန်း(၁၇)တွင် ဖော်ပြထားသော်လည်း လက်ရှိအခြေအနေကိုထင်ဟပ်သည့် မှန်ကန်သော အချက်အလက်များနှင့် အချက်အလက်များ ပိုမိုရရှိရေးအတွက် မိမိကိုယ်ပိုင်စနစ်အတွင်း အလုပ်သမားနှင့် အလုပ်ခန့်ထားမှု ကွန်ရက်နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အချက်အလက်များကို ကောက်ယူရန် အစီအစဉ်ကိုဆောင်ရွက်သွားပါမည်။

ထုတ်လုပ်မှုအချက်အလက်များ မပွံ့ကန့်၊ မတိကျမှု

သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ရှိ နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဌာနများမှ ပေးသည့် ထုတ်လုပ်မှုဆိုင်ရာ အချက်အလက်များသည် သတ္တုကုမ္ပဏီများမှ ပေးပို့ချက်များ၊ ကြေညာချက်များအပေါ်အခြေခံထားကြောင်း သိရှိရပါသည်။ သယံဇာတနှင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနတွင် သတ္တုထွင်းဖော် ထုတ်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီများမှပေးပို့သည့် ထုတ်လုပ်မှုဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ကောက်ခံရန်နှင့်ထိန်းချုပ်ရန်ကိုယ်ပိုင် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် စနစ်များမရှိပေ။

အကြံပြုချက်

သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ရှိ ဌာနများအနေနှင့် ထုတ်လုပ်မှုအချက်အလက်များကို ကောက်ခံရန်နှင့် ထိန်းချုပ်ရန် မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ယန္တရားများ၊ လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ လုပ်ငန်းစဉ်များတည်ဆောက်ရန် အကြံပြုပါသည်။ ထို့အပြင် သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ရှိဌာနများအား သတ္တုထွင်းဖော်ထုတ်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီများမှ ကြေညာထားသည့် ထုတ်လုပ်မှုမဟာဏများနှင့် ဌာနမှ တိုင်းတာချက်များကို အစီရင်ခံစာတင်ရသည့် တစ်နှစ်ချင်းအတွက် ပုံမှန်စာရင်းတိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးမှုများ ပြုလုပ်ရန် အကြံပြုပါသည်။

သတ္တုထွင်းနှုန်းမြှင့်တင်မှုများ

၂၀၁၇ခုနှစ်၊ မေလမှစ၍ ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းမစတင်မီကပင် ထုတ်လုပ်မှုလျာထားချက်ကို သက်ဆိုင်ရာကုမ္ပဏီနှင့် နှစ်ဖက်

ညှိနှိုင်းသတ်မှတ်ပြီး လစဉ်အစီရင်ခံသည့်စနစ်နှင့် အခါအားလျော်စွာ ကွင်းဆင်းစစ်ဆေးသည့်စနစ်များကို ကျင့်သုံးလျက်ရှိပါသည်။

ကုမ္ပဏီများ၏ လူမှုပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကတိကဝတ်များအကြောင်း သတင်းအချက်အလက်များ အသုံးမရှိနိုင်ခြင်းနှင့် အသုံးမပြုနိုင်ခြင်း

ကုမ္ပဏီများနှင့် နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ နှစ်စဉ်ဘဏ္ဍာရေးရှင်း တမ်းများတွင် (လူမှုရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာကတိကဝတ်များအတွက်) မဖြစ်မနေ/ မိမိစိတ်ဆန္ဒအလျောက် အသုံးစရိတ်များနှင့် ရန်ပုံငွေများကို တိတိကျကျထည့်သွင်းပေးရန် သတ်မှတ်ထားသည့်စည်းမျဉ်းများ ယနေ့အထိမရှိသေးကြောင်း သိရှိထားပါသည်။

အကြံပြုချက်

ကုမ္ပဏီများနှင့် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများသည် ၎င်းတို့၏ လူမှုရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကတိကဝတ်များနှင့် ပတ်သက်၍ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုအပြည့်ရှိကြောင်း ပြသနိုင်ရန် မဖြစ်မနေ/ဆန္ဒအလျောက်သုံးစွဲငွေများနှင့် ရန်ပုံငွေများကို ပြည်သူများသို့ ထုတ်ဖော်တင်ပြခြင်းပြုလုပ်ရန် ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်ပါသည်။ ထိုသုံးစွဲငွေများနှင့် ရန်ပုံငွေများထဲမှ အားလုံးမဟုတ်သည့်တိုင်အများစုကို အစိုးရဌာနများသို့ ထုတ်ဖော်တင်ပြထားပြီးသောကြောင့် အများပြည်သူသိရှိရန် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ကြီးမားသော စိန်ခေါ်မှု မဖြစ်ပေါ်နိုင်ချေ။ နှစ်ပတ်လည် အစီရင်ခံစာများ၊ သတင်းထုတ်ပြန်ချက်များနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ရှင်းတမ်းများစသည့် အများပြည်သူသိရှိနိုင်သော အဓိကစာရွက်စာတမ်းများတွင် ယခုသတင်းအချက်အလက်ကို ထည့်သွင်းခြင်းအားဖြင့် ထုတ်ဖော်ကြေညာချက်များအပေါ် အများယုံကြည်လက်ခံနိုင်စွမ်းနှင့် စိတ်ချယုံကြည်နိုင်စွမ်းများ နောက်တစ်လွှာ ထပ်တိုးလာပေသည်။

သတ္တုထွင်းနှုန်းမြှင့်တင်မှုများ

ကုမ္ပဏီများနှင့် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ နှစ်စဉ်ဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်းများတွင် (လူမှုရေးနှင့်သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကတိကဝတ်များအတွက်) မဖြစ်မနေ (သို့မဟုတ်) ဆန္ဒအလျောက်သုံးစွဲသည့် အသုံးစရိတ်များနှင့် ရန်ပုံငွေ၊ ဘဏ္ဍာငွေများကို ထည့်သွင်းဖော်ပြရန် သတ်မှတ်ထားသည့် စည်းမျဉ်းများ မရှိသေးပါ။

ကုမ္ပဏီများနှင့် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများက သူတို့၏ လူမှုပတ်ဝန်းကျင်၊ ကတိကဝတ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုအပြည့်ရှိကြောင်းပြသနိုင်ရန် (လူမှုရေးနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကတိကဝတ်များအတွက်) မဖြစ်မနေ (သို့မဟုတ်) မိမိတို့၏သဘောဆန္ဒအလျောက် အသုံးစရိတ်များနှင့် ရန်ပုံငွေ၊ ဘဏ္ဍာငွေများနှင့် လူထုသို့တင်ပြနိုင်ပါသည်။

နှစ်စဉ်အစီရင်ခံစာများ၊ သတင်းထုတ်ပြန်ချက်များ၊ ဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်းများစသည့် အများပြည်သူဆိုင်ရာ စာရွက်စာတမ်းများတွင် ယခုအချက်အလက်များကို ထည့်သွင်းဖော်ပြသွားပါမည်။

သယံဇာတထူးပေါ်ထုတ်ယူရေး ကုမ္ပဏီများမှ လျှော့ဒါန်းသည့် စီမံကိန်းများအကောင်အထည်ဖော်မှု၊ ပိုမိုကောင်းမွန်အောင်ဆောင်ရွက်ခြင်း

သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီများမှ လျှော့ဒါန်းမှုများနှင့် အဆောက်အအုံစီမံကိန်းများကို နောက်ဆုံးအကျိုးခံစားမည့်သူများအား တိုက်ရိုက်ပေးကြောင်းသိရှိထားပါသည်။ ယင်းတို့ကိုအကျိုးခံစားသူရော၊ ကုမ္ပဏီကပါ သက်ဆိုင်ရာတိုင်း၊ ပြည်နယ်များသို့ အမြဲတမ်းအကြောင်းကြားလေ့မရှိသည့် အတွက် သယံဇာတထုတ်ယူခံနေရသည့်ဒေသများအတွက် ကုမ္ပဏီများမှ ပြန်လည်ဖြည့်ဆည်းပေးနေမှုများကို စည်ပင်သာယာရေးဌာနများ (ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များ - Municipalities)နှင့် ဒေသ(ဆိုင်ရာ)များက အပြည့်အဝသတိမပြုမိကြပေ။

အကြံပြုချက်

လျှပ်စစ်နှင့်စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာနနှင့် သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနတို့သည် အဆိုပါစီမံကိန်းများ၏ တန်ဖိုးနှင့်ကူညီထောက်ပံ့၊ ထည့်ဝင်မှုများကို စနစ်တကျစာရင်းအင်းများ ပြုစုမှတ်တမ်းနိုင်ရေးအတွက် ထိုစီမံကိန်းများကို မှတ်တမ်းတင်ထားရန် ဗဟိုအစိုးရမှ ဆောင်ရွက်နေသည့် (ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ) ကြိုးစားအားထုတ်မှုများနှင့် လုပ်ငန်းများကို မလိုအပ်ဘဲ ထပ်လုပ်ခြင်းမှ ရှောင်ရှားနိုင်ရေး ထိုစီမံကိန်းများကို တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးဒေသများ၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အစီအစဉ်တွင် ထည့်သွင်းရန်အတွက် တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်မှ ဌာနဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ညှိနှိုင်းပူးပေါင်းရေး အကြံပြုထားပါသည်။

သတ္တုထွင်းနှိုးခြင်းနှင့်သစ်ထွက်များ

သယံဇာတကုမ္ပဏီများ၏ လျှော့ဒါန်းမှုများနှင့် အဆောက်အအုံစီမံကိန်းများကို နောက်ဆုံးအကျိုးခံစားသူများထံ တိုက်ရိုက်ပေးကြောင်း သိရှိထားပါသည်။ ယင်းတို့ကို အကျိုးခံစားသူရော ကုမ္ပဏီကပါ သက်ဆိုင်ရာတိုင်း၊ ပြည်နယ်များသို့ အမြဲတမ်းအကြောင်းကြားလေ့မရှိသည့်အတွက် သယံဇာတ ထုတ်ယူခံရသည့်ဒေသများအတွက် ကုမ္ပဏီများမှ ပြန်လည်ဖြည့်ဆည်းပေးနေမှုများကို စည်ပင်သာယာရေးဌာနများနှင့် ဒေသများက အပြည့်အဝသတိမပြုမိကြပေ။

သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနသည် တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်မှဌာနများနှင့်ပူးပေါင်းကာ ထိုစီမံကိန်းများ၏ တန်ဖိုးပမာဏများကို သင့်တော်သည့်တွက်ချက်မှုများ ထည့်သွင်းမှတ်တမ်းတင်ထားစေပြီး ဗဟိုအစိုးရမှ ထိုသယံဇာတထုတ်ယူခံရသည့် ဒေသများတွင်ပြုလုပ်သည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်တွင် ထည့်သွင်းခြင်းအားဖြင့် လုပ်ငန်းများထပ်မံမှုကို ရှောင်ရှားနိုင်ပါသည်။

သက်ဆိုင်ရာကုမ္ပဏီများသို့ သီးခြားတောင်းခံ၍ ဝဘ်ဆိုက် (Website) တွင်ဖော်ပြသွားပါမည်။

စီမံကိန်းအဆင့်အစီရင်ခံစာတင်ပြမှုမရှိခြင်း

EITI စံညွှန်းသည် အချို့သောအခြေအနေများတွင် စီမံကိန်းအဆင့် အစီရင်ခံစာတင်ပြခြင်း ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်ပါသည်။

အစိုးရဌာနများ၊ နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများနှင့် ကုမ္ပဏီများသည် စီမံကိန်းများအကြား ဝင်ငွေစီးဆင်းမှုများကို မခွဲဝေ၊ မချထားသောကြောင့် MEITI အစီရင်ခံစာတွင် ဤအဆင့်အထိ စီမံကိန်းအလိုက်ခွဲခြားဖော်ပြထားခြင်း မပါဝင်ပေ။

အကြံပြုချက်

ထို့ကြောင့် အစိုးရဌာနများ၊ နိုင်ငံပိုင်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများသာမက သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်ယူရေး ကုမ္ပဏီများပါ အခွန်ဘဏ္ဍာ ငွေစီးဆင်းမှုများကို စီမံကိန်းတစ်ခုချင်းအဆင့်တွင် အစီရင်ခံစာတင်ပြနိုင်ရန် စီမံကိန်းများအကြားဖြစ်နိုင်သည့် နေရာတိုင်းတွင် အခွန်ဘဏ္ဍာငွေစီးဆင်းမှုများကို မည်သို့ခွဲခြားဖော်ပြနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဆန်းစစ်လေ့လာရန် အကြံပြုပါသည်။

ဘဏ္ဍာရေးဦးစီးဌာန၏မူဝါဒများ

အစိုးရဌာနများ၊ နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ကုမ္ပဏီများသည် စီမံကိန်းအဆင့်ဘဏ္ဍာငွေများ (ဘဏ္ဍာရေးရာများ)ကို အစီရင်ခံလျက်ရှိပါသည်။

ကိန်းဂဏန်း အချက်အလက်များနှင့် သတင်းအချက်အလက်များ ထုတ်ယူရရှိခြင်း

EITI အစီရင်ခံစာ ရေးသားပြုစုခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ အများပြည်သူများအား ရည်ညွှန်းကိုးကားစရာ ပေးအပ်ရန်နှင့် စာရင်းတိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးမှု လုပ်ငန်းစဉ် (Reconciliation Process) ကို နားလည်သိရှိမှုပိုကောင်းစေရေး ပုံဖော်ပေးရန် ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ရည်မှန်းလုပ်ဆောင်ရာတွင် သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးဆိုင်ရာ စီမံအုပ်ချုပ်မှုတွင် တိုက်ရိုက်ပါဝင်ပတ်သက်နေသော ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများထံမှ သတင်းအချက်အလက်များနှင့် ရှင်းလင်းဖြေကြားချက်များကို ပြည်သူလူထုအနေနှင့် ရယူသိရှိနိုင်ရန်မှာ အလွန်အရေးကြီးလှသည်။

စာရင်းတိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးသူများ (Reconcilers) အဖွဲ့သည် ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များနှင့် အတည်ပြုချက်များ ရယူရာတွင် အောက်ပါတို့ကြောင့် များစွာသောအခက်အခဲများ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည် -

- ကိန်းဂဏန်း အချက်အလက်များ ကောက်ယူ စုဆောင်းခြင်းကို အဟန့်အတားဖြစ်စေသော ကြီးနီစနစ်၊
 - အစီရင်ခံစာတွင် ပါဝင်သော ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် ကုမ္ပဏီများမှ တင်ပြသော ကိန်းဂဏန်းများနှင့် သတင်းအချက်အလက်များသည် အစီရင်ခံရမည့် စာပုံစံဖြင့် ရှေ့နောက်မညီညွတ်ခြင်း။
- ရလဒ်အဖြစ် EITI အစီရင်ခံစာသည် မျှော်မှန်းထားသည့် အရည်အသွေးမရခဲ့ပါ။ ကြုံတွေ့နေရသော အခက်အခဲများကြောင့် ဤအစီရင်ခံစာကို အသုံးပြုသူများအတွက် အသိအမြင်ပေးနိုင် မည့် ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာသုံးသပ် မှုကို စနစ်တကျ ဆောင်ရွက်ရန် အချိန်အလုံအလောက် မရှိခဲ့ပေ။

အဖြေပြုချက်

အစီရင်ခံစာတင်ပြသောဌာနများနှင့် ကုမ္ပဏီများမှ အဓိက တာဝန်ရှိသူများကို ကိန်းဂဏန်းနှင့် သတင်းအချက်အလက်များ ထုတ်

ပေးရာတွင် ပိုမိုတက်ကြွသော အခန်းကဏ္ဍများမှ ဆောင်ရွက်ရန်သာမက EITI အစီရင်ခံစာတွင် ပိုမိုပြည့်စုံကျယ်ပြန့်သော ရှင်းလင်းချက်များပေးအပ်ရန်နှင့် အစီရင်ခံစာတွင်ပါဝင်သော အချက်အလက်များကို အတည်ပြုပေးနိုင်ရန် တိုက်တွန်းအားပေးသင့်ပါသည်။ လွတ်လပ်သော စာရင်းတိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးသူ (Independent Administrator)မှ ကွင်းဆင်းလုပ်ငန်းမစတင်မီ သုံးပွင့်ဆိုင်ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့ (MSG)က အသုံးပြုရန် ရွေးချယ်ထားသော အစီရင်ခံစာပုံစံကို ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များ ကောက်ယူခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်ကို စတင်ရန်အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

နောင် MEITI အစီရင်ခံစာ၏ နယ်ပယ်အပိုင်းအကျဉ်းချုပ်ချဲ့ထွင်ရေး သုံးပွင့်ဆိုင်ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့မှ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်။

MEITI ၏ ကနဦးအစီရင်ခံစာနှစ်စောင်မှာ Upstream Entity ဟုခေါ်သောလုပ်ငန်းများ (ဥပမာ - အမှန်စင်စစ် သတ္တုနှင့် အခြားတူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီများ)နှင့်သာ သက်ဆိုင်နေပြီး တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေး စက်မှုကဏ္ဍတွင် အဓိကအချက်ဖြစ်သော တစ်ဆင့်ခံကန်ထရိုက်တာများမပါဝင်ချေ။

ကျောက်မျက်ကဏ္ဍ၏ လွှမ်းမိုးမှုသည် ပြီးခဲ့သောအစီရင်ခံစာနှစ်စောင်တွင် တိုးချဲ့ထားသော်လည်း အလွန်ကြီးမား၊ များပြားသော တရားမဝင်မှောင်ခိုလုပ်ငန်းကြောင့် အစီရင်ခံစာများတွင် ပါဝင်မှုသည် ကဏ္ဍတစ်ခုလုံး၏ အနည်းငယ်မျှကိုသာ လွှမ်းမိုးထားနိုင်သေးသည်။

အဖြေပြုချက်

နောင်အစီရင်ခံစာများတွင် သုံးပွင့်ဆိုင်ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့အနေဖြင့် အောက်ပါတို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် အကြံပြုပါသည် -

- သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးကဏ္ဍတွင် တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးပိုင်း တစ်ဆင့်ခံကန်ထရိုက်တာများ (upstream sub-contractors) ကိုထည့်သွင်းခြင်း။ ဤလုပ်ငန်းရှင်များကို ထည့်သွင်းရသည့် အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ ဤစက်မှုကဏ္ဍများ၏ တန်ဖိုးကွင်းဆက်ကို ပိုမိုပြည့်စုံကျယ်ပြန့်စွာ ဆန်းစစ်ချက်နှင့် ယင်းတို့၏စီးပွားရေးသို့ ထည့်ဝင်ပံ့ပိုးမှုတို့ကို ပိုမိုပြည့်စုံကျယ်ပြန့်စွာ ပေးအပ်ရန်ဖြစ်ပါသည်။
- ကျောက်မျက်ကဏ္ဍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အစီအစဉ် (Gemstone Sector reform plan)အပေါ် အခြေခံ၍ လိုက်လျောညီထွေရှိအောင် ဆောင်ရွက်ထားသော အကောင်

အထည့်ဖော်ဆောင်မှု (Adapted Implementation)ကို ကျင့်သုံးခြင်းအားဖြင့် ကျောက်မျက်နှင့် ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍ၏ လွှမ်းမိုးမှုကိုချဲ့ထွင်ခြင်းနှင့် စာရင်းတိုက်ဆိုင် စစ်ဆေးခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ရောင်းဝယ်ရေးကုမ္ပဏီများ (trading companies)ကို ထည့်သွင်းခြင်း။

● ဦးပိုင်ကုမ္ပဏီများနှင့် ယင်းတို့၏ လုပ်ငန်းခွဲများသည် ဆုံးရှုံး နိုင်ခြေ၊ အန္တရာယ်ရှိသောလုပ်ငန်းများအတိအကျဖြစ်နေသော ကြောင့် စာရင်းစစ်များ၏ သေချာတိကျသော ထောက်ခံချက်၊ စနစ်တကျ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများနှင့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာသုံးသပ်မှုများ နှင့် ယင်းတို့စာရင်းများထဲမှ သတ်မှတ်ထားသော အချို့ လုပ်ဆောင်ချက်များကို ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာသုံးသပ်မှုများနှင့် စာရင်းစစ်ခြင်းများစသည်ဖြင့် ပို၍ မြင့်မားသော စစ်ဆေးမှုခံယူသင်-ပါသည်။

နိုင်ငံတော်မှရှိသည့် ထုတ်လုပ်မှုဝေစုကို ရောင်းချခြင်း

EITI စည်းကမ်းချက် (၄.၂) အရ “နိုင်ငံတော်မှရရှိသည့် ထုတ်လုပ်မှုဝေစု ရောင်းချခြင်းများ (သို့မဟုတ်) ကုန်စည် (In Kind) အားဖြင့်ရရှိသော အခြားဝင်ငွေများမြင့်မားသောအခါ နိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်းများအပါအဝင် အစိုးရကရောင်းချသည့် ပမာဏများ နှင့်ရရှိသည့် ဝင်ငွေများကိုထုတ်ပြန်ကြေညာပေးရမည်။ ထုတ်ပြန်သည့် ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များကို ဝယ်ယူသည့် ကုမ္ပဏီတစ်ခုချင်းအလိုက် ခွဲခြားထားရမည်။ အစီရင်ခံစာပြခြင်းသည် ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များကို ထွက်ကုန်အမျိုးအစား၊ ဈေးနှုန်း၊ ဈေးကွက်နှင့် ရောင်းချသည့် ပမာဏအလိုက် ခွဲခြားထုတ်ပြန်ပေးနိုင်သည်။”

မြန်မာနိုင်ငံအတွက်ဆိုလျှင် ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေထုတ်လုပ်မှုအပေါ် ခွဲဝေခံစားယူသည့်စာချုပ်များ (PSCs) အရ လုပ်ကွက်မှထုတ်လုပ်သော စုစုပေါင်းပမာဏကို အခြေခံပြီး နိုင်ငံတော်၏ ထုတ်လုပ်မှုအပေါ် နိုင်ငံတော်ဝေစုကို တွက်ချက်ကြောင်း သိရှိပါ သည်။ ဖက်စပ်မိတ်ဖက်များသည် ရေရှည် သဘာဝဓာတ်ငွေရေရှည်အရောင်းစာချုပ်များနှင့် အညီ အားလုံးသော သဘာဝဓာတ်ငွေဝင်ငွေများကို ရောင်းချပြီးရရှိသောဝင်ငွေများကို ငွေသားအားဖြင့် မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေလုပ်ငန်းနှင့် မိတ်ဖက်များသို့ ထုတ်လုပ်မှုအပေါ်ခွဲဝေခံစားယူသည့် စာချုပ်ပါစည်းကမ်းချက်များနှင့်အညီခွဲပေးပါသည်။ မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေလုပ်ငန်းသည် ဝယ်ယူသည့် ကုမ္ပဏီတစ်ခုချင်းအလိုက် ရောင်းချသည့်ပမာဏနှင့်ရရှိသည့် ဝင်ငွေများကိုခွဲခြားမထုတ်ပြန်ပေးခဲ့ပေ။ ဈေးနှုန်းနှင့်

နောက် ဆုံးရောက်ရှိမည့် ဈေးကွက်နှင့်ပတ်သက်သည့် အခ-ျက်အလက်များကိုလည်း မထုတ်ပြန် ပေးခဲ့ချေ။

အကြံပြုချက်

နိုင်ငံတော်၏ ထုတ်လုပ်မှုဝေစုနှင့် ပတ်သက်သည့် ပထမရောင်းဝယ်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက်များ အားလုံးကို ထုတ်ပြန်ကြေညာရန် အကြံပြုလိုက်ပါသည်။ ဤသတင်းအချက်အလက်များတွင် အောက်ပါတို့ ပါဝင်ရမည် -

- အရောင်းတစ်ခုချင်း၏ ပမာဏနှင့် တန်ဖိုး၊
- ရက်စွဲ၊
- ရောင်းချသည့် တွင်းထွက်သယံဇာတ အမျိုးအစား၊
- ဝယ်ယူသည့် ကုမ္ပဏီ မည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်း၊
- နိုင်ငံတကာစီးပွားရေးဆိုင်ရာ အသုံးအနှုန်းများ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကုန်သွယ်ရေး စကားအသုံးအနှုန်းများ (Incoterms)၊
- တစ်ဦးချင်း ရောင်းဈေးနှင့်
- ရောင်းချသည့် ဈေးကွက်/ ရောင်းချကုန်များ နောက်ဆုံးရောက်မည့်နေရာ။

ပထမအကြိမ် မြန်မာနိုင်ငံ EITI အစီရင်ခံစာမှ အကြံပြုချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း

ပထမအကြိမ် မြန်မာနိုင်ငံ EITI အစီရင်ခံစာပါ အကြံပြုချက်များသည် ဥပဒေများနှင့် တည်ဆဲနည်းဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကိုပြင်ဆင်ခြင်းများနှင့် ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များ၏အရည်အသွေးကိုပိုမိုကောင်းမွန်အောင်ဆောင်ရွက်ရာမှတစ်ဆင့် ပိုမိုကောင်းမွန်သောပွင့်လင်းမြင်သာမှု မြှင့်တင်ပေးရန် တည်ဆဲအစီရင်ခံစာသို့ ယန္တရားပုံစံများတွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများပြုရန်လိုအပ်ကြောင်း အလေးထားအကြံပြုထားသည်။

ပထမအကြိမ် မြန်မာနိုင်ငံ EITI အစီရင်ခံစာပါအကြံပြုချက်များနှင့် တွေ့ရှိချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန် စောင့်ကြည့်လေ့လာရေး လုပ်ငန်းစီမံချက်များ၏ လက်ရှိပုံစံဒီဇိုင်းကို ခိုင်မာအားကောင်းစေရန်လုပ်ဆောင်နေဆဲဖြစ်ကြောင်းသိရပါသည်။

အကြံပြုချက်

သို့ဖြစ်၍ သုံးပွင့်ဆိုင်ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့ (MSG) သည် အကောင်အထည်ဖော်ရမည့် အကြံပြုချက်များတွင်ပါဝင်သော လုပ်ငန်းများနှင့် အစိုးရဌာနများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ဆွေးနွေးခြင်းကို မှတ်တမ်းတင်သည့် တရားဝင် ထုံးနည်းစံကျလုပ်ငန်းစဉ် တစ်ရပ် - ဥပမာ သုံးပွင့်ဆိုင်ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့ လစဉ်အစည်းအဝေးများ၏ အစီအစဉ်တွင်ထည့်သွင်းခြင်းကို အကောင်

အထည်ဖော်ရန် အကြံပြုလိုက်ပါသည်။ ထို့အပြင် ပြန်လည်သုံးသပ်သည့် လုပ်ငန်းများကို ပို၍စနစ်တကျခိုင်မာစွာ ဖွဲ့စည်းထားသော တာဝန်ခံမှုနှင့် အစီရင်ခံလမ်းကြောင်းများကို ဆောင်ရွက်ခြင်းသာမက အကောင်အထည်ဖော်ရန် အတိအကျသတ်မှတ်ထားသည့် အချိန်ဇယားမှတစ်ဆင့်လည်း ယခုထက်ပို၍ခိုင်မာအားကောင်းအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။

၇။ ဝခင်အကြံပြုချက်များအပေါ် နောက်ဆက်တွဲလေ့လာခြင်း

ဆောက်ခံအကြံပြုချက်များ

အစီရင်ခံစာထဲတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသော အချက်အလက်များအား ယုံကြည်စိတ်ချနိုင်မှု (တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ဖော်ဆောင်ထားပြီး)

EITI ၏ သတ်မှတ်ချက်များအရ အချက်အလက်များ၏ ယုံကြည်စိတ်ချနိုင်မှုသည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုကို အကဲဖြတ်သုံးသပ်ရာတွင် အဓိကကျသော အချက်များထဲမှ တစ်ခုဖြစ်ပြီး EITI စည်ကမ်းများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိဆုံးဖြစ်သည်လုပ်ငန်းစဉ်တွင်လည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရသော အရေးကြီးသည့်အချက်တစ်ခုလည်း ဖြစ်ပါသည်။

ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးသည် အစိုးရဌာနများအား စာရင်းစစ်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သည့်အစီရင်ခံစာကိုမျှ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းမရှိပါ။ တွင်းထွက်သယံဇာတ တူးဖော်ရေး စက်မှုကဏ္ဍတွင် ပါဝင်လုပ်ကိုင်နေသော အစိုးရဌာနဆိုင်ရာများနှင့် ပတ်သက်၍ ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးထံမှ စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာများကို တောင်းခံခဲ့ပြီး ဤအစီရင်ခံစာများသည် အများပြည်သူအတွက် ဖတ်ရှုလေ့လာ၍ မရပေ။

နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများနှင့်အညီ တွင်းထွက်သယံဇာတတူးဖော်ရေး စက်မှုကဏ္ဍနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ဘဏ္ဍာရေးအချက်အလက်များ၏ ယုံကြည်စိတ်ချနိုင်မှု ရရှိစေရန် ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးမှ ထုတ်ပြန်သည့် အစီရင်ခံစာများက အများပြည်သူများ အလွယ်တကူရရှိနိုင်ရန် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း၊ နည်းဥပဒေများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပါရန် အကြံပြုတိုက်တွန်းပါသည်။ သို့မှသာလျှင် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ တွင်းထွက်သယံဇာတ တူးဖော်ရေးစက်မှုကဏ္ဍနှင့်ပတ်သက်၍ အသိအမြင် ပိုပွင့်လင်းနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး ယင်းကဏ္ဍ၏ အရေးကြီးမှုကိုလည်း ပိုမိုသိရှိလာမည်။

ဆောင်ရွက်ထားသောလုပ်ဆောင်ချက်များ

ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးမှနေ၍ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ နှင့် ၂၀၁၅-၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်များအတွက် EITI လုပ်ငန်း စဉ်တွင်ပါဝင်သော အစိုးရဌာနများနှင့် နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ စာရင်းစစ် အစီရင်ခံစာများကို ပို့ပေးခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဤအစီရင်ခံစာများသည် အများပြည်သူများ အနေဖြင့် ဖတ်ရှုလေ့လာနိုင်ခြင်း မရှိပေ။

ဆောက်ခံအကြံပြုချက်များ

ကုမ္ပဏီဝင်ငွေခွန် ပြေစာများကို ထုတ်ပေးရာတွင် နှောင့်နှေးကြန့်ကြာမှု (ဆောင်ရွက်ဆဲ)

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနမှ ကုမ္ပဏီဝင်ငွေခွန် ပြေစာများကို ထုတ်ပေးသည်မှာ အတော်ပင် နှောင့်နှေးကြန့်ကြာပါသည်။ အမှန်စင်စစ် တွင်းထွက်သယံဇာတ တူးဖော်သော ကုမ္ပဏီများသည် ငွေလွှဲလိုက်သော်လည်း ပြေစာများမရကြပေ။ ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနမှ ပြေစာထုတ်ပေးရာတွင် ကြန့်ကြာမှုသည် တစ်လအထိ ရှိနိုင်ပါသည်။

တွင်းထွက်သယံဇာတ တူးဖော်သောကုမ္ပဏီများမှ ငွေပေးချေသော / ငွေလွှဲပေးသောရက်နှင့် ပြည်တွင်းအခွန်များ ဦးစီးဌာနမှ စာရင်းမှတ်တမ်းများအကြား ကွာခြားမှုသည်လည်း အစီရင်ခံစာတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြသော အချက်အလက်များအတွင်း ကြီးမားသောခြားနားမှုများကို ဖြစ်စေပါသည်။ ကုမ္ပဏီအချို့မှ ၂၀၁၃-၂၀၁၄ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် အတွက် ကုမ္ပဏီဝင်ငွေခွန် နောက်ဆုံး ပေးချေမှုကို ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း အစီရင်ခံခဲ့ကြပြီး ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ မတ်လအတွင်း ငွေလွှဲပေးခဲ့ကြောင်း သက်သေအထောက်အထားများ တင်ပြခဲ့ကြပါသည်။ ဤပေးချေမှုများ၏ ပြေစာများကို ၂၀၁၄ ခုနှစ် ဧပြီလမှ ထုတ်ပေးသဖြင့် ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနမှ ဤပေးချေမှုများအတွက် ပြေစာများကို စာရင်းတိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးသောကာလကျော်လွန်သော ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ ဧပြီလမှ ထုတ်ပေးခဲ့သဖြင့် အစီရင်ခံစာတွင် မထည့်သွင်းခဲ့ပေ။

ကုမ္ပဏီများမှ ငွေလွှဲမှု ရရှိသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ကုမ္ပဏီဝင်ငွေခွန် ပြေစာများကို ထုတ်ပေးရန် အကြံပြုလိုပါသည်။ ဤသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် အစီရင်ခံစာတွင် ပါဝင်သည့် အချက်အလက်များကို မည်သည့်အထိပါဝင်မည်ဟု သတ်မှတ်ရာတွင် မှားယွင်းမှု ပြဿနာ များကို ရှောင်ရှားနိုင်မည်။ ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနအနေ

ဖြင့်လည်းလုပ်ငန်းစဉ်ကိုပြန်လည်သုံးသပ်သင့်ပြီး ပြေစာများထုတ်ပေးရာတွင်ကြန့်ကြာမှုဖြစ်စေသည့်အားနည်းချက်များကိုဖော်ထုတ်သင့်ပါသည်။

ဆောင်ရွက်ထားသောလုပ်ဆောင်ချက်များ

ပြီးပါက မှတ်ပုံတင်စာရင်းတွင် မှတ်တမ်းတင် e-RTS တွင် ထည့်သွင်း၊ ဝင်ငွေခွန်ဥပဒေပုဒ်မ (၅၃)အရ (ပတာဝ အိုစီ-၈) အခွန်တောင်းခံလွှာနှင့် အခွန်ဆောင်ရန် သုံးခေါက်ချိုးချလွန်ကို ထုတ်ပေးခဲ့သည်။

- ကုမ္ပဏီများသည် ချလွန်ရသည်နှင့် သက်ဆိုင်ရာ မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်တွင် အခွန်များကို ပေးဆောင်ရမည်။ ချလွန်တစ်ရွက်ကို အခွန်ထမ်းသူမှ သိမ်းထားရန် ဖြစ်ပြီး အခြားတစ်ရွက်ကို သက်ဆိုင်ရာ ဘဏ်နှင့် ကျန်သည်ကို သက်ဆိုင်ရာ ပြည်တွင်းအခွန် များဦးစီးဌာနမှ သိမ်းဆည်းရမည်ဖြစ်ပါသည်။

အခွန်ထမ်းသည် ၂၀၁၃- ၂၀၁၄ နှစ်အတွင်း နိုင်ငံခြားငွေဖြင့် အခွန်ဆောင်ခဲ့ပါက ၎င်းတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံခြား တွင်သွယ်မှုဘဏ် (MFTB) ဖြစ်စေ၊ မြန်မာ့ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် စီးပွားရေးဘဏ် (MICB) တွင်ဖြစ်စေ အခွန်ဆောင်ခဲ့ရသည်။ ထို့နောက် P.O ကို သက်ဆိုင် ရာအခွန်ဦးစီးရုံးများသို့ ဆက်လက်၍ ပို့ပေးခဲ့ရသည်။ ဤသို့ဆောင်ရွက်ခဲ့ရသည်မှာ ထိုစဉ်က သက်ဆိုင်ရာအခွန်ဦးစီးရုံးများတွင် နိုင်ငံခြား ငွေကြေးငွေစာရင်းများ မဖွင့်နိုင်ခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ P.O ရမှသာ လျှင်ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနမှ ဆောင်ရမည့် ကုမ္ပဏီဝင်ငွေခွန်ကို တန်ဖိုးညီမျှသောကျပ်ဖြင့် ဖော်ပြထားသော ချလွန်ထုတ်ပေးသည်။ ထိုအခါ အခွန်ထမ်းသည် ချလွန်မှာပါသည့်အတိုင်း အခွန်ပမာဏကို နီးစပ်ရာ မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်တွင် ဆောင်နိုင်ပါသည်။ အမှန်တကယ်အခွန်ဆောင်သည့်ရက်နှင့် ချလွန်ထုတ်ပေးသည့် ရက်တို့ ကွဲပြားရသော အဓိကအကြောင်းရင်း ဖြစ်ပါသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ အကြီးစားအခွန်ထမ်းများကို ၂၀၁၅ခုနှစ်တွင် တည်ထောင်ခဲ့သည့်နောက် အခွန်ထမ်းများအနေဖြင့် အလွယ်တကူ အခွန်ဆောင်နိုင်ရန် မလိုအပ်သော ပြုစုစီစဉ်ဆန်သော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ဖြတ်ဖမ်းလျက် ရှိပါသည်။

ဆောက်ခံအကြံပြုချက်များ

အစီရင်ခံစာတင်ပို့ရန် နောက်ဆုံးရက်သတ်မှတ်ချက်များ (ဖော်ဆောင်ထားပါသည်)
အစီရင်ခံစာ တင်သွင်းရမည့် အဖွဲ့အစည်းများအတွက် အစီရင်ခံစာ ပုံစံတင်သွင်းရန် နောက်ဆုံးရက်ကို ၂၀၁၅ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၆)ရက် ဟုသတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။ တွင်းထွက်သယံဇာတ တူးဖော်ရေးကုမ္ပဏီ (၄)ခုနှင့် အစိုးရဌာန (၂)ခု (ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနနှင့် အကောက်ခွန်ဦးစီးဌာန)တို့သည် ၎င်းတို့၏ အစီရင်ခံစာပုံစံများကို အချိန်မီမတင်ပေးနိုင်ခဲ့ကြပေ။

ဤအခြေအနေကြောင့် စာရင်းတိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးသော လုပ်ငန်းစဉ်တွင် အတော်ကြီးမားသော နှောင့်နှေးကြန့်ကြာမှုများဖြစ်စေခဲ့ပြီး အဖွဲ့အစည်းများကို သက်သွယ်ရန်နှင့် အစီရင်ခံစာပုံစံများကို ကောက်ခံရန် ထပ်လောင်း၍ ရင်းမြစ်များကို သုံးစွဲခဲ့ရသည့်အထိ ရောက်ခဲ့ပါသည်။

အစီရင်ခံစာတင်သွင်းမည့် အဖွဲ့အစည်းများအတွက် အစီရင်ခံစာပုံစံ များ တင်သွင်းရန် နောက်ဆုံးရက်အချိန်နည်းမူကိုရှောင်ရှားရန်နှင့် ယင်းတို့၏ အစီရင်ခံစာပုံစံများ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရန် လုံလောက်သော အချိန်ရစေရန် စာရင်းတိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးမှု လုပ်ငန်းစဉ်အတွက် အချိန်ဇယားကို သေသေချာချာ ကြိုတင်စီစဉ်ရန် အကြံပြုလိုက်ပါသည်။ ဤသို့လုပ်မှသာလျှင် အစီရင်ခံစာတင်သွင်းရမည့် အဖွဲ့အစည်းများဘက်မှ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ပိုမိုအားကောင်းခြင်းကို မြှင့်မားစေပြီး စာရင်းတိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးမည့်သူများအား ပိုမိုကောင်းမွန်သော ပုံစံပေးနိုင်ပေမည်။

ဆောင်ရွက်ထားသောလုပ်ဆောင်ချက်များ

ယေဘုယျအားဖြင့် ၂၀၁၄- ၂၀၁၅နှင့် ၂၀၁၅- ၂၀၁၆ EITI အစီရင်ခံစာများအတွက် အစီရင်ခံစာပုံစံများ ပေးအပ်ရမည့် သက်မှတ်ထားသည့် နောက်ဆုံးရက်များကို လိုက်နာခဲ့ကြပါသည်။

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန၏ မှတ်ချက်-

ပြည်တွင်းအခွန်များ ဦးစီးဌာနအနေဖြင့် MEITI အစီရင်ခံစာပုံစံပါ အချက်အလက်များကို အချိန်မီ မပေးနိုင်သည်မှာ အောက်ပါ အကြောင်းရင်းများ ကြောင့် ဖြစ်ပါသည် -

- (က) ဝင်ငွေခွန်ဥပဒေပုဒ်မ(၄၉)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ ပြည်တွင်းအခွန်များ ဦးစီးဌာနသည် ပုဒ်မ(၄၉)ကို လိုက်နာရပါသည်။ ထိုဝင်ငွေခွန် ပုဒ်မ(၄၉)မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည် -

“ဤဥပဒေအရ ဆောင်ရွက်ရသော အမှုတွဲများတွင် ပါရှိသည့် အကြောင်းအချက်များအားလုံးကို လျှို့ဝှက် ကိစ္စအဖြစ်မှတ်ယူရမည်။ ထို့အပြင် သက်သေခံ ဥပဒေ တွင် မည်သို့ပင်ပါရှိစေကာမူ မည်သည့်တရားစီရင်ရေး အဖွဲ့ကမှ အဆိုပါအကြောင်းအချက်များကို တင်ပြစေ ရန် (သို့မဟုတ်) ယင်းတို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ သက်သေခံ စေရန် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းတစ်ဦးအား ဆင့်ဆိုပိုင်ခွင့်မရှိစေရ။”

သို့ရာတွင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရတစ်ရပ် တရားလို (သို့မဟုတ်) တရားပြိုင်အဖြစ်ပါဝင်သည့် အမှုအတွက် ပြည်ထောင်စုအစိုးရတစ်ရပ် ဤကိစ္စအတွက် တာဝန်လွှဲအပ်ခြင်းခံရ သော အဖွဲ့ကသဘောတူညီချက်ဆိုင်ရာပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

(ခ) ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းတစ်ဦးသည် အဆိုပါအကြောင်းအချက်များကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရတို့မှ အပ ထုတ်ဖော်ခြင်းမပြုရ။

(ဂ) ပုဒ်မခွဲ(ခ)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ဖောက်ဖျက်သော ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းအား တရားစွဲဆို၍ ပြစ်မှုထင်ရှားကြောင်း ဆုံးဖြတ်လျှင် (၆)လအထိ ထောင်ဒဏ် အပြစ်ပေးနိုင် သည်။

ထို့အပြင် ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန် ဥပဒေပုဒ်မ (၅၃) တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် မှားယွင်းမှုအကျဉ်းချုပ်ပါသည် -

“ဤဥပဒေအရ ဆောင်ရွက်ရသည့် အမှုတွဲများတွင် ပါရှိသည့် အကြောင်းအချက်အားလုံးကို လျှို့ဝှက်ကိစ္စ အဖြစ်မှတ်ယူရမည့်အပြင် ထိုလျှို့ဝှက်ထားရမည့် အကြောင်းအချက်များကို တင်ပြစေရန်၊ ယင်းတို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းတစ်ဦးအား တင်ပြစေရန် ခိုင်းစေခြင်း၊ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းတစ်ဦးအား သက်သေခံ စေရန် ဆင့်ဆိုခြင်းတို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဝင်ငွေခွန်ဥပဒေ ပုဒ်မ (၄၉) သည် ဤဥပဒေအပေါ်လည်း သက်ရောက် ရမည်။”

အထက်ပါအချက်များအရ ပြည်တွင်းအခွန်ဦးစီးဌာနသည် MEITI မှတောင်းခံသော အကြောင်းအချက် များကို ပေးအပ်ရန် တာဝန် ရှိပါသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ ကာမူ ပိုမိုကောင်းမွန်သည့် တိကျမှန်ကန်မှုအတွက် ထိုအကြောင်းအချက်များကို အချို့သော ဌာနတွင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် စစ်ဆေးရန် လိုအပ်ခြင်းကြောင့် အချို့နိမ့် ဖိယင်းတို့ကို မပေးအပ်နိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

အကောက်ခွန်ဦးစီးဌာန၏ မှတ်ချက် -

သတ်မှတ်ထားသည့် MEITI အစီရင်ခံစာပုံစံကို အကြံပြုချက် ၇ ခုတွင်ပါဝင်သည့် အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်နှင့်ပတ်သက်၍ အကောက်ခွန်ဦးစီး ဌာနမှ အချိန်မီမီတင်သွင်းကြောင်း ဖော်ပြထား ပါသည်။ အစီရင်ခံစာပုံစံ နောက်ဆုံးထားပေးပို့ရမည့် ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၆ ရက် မတိုင်မီ အကောက်ခွန်ဦးစီးဌာန သည် ဌာနနှင့်စပ်လျဉ်းသော အကြံပြုချက် ၇ ခုအား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှု အခြေအနေကို အချိန်မီ မပေးပို့ခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

ထိုအစီရင်ခံစာပုံစံတွင် ပြည့်သွင်းရမည့် မျက်နှာနှင့် ကျောက်စိမ်း ကုမ္ပဏီများ၊ သတ္တုတူးဖော်ရေး ကုမ္ပဏီများနှင့် ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကုမ္ပဏီများ၏ ပြည်ပပို့ကုန်၊ သွင်းကုန်များနှင့်ပတ်သက်သော အချက်အလက်များကို ပြည့်ရန် သာ ဖြစ်ပါသည်။ မည် သို့ပင်ဆိုစေကာမူ အချက်အလက်တောင်းခံသော စာထဲ တွင် ထို ကုမ္ပဏီများနှင့်ပတ်သက်၍ လိုအပ်သော အသေးစိတ်အချက်အလက်များကို မပါရှိသဖြင့် အစီ ရင်ခံစာ ပုံစံကို ပြည့်ရန် လိုအပ်သော အချက်အလက်များကို ကြိုတင် ပြင်ဆင်ရာတွင် ဌာနအတွက် အခက်အခဲ ဖြစ်စေခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုအချက်အလက် များကို ထိုစဉ်ကာလပေးအပ်ရန် နှောင့်နှေးကြန့်ကြာမှု ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

တောင်းလာပါက အကောက်ခွန်ဦးစီးဌာနဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ပေးရန်၊ MEITI အစည်းအဝေးများတွင် အကောက်ခွန်ဦးစီးဌာန ကိုယ်စားပြု၍ တက်ရောက် ရန်၊ ရေနှံ၊ သဘာဝဓာတ်ငွေ့နှင့် သတ္တု တူးဖော်ရေး ကဏ္ဍများနှင့် စပ်လျဉ်းသော မေးခွန်းများကို ဖြေကြားပေးရန် ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ (၂၁) ရက်နေ့စွဲပါ ဌာနဆိုင်ရာ အမိန့်အမှတ် ၃၃၅/ ၂၀၁၇ ဖြင့် MEITI အတွက် အကောက်ခွန်ဦးစီးဌာန၏ မတီတစ်ခုကို ဖွဲ့စည်းထား ပါသည်။

ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်နှင့် MEITI အကောက်ခွန် ဧကန်စာအုပ်များသည် မြန်မာနိုင်ငံသို့ EITI အစီရင်ခံစာရေးသားခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ နယ်ပယ် သတ်မှတ်မှု သုတေသနများဆိုင်ရာ လေ့လာမှုခရီးစဉ် ၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအဖြစ် လွတ်လပ်သော စာရင်းစစ် ဆေးသူအဖွဲ့မှ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် အစည်းအဝေးကို ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ (၁) ရက်နေ့တွင် လက်ခံကျင်းပခဲ့ရာ အကောက်ခွန်ဦးစီးဌာနမှ အစီရင်ခံစာအတွက် ပေးပို့ရမည့် သတင်းအချက်အလက်များကိုလည်း ဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။ လက်ရှိ ကာလတွင် အကောက်ခွန်ဦးစီး ဌာနသည် ကျောက်မျက်နှာနှင့် ကျောက်စိမ်း ကုမ္ပဏီပေါင်း (၁၀၁၉) ခု၊ သတ္တုတူးဖော်ရေးကုမ္ပဏီ (၁၂၀၃) ခု၊ ရေနံ နှင့် သဘာဝ

စာတင်ငွေကုမ္ပဏီ (၈၆)ခုတို့၏ ကိန်းဂဏန်းများနှင့် အကြောင်းအချက်များကို ၂၀၁၄- ၂၀၁၅နှင့် ၂၀၁၅- ၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်များအတွက် တောင်းခံထားသည့်အ တိုင်းထိုအချက်အလက်များနှင့်ကိန်းဂဏန်းများကိုအချိန်မီပေးပို့နိုင်ရန်ပြင်ဆင်နေပါသည်။

နိဂုံးချုပ်အားဖြင့် အကောက်ခွန် ဦးစီးဌာနသည် ပထမ MEITI အစီရင်ခံစာ၏ အကြံပြုချက်များအပေါ် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်မှု အခြေအနေ၊ တောင်း ထားသောကိန်းဂဏန်းများနှင့်အချက်အလက်များကိုအချိန်မီပေးပို့နိုင်ရန်လက်ရှိဆောင်ရွက်နေပါသည်။

ဆောက်ခံဆဲကြံပြုချက်များ

EITI ၏အနာဂတ်နယ်ပယ်သတ်မှတ်မှု (တစ်စိတ်တစ်ဒေသဖော်ဆောင်ပြီး)

EITI စည်းကမ်းချက်(၄)အရပြည့်စုံလွှမ်းခြုံသော EITI အစီရင်ခံစာများထုတ်နိုင်ရန်အစိုးရမှတွင်းထွက်သယံဇာတတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းစက်မှုကဏ္ဍဝင်ငွေများကို အပြည့်အဝ ထုတ်ပြန်ကြေညာခြင်းနှင့် ရေနံ၊ သဘာဝဓာတ်ငွေ့နှင့် သတ္တုတူးဖော်ရေးကုမ္ပဏီများမှ အစိုးရသို့ပေးရသော ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများ ပေးချေမှုအားလုံးကို ထုတ်ဖော်ကြေညာပေးရန်လိုအပ်ပါသည်။

မြန်မာ EITI မှဤအခြေအနေတွင်အောက်ပါအကြံပြုချက်များကိုထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်အကြံပြုလိုက်ပါသည် -

- စာရင်းတိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်တွင်ထုတ်လုပ်မှု အချက်အလက်များကိုထည့်သွင်းရန်၊
- ကျောက်မျက်အရောင်းပြပွဲမှရသောဝင်ငွေများသာမဟုတ်ဘဲကောက်ယူရရှိသောဝင်ငွေများအားလုံးကိုထည့်သွင်းခြင်းအားဖြင့်ကျောက်မျက်နှင့် ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍတွင်ဝင်ငွေများလွှမ်းခြုံမှုကိုမြှင့်တင်ရန်နှင့်ရေအားလျှော့စစ်၊ သစ်တော၊ ရေလုပ်ငန်းနှင့်အခြားလုပ်ငန်းများထည့်သွင်းနိုင်ခြေကိုပါ သုတေသနပြုလေ့လာသွားရန်၊
- ကုမ္ပဏီများထံမှ နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများရရှိသည့်ဝင်ငွေများနှင့် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန သို့လွှဲပြောင်းပေးသည့် ငွေပမာဏများအကြား စာရင်းတိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးပေးရန်၊
- ကိန်းဂဏန်းပိုင်းဖြတ်မှုများကိုလျော့ချခြင်းနှင့်ကျောက်မျက်၊ ကျောက်စိမ်းနှင့်အခြားသတ္တုများအတွက်အခြားဆက်စပ်မှုရှိသောစံသတ်မှတ်ချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းအားဖြင့်အစီရင်ခံစာ၏လွှမ်းခြုံမှုကိုတိုးမြှင့်ရန်၊
- စာရင်းတိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးသောအဆင့်တွင် ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့တိုက်ဆိုင်ဖြတ်သန်းခြင်း/သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဝင်ငွေများပါထည့်သွင်းရန်နှင့်
- စီမံကိန်းအလိုက်လူမှုရေးအတွက်ထည့်ဝင်သောကုန်ကျစရိတ်များကိုစီမံကိန်းအလိုက်နှင့်အကျိုးခံစားသူအလိုက်ခွဲခြားဖော်ပြရန်။

နှစ်စဉ်လုပ်ငန်းအစီအစဉ် ရေးဆွဲသောအခါ MEITI သည် သယံဇာတကဏ္ဍတစ်ရပ်လုံးကို အပြည့်အဝလွှမ်းခြုံနိုင်ရန်နှင့် EITI နယ်ပယ်လေ့လာသတ်မှတ်မှုမှာ လည်းအတုန်တစ်ရွေတိုးမြှင့်မှုရှိရန်ပါထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်ပါသည်။

ဆောင်ရွက်ထားသောလုပ်ဆောင်ချက်များ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒုတိယနှင့် တတိယ EITI အစီရင်ခံစာများ၏ နယ်ပယ်သတ်မှတ်မှုကို ကျောက်မျက်နှင့် ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍတွင် ကျောက်မျက်ပြပွဲထက် ကျော်လွန်၍ ငွေပေးချေမှုများ၊ ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့ ပိုက်လိုင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးကုမ္ပဏီများကိုထည့်သွင်းခြင်းနှင့်ကုန်ထုတ်လုပ်မှုနှင့်ပြည်ပသို့တင်ပို့ရောင်းချမှု အချက် အလက်များကို စာရင်းတိုက်ဆိုင် စစ်ဆေးခြင်းတို့ကြောင့် ပိုမိုကျယ်ပြန့်စေခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ပထမအကြိမ် EITI သစ်စကောစီရင်ခံစာကို ပြင်ဆင်နေ ကြောင်းလည်း သိရပါသည်။

ဆောက်ခံဆဲကြံပြုချက်များ

အကျိုးအမြတ်ရရှိပိုင်ဆိုင်မှု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုခြင်း (တစ်စိတ်တစ်ဒေသအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ပြီး)

၂၀၁၃ခုနှစ် EITI စည်းကမ်းချက်များအရ သယံဇာတစက်မှုလုပ်ငန်းများတွင် ဝင်ရောက်၍ လေ့လမ်းဆွဲ၊ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက် (သို့မဟုတ်/နှင့်) ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသော ကုမ္ပဏီများ၏ အကျိုးအမြတ်ရရှိပိုင်ဆိုင်သူများကို အများပြည်သူသိရှိအောင် ထုတ်ဖော်ကြေငြာရန်အကြံပြုထားပါသည်။ (အောက်တွင်ဖော်ပြထားသော အကျိုး အမြတ် ရရှိပိုင်ဆိုင်မှုဆိုင်ရာ EITI စံနှုန်းသတ်မှတ်ချက်များကိုလေ့လာနိုင်ပါသည်။) ဤသည်မှာ အစိုးရနှင့် နိုင်ငံတော်ပိုင်စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများအတွက် မဖြစ် မနေလုပ်ဆောင်ရမည့် စည်းကမ်းချက် ဖြစ်ပြီး ၂၀၁၆ ခုနှစ်မှ၍ ဖက်စပ်လုပ်ငန်းများမှ မိတ်ဖက်များ အပါအဝင် ပုဂ္ဂလိက (သို့မဟုတ်) စတော့ရှယ်ယာဈေးကွက်တွင်

စာရင်း မသွင်းထားသော အများပိုင်ကုမ္ပဏီများအတွက်လည်း စည်းကမ်းချက်တစ်ခုဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။

လက်ရှိကာလတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ အဖိုးတန်သယံဇာတပိုင်ဆိုင်မှုများတွင် လေလံဝင်ပြိုင်သော၊ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သော (သို့မဟုတ်) ရင်းနှီးမြုပ်နှံသော ကုမ္ပဏီများ၏ အကျိုးအမြတ် ရရှိပိုင်ဆိုင်သူများကို အများပြည်သူ သိရှိစေရန် စာရင်းသွင်းမှတ်ပုံတင်ထားခြင်း မရှိပါ။ MEITI ၏ နယ်ပယ်လေ့လာသတ်မှတ်ရေး အစည်းအဝေး တွင် ဦးဆောင်ကော်မတီအဖွဲ့ဝင်များသို့ အဆိုပြုထားသည့် “အကျိုး အမြတ် ရရှိပိုင်ဆိုင်မှု”နှင့် “နိုင်ငံရေးအရ အကျိုးအမြတ်အတွက် လွှမ်းမိုးနိုင်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ” အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များကို အကျဉ်းချုံးတင်ပြမှုအား မျှဝေပေးခဲ့ပြီးသော်လည်း ကော်မတီအဆင့်တွင် အကျယ်တဝင့်ဆွေးနွေးရန် ကျန်နေပါသေးသည်။

နယ်ပယ်လေ့လာသတ်မှတ်ရေးအစီရင်ခံစာထဲတွင် အဆိုပြုထားသည့် အကျိုးအမြတ်ရရှိပိုင်ဆိုင်မှု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်၏ သင့်တော် လျော်ကန်မှုကို သုံးပွင့်ဆိုင် ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့ကြီးမှ ဆုံးဖြတ်ရပါမည်။ ကုမ္ပဏီတစ်ခုတွင် လူတစ်ယောက်အား အကျိုးအမြတ်ရရှိပိုင်ဆိုင်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ရေးအတွက် ထိုသူပိုင်ဆိုင် (သို့မဟုတ်) ထိန်းချုပ်ရမည့် အစုရှယ်ယာရာခိုင်နှုန်းကို သတ်မှတ်ရန်နှင့် အကျိုး အမြတ် ရရှိပိုင်ဆိုင်မှုကို အစီရင်ခံစာမည့်လုပ်ငန်းစဉ် အကောင် အထည်ဖော်ရာတွင် လိုအပ်သော ဆောင်ရွက်ချက်များကို ဆောင် ရွက်ရန်ကို သဘောတူညီကြောင်း အီးအိုင်တီအိုင် ဘက်စုံအကျိုး သက်ဆိုင်သူများ အားလုံး၏ထင်မြင်မှုများကို ပေးပြီးသည့်အပေါ် အခြေခံ၍ ဆွေးနွေးဆုံးဖြတ်ရပါမည်။ သုံးပွင့်ဆိုင်ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့သည် အကျိုးအမြတ်အတွက် နိုင်ငံရေးအရ လွှမ်းမိုးနိုင်သည့် ပုဂ္ဂိုလ် များ၊ ကုမ္ပဏီမှ အခြားအကြောင်း ကြောင်းဖြင့် ငွေကြေးအကျိုးအမြတ်ရသူများကိုလည်း အကျိုးအမြတ်ရရှိပိုင်ဆိုင်သူများအဖြစ် စဉ်းစားမည်ဟုတ်၊ မဟုတ်ကို သဘောတူညီချက်ယူရမည်။

ဤချိတ်ဆက်မှုအရ အကျိုးအမြတ်ရရှိပိုင်ဆိုင်မှု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆို ချက်နှင့် ယင်းကိုမည်သို့အစီရင်ခံစာတင်ပြရမည်ဟူသော လုပ်ငန်း စဉ်ကို သဘောတူပြီးသောအခါတွင် MEITI အထွေထွေအတွင်း ရေးမှူးရုံးသည် အစီရင်ခံစာတင်သွင်းမည့် အဖွဲ့အစည်းများမှ အကျိုးအမြတ်ရရှိပိုင်ဆိုင်မှု ကြေညာချက်၏ အရေးကြီးပုံကို သိရှိ အောင် သေချာစွာလုပ်ဆောင်ပေးရန် အကြံပြုလိုက်ပါသည်။ စတော့ရှယ်ယာဈေးကွက်တွင် စာရင်းမသွင်းထားသည့် ကုမ္ပဏီများ နှင့် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ မပိုင်ဆိုင်သော ကုမ္ပဏီများ၏ ပိုင်ဆိုင်မှုကို အထူးဂရုပြုသင့်ပါသည်။

ထို့အပြင် ကုမ္ပဏီများအား အကျိုးအမြတ် ရရှိပိုင်ဆိုင်မှုကို အစီရင်ခံ ရန် စည်းကမ်းချက်များကို သင်တန်းတစ်ခုပေးရန် အရေးကြီး ကြောင်း အထူးအကြံပြုလိုက်ရပါ သည်။ သင်တန်းပေးသည့်အခါတွင်လည်း အကျိုးအမြတ်ရရှိပိုင်ဆိုင်မှုအစီရင်ခံစာပုံစံတိုလည်း တင်ပြပြီး အကျိုးအမြတ်ရရှိပိုင်ဆိုင်မှု ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်အတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရန် ညွှန်ကြားချက်များနှင့် လမ်းညွှန်မှတ်စုများကိုလည်း ပေးအပ်သင့်ပါသည်။

ထို့အတူအီးအိုင်တီအိုင် စည်းကမ်းချက် ၃.၁၁နှင့်အညီ အန္တိမ အကျိုးအမြတ်ရရှိပိုင်ဆိုင်မှု အကြောင်းအချက်များကို ထုတ်ဖော်ချ ပြု၊ အခိုင်အမာဖော်ပြ၊ နောက်ဆုံး ရလဒ်သည် အချက်အလက်များကို မှမ်းမဲပြင်ဆင်ထည့်သွင်းရန် ကုမ္ပဏီများအတွက် စံနှုန်းပြည့်မီသော ပုံစံတစ်ခုကို သဘောတူညီမှု ရရှိရေးအတွက် သယံဇာတ တူးဖော်ရေး ကဏ္ဍကုမ္ပဏီများနှင့်အတူ အစိုးရနှင့် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုကို သုံးပွင့်ဆိုင်ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့မှ စတင်ဆောင်ရွက်ရန်လည်း အကြံပြု လိုက်ရပါသည်။ ဤရည်ရွယ်ချက်အတွက် သုံးပွင့်ဆိုင်ညွှန်ပေါင်း အဖွဲ့သည် အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ စည်းကြပ်သူ ဌာနဆိုင် ရာများ၊ ကုမ္ပဏီများ၊ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များနှင့် အခြားသော အကျိုးသက်ဆိုင်သူများကို ကိုယ်စားပြုမည့် ကော်မတီခွဲတစ်ခုကို တည်ထောင်ရန် စဉ်းစားသင့်ပါသည်။ ဤကော်မတီသည် ထုတ်ဖော်ဖွင့်ဟကြေညာချက် စည်းမျဉ်းနှင့် စည်းကမ်းများ၏ ထိရောက်မှုနှင့် ရှေ့ဆက်ဖော်ထုတ်ရမည့် စည်းမျဉ်း၊ စည်းကမ်းများ၏ အချက်အလက်များကို ဖလှယ်နိုင်ရန် ပံ့ပိုးပေးပါမည်။

ဆောင်ရွက်ထားသော လုပ်ဆောင်ချက်များ

အကျိုးအမြတ် ရရှိပိုင်ဆိုင်သူများနှင့် နိုင်ငံရေးအရ လွှမ်းမိုးပြီး အကျိုးအမြတ်ခံစားနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ (PEP)၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များကို သုံးပွင့်ဆိုင် ညွှန်ပေါင်း အဖွဲ့မှ အမ်အီးအိုင်တီအိုင် ဒုတိယနှင့် တတိယအစီရင်ခံစာများအတွက် ရေးဆွဲထားပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာများ၏ စာရင်းတိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးမှုတွင် ပါဝင်သည့် သယံဇာတကုမ္ပဏီများအား အကျိုးအမြတ် ရရှိပိုင်ဆိုင်သူများနှင့် အကျိုးအမြတ်အတွက် နိုင်ငံရေးအရ လွှမ်းမိုးနိုင်သောသူများနှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းအချက် အလက်များကို ထုတ်ပြန်ကြေညာပေးရန် တောင်းဆိုခံခဲ့ပါသည်။ သို့သော်လည်း သုံးပွင့်ဆိုင် ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့မှ ဤသို့ ထုတ်ဖော်ကြေညာချက်သည် မိမိတို့ သဘောဆန္ဒ အလျောက်သာ လုပ်ရန်ဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါသည်။

အားလုံးသော ကုမ္ပဏီများသည် (သက်ဆိုင်သော အခါ) အကျိုးအမြတ် ရရှိပိုင်ဆိုင်သူများနှင့် နိုင်ငံရေးအရ လွှမ်းမိုးပြီး အကျိုးအမြတ်ရယူနိုင်သူများကို ၎င်းတို့၏ အစီရင်ခံစာပုံစံများထဲတွင် မထည့်သွင်း၊ မဖော်ပြကြ ကြောင်း မှတ်သားခဲ့ရပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း အကျိုးအမြတ်ရရှိပိုင်ဆိုင်သူများမှတ်ပုံတင်စာရင်းတူ၍မရှိပါ။

မြန်မာ့ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၏

မှတ်ချက် - ၂၀၁၇ခုနှစ်၊ မတ်လ (၂၃)နှင့် (၂၄)ရက်နေ့များတွင် နိုဗိုတယ်ဟိုတယ်၌ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ဆွေးနွေးသော အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲတစ်ခုကို ကျင်းပခဲ့ပြီး နိုင်ငံတကာ ကုမ္ပဏီများအား အကျိုးအမြတ်ရရှိပိုင်ဆိုင်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ၎င်းတို့အနေဖြင့် ဆောင်ရွက်ရန် စိတ်ဝင်စားမှုရှိပါက စိတ်ဝင်စားကြောင်း လျှောက်လွှာတင်ပေးရန် လည်းဖိတ်ခေါ်ခဲ့ပါသည်။

ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုနှင့်ကုမ္ပဏီညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာန၏

မှတ်ချက် -

- မြန်မာနိုင်ငံရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုဧကရာဇ်အစည်းအဝေးမှနေ၍စီမံကိန်းတစ်ခုကို အတည်ပြုပြီးသည်နှင့် ၂၄ နာရီအတွင်း www.dica.gov.mm ဝဘ်ဆိုဒ်တွင် အတည်ပြုလိုက်သော ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုစီမံကိန်းနှင့် ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များကို ထုတ်ဖော် ကြေငြာခြင်း၊ သတင်းစာရင်းလင်းပွဲ ကျင်းပခြင်းနှင့် ဆောင်ရွက်နေသည့် ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုသတင်းအချက် အလက်များကို ကဏ္ဍအလိုက် သာမက နိုင်ငံအလိုက် ပါတင်ပေးထားပါသည်။

- ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုနှင့်ကုမ္ပဏီများ ညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာန တွင် အမည်စာရင်းသွင်းထားသော ကုမ္ပဏီများ၏စာရင်းကို ဌာန၏ဝဘ်ဆိုဒ် (www.dica.gov.mm) တွင် တင်ပေးထားပါသည်။

- GIZ ၏ ကျေးဇူးတင်ထိုက်သောပံ့ပိုးမှုများဖြင့် ဌာန ၏ ဝဘ်ဆိုဒ်ကို ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် Mspiral International Design and Web Development Agency နှင့် ပူးပေါင်း၍ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

- လက်ရှိဌာနတွင် ကုမ္ပဏီများ၏ အကျိုးအမြတ်ရရှိပိုင်ဆိုင်သူများကို အမည်စာရင်းသွင်းမှတ်ပုံတင်ရန် အတွက် သီးခြားကဏ္ဍ ခွဲခြားထားခြင်း မရှိသေးပါ။

- ၂၀၁၇ခုနှစ်၊ မတ်လ (၃၀) ရက်နေ့တွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု နည်းဥပဒေ၏ ပုဒ်မ (၃၈) အရ ရင်းနှီးမြုပ်နှံသူတစ်ဦး (သို့မဟုတ်) ရင်းနှီးမြုပ်နှံသူနှင့် တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ အကျိုးစီးပွား သိသာထင်ရှားစွာပါဝင်သော အခြား ပုဂ္ဂိုလ်များကိုပါ ဝင်ရမည် (သို့မဟုတ်) ကော်မရှင်မှ အခါအားလျော်စွာ သတ်မှတ်သည် အခြားသတင်း အချက်အလက်များကို နည်းဥပဒေ ၃၆ (ဂ) အရ တင်ပြသောအဆိုပြုသည့် ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုလုပ်ငန်း အကျဉ်းချုပ်တွင် ပါဝင်ရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

- ထို့အတူ မြန်မာနိုင်ငံ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု ဥပဒေပုဒ်မ (၄၅) အရ ကော်မရှင်သည် အဆိုပြုချက် အကျဉ်းချုပ်ကို အများပြည်သူသိရှိနိုင်ရန် ထုတ်ပြန်နိုင်သည်ဟုလည်း ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

- ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုနည်းဥပဒေ ပုဒ်မ (၁၉၉) အရ ရင်းနှီးမြုပ်နှံသူတစ်ဦး တင်ပြသော နှစ်စဉ် အစီရင်ခံစာကို ကော်မရှင်ထံတင်ပြသည့်နေ့မှစ၍ သုံးရက်အတွင်း ရင်းနှီးမြုပ်နှံသူ၏ ဝဘ်ဆိုဒ်တွင်ဖြစ်စေ၊ ဦးစီးဌာန၏ ဝဘ်ဆိုဒ်တွင်ဖြစ်စေ၊ အများပြည်သူသိရှိစေရန် ထုတ်ပြန်ကြေညာရန် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၏မှတ်ချက် -

၂၀၁၇ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတကာ EITI အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးရုံးသို့ အကျိုးအမြတ်ရရှိပိုင်ဆိုင်မှု (beneficial ownership - BO) လမ်းပြခြေမြှုပ်တစ်ခုကို ပေးပို့ရန် နိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ (MATA)၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ (MFMA) နှင့် သဘာဝသယံဇာတစီမံခန့်ခွဲမှု အင်စတီကျု (NRGI) တို့ တက်ရောက်သော အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲတစ်ခုကို ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၁၅) ရက်နေ့တွင် နေပြည်တော်ရှိ Royal ACE Hotel ၌ ကျင်းပ၍ လမ်းပြခြေမြှုပ်တစ်ခုကို မူကြမ်း ရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။ ထိုအကျိုးအမြတ်ရရှိပိုင်ဆိုင်မှု လမ်းပြခြေမြှုပ် မူကြမ်းကို လွှဲပြောင်းခဲ့သော မတ်လ (၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ မတ်လ (၂၃) (၂၄) ရက်) တွင် ရန်ကုန်မြို့ရှိ နိုဗိုတယ်ဟိုတယ်၌ နှစ်ရက်တာ ပြန်လည်သုံးသပ် ဆွေးနွေးသည့် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ တစ်ခုကို ကျင်းပ၍ အစိုးရ၊ MATA၊ MFMA နှင့် NRGI ကဲ့သို့ အရေးကြီးသည့် အကျိုးသက်ဆိုင်သူများနှင့်အတူ EITI အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးရုံးမှ Ms. Gay ESifh World Bank မှ Ms. Shona တို့လည်း တက်ရောက်ခဲ့ကြပြီး လမ်းပြခြေမြှုပ်ကို အပြီးသတ်ရေးဆွဲနိုင်ရန် ပြန်လည်သုံးသပ်ဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် အကျိုးအမြတ်ရရှိပိုင်ဆိုင်မှု အကြံပေးတစ်ဦး (BO Consultant) ငှားရမ်းနိုင်ရန် ဝန်ကြီးဌာနသည် ကော်မတီခွဲ၊ သုံးပွင့်ဆိုင်ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့တို့နှင့်လည်း ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးလျက်ရှိပါသည်။

ထောက်ခံချက်ပြုချက်များ

စစ်ဘက်မှထိန်းချုပ်သော ကုမ္ပဏီများ (ဖော်ဆောင်ထားပါသည်)

EITI စံနှုန်းအရ နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် လူမှုဝန်ဆောင်မှုများ၊ အများပြည်သူအတွက် အခြေခံအဆောက်အအုံများ၊ လောင်စာဆီအတွက်ထောက်ပံ့ငွေများနှင့် နိုင်ငံတော်ကြေးမြီ အတွက် ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်း စသည်တို့လို ငွေပေးချေမှုများကဲ့သို့ သော ဘဏ္ဍာရေးနီးပါးအသုံးစရိတ်များကို ထုတ်ဖော်ကြေညာရန်နှင့် အခြားသော ငွေပေးချေမှုများနှင့် ဝင်ငွေစီးဆင်းမှုများနှင့် အချိုးအစားကိုတညီညာစွာ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုအဆင့်တစ်ဆင့်ကို ရရှိစေရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အစီရင်ခံစာတင်သွင်းသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုကို ဖော်ထုတ်သွားရန် လိုအပ်ပေသည်။ ၎င်းတို့အထဲတွင် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ လုပ်ငန်းခွဲများနှင့် ဖက်စပ်လုပ်ငန်းများလည်းပါဝင်သင့်ပါသည်။ နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည်လည်း နိုင်ငံ၏ ရေနံ၊ သဘာဝဓာတ်ငွေနှင့် သတ္တုကဏ္ဍများတွင် လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသော ယင်းတို့၏လုပ်ငန်းခွဲများနှင့် ဖက်စပ်လုပ်ငန်းများ အပါအဝင် သတ္တု၊ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေကုမ္ပဏီများတွင် ယင်းတို့၏ အကျိုးအမြတ် ရရှိပိုင်ဆိုင်မှု မည်မျှအဆင့်ရှိကြောင်း သာမက အစီရင်ခံစာတင်သည့် ကာလအတွင်းပိုင်ဆိုင်မှုအဆင့် လွှဲပြောင်းခြင်းများ ရှိခဲ့လျှင် ထုတ်ဖော်ကြေညာရန် လိုအပ်ပေသည်။

သတ္တုတွင်းနှင့် ကျောက်မျက်ကဏ္ဍအပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံ၏စီးပွားရေးတွင် အရေးကြီးသည့်နေရာများတွင် စစ်ဘက်မှထိန်းချုပ်ထားသော ကုမ္ပဏီကြီး (၂)ခု ဖြစ်သည့် ဦးပိုင် (UMEL) နှင့် မြန်မာ့စီးပွားရေးကော်ပိုရေးရှင်း (MEC) တို့မှနေရာယူထားကြောင်း သိရှိနားလည်ရပါသည်။ ထို့အတူပင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများစွာကို ပူးပေါင်းတည်ထောင်ထားသည့် ဤကော်ပိုရေးရှင်းကြီးများသည် ကာတွယ် ရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ဦးစီးဌာနများသို့ အစီရင်ခံစာကဲ့သို့ ယင်းတို့အား နိုင်ငံတော်ကို အခြေပြုသည့် ကုမ္ပဏီများကို ပေးသော အကာအကွယ်များနှင့် အခွင့်ထူးများအပ်နှင်းသော ဥပဒေများအောက်တွင် ဖွဲ့စည်းထားကြောင်းလည်း သိရပါသည်။ ထို့အပြင် ၂၀၁၄ခုနှစ်အထိ ဤကုမ္ပဏီများအား ပုဂ္ဂလိကသတ္တုတူးဖော်ရေး ကုမ္ပဏီများပေးဆောင်ရသည့် အချို့သော အခွန်များနှင့် ထည့်ဝင်မှုများမှလည်း ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးထားကြောင်းလည်း သိရှိရပါသည်။

ဦးပိုင်နှင့် မြန်မာ့စီးပွားရေးကော်ပိုရေးရှင်းတို့ကို နောက် EITI အစီရင်ခံစာတွင် အခြားသော နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကဲ့သို့ ကိုင်တွယ်ရန်၊ မည်သည့်ကိန်းဂဏန်းပိုင်းခြားမှုဖြစ်ဖြစ် နယ်ပယ်လေ့လာသတ်မှတ်မှုတွင် ထည့်သွင်းရန်နှင့်၊ မသင့်တူသော အချက်ကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်အကြံပြုလိုက်ပါသည်။ ထိုသို့ဆိုလျှင် ဤကုမ္ပဏီများသည်လည်း အောက်ပါအချက်အလက်များကို ထုတ်ဖော်ကြေညာပေးရပါမည် -

- အစိုးရနှင့် ယင်းတို့၏ဘဏ္ဍာရေး ပတ်သက်ဆက်သွယ်မှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လိုက်နာရသည့် စည်းကမ်းများ၊ အလေ့အထများ၊
- သတ္တုတူးဖော်ရေး၊ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ ကုမ္ပဏီများအတွင်း အကျိုးအမြတ် ရရှိပိုင်ဆိုင်မှု အဆင့်၊
- နိုင်ငံတော်၏ ရသုံးမှုနှင့် ခြေငွေစာရင်းသို့ ငွေပေးချေမှုများနှင့် ထည့်ဝင်ငွေများ၊
- လူမှုဝန်ဆောင်မှုများ၊ အများပြည်သူအတွက် အခြေခံအဆောက်အအုံများ၊ လောင်စာဆီအတွက် ထောက်ပံ့ငွေများနှင့် နိုင်ငံတော်ကြေးမြီအတွက် ဝန်ဆောင်မှုများ စသည့် ငွေပေးချေမှုများပါဝင်သည့် ဘဏ္ဍာရေးနီးပါး ကုန်ကျစရိတ်များနှင့်
- နိုင်ငံအတွင်း လုပ်ကိုင်နေသော သတ္တုတူးဖော်ရေး၊ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေကုမ္ပဏီများအား ပေးထားသည့် ချေးငွေများ (သို့မဟုတ်) ချေးငွေအမံချက်များနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဆောင်ရွက်ထားသော လုပ်ဆောင်ချက်များ

ဤအစီရင်ခံစာ၏ အပိုင်း (၄) တွင်ပါသည့် ကိန်းဂဏန်းပိုင်းခြားသတ်မှတ်မှုနှင့်အညီ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ နှင့် ၂၀၁၅-၂၀၁၆ MEIT အစီရင်ခံစာများ၏ စာရင်းတိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးမည့် နယ်ပယ်ထဲတွင် မြန်မာ့စီးပွားရေးကော်ပိုရေးရှင်း (MEC) ကို ရွေးချယ်ထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာတွင် ဦးပိုင် (UMEHL) မှ လက်ခံ ရရှိသည့် ငွေများကို အစိုးရဌာနများနှင့် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ တစ်ဘက်တည်း ဖွင့်ဟကြေညာ ချက်မှ တစ်ဆင့် ထည့်သွင်းသွားပါမည်။

ထောက်ခံချက်ပြုချက်များ

သယံဇာတစက်မှုလုပ်ငန်းများဆိုင်ရာ ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များနှင့် သတင်းအချက်အလက်များကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်း (အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ထားပါ) EITI စံနှုန်းအရ သယံဇာတစက်မှုကဏ္ဍအတွင်း အောက်ပါတို့အပါအဝင် အခြေအနေဆိုင်ရာအချက်အလက်များနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို ထုတ်ပြန်ကြေညာရန် စည်းကမ်းသတ်မှတ်ထားပါသည် -

- သယံဇာတစက်မှုလုပ်ငန်းများကို သတ္တုလိုက်များ၊ ဒေသအလိုက်၊ လက်ရှိ လုပ်ဆောင်နေသည့်လုပ်ငန်းများနှင့် အရွယ်အစား၊ အရေးကြီးသောစမ်းသပ်တိုင်းတာရေးလုပ်ငန်းများစသည်တို့အလိုက် ခြုံငုံ တင်ပြခြင်း၊
- အလုပ်အကိုင်ခန့်ထားမှုနှင့် ပြည်ပပို့ကုန်အဆင့်များဖြင့် စီးပွားရေးကို ထည့်ဝင်ပံ့ပိုးပေးခြင်း၊
- သယံဇာတစက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ရရှိသည့် အစိုးရဝင်ငွေများနှင့် စီမံကိန်းများ၊ ပထဝီမြေပြင်အလိုက်ဒေသများနှင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အဆင့်များသို့ ရန်ပုံငွေလွှဲပြောင်းပေးမှုများအတွက် ကြိုတင်သတ်မှတ်ကာ သီးခြားဖယ်ထားသော ရန်ပုံငွေများနှင့်
- လိုင်စင်ချပေးခြင်း၊ လိုင်စင်များမှတ်ပုံတင်ခြင်း၊ အကျိုးအမြတ်ရရှိပိုင်ဆိုင်သူများနှင့် စာချုပ်ပါစည်းကမ်းချက်များ အများပြည်သူ သိရှိအောင် အချက်အလက်များ ထုတ်ပြန်ကြေညာခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

လက်ရှိတွင် MEITI အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးရုံးမှာ တွင်းထွက် သယံဇာတတူးဖော်ရေးစက်မှုလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်နေသည့် ကုမ္ပဏီများ၊ စက်မှုကဏ္ဍ အပေါ် နောက်ခံအကြောင်းအရာ အခြေအနေ၊ ကိန်းဂဏန်း အချက်အလက်များပါဝင်သော ပြည့်စုံသော အချက်အလက်အခြေပြုစနစ် (ဒေတာဘေ့(စ်)) မရှိချေ။ ဤအစီရင်ခံစာတွင် ပါဝင်သည့် အခြေအနေ သတင်းအချက်အလက်များ သည်လည်း အစိုးရဌာနများနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သည့် အစည်းအဝေးများ နှင့် များစွာသောရင်းမြစ်များထံမှ စုစည်းကောက်ယူထားခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။ ယခုကောက်ယူရရှိထားသော အကြောင်းအချက်များကို အများပြည်သူမရရှိနိုင်ကြပေ။ အချို့သော လေ့လာဆန်းစစ်သုံးသပ်ချက်များသည် အလုပ်အကိုင်ခန့်ထားခြင်းကဲ့သို့သော ကဏ္ဍအတွင်းတွင် ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များ မရှိခြင်းကြောင့် ပြည့်စုံမှုမရှိပေ။

ထို့အတူပင် သတင်းစစ်မြစ်တစ်ခုနှင့်တစ်ခုကြားတွင် ပြည်ပသို့ တင်ပို့ရောင်းချခြင်းနှင့် ကုန်ထုတ်လုပ်မှုကဲ့သို့သော ကိန်းဂဏန်းများစွာသည် ကွာခြားမှုရှိနေကြောင်းကို မှတ်သားတွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ (ဤအစီရင်ခံစာ၏ အပိုင်း ၃.၁၁ ကို လေ့လာဖတ်ရှုပါရန်)

သယံဇာတကဏ္ဍအခြေအနေကို တင်ပြသည့် သတင်းအချက် အလက်များ၏ ပြောဆိုမှု၊ မှန်ကန်မှု၊ စိတ်ချ ယုံကြည်မှုနှင့် ပြည်သူများ လက်လှမ်းမှီရရှိနိုင်မှုတို့ကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေရန် MEITI အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးရုံး၊ သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာန၊ စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာနနှင့် အရပ်ဘက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပဟိုစာရင်းရုံးတို့အား သယံဇာတစက်မှုကဏ္ဍ၏အလားအလာ၊ စီးပွားရေးသို့ ထည့်ဝင်ပံ့ပိုးမှု၊ ဤကဏ္ဍအတွက် မဟာဗျူဟာနှင့် အခြားသက်ဆိုင်သော မြစ်ရပ်များနှင့် အချက်အလက်များ၊ လက်ရှိ စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများနှင့် နည်းဥပဒေများ၊ နောက်တွင်ပေါ်ထွက်လာမည့် ပြောင်းလဲမှုများ စသည့်အချက်များစွာပါဝင်သော ကဏ္ဍအခြေအနေ သတင်းအချက်အလက်များကို အနည်းဆုံးတစ်နှစ်လျှင် တစ်ကြိမ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရန် အကြံပြုလိုက်ရပါသည်။

ထို့အတူပင် သုံးပွင့်ဆိုင်ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့သည် စာရင်းမှတ်တမ်း တင်ခြင်းနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာညွှန်ကြားချက် များနှင့် ဆင်တူသော အစီရင်ခံစာတင်သွင်းခြင်း စည်းကမ်းချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်ရန် EITI အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးရုံးအား လုံလောက်သော ရင်းမြစ်များဖြင့် ပံ့ပိုးကူညီပေးသင့်ကြောင်း အကြံပြုလိုက်တောင်းဆိုလိုက်ပါသည်။

ဆောင်ရွက်ထားသောလုပ်ဆောင်ချက်များ

ဒုတိယနှင့် တတိယ MEITI အစီရင်ခံစာများ ရေးသား ပြုစုရေးရာရည်ရွယ်ချက်အတွက် ပေးပို့သည့်သတင်း အချက်အလက်များမှအပ တွင်းထွက် သယံဇာတ တူးဖော်ရေးစက်မှုလုပ်ငန်းကဏ္ဍနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အခြေအနေ၊ အခင်းအကျင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို အစိုးရဌာနများမှ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းအပိုင်းတွင် မည်သည့် တိုးတက်မှုတစ်ခုတရားကိုမျှ မတွေ့ရှိရပါ။

မြန်မာ့ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၏ မှတ်ချက် -

မြန်မာနိုင်ငံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကော်မရှင်မှ မြန်မာရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ ယင်း ဥပဒေထဲတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများမှ နိုင်ငံတကာနှင့် ပြည်တွင်း ဒေသခံဝန်ထမ်းများအကြား ဟန်ချက်ညီမှု ရှိစေရန် မည်သို့အလုပ်ခန့်ထားမှု လုပ်ဆောင်ရမည် ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်းဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့အပြင် တွင်းထွက် သယံဇာတတူးဖော်ရေးစက်မှုလုပ်ငန်း လုပ်ဆောင်သည့် ကုမ္ပဏီများနှင့် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများမှ ရရှိသော အခွန်များကိုလည်း စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသို့ လစဉ်ပုံစံသမာဓာန်စဉ်ပုံစံ ဖြင့်ဝါပေးသွင်းနေပြီး ထိုကိန်းဂဏန်း၊ အချက်အလက် များကိုလည်း ပဟိုစာရင်းရုံးမှတစ်ဆင့် အများပြည်သူ သိရှိအောင် ထုတ်ပြန်ကြေညာလျက်ရှိပါသည်။

သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၏မှတ်ချက် -

တွင်းထွက်သယံဇာတတူးဖော်ရေး စက်မှုကဏ္ဍမှ ရရှိသော အစိုးရဝင်ငွေများ၊ သီးခြားအစီအစဉ်များအတွက် ချပေးသောရန်ပုံငွေများ၊ လိုင်စင်ချထားပေးမှုများနှင့် အမည်စာရင်းရေးသွင်းခြင်း၊ ဥပဒေ၊ သက်ဆိုင်ရာနည်းဥပဒေများ၊ အမိန့်များနှင့် ညွှန်ကြားချက်များ၊ စာချုပ် နမူနာများနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ကိန်းဂဏန်းများနှင့်သတင်း အချက်အလက်များကို ဒုတိယ MEITI အစီရင်ခံစာအတွက် လွတ်လပ်သော စာရင်းတိုက်ဆိုင် စစ်ဆေးခြင်း လုပ်ဆောင်မည့် Moore Stephens အဖွဲ့သို့ ပေးပို့ချပြုစစ်ပါသည်။ ထို့အပြင်အလက်များကို သတင်းစာရင်းလင်းပွဲများ၊ အစီရင်ခံစာထုတ်ဝေခြင်း အခမ်းအနားများမှတစ်ဆင့် အများပြည်သူထံသို့ တရားဝင်ထုတ် ပြန်ကြေညာသွားပါမည်။ ထို့အပြင်ဝန်ကြီးဌာန၏ ဝဘ်ဆိုဒ် (www.mining.gov.mm) တွင် ၂၀၁၅ခုနှစ် မေလမှစ၍ ဝန်ကြီးဌာနမှ ထုတ်ပေးထားသော သတ္တုတွင်းများ မှတ်ပုံတင်အမည်စာရင်းကိန်းဂဏန်းများကို နောက်ဆုံးရရှိသည့် အချက်အလက်များ မွမ်းမံ ပြင်ဆင်၊ တင်ပေးလျက်ရှိပါသည်။

ဆောက်ခံအခြေခံချက်များ

လိုင်စင်များ မှတ်ပုံတင် အမည်စာရင်းသွင်းခြင်း (ဆောင်ရွက်ဆဲ)

EITI စံနှုန်းအရ EITI အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သော နိုင်ငံများ သည် EITI အစီရင်ခံစာတွင် ပါဝင်သော ကုမ္ပဏီများနှင့် စပ်လျဉ်း သည့် လိုင်စင်တစ်ခုချင်းနှင့် ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက် အပြည့်အစုံပါဝင်သည့် အမည်စာရင်းမှတ်ပုံတင်ခြင်း (သို့မဟုတ်) cadastral system ခေါ် အများပြည်သူများ အလွယ်တကူ အချက်အလက်များ ရယူနိုင်စေသည့် မှတ်တမ်းစနစ်တစ်ခု ရှိရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ထားရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဤအမည်စာရင်းသွင်း ရာတွင် အောက်ပါ အချက်အလက်များ ပါဝင်သင့်ပါသည် -

- ၁။ လိုင်စင် ကိုင်ဆောင်ထားသူ (များ) ၊
- ၂။ လုပ်ငန်း ထုတ်လုပ်ခွင့်ရ နယ်မြေ၏ နယ်ခြားအမှတ်အသားများ၊
- ၃။ လိုင်စင် လျှောက်ထားသော ရက်စွဲ၊ လိုင်စင်ချပေးသော ရက်စွဲနှင့် လိုင်စင်သက်တမ်းနှင့်
- ၄။ အကယ်၍ ထုတ်လုပ်မှုလိုင်စင်များ ဆိုပါက ထုတ်လုပ်သည့် ကုန်စည်အမျိုးအစားတို့ ဖြစ်ပါသည်။

လက်ရှိခွင့်ပြုမိန့်ချပေးသည့် မှတ်ပုံတင်စာရင်းတွင် အောက်ပါ အားနည်းချက်များ ရှိကြောင်း သိရှိရပါသည် -

- (က) ခွင့်ပြုချက်များကို အွန်လိုင်းပေါ်တွင် အချက်အလက် မရယူ၊ မသိရှိနိုင်ပေ၊ လေ့လာမသိရှိနိုင်ပေ။
- (ခ) သတ္တုတူးဖော်ခွင့်များ လွှဲပြောင်းပေးမှုများကို တွန့်ပျူတာဖြင့် မှတ်တမ်းတင်ထားနိုင်ခြင်း မရှိပေ။
- (ဃ) လိုင်စင်ချပေးထားသည့် စာရင်းကို ပြုစုရန် လူအင်အား အများအပြား သုံး၍ အချက်အလက်များကို တစ်ခုချင်း ရှာဖွေနေရသည်။
- (င) လိုင်စင်များကို စနစ်တကျ နှိပ်ကွပ်ကြိုတင်သတ်မှတ်ပေးထားခြင်း မရှိပေ။

ထို့ကြောင့် အများပြည်သူလေ့လာမှတ်သားနိုင်သည့် သတ္တုတွင်း ဆိုင်ရာ အမည်စာရင်းမှတ်ပုံတင်ထားသည့် စနစ် (Mining Cadastre) တွင် အားလုံးသော မှတ်တမ်းများကို တွန့်ပျူတာ စနစ်ဖြင့် ထားခြင်းနှင့် နောက်ဆုံးရရှိထားသော အချက်အလက်ကို ပြင်ဆင်၊ ထည့်သွင်းပေးခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်ရန် အကြံပြုတိုက်တွန်း လိုက် ပါသည်။ ထို့နောက် လိုင်စင်ရထားသော လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်သူများအားလုံးနှင့် ပတ်သက်၍ သက်ဆိုင်သည့် အသေးစိတ် အချက် အလက်များ ပါဝင်သည့် အစီရင်ခံစာ များကို အလွယ်တကူ ထုတ်ယူ နိုင်ပေလိမ့်မည်။

အွန်လိုင်းမှ အများပြည်သူသိရှိလေ့လာနိုင်မည့် အမည်စာရင်း မှတ်ပုံတင်သည့်စနစ် (online cadastral system) တစ်ခုကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ပါသည်။ ထိုစနစ်တွင် လုပ်ကွက်ချပေးသည့် နေရာ၏ နယ်ခြားအမှတ်အသားများနှင့် သတ္တုတူးဖော်ခွင့်များကို လွှဲပြောင်းပေးမှုများ သာမက ပေးရသော အခကြေးငွေများလည်း ပါဝင်မည်။ သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာနနှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာနတို့သည် လိုင်စင်များ၏ အသေးစိတ်အချက်အလက်များ ပါဝင်သည့် တရားဝင်အွန် လိုင်း မှတ်ပုံတင်မြေပုံများ (online cadastre maps) လည်း ထားရှိသင့်ပါသည်။

ဆောင်ရွက်ထားသော လုပ်ဆောင်ချက်များ

Mineral Cadastre System အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှု၏ တိုးတက်မှု အခြေအနေအား အစီရင်ခံစာ၏ အခန်း ၃.၃.၁၆ တွင် ဖော်ပြထားပါ သည်။

ထောက်ခံကြံပြုချက်များ

အစိုးရ၏စာရင်းကောက်သည့်စနစ်များ (ဆောင်ရွက်ဆဲ)

အစိုးရ၏ စာရင်းကောက်ယူမှုစနစ်များကို တည်ဆောက်ထားသည့် နည်းလမ်းကြောင့် သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရဌာနများမှ EITI ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် အစီရင်ခံစာကို အချိန်မီပေးပို့ရန် လိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက်များပံ့ပိုးရန်မှာ မလွယ်ကူကြောင်း စာရင်းတိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးခြင်း လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်သည့် ကာလအတွင်း မှတ်သားသိရှိခဲ့ရပါသည်။

ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာနနှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီး ဌာနတို့၏ အောက်တွင်ရှိသောဌာနများနှင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ မှတ်တမ်းများကို လက်အားလုံးစနစ်များဖြင့်သာ စာအုပ်ထဲသိမ်းဆည်းထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် သတင်းအချက်အလက်များကို ရှာဖွေစုစည်းသည့်အခါတွင် အချိန်အလွန်ကုန်ပြီး အမှားအယွင်းလည်း ပို၍ဖြစ်နိုင်ချေရှိပါသည်။ ထို့အတူပင် အစိုးရ၏ဝင်ငွေများနှင့် သတင်းအချက်အလက်များကို စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ထိန်းချုပ်ခြင်းကိုလည်း ပို၍ခက်ခဲစေပါသည်။

အစိုးရဌာနဆိုင်ရာများသည် အခွန်ထမ်းနံပါတ် (Tax Identification Number) ကို အသုံးမပြုကြပေ။ ငွေပေးချေမှုများကို ဖြစ်ရပ်အများစုတွင် ကုမ္ပဏီ အမည်ဖြင့်သာ မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။ ကုမ္ပဏီအမည်စာလုံးပေါင်းမှားခြင်း (သို့မဟုတ်) ကုမ္ပဏီအမည်များသည် အခြားကုမ္ပဏီအမည်များနှင့် ဆင်တူခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ရပ်အတော်များများတွင် ငွေပေးချေမှုများကို ကုမ္ပဏီမှားယွင်းပြီး မှတ်တမ်းတင်ထားကြောင်းတွေ့ရသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကုမ္ပဏီ၏ကိုယ်စား အခြားသူများမှ လည်း ငွေပေးချေမှုများ လုပ်ဆောင်နိုင်သဖြင့် ကုမ္ပဏီများမှ ငွေပေးချေမှုများကို ဖော်ထုတ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်ကို အချိန်ကုန်၍ ပင်ပန်းခက်ခဲစေသည်။

သို့ဖြစ်ပါ၍ နိုင်ငံတော်အစိုးရမှ အခွန်ကောက်ခံခြင်းနှင့် ဝင်ငွေများ နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် သတင်းအချက်အလက်များကို မှတ်တမ်းတင်နိုင်ရန်နှင့် ထိန်းချုပ်နိုင်ရန်နှင့် တော်လှောက်သော ကွန်ပျူတာဖြင့် အသုံးပြုသည့်နည်းပညာစနစ်များကို စတင်မိတ်ဆက် အသုံးပြုပါ ရန် အကြံပြုအပ်ပါသည်။ ထိုနည်းတူစွာ မြန်မာနိုင်ငံတွင်း အခွန်နှင့်ဆိုင်သော တာဝန်ရှိ အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သည့် ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနနှင့် အကောက်ခွန်ဦးစီးဌာနတို့မှ မလိုလားအပ်သော ရှုပ်ထွေးမှုများ၊ မှားယွင်းမှုများကိုမဖြစ်ပွားစေရန်နှင့် အခွန်ထမ်း များအားလုံးအတွက် တစ်ခုတည်းသော အခွန်ထမ်းနံပါတ် (Unique Tax Identification Numbers) ကို အကောင်အထည်ဖော်သုံးစွဲခြင်းကိုလည်း အကြံပြုတိုက်တွန်းလိုက်ပါသည်။ TIN ခေါ် အခွန်ထမ်း နံပါတ်တစ်ခုတည်းကိုသာ သုံးစွဲခြင်းအားဖြင့်လည်း အစီရင်ခံစာတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြနေသည့် အချက်အလက်များ ပို၍စိတ်ချယုံကြည်ရမည့်အပြင် ထိရောက်လျင်မြန်စွာလည်း ရရှိနိုင်ပေမည်။

ဆောင်ရွက်ထားသောလုပ်ဆောင်ချက်များ

အစိုးရ၏ စာရင်းကောက်ယူ ပြုစုသောစနစ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အစိုးရဌာနဆိုင်ရာ အမျိုးအမျိုးမှ ပြုပြင် ပြောင်းလဲမှုများစွာကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်-

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန၏မှတ်ချက် -

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနသည် ခေတ်မီ၍ ထိရောက်သော အခွန်စီမံခန့်ခွဲသည့် စနစ်တစ်ခုကို တည်ထောင်အသုံးပြုနိုင်ရန် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လုပ်ငန်းစဉ် တစ်ခုကို ၂၀၁၂ မှ စတင်၍ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (IMF)၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ် (World Bank)၊ အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ် (ADB)၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အခွန်နှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအဖွဲ့ (ITIC)၊ JICA၊ OECD နှင့် OTA (USA) ကဲ့သို့သော နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများ၏ ပံ့ပိုးမှုများဖြင့် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ အခွန်ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ လုပ်ဆောင်ရာတွင် မဟာဗျူဟာ (၂) ခုကို ကျင့်သုံးလျက်ရှိပြီး ယင်းတို့မှာ OAS မှ SAS အခွန်စနစ်သို့ ပြောင်းလဲခြင်းနှင့် လက်ရှိကုန်သွယ်လုပ်ငန်းအခွန်စနစ်မှ ကုန် ပစ္စည်း၏ ဝန်ဆောင်မှုအပေါ်စည်းကြပ်သည့် အခွန် စနစ်သို့ ပြောင်းလဲခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။ အခြားသော နိုင်ငံများကဲ့သို့ပင် အခွန်ထမ်းကြီးများရုံး (LTO) ကို SAS စနစ်သို့ အကူးအပြောင်းများ ပိုမိုကောင်းမွန်စေရန် ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ(၁) ရက်နေ့မှစတင်၍ အကောင် အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး စနစ်စတင်ကျင့်သုံးရာ တွင် ကူညီပေးနိုင်ရန် USOTA မှ အကြံပေးတစ်ယောက်ကို ခန့်အပ်ထားပါသည်။ အခွန်ဆောင်ရွက်သည့် ယခုအချိန်ထိ အဆင်သင့်မဖြစ်သေးသဖြင့် အခွန်ထမ်း ကြီးများရုံးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ၏ အကြံပြုချက်များအပေါ် အခြေခံ၍ အခွန်ထမ်း နံပါတ်များ (TINs) ကို အခွန်ဝင်ငွေစီမံခန့်ခွဲမှုဆောင်ရွက် (TRMS) ကို အသုံးပြု၍ ထုတ်ပေးထားပါသည်။ ထိုနည်းတူစွာ အခွန်ထမ်းနံပါတ်များ (TINs) များကို အလတ်စားအခွန်ထမ်းများကိုသာမက အလတ် စားအခွန်ထမ်းများရုံး (MTO) ကိုပါ ထုတ်ပေးထားပါသည်။ ထို့အပြင် ဆောင်ရွက်သည့် အခွန်ပမာဏနှင့်အညီ SAS စနစ်ကို စတင်ကျင့်သုံးလိုသော အခွန်

ထမ်းများအတွက်ပါအခွန်ထမ်းနံပါတ်များ (TINs)ကို ထုတ်ပေးနေပါသည်။

အိဂျစ်တယ် အခွန်ကောက်ခံသည့် စနစ်တစ်ခုကို ဖော်ဆောင်နိုင်ရန် ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနသည် ဘက်စုံပါဝင်ပေါင်းစည်းထားသော အခွန်စီမံခန့်ခွဲမှု စနစ် (ITAS) ကိုဝယ်ရန် ပြင်ဆင်နေပါသည်။ ယင်းသည်ရိုပြီးသားစနစ်များအပေါ်အခြေခံသည့်စီးပွားလုပ်ငန်းသုံးအဆင့် အခွန်ကောက်ခံသည့်စနစ်တစ်ခုဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတကာ အခွန်ကောက်ခံသည့် စံနှုန်းများကို အခြေခံထားပါသည်။ ဤစနစ်ကို ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး စီမံ ကိန်း (M-MP-FMp) မှ ချေးငွေထောက်ပံ့ငွေများနှင့် ကမ္ဘာ့ဘဏ် (World Bank)နှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (IMF) တို့မှ အခွန် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ကွန်ပျူတာပညာရှင်များ၏ နည်းပညာကျွမ်းကျင်မှုများဖြင့် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ အီလက်ထရောနစ် အခွန်ထမ်းမှတ်ပုံတင်စနစ်သည် ITAS ၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသဖြစ်ပြီး TIN အသုံးပြုခြင်းသို့ ကူးပြောင်းမှုများကိုလည်း အခွန်စနစ်ပြုပြင် ပြောင်းလဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်နှင့်အညီ စနစ်တကျ အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်သွားနိုင်လေမည်။

ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ကုမ္ပဏီများ ညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာန၏ မှတ်ချက် -

ဆီလျော်သော ကွန်ပျူတာသုံး စရင်းစနစ်တစ်ခုကို စတင်သုံးစွဲခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ကုမ္ပဏီများ ညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာန တွင် မှတ်ပုံတင်ထားသည့် ကုမ္ပဏီများ၏ သတင်းအချက်အလက်များကို Myanmar Information Technology Co.Ltd မှ ရေးဆွဲပေးထားသည့် ကုမ္ပဏီ အမည်စာရင်း ရေးသွင်းသည့် ဆော့ (ဖ်)ဝဲကို အသုံးပြု၍ မှတ်တမ်းတင်လျက်ရှိပါသည်။

ဦးစီးဌာနသည် အီလက်ထရောနစ်မှတ်ပုံတင်စာရင်းတစ်ခုအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်နိုင်ရန် အာဂျူမ့်ဖြိုးရေးဘဏ်နှင့် ညှိနှိုင်းပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ဦးစီးဌာနသည် ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်မှ စတင်၍ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အချက်အလက် အခြေပြုစနစ် (investment database) တစ်ခုကို ထူထောင်နိုင်ရန် Data Focus ကုမ္ပဏီလီမိတက်နှင့် အတူ နီးစပ်စွာ လက်တွဲဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ထို့အပြင် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဆိုင်ရာ ကနဦးစစ်တမ်းတစ်ခုကိုလည်း ကောက်ယူနေပြီး EU-ASEAN COMPASS ၏ ငွေကြေးပံ့ပိုးမှုများနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (IMF) ၏ နည်းပညာပံ့ပိုးမှုတို့ဖြင့် ခိုင်မာသည့် သတင်းအချက်အလက်များကို ရရှိနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

မှတ်တမ်းတင်ခြင်းနှင့် အချက်အလက်အခြေပြုစနစ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ဝန်ထမ်းများအား စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေး သင်တန်းများလည်း ပေးလျက်ရှိပါသည်။

သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ မှတ်ချက် -

ဒုတိယအကြိမ် MEITI အစီရင်ခံစာတွင် လိုအပ်သော လိုင်စင်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ အားလုံးကို တနေရာတည်းတွင် ရရှိနိုင်ရန် မှတ်တမ်းတင် ပေးမည့် ကွန်ပျူတာနည်းပညာသုံး သတ္တုတူးဖော်ရေး လုပ်ငန်းများဆိုင်ရာ မှတ်တမ်း (computerized mining cadaster - MCS) နှင့် ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များကို ထည့်သွင်း ရန် စီစဉ်ထားပါသဖြင့် ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ MEITI ကောင်အထည် ဖော်ဆောင်နိုင်ရေးအတွက် အမေရိကန် ဒေါ်လာတစ်သန်းပံ့ပိုးပေးရန် တတိယကြိမ် ပြုထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဝန်ကြီးဌာနသည် MCS အတွက် အမေရိကန် ဒေါ်လာတစ်သန်းကို ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှ ယခုအခါဘက် ဂျက်ချပေးထားကြောင်း သိရှိရပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် သတ္တုတူးဖော်ရေးကျွမ်းကျင် ပညာရှင် Mr. Morten Larsen နှင့် ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှ GIS & Cadaster Consultant Mr. Jesus Jose Artieda တို့သည် ဝန်ကြီး ဌာနသို့ ၂၀၁၆ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် လာရောက် ခဲ့ပြီး MCS ကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်နိုင်ရန် တစ်ပတ်ကြာဖြစ်နိုင်ခြေအကြံပြုဆန်းစစ်မှု သုသေတနာ တစ်ခုကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။ ထို့အပြင် Mr. Morten Larsen နှင့် သတ္တုတူးဖော်ရေးမှတ်တမ်းကျွမ်းကျင်ပညာရှင်၊ အတိုင်ပင်ခံ Mr. Chorn Nak တို့သည် သတ္တုတွင်းဦးစီးဌာနသို့ ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ (၈) ရက်နေ့၌ ထပ်မံ၍ လာရောက်ခဲ့ပြီး MCS နှင့် ပတ်သက်ပြီး ဆွေးနွေးခဲ့ကြကာ နောက်တစ်ရက်တွင် အသိပညာမျှဝေပေးသော အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲတစ်ခုကို ကျင်းပခဲ့ပြီးနောက် (၁၁) ရက်နေ့တွင် တာဝန်ရှိသည့် ဝန်ကြီးဌာနမှအရာထမ်း၊ အမှုထမ်းများနှင့် အစည်းအဝေးလုပ်ခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် ဝန်ကြီးဌာနသည် ယခုအခါတွင်လည်း နိုင်ငံတကာ သတ္တုတူးဖော်ရေး မှတ်တမ်းကျွမ်းကျင်ပညာ ရှင်တစ်ဦး ခန့်အပ်နိုင်ရန် ကော်မတီခွဲနှင့် သုံးပွင့်ဆိုင်ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့တွင် တက်ကြွစွာပါဝင် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ထောက်ခံကြံပြုချက်များ

ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းပြည့်စုံလွှမ်းခြုံမှုနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု (တစ်စိတ်တစ်ဒေသအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ပြီး)

EITI စံနှုန်းအရ EITI အစီရင်ခံစာသည် မည်သည့်တွင်းထွက် သယံဇာတ တူးဖော်ရေး စက်မှုလုပ်ငန်းများ ဝင်ငွေများကို အမျိုးသား ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းထဲတွင် ထည့်သွင်းထားသည်ကို ဖော်ပြ ရမည့်အပြင် ထိုဝင်ငွေများထဲတွင် ငွေသားဖြစ်စေ၊ သာမကတုန့်စည် ဖြင့် ပေးချေမှုများဖြစ်စေ ပါဝင်မှု ရှိ၊ မရှိကိုပါ ထည့်သွင်းဖော်ပြ သင့်ပါသည်။ ဝင်ငွေများကို နိုင်ငံတော်ဘဏ်ဂျာနယ်ထဲ၌ မထည့်သွင်းထားသောအခါ ထိုဝင်ငွေများကို မည်သို့ခွဲဝေချထားပေးသည်ကို ရှင်းပြရပါမည်။

၂၀၁၃-၂၀၁၄ ခုနှစ် ပြည်ထောင်စုရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်း အရ ဝင်ငွေများကို ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဌာနများမှ ရသော ဝင်ငွေများ၊ နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ ဝင်ငွေများနှင့် နေပြည်တော်ပွဲဦးတိုးတက်ရေးကော်မတီမှ ဝင်ငွေများဟူ၍ ဖော်ပြအလိုက် အသေးစိတ်ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိပါသည်။

၂၀၁၃-၂၀၁၄ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ပြည်ထောင်စုရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်း တွင် သယံဇာတဝင်ငွေများကို သီးခြားလှိုင်းတစ်လှိုင်းဖြင့် ဖော်ပြထား ခြင်းမရှိပါ။ ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခုချင်း (သို့မဟုတ်) နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေး လုပ်ငန်းတစ်ခုချင်းအတွက် ဖော်ပြထားသည့် ကိန်းဂဏန်းများကို ကဏ္ဍအလိုက် (သို့မဟုတ်) လုပ်ငန်းအလိုက် အသေးစိတ်ဖော်ပြ ထားပြီး ကဏ္ဍအားလုံးမှ စုစုပေါင်းကောက်ခံရရှိသည့် ဝင်ငွေများကို ပါ ထည့်သွင်းထားပါသည်။ အကျိုးဆက်အားဖြင့် နိုင်ငံတော်၏ ဝင်ငွေများထဲတွင် သယံဇာတ ကဏ္ဍ၏ ထည့်ဝင်မှုကို မတွက်ချက်၊ မသတ်မှတ်နိုင်တော့ပေ။ ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘဏ်ဂျာနယ်ထဲ၌ “other accounts” ဆိုသော “အခြားငွေစာရင်းရှင်များ” ကို အတော်ကျယ်ပြန့်စွာ အသုံးပြုမှုရှိနေပါသည်။ ဤအခြား ငွေစာရင်းများဆိုသည်မှာ ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများမှ မြန်မာစီးပွားရေး ဘဏ်တွင် ၎င်းတို့၏ရင်းမြစ်များကို စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရန် သီးခြားထားရှိသော ငွေစာရင်းများဖြစ်ကြပါသည်။ ဤစာရင်းများ မည်သည့်ပုံစံဖြင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်လည်ပတ်နေသည်၊ မည်သို့ အသုံးပြုနေသည် ဆိုသော အချက်များကို လွတ်လပ် သောစာရင်းတိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးသူ (IA) အားမပေးအပ်ခဲ့ပေ။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများနှင့် နိုင်ငံတော်ကြား ရန်ပုံငွေများ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း၊ ဝင်ငွေများကို ဆက်လက် ထိန်းသိမ်းထား ခြင်း၊ ပြန်လည်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်းနှင့် ကြားခံပုဂ္ဂိုလ်မှ ရန်ပုံငွေ ပံ့ပိုးပေး ခြင်းစသည်နှင့် ပတ်သက်သည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် အလေ့အထများကို EITI စံနှုန်း ၃.၆ တွင် ပါဝင်သော စည်းကမ်းချက် အရ ရှင်းလင်းပြနိုင်ခြင်းမရှိ ခဲ့ပါ။

ဘဏ်ဂျာနယ်ရေးဆွဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ပြည့်စုံ လွှမ်းခြုံမှုကို ပိုမိုကောင်းမွန်နိုင်စေရန် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန သည် သယံဇာတမှရသည့် ကိုယ်ပိုင်ဝင် ငွေများကိုပုံမှန်ရသုံးမှန်း ခြေငွေစာရင်းဝင်ငွေများအဖြစ် ပြန်လည် သတ်မှတ်နိုင်ခြင်း ရှိ၊ မရှိ နှင့် ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းတွင် မပါဝင်သည့် “အခြားငွေစာရင်းများ” နှင့် ပတ်သက်၍ သတင်းအချက်အလက်များ ပိုမိုထုတ်ပြန်ပေးရန် လိုအပ်ခြင်းရှိမရှိကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် အကြံပြုလိုက်ပါသည်။

ဆောင်ရွက်ထားသော လုပ်ဆောင်ချက်များ

ပြည်ထောင်စု ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်း ဥပဒေတွင် သယံ ဇာတစက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ဝင်ငွေများနှင့်ပတ်သက်၍ အသေးစိတ် အချက်အလက်များကို မပါဝင်သကဲ့သို့ အခြားငွေစာရင်းများ “other accounts” နှင့် ပတ်သက်၍ သတင်းအချက်အလက်များ မပါဝင်ပေ။ သို့ရာတွင် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ပေးပို့ လာသည့် အောက်ပါမှတ်ချက်များအရ ထိုအချက်အလက်များကို Citizens Budget ခေါ် နိုင်ငံသားများ၏ဘဏ်ဂျာနယ်ထဲတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားကြောင်း သိရှိနားလည်ရပါသည်။

စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ မှတ်ချက် -

နှစ်စဉ်ပြဋ္ဌာန်းသော ပြည်ထောင်စုရသုံးမှန်းခြေငွေ စာရင်းဥပဒေတွင်ပါဝင်သည့် သာမန်ရငွေစာရင်းတွင် ဌာနသည် သတ္တုသယံဇာတစက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ၎င်း၏ ရငွေများ (ငွေသား - In Cash) နှင့် ကောက်ယူရရှိသော တုန့်စည်များ (တုန့်စည် - In Kind) ကို ထည့်သွင်းပါသည်။

နှစ်စဉ်ပြည်ထောင်စု ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းဥပဒေအရ တွင်းထွက်သယံဇာတ စက်မှုလုပ်ငန်းများမှရသော ဝင်ငွေများတွင် သီးခြားခေါင်းစဉ်တစ်ခုဖြင့် ဖော်ပြထား ခြင်းမရှိပေ။ မည်သို့ပင်ဆိုစေကမူ ဆက်စပ်နေသည့် တွင်းထွက်သယံဇာတစက်မှုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများမှ ဝင်ငွေများနှင့် အသုံးစရိတ်များကို Citizen's Budget ခေါ် နိုင်ငံသားများ၏ဘဏ်ဂျာနယ်စာစောင် ထဲတွင် အသေးစိတ်ဖော်ပြထားပါသည်။ ထိုစာစောင် မှာ နိုင်ငံသားများအတွက် ရည်ရွယ်ပြီး ဖြောင့်မတ်ပြီး ပွင့်လင်းမြင် သာမှုရှိသော ဘဏ်ဂျာနယ်ဖြစ်စေရန်နှင့် တွင်းထွက်သယံဇာတစက်မှုလုပ်ငန်းများ၏ ဝင်ငွေများကို သိရှိစေရန် ဖြစ်ပါသည်။

အများပြည်သူများရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိရှိနားလည်စေရန် Citizen's Budget plan (၂၀၁၆-၂၀၁၇) ခေါ် ၂၀၁၆-၂၀၁၇ခုနှစ် နိုင်ငံသားများ၏ဘတ်ဂျက် စာစောင်ထဲတွင် အခြားငွေစာရင်းများ ဖွင့်ရ သည့် ရည်ရွယ်ချက်အခြေအနေ၊ အခြားငွေစာရင်းဖွင့် သည့်ပုံစံများ၊ အခြားငွေစာရင်းများမှတစ်ဆင့် အသုံး စရိတ်များ၊ အခြားငွေစာရင်းများသို့ ငွေပေးချေမှုများကို နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့်ဖော်ပြထားပြီး ထိုစာရင်းများနှင့်စပ် လျဉ်း၍အခြားသော အချက်အလက်များကို ထည့်သွင်း ပုံနှိပ်ဖော်ပြထားပါသည်။

တွင်းထွက် သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေး စက်မှု လုပ်ငန်းများမှ ရငွေများအပေါ် ထောက်ခံအကြံပြုချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ထိုငွေများကို သီးခြားခြားထားသင့်ပြီး ပုံမှန်ဘတ်ဂျက်အတွင်း ခေါင်းစဉ်ဖြင့်သာဖော်ပြသင့်ပါသည်။ တွင်းထွက်သယံဇာတတူးဖော်ထုတ်လုပ် ရေးစက်မှုလုပ်ငန်းများ ဘဏ္ဍာငွေသော နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ၏ ရငွေများကို အတူတကွ ဖော်ပြသော်လည်း ဘဏ္ဍာရေးနှင့် စီမံကိန်းဝန်ကြီးဌာန သို့ ပေးပို့ရသောနှစ်စဉ်သမန် ရသုံးမှန်ခြေစာရင်းပါ ရငွေများ၏ အသေးစိတ်အချက်အလက်များကို အရောင်းရငွေများ၊ ဖိတ်ဖက်စာချုပ်၏ ဝန်ဆောင်မှုမှရသော အမြတ်ငွေရငွေများဟူ၍ စာရင်းပြုစုထားပါသည်။

ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းဌာန၏မှတ်ချက် -

တွင်းထွက်သယံဇာတတူးဖော်ရေး စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ရသည့် ငွေသားဖြစ်စေ၊ ကုန်စည်ဖြစ်စေ၊ ဝင်ငွေများကို ပုံမှန်ဝင်ငွေများအဖြစ် ပြည်ထောင်စုရသုံးမှန်းခြေငွေ စာရင်းဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းပြဌာန်းပါသည်။ ထိုဥပဒေကိုလည်း နှစ်စဉ်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေပါသည်။ နှစ်စဉ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသော ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေတွင် ယခုအချိန်အထိ တွင်းထွက်သယံဇာတစက်မှုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများမှ ရသည့်ဝင်ငွေများကို အသေးစိတ် ခေါင်းစဉ်များဖြင့် ဖော်ပြခြင်းမရှိသေးပေ။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ ကမူ တွင်းထွက် သယံဇာတစက်မှု လုပ်ငန်းများသည် နိုင်ငံတော်၏ ဝင်ငွေများထဲတွင် မည်သည့်အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေသည်ကို မီးမောင်းထိုး ပြခြင်းအားဖြင့် ဘတ်ဂျက်ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ပိုမိုကောင်းမွန်စေရန် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသော Citizen's Budget ခေါ် နိုင်ငံသားများ၏ဘတ်ဂျက်တွင် တွင်းထွက်သယံဇာတစက်မှုလုပ်ငန်း များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဝင်ငွေများနှင့် ကုန်ကျစရိတ်များ အသေးစိတ်ဖော်ပြ ထားပါသည်။

အများပြည်သူများ၏ သိမြင်နားလည် ပိုမိုကောင်းမွန် စေရန် အခြားငွေစာရင်းများ “other accounts” နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အခြားငွေစာရင်းများ စတင်ဖွင့်ရသည့် ရည်ရွယ်ချက်များ၊ ဖွင့်ထားပြီးသော ထိုစာရင်းများ၏ လက်ရှိအခြေအနေ၊ ဤစာရင်းများမှ အသုံးစရိတ်များ ကို ကိုင်တွယ်မှုနှင့် ဝင်ငွေများကို ထိုစာရင်းများသို့ မည်သို့ ငွေလွှဲပေးသည် စသည့်သတင်းအချက်အလက် များကို ၂၀၁၆-၂၀၁၇ခုနှစ်တွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သော Citizen's Budget ခေါ် နိုင်ငံသားများအတွက် ဘတ်ဂျက်စာစောင်တွင် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ရှင်းလင်းစွာဖော်ပြထားပါသည်။

“တွင်းထွက်သယံဇာတတူးဖော်မှု စက်မှုလုပ်ငန်းများမှ ရသည့် ဝင်ငွေများကို ပုံမှန်ဘတ်ဂျက်ကဲ့သို့ သီးခြား အစီ ရင်ခံမှု ပြုလုပ်ရန်” ဟူသော ထောက်ခံအကြံပြုချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ တွင်းထွက်သယံဇာတ တူးဖော်ရေးလုပ်ငန်း များ ဘဏ္ဍာငွေသော နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း များသည် ယင်းတို့၏ စုစုပေါင်းဝင်ငွေများကို ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်စာရင်းထဲတွင် ဖော်ပြထားသော် လည်း ၎င်းတို့မှာ အရောင်းဝင်ငွေများ၊ ဖိတ်ဖက်လုပ်ငန်း များမှ အကျိုးခံစားခွင့်ရသည့် ဝေစုများနှင့် ပုံမှန်ဘတ်ဂျက်စာရင်း အတွင်း အခြားဝင်ငွေစာရင်း ကဲ့သို့သော သီးခြားဝင်ငွေများရှိနေသဖြင့် ထိုသည်များကို စီမံကိန်း နှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသို့ နှစ်စဉ်တင်သွင်းရပါသည်။

ထောက်ခံအကြံပြုချက်များ

အစီရင်ခံသည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို ဥပဒေပြဌာန်းခြင်း (အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ထားပါ)

EITI ကို ၂၀၁၂ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် (၉၉/၂၀၁၂) ဖြင့် တည်ထောင်ခဲ့ပါသည်။ ထို အမိန့်ကြော်ငြာစာသည် EITI ကို တရားဝင်တည်ထောင်ပြီး EITI အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရန် နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ကတိကဝတ်တို့ကို ဖော်ပြထားပါသည်။

မည်သို့ပင်ဆိုစေကမူ EITI အစီရင်ခံစာတင်သွင်းရန် တာဝန်များ သည် လက်ရှိဥပဒေများအတွင်းရှိ အကြောင်းအချက် ကောက်ယူ ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်ဆိုင်ရာ အခြား မည်သည့်ဥပဒေများတွင်မှ ပါဝင်၊ လွှမ်းမိုးထားခြင်းမရှိကြောင်း သိရပါသည်။ ဤအချက်သည် EITI အစီရင်ခံစာပုံစံများကို တင်သွင်းရန် အချို့သောတွင်းထွက် သယံဇာတတူးဖော်ရေးကုမ္ပဏီများ၏ နှောင့်နှေးမှုများ ဖြစ်စေရုံမျှမက မြန်မာနိုင်ငံရှိ တွင်းထွက်သယံဇာတတူးဖော်ရေး စက်မှုလုပ်ငန်း ကဏ္ဍဆိုင်ရာ အခြေအနေသတင်း အချက်အလက်များကို မရှိရခြင်း ၏ အဓိကအကြောင်းအရင်းများထဲမှ တစ်ချက်လည်း ဖြစ်ပါသည်။

သို့ဖြစ်ပါ၍ မြန်မာနိုင်ငံတွင် EITI အတွက် ဥပဒေမူဘောင်တစ်ခုကို ရေးဆွဲပြဌာန်းပါရန် အကြံပြုလိုက်ရပါသည်။ ထိုဥပဒေမူဘောင်ထဲ တွင် တည်ဆဲဥပဒေများနှင့် ဟန်ချက်ညီထိန်းညီပေးနိုင်မည့် EITI ဥပဒေတစ်ခုကို ထည့်သွင်းသင့်ပါသည်။ ထိုဥပဒေတွင် အောက်ပါတို့နှင့်စပ်လျဉ်းသော ပြဌာန်းချက်များကို ပါဝင်နိုင်ပေသည်

- ပေးအပ်ရမည့်အချက်အလက်များကို မည်မျှအထိ အမျိုးအစား ခွဲခြားပေးရမည့် အဆင့်များကိုပါ အတိအကျဖော်ပြထားသကဲ့သို့ တွင်းထွက်သယံဇာတတူးဖော်ရေး စက်မှုလုပ်ငန်းကုမ္ပဏီများနှင့် အစိုးရဌာနများ နှစ်ဘက်လုံးအတွက် အစီရင်ခံစာမည့်တာဝန်များနှင့်

- အစီရင်ခံစာတင်သွင်းမည့် အဖွဲ့အစည်းများကို ရွေးချယ်ခြင်း၊ အစီရင်ခံစာပုံစံများကို မွမ်းမံပြင်ဆင်ခြင်း၊ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်း၊ ညွှန်ကြားချက်များ ပေးခြင်း၊ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များကို တင်သွင်းခြင်းနှင့် အားလုံးသောစာရင်းတိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးသည့် လုပ်ငန်းများကို အပြီးသတ်ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့အတွက် အချိန်ဇယားတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

ဆောက်ခံဆွဲပြုချက်များ

လိုင်စင်များ ချပေးခြင်း (အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်နေဆဲ)

EITI စံနှုန်းအရ EITI အစီရင်ခံစာတွင် ပါဝင်သည့်ကုမ္ပဏီများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လိုင်စင်ချပေးခြင်း (သို့မဟုတ်) လိုင်စင်လွှဲပြောင်းပေးခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သတင်းအချက်အလက်များကို ထုတ်ပြန်ကြေညာပေးရပါသည်။ ထိုအခါ လိုင်စင်ကိုချပေးသည့် (သို့မဟုတ်) လိုင်စင်ကိုလွှဲပြောင်းပေးသည့် လုပ်ငန်းစဉ်ကို အသေးစိတ်ဖော်ပြခြင်း၊ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် နည်းပညာဆိုင်ရာနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဆိုင်ရာစံသတ်မှတ်ချက်များ၊ အကျိုးထွက်စွဲအတွက် ယာယီပူးပေါင်းထားသော အဖွဲ့ ဖြစ်လျှင် အဖွဲ့ဝင်များပါ ထည့်သွင်းဖော်ပြခြင်းနှင့် လိုင်စင်များလွှဲပြောင်းပေးခြင်းနှင့် လိုင်စင်များချပေးခြင်းဆိုင်ရာကို ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲသည့် လိုက်နာရမည့် နည်းဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းမူဘောင်မှ အသေးအဖွဲ့မဟုတ်သည့် ကွဲပြားခြားနားမှုများ၊ လွှဲဖယ်မှုများကို ဖော်ပြရမည်။

သတ္တုတွင်းဥပဒေတွင်လိုင်စင်များ (သို့မဟုတ်) ပါမစ်များကို ချပေး သည့်အခါတွင် လေလံဆွဲသည့်စနစ်ကို ကျင့်သုံးခြင်း (သို့မဟုတ်) “ဦးရာလူ” ချပေးသည့်မှုကို ကျင့်သုံးကြောင်းကို အတိအကျဖော်ပြထားပေ။ မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ ထုတ်လုပ်ရန်ပါမစ်ကို သတ္တု စူးစမ်း ရှာဖွေခွင့်ပါမစ် ကိုင်ဆောင်ထားသူမှ သတ္တုသိုက်တစ်ခုကို ရှာဖွေတွေ့ရှိလျှင် ထုတ်လုပ်ခွင့်ပါမစ်ကိုရမည်ဟု အာမခံပေးထားပေသည်။

သို့ဖြစ်ပါ၍ သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာနမှ လက်ရှိဥပဒေကို ပြန်လည် သုံးသပ်ပြီးနောက် လိုင်စင်များ ချပေးခြင်းနှင့် ချပေးသည့်အတွက် အသုံးပြုသည့်လုပ်ငန်းစဉ်၊ တင်ဒါလျှောက်လွှာများ တစ်ကြိမ်ခေါ်ပြီး သောအခါတွင် အများဆုံးပေးနိုင်သူမှ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိသည့် လုပ်ငန်း စဉ်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖော်ပြပေးရန်လိုအပ်ကြောင်း အကြံပြုလိုက်ပါသည်။ သို့မှသာလျှင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိပြီး ပိုမိုမြင့်မားသော ဝင်ငွေများလည်း ရရှိနိုင်ပေမည်။

ဆောင်ရွက်ထားသောလုပ်ဆောင်ချက်များ

(မူကြမ်းရေးဆွဲရေးပြီး) ကျောက်မျက်ဥပဒေသစ်တွင် စမ်းသပ်ရှာဖွေရေးနှင့် ထုတ်လုပ်ရေးအတွက် လိုင်စင် များကိုချပေးသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ပါဝင် မည်ဟု သိရပါသည်။

သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ မှတ်ချက် -

ဦးရာလူ မူဝါဒကို သတ္တုစွမ်းစမ်းသပ်တိုင်းတာခြင်း လိုင်စင်များ ချပေးရာတွင် ကျင့်သုံးပါသည်။ မည်သို့ပင် ဆိုစေကာမူ အကယ်၍ စမ်းသပ်တိုင်းတာမည်ဟု အဆိုပြုထားသော နယ်မြေများသည် အခြားသော သတ္တုသိုက်တစ်ခုတစ်ရာရှိသည့် ဧရိယာတစ်ခုအတွင်း ရောက်နေပြီး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများစွာမှ စိတ်ဝင်စားပါက လိုင်စင်ချပေးရာတွင် လေလံစနစ် ကျင့်သုံးလျက် ရှိပါ သည်။ သို့သော် ၁၉၉၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာ့သတ္တုတွင်းနည်း ဥပဒေ အပိုင်း(က)၊ ပုဒ်မ ၂၅၊ အပိုဒ်ခွဲ(က) အရ ဝန်ကြီး ဌာနသည် ဓာတ်သတ္တုစွမ်းသပ်တိုင်းတာရန် ခွင့်ပြုမိန့် တိုင်ဆောင်ထားသူက လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်လျှင် ဓာတ်သတ္တုအကြီးစားထုတ်လုပ်ရန် ခွင့်ပြုမိန့်ကို ထုတ်ပေးရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ ဓာတ်သတ္တုစွမ်းသပ် ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရန် လိုင်စင်များချပေးရာတွင် လေလံစနစ်ကို တစ်ချိန်က ကျင့်သုံးခဲ့ပါသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ လိုင်စင်သက်တမ်းတိုးရန်နှင့် လိုင်စင်များကို ချပေးရန်မှာ လက်ရှိအခြေအနေတွင် ရပ်ဆိုင်းထားပါ သည်။ သို့သော် ဝန်ကြီးဌာနသည် ဓာတ်သတ္တု စွမ်းသပ် တိုင်းတာရန်နှင့် ထုတ်လုပ်ရန် လိုင်စင်များချပေးသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို လက်ရှိရေးဆွဲလျက်ရှိသော ကျောက်မျက် နည်းဥပဒေသစ်များတွင် ထည့်သွင်းရန် စီစဉ်ထားပါသည်။

ထောက်ခံကြံပြုချက်များ

ထုတ်လုပ်မှုဝေစုခွဲဝေသောစာချုပ်များတွင်ပါဝင်သည့်လျှို့ဝှက်ထိန်းသိမ်းထားရန် အပိုဒ်များ (အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ထားပါသည်) စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာနမှ အသုံးပြုသည့်ထုတ်လုပ်မှုဝေစုခွဲဝေယူသည့်စာချုပ်ပုံစံများတွင် (မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သူများ) နှစ်ဘက်လုံးမှ ရေနံနှင့် သဘာဝ ဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းများနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အချက်များကို အများ ပြည်သူများအား ထုတ်ပြန်ကြေညာမှုကို တားဆီးသည့် လျှို့ဝှက်ထိန်းသိမ်းထားရန် စာပိုဒ်များကို ထည့်သွင်းထားပါသည်။ ဤအချက် ကို စာရင်းတိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးသည့် အဆင့်မတိုင်မီ နယ်ပယ်လေ့လာ သတ်မှတ်မှုတွင်ပါဝင်သည့် ကုမ္ပဏီတစ်ခုချင်းကို မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသို့ ပေးခဲ့ သည့် ငွေပမာဏများနှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို ထုတ်ပြန်ပေးရန် သဘောတူညီကြောင်း စာတစ်စောင်ကို ထုတ်ပေး ခြင်းအားဖြင့် မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းမှ ငွေဖြုတ်ပေးပေးခဲ့ပါသည်။

မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ EITI ရည်ရွယ်ချက်များအတွက် သတင်း အချက်အလက် ထုတ်ပြန်ကြေညာခြင်းကို ခွင့်ပြုရန်နှင့် ထိုစာချုပ် များထဲတွင် ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်သူများ နှင့် မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ လုပ်ငန်းအကြား EITI အစီ ရင်ခံစာတင်သွင်းရသည့် တာဝန်တစ်ရပ်ကိုပါ ထည့်သွင်းချုပ်ဆိုရန် ထိုစာပိုဒ်များကို ရေရှည်အတွက်ပြင်ဆင်သင့်ပါသည်။ ဤပြင်ဆင်မှုများကိုလည်း နောင်လာမည့်စာချုပ်များနှင့် ယခုညှိနှိုင်းဆွေးနွေးဆဲ စာချုပ်များအတွက်ကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားပေးသင့်ပါသည်။

ဆောင်ရွက်ထားသောလုပ်ဆောင်ချက်များ

မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၏ မှတ်ချက် - ထုတ်လုပ်မှုဝေစု ခွဲဝေရေးစာချုပ်များတွင် အများ ပြည်သူသိရှိစေရန် သတင်းအချက်အလက်များ ထုတ် ပြန်ကြေညာခြင်းကို တားဆီးသည့်စာပိုဒ်များ ထည့်သွင်းချုပ်ဆိုလေ့ရှိသော်လည်း နှစ်ဘက်သော စာချုပ် ချုပ်ဆိုသူများ (မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သူများ)မှ အချက် အလက်များကို ထုတ်ဖော်ကြေညာရန် သဘောတူ သည့်အခါတွင် စွမ်းအင်နှင့် လျှပ်စစ်ဝန်ကြီးဌာနသည် လျှို့ဝှက်ထိန်းသိမ်းထားရမည့် စာချုပ်ပါသတင်းအချက် အလက်များကို ထုတ်ပြန်ကြေညာပေးပါမည်။ မြန်မာ့ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းသည် ပထမ MEITI အစီရင်ခံစာ ရေးသားပြုစုစဉ်ကလည်း ထို အချက်အလက်များကို ပံ့ပိုးပေးခဲ့ပါသည်။

ထောက်ခံကြံပြုချက်များ

တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အဆင့်များတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုကို ပိုမိုဆိုင်ရာအားကောင်းစေခြင်း (ဆောင်ရွက်ဆဲ) မြန်မာနိုင်ငံတွင် တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်များနှင့် ဒေသခံပြည်သူများသို့ တွင်းထွက်သယံဇာတလုပ်ငန်းများမှ ရရှိသည့် ဝင်ငွေများကို ခွဲဝေပေးရန် ခွင့်ပြုသည့် နည်းဥပဒေ (သို့မဟုတ်) လုပ်ထုံးလုပ်နည်း များမရှိကြောင်း သိရပါသည်။ ထို့အတူပင် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည် နယ်များအတွင်း တရားမဝင်သတ္တုတူးဖော်ခြင်း၏ လွှမ်းမိုးမှုများကြောင့် ကျန်းမာရေးထိခိုက်မှုများ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်ဆီးမှု များနှင့် လုပ်ငန်းခွင်ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းမှု စံနှုန်းများ နိမ့်ကျခြင်း နှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာနိုင်မှု နည်းပါးခြင်းစသည့် အပိုင်းများတွင် အထူးပြဿနာကြီးမားပြီး အချို့သောဖြစ်ရပ်များတွင် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်သည်အထိ ဖြစ်စေကြောင်း သိရပါသည်။

တွင်းထွက်သယံဇာတတူးဖော်မှုကဏ္ဍအတွင်း ပွင့်လင်းမြင်သာမှုကို ပိုမိုဆိုင်ရာအားကောင်းစေရန်နှင့် ကောင်းမွန်သော စီမံအုပ်ချုပ်မှု စနစ်ကိုမြှင့်တင်ပေးရန်အတွက် သတ္တုတွင်းနည်းဥပဒေကို ပြန်လည် သုံးသပ်ပြီး ပြည်ထောင်စုနှင့် ဒေသန္တရအဆင့်ကြား တွင်းထွက်သယံ ဇာတဝင်ငွေများကို မျှတစွာခွဲဝေပေးသည့် ယန္တရားတစ်ခုကို တည်ထောင်ရန် အကြံပြုလိုပါသည်။

မန္တလေးနှင့် မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ ရခိုင်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်ကဲ့သို့သော သတ္တုတူးဖော်မှုရှိသည့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များအတွင်း တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အဆင့် EITI ဌာနခွဲများ တည်ထောင် ခြင်းကို စဉ်းစားသုံးသပ်ခြင်းသည် အထောက်အကူ ဤလုပ်ငန်းစဉ် သည် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အဆင့်တွင် တွင်းထွက်သယံဇာတဝင်ငွေများကောက်ယူပေးခြင်း၊ ခွဲဝေခြင်းသာမက တွင်းထွက် သယံဇာတလုပ်ငန်းများနှင့် ဆက်စပ်နေသည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ပြဿနာများကိုပါ ဆွေးနွေးနိုင်မည့်တန်ဖိုးရှိသော ပိုမိုတစ်ခုကို ဤလုပ်ငန်းစဉ်မှ ပံ့ပိုးပေးနိုင်ပါမည်။ ထို့အတူပင် ဒေသန္တရရင်းမြစ်စီမံခန့်ခွဲရာ၌ အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုရှိစေရန်လည်း အကြံပြုလိုက်ပါသည်။ ထိုသို့ ပါဝင်ခြင်းအားဖြင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုများ ပိုမိုမြင့်မားလာအောင် အောက်ခြေအဆင့် တွင် လုပ်ဆောင်နေသည့် ကြိုးစားအားထုတ်မှုများကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေနိုင်ပါသည်။

ဆောင်ရွက်ထားသောလုပ်ဆောင်ချက်များ

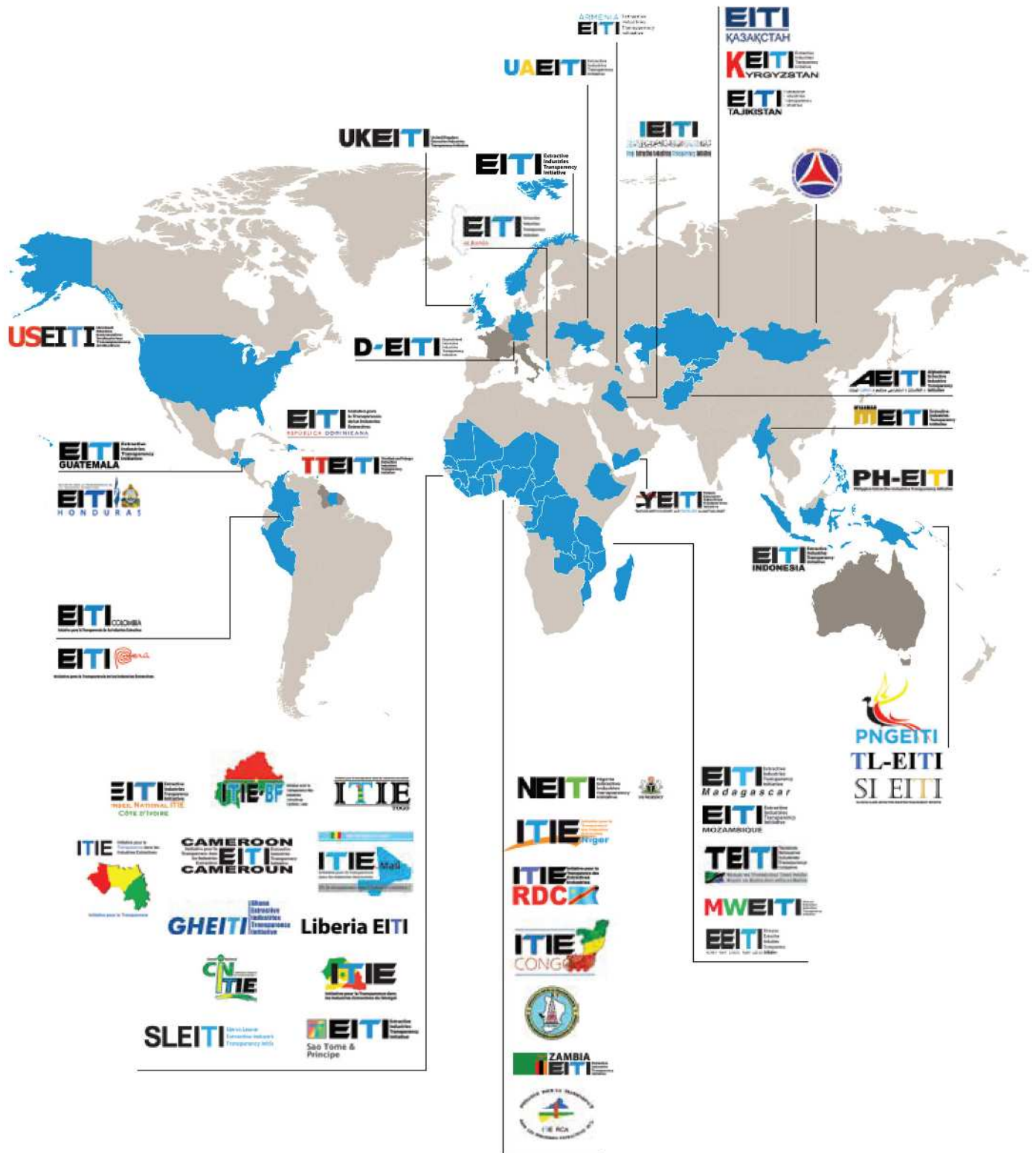
သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၏မှတ်ချက်-

၂၀၀၈ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လအခြေခံ ဥပဒေနောက်ဆက်တွဲ ဇယား ၂(၈)တွင် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရ များ၏လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ဖော်ပြထားပြီး ပြင်ဆင်ထားသော မြန်မာသတ္တုတွင်းဥပဒေ(၂၀၁၅)၏ ပုဒ်မ(၆) နှင့် (၁၀)တွင် ထိုလုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ကျောက်မျက်နည်းဥပဒေများကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေတိုက်ရိုက်လွှတ်တော်တွင်ဆွေးနွေးလျက်ရှိပြီးဝန်ကြီးဌာနသည်သတ္တုတွင်းနည်းဥပဒေတစ်ရပ်ကိုလည်းပြဋ္ဌာန်းနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းလျက်ရှိပါသည်။

Australian Government
Department of Foreign Affairs and Trade

ဤအစီရင်ခံစာအနှစ်ချုပ်အား ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှ စီမံခန့်ခွဲသော Myanmar Partnership Multi-Donor Trust Fund (MDTF) မှတစ်ဆင့် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ၊ Department for International Development (DFID) နှင့် သြစတြေးလျနိုင်ငံ၊ Department for Foreign Affairs and Trade (DFAD) မှရုံးပုံငွေထောက်ပံ့မှုဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာအနှစ်ချုပ်တွင် ဖော်ပြထားသော တွေ့ရှိချက်များ၊ အနက်ကောက်ယူမှုများနှင့် ကောက်ချက်များသည် စာရေးသူများ၏ အမြင်များသာဖြစ်ပြီး အထက်တွင်ဖော်ပြထားသော အဖွဲ့အစည်းများ သို့မဟုတ် ယင်းတို့ကိုယ်စားပြုသော အစိုးရများ၏ အမြင်ကို ထင်ဟပ်ခြင်း မရှိပါ။

ကမ္ဘာ့မြေပုံနှင့် အီးအိုင်တီအိုင် နိုင်ငံများ

အီးအိုင်တီအိုင် (သဘာဝသယံဇာတအရင်းအမြစ်များ တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ဖော်ဆောင်ရေး) စံနှုန်းများသည် နိုင်ငံများ၏ ရေနံ ဓာတ်ငွေနှင့် ဓာတ်သတ္တု သယံဇာတအရင်းအမြစ်များ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု သေချာစေသည့် အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာ စံနှုန်းတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။

အကောင်အထည်ဖော်သည့်အခါ အီးအိုင်တီအိုင်သည် သဘာဝသယံဇာတ အရင်းအမြစ်များ မှ အစိုးရ၏ အခွန်အကောက်ရငွေများ အပြည့်အဝ ထုတ်ဖော်တင်ပြမှုကို ထင်ရှားစေပါသည်။